

Miljøgodkendelse af Kvægbruget Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg

§ 11

Lov nr. 1572 af 20.
december 2006 om
miljøgodkendelse mv.
af husdyrbrug med
senere ændringer

Godkendelsesdato:
22. december 2009

**Aabenraa Kommune
Teknik & Miljø
Miljø & Natur
Plantagevej 4, Bov
6330 Padborg
Tlf. 73 76 76 76**

Indholdsfortegnelse

Datablad	3
1 Resumé og samlet vurdering	4
1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse	4
1.2 Ikke teknisk resumé	4
1.3 Offentlighed	6
2 Generelle forhold	8
2.1 Beskrivelse af husdyrbruget	8
2.2 Meddelelsespligt	9
2.3 Gyldighed	9
2.4 Retsbeskyttelse	9
2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen	9
2.6 Meddelelse af miljøgodkendelse	10
3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	12
3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.	12
3.2 Placering i landskabet	14
4 Husdyrhold, staldanlæg og drift	20
4.1 Husdyrhold og staldindretning	20
4.2 Ventilation	22
4.3 Fodringsteknik	22
4.4 Opbevaring af ensilage	24
4.5 Rengøring af stalde	25
4.6 Energi- og vandforbrug	25
4.7 Spildevand, samt tag- og overfladevand	27
4.8 Sprøjtemidler, kemikalier og medicin	29
4.9 Affald	30
4.10 Olietanke	32
4.11 Driftsforstyrrelser og uheld	33
5 Gødningsproduktion og -håndtering	35
5.1 Gødningstyper og mængder	35
5.2 Flydende husdyrgødning	35
5.3 Håndtering af husdyrgødning	37
5.4 Fast husdyrgødning og dybstrøelse/kompost	39
5.5 Anden organisk gødning	40
6 Forurening og gener fra husdyrbruget	41
6.1 Ammoniak og natur	41
6.2 Generel ammoniakreduktion	60
6.3 Lugt	61
6.4 Fluer og skadedyr	63
6.5 Transport	63
6.6 Støj	65
6.7 Støv	68
6.8 Lys	68
7 Påvirkninger fra arealerne	70
7.1 Udbringningsarealerne	70
7.2 Beskyttet natur	70
7.3 Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande	73
7.4 Nitrat til grundvand	75
7.5 Fosfor til vandløb, søer og kystvande	76
7.6 Natura 2000	78
7.7 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV)	81
8 Bedste tilgængelige teknik (BAT)	85
9 0-alternativet og andre alternativer	89
10 Husdyrbrugets ophør	90
11 Egenkontrol og dokumentation	91
12 Klagevejledning	93
13 Bilag	95

Datablad

Titel:	Miljøgodkendelse af kvægbruget på Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg. Miljøgodkendelse meddelelser i medfør af § 11 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer.
Godkendelsesdato:	22. december 2009
Ansøger:	Tøge Petersen, Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg
Mobilnummer:	20921920
E-mail:	togepetersen@gmail.com
Ejer af ejendommen:	Tøge Petersen, Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg, mobil nr.: 20921920
Kontaktperson:	Tøge Petersen, Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg, mobil nr.: 20921920
Ejendomsnr.:	580 0002195 (ejendommen, hvor det ansøgt er beliggende)
Matr.nr. og ejerlav:	10 Vilsbæk ejerlav, Holbøl
CVR nr.:	25815068
CVR/p nr.:	1008170270
CHRnr.:	48153
Biaktiviteter:	Ingen
Andre ejendomme:	Ansøger driver ikke andre ejendomme med husdyrhold
Miljørådgiver:	Julie Skriver Nielsen, LandboSyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa, tlf. nr.: 74 36 51 08, e-mail: JUM@LandboSyd.dk . Har udarbejdet forslag til miljøgodkendelse.
Tilsynsmyndighed:	Aabenraa Kommune
Sagsbehandler, miljø:	Ekstern konsulent Gitte Moestrup, OSC-Miljø
Kvalitetssikring, miljø:	Susanne Niman Jensen
Sagsbehandler, natur:	Marie-Luise Meyhoff
Kvalitetssikring, natur:	Tina Hjørne
Sagsnr:	08/17
Øvrige afgørelser:	Aabenraa Kommune har den 10. november 2009 meddelt tilladelse til etablering af overkørsel ved den ny gyllebeholder i henhold til vejlovens § 70 stk. 1 og 3.
Skabelonversion:	3

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse

Tøge Petersen har ansøgt om miljøgodkendelse til udvidelse af kvægproduktionen på ejendommen beliggende Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg. Ansøgningen er indsendt til kommunen gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningsystem. I ansøgningssystemet er der beregninger af bl.a. lugtgener, overholdelse af afstand og ammoniakbelastning, som hverken landmanden eller kommunen kan ændre.

Ansøgning er oprindeligt indsendt den 2. april 2008, seneste revision af ansøgning er med skema nr. 4749, version 5 indsendt til Aabenraa Kommune den 3. november 2009 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk. Ansøgningen fremgår af bilag 1.

Ansøgningen vedrører udvidelse af produktionen i malkekøer, kvier, småkalve og tyrekalve fra 102,40 DE til 249,74 DE. Husdyrbruget har ikke tidligere været miljøgodkendt. Udvidelsen ønskes foretaget over 5 år, da der ønskes at anvende egen avl til opformering af dyr.

Ansøger planlægger i forbindelse med udvidelsen at opføre:

- en kostald på 3523 m² (29 m x 121,5 m) med malkebotter
- en servicebygning på 144 m² (12 m x 12 m)
- en gyllebeholder på 4500 m³
- et plansiloanlæg på 3024 m² (48 m x 63 m)
- en opsamlingsbrønd til overfladevand fra plansiloanlæg på 120 m³ samt tilhørende udsprinklingsanlæg
- en møddings- og vaskeplads på 200 m² (20 m x 10 m)
- 2 fodersiloer på 23 m³ og en højde på 9 m
- etablering af dybstrøelsesbokse til kalve i eksisterende kostald, som fremadrettet vil fungere som ungdyrstald

Bygge- og anlægsarbejdet forventes at starte i marts 2011 og afsluttes i 3.kvartal af 2012. Umiddelbart efter byggeriet af den nye kostald afsluttes, flyttes køerne ind i stalden. Herefter vil der blive etableret dybstrøelsesbokse i den eksisterende kostald. Hvorefter kalvene kan flyttes fra det gl. staldanlæg, som så kan rives ned. Der vil løbende ske en opformering af dyreholdet, men da der ønskes at anvende eget avl til opformeringen vil der gå 4-5 år førend dyreholdet er oppe på det ansøgte.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og arealer

Kvægbruget på Sønderbjerge 1A udvider fra de nuværende 70 køer, 42 kvier (6 – 27 mdr.), 18 småkalve (0 – 6 mdr.) og 35 tyrekalve (40 – 55 kg) svarende til 102,4 DE til 165 køer, 128 kvier (6 – 25 mdr.), 41 småkalve (0 – 6 mdr.) og 80 tyrekalve (40 – 55 kg) svarende til 249,74 DE. Der afgives 48,8 DE kvæggylle til 2 andre bedrifter. Der hører i alt 154,36 ha udbringningsarealer til produktionen, heraf 118,27 ha ejet og forpagtet areal og 36,09 ha i form af gylleaftaler.

Alle udbringningsarealerne ligger indenfor ca. 4 km af Vilsbæk, og fremgår af kortbilag 1.9.

Beliggenhed og planmæssige forhold

Der bliver etableret en kostald på ca. 3523 m² med tilhørende servicebygning på ca. 144 m², som placeres nord for eksisterende produktionsanlæg. Derudover bliver der etableret en gyllebeholder på 4500 m³ samt en møddings- og vaskeplads på 200 m² nord for det eksisterende byggeri og vest for den nye kostald. Derforuden vil der blive etableret et plansiloanlæg på 3024 m² med tilhørende opsamlingsbrønd og udsprinklingspumpe. Plansiloanlægget bliver placeret nord for eksisterende kombilade og opsamlingsbrønden bli-

ver etableret i tilknytning til plansiloanlægget. Det gl. staldanlæg, som er bygget sammen med stuehuset nedrives, mens den eksisterende kostald forbliver og anvendes fremadrettet som ungdyrstald. Byggeriet opføres i samme materialer og i samme stil som eksisterende kombi-lade og staldanlæg.

Hele produktionsanlægget kommer til at ligge samlet.

Landskabelige værdier

De eksisterende bygninger og det planlagte byggeri ligger udenfor bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv. Anlægget er placeret udenfor "uforstyrret område" og "værdifulde kystlandskaber", men indenfor "værdifulde landskaber".

For at mindske det samlede anlægs visuelle indflydelse på det omkringliggende landskab og landskabelige værdier stilles der krav om beplantning omkring produktionsanlægget samt vilkår om bygningshøjden.

Lugt, støv og støj

Husdyrproduktionen vil fortsætte i hele den eksisterende kostald, mens det gl. staldanlæg, som er placeret tættest på nærmeste nabo vil blive fjernet. Derudover vil der etableres en ny kostald, som placeres længere væk fra naboerne, hvorfor denne ifølge beregningerne ikke medfører forøgede lugtgener for naboerne. Nærmeste nabo ligger ca. 225 meter fra staldeanlæg i ansøgt drift mod 195 m i nudriften og den beregnede geneafstand for lugt er 75,59 meter. Der ligger ingen byzone, sommerhusområde eller lokalplans udpegede boligområder inden for 1000 m fra produktionen.

Ved levering af foder og indkøring af halm kan der forekommer støv, men det vurderes, at det ikke giver gener udenfor husdyrbruget.

Der kan forekomme støj i forbindelse med blanding af foder og ved levering af foder, samt ved transporter til og fra ejendommen. Desuden kommer der støj fra malke- og køleanlægget.

Transport til og fra ejendommen

Udvidelsen af husdyrbruget vil bl.a. medføre, at antallet af transporter øges fra ca. 493 til 831 årligt.

Idet transporterne ikke kommer til at gå gennem byzoneområder vurderes det, at ændringen i antallet af transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Indenfor 1000 m fra anlægget ligger der 9 naturområder, som er omfattet af Husdyrlovens § 7, hhv. 8 moser og 1 overdrev. Ingen af § 7-arealerne er beliggende indenfor 300 m til anlægget.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau er overholdt, idet merdepositionen af ammoniak ikke overstiger 0,7 Kg N/ha. Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne. Derudover er der sat vilkår om etablering af udyrkede bræmmer på de arealer, som dyrkes umiddelbart op til § 7 moserne.

Der er besigtiget yderligere 38 naturområder, herunder 20 vandhuller, 1 overdrev, 4 enge og 12 moser. Generelt må der jf. vandløbsloven ikke dyrkes i en bræmme på 2 m langs naturlige eller højt målsatte vandløb og søer.

De nærmeste Natura 2000-områder i forhold til anlægget er hhv. Hostrup Sø, Assenholm Mose og Feldsted Vestermark (INO. nr. 095) ca. 3,8 km nord for Sønderbjerge 1A og Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose (INO nr. 098) ca. 6,7 km nordvest for anlægget.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvandet

Hvad angår fosfor viser beregningerne i ansøgningssystemet, at kravene til maksimalt fosforoverskud er overholdt. Hvilket ligeledes gør sig gældende for kravene til nitratudvaskning til overfladevand og grundvand. Udbringningsarealerne er placeret uden for områder, der er sårbare for nitratudvaskning. Efter udvidelsen er udvaskningen til overfladevand beregnet til 83,2 kg N/ha. Udbringningsarealerne er endvidere beliggende udenfor nitratfølsomt indvindingsområde, hvorfor det elektroniske ansøgningsystem ikke beregner nitratudvaskning fra rodzonen.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser mv. Det betyder, at udvidelsens virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som acceptable.

Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

Det vurderes at ansøger anvender BAT indenfor:

- Vand og energi, da der bl.a. genbruges vand fra køling af mælk til drikkevand, samt vaskevand, anvendes drikkekar til køerne, anvendes lyssensorer, naturlig ventilation samt frekvensstyrede pumper til malkerobotterne.
- Foder, da der bl.a. tages analyser af grovfoderet og udarbejdes foderplaner på baggrund af analyserne, og endvidere opbevares kraftfoder og grovfoder uden risiko for miljøet.
- Management, da der bl.a. laves mark- og gødningsplaner, beredskabsplaner mm.
- Staldindretning, da der etableres fast gulv med 2 % hældning og dræn i midten i den nye kostald og endvidere skræbes spalterne i ungdyrstalden.
- Opbevaring af husdyrgødning, da der bl.a. anvendes gyllebeholdere, som kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger, beholderne tømmes hvert år og inspiceres visuelt og er overdækket med flydelag, dybstrøelse kan opbevares på møddingsplads og markstakke overdækkes.
- Udbringning af husdyrgødning, da der bl.a. nedfældes gylle, ikke køres på vandmættet, oversvømmet, frosset eller snedækket areal og da mængder af husdyrgødning tilpasses afgrødernes behov via mark- og gødningsplaner.

Alternative løsninger

Der har været overvejet andre alternativer, hvad angår placering af det nye byggeri, men efter en grundig gennemgang af mulighederne for en udvidelse, er det vurderet at en udvidelse nord for det eksisterende anlæg er det mest hensigtsmæssige løsning primært af hensyn til naboer og den omkringliggende natur.

Vurdering

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

Aabenraa Kommune har meddelt miljøgodkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse af husdyrbruget på Sønderbjerge 1A.

1.3 Offentlighed

Ansøgningsmaterialet og udkastet til miljøgodkendelse blev den 19. november 2009 sendt i høring hos ansøger, naboer og ejere af forpagtede arealer og aftale arealer. Høringsberettigede er mærket med * i listen over klageberettigede i afsnit 12 Klagevejledning. Der var en frist på 3 uger til afgivelse af bemærkninger.

Der er ikke kommet bemærkninger i høringsperioden.

Endvidere er Haderslev Museum orienteret om projektet. Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev har den 30. november 2009 sendt en udtalelse vedrørende udvidelsen. Udtalelsen vedlægges som bilag 6. Udtalelsen har ikke medført ændringer i godkendelsen.

Den meddelte miljøgodkendelse bliver offentlig annonceret i Aabenraa Ugeavis lørdag den 26. december 2009, og afgørelsen bliver fremsendt til parter og klageberettigede som beskrevet i afsnit 12 Klagevejledning.

2 Generelle forhold

Husdyrbruget er mindre end 250 dyreenheder (DE) og er derfor omfattet af § 11 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer. Hele virksomheden er godkendelsespligtig, og Aabenraa Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbruget.

Kommunen skal i forbindelse med udarbejdelse af en miljøgodkendelse vurdere om ændringen af dyreholdet kan give gener for naboer (lugt, støj, støv osv.), men også om ændringen giver en belastning på miljøet og naturen. Naturvurderingen omfatter ændringens påvirkninger af beskyttet natur i henhold til både husdyrbrugloven og naturbeskyttelsesloven, samt EU-habitat- og fuglebeskyttelsesområder. Desuden skal kommunen vurdere om diverse afstandskrav overholdes, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes og kravet om BAT er opfyldt, samt sikre at uheld forebygges.

Bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug stiller krav om reduktion af ammoniakemissionen. Kravet afhænger af tidspunktet for indsendelse af ansøgning. Ansøgninger indsendt første gang i 2007 skal reducere ammoniakemissionen med 15 % i forhold til normtallet for bedste staldsystem i 2005/2006. For ansøgninger indsendt første gang i 2008 skal ammoniakemissionen reduceres med 20 %, og i 2009 skal ammoniakemissionen reduceres med 25 %.

Denne miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse/ændring af det eksisterende husdyrbrug.

2.1 Beskrivelse af husdyrbruget

Redegørelse

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg med ejendoms nr. 580 0002195. Ansøger driver ingen andre ejendomme med husdyrproduktion.

Til husdyrbruget er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 48153, og virksomhedens CVR nr. er 25815068.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, som fremgår af ansøgningskema nummer 4749, version 5, genereret den 3. november 2009 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk. Ansøgningen med tilhørende bilag, er vedlagt som bilag 1.

Vilkår

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af det vedlagte ansøgningsmateriale, skema nr. 4749, version 5, genereret den 3. november 2009 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk og med de vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.
2. Ændringer i ejerforhold eller hvem der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles skriftligt til Aabenraa Kommune.
3. Vilkår der vedrører driften skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal vilkårene oversættes til et sprog, som de forstår.
4. En kopi af denne miljøgodkendelse skal til enhver tid være tilgængelig for driftspersonalet.

2.2 Meddelelesespligt

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelser eller ændringer i dyreholdet, herunder staldanlæggene, gødningsopbevaringsanlæggene, harmoniarealerne og lignende, før ændringerne er godkendt af Aabenraa Kommune.

De anmeldte ændringer vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan udskiftes uden en ny miljøgodkendelse, såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare end de godkendte arealer.

2.3 Gyldighed

Der gives 5 år til at udnytte godkendelsen, efter den er meddelt. Vilklårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor godkendelsen udnyttes.

Herefter gælder det, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år.

Afvigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, brand, sygdom i besætningen mv., betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

Vilkår

5. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke være udnyttet 5 år efter meddelelse af godkendelse.

2.4 Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse på de vilkår, der er nævnt i godkendelsen indtil 22. december 2017.

Aabenraa Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering inden for de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, hvis:

- der fremkommer nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved miljøgodkendelsens meddelelse.

Det samme er tilfældet, hvis:

- der sker væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik, således at der skabes mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelsen skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2017.

2.6 Meddelelse af miljøgodkendelse

Aabenraa Kommunes afdeling for Miljø & Natur meddeler miljøgodkendelse i henhold til § 11 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer til udvidelse af husdyrbruget på Sønderbjergerne 1A, 6330 Padborg.

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til en årlig produktion på:

- 165 køer (stor race)
- 128 kvier (6-25 mdr.)
- 41 småkalve (0-6 mdr.)
- 80 tyrekalve (40-55 kg).

Svarende til 249,74 DE.

Miljøgodkendelsen meddeles også til:

- en kostald på 3523 m² (29 m x 121,5 m) med malkerobotter
- en servicebygning på 144 m² (12 m x 12 m)
- en gyllebeholder på 4500 m³
- et plansiloanlæg på 3024 m² (48 m x 63 m)
- en opsamlingsbrønd til overfladevand fra plansiloanlæg på 120 m³ samt tilhørende udsprinklingsanlæg
- en møddings- og vaskeplads på 200 m² (20 m x 10 m)
- 2 fodersiloer på 23 m³ og med en højde på 9 m
- etablering af dybstrøelsesboks til kalve i eksisterende kostald, som fremadrettet vil fungere som ungdyrstald

Det skal oplyses, at denne miljøgodkendelse ikke omfatter accept af anmeldt byggeri eller andre tilladelser/afgørelser efter anden lovgivning end efter husdyrbruget.

Godkendelsen gælder samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Sønderbjergerne 1A, 6330 Padborg.

Miljøgodkendelsen meddeles:

- på grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger,
- efter § 11 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer og
- i henhold til de fastsatte vilkår.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring af husdyrbruget, før ændringen er anmeldt og godkendt af Aabenraa Kommune.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selv om disse regler eventuelt bliver skærpede i forhold til denne godkendelse.

Det er Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- lever op til kravene om anvendelse af bedste tilgængelige teknik
- ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt, og
- heller ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets arealer.
- ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Den 22. december 2009

Susanne Niman Jensen

Susanne Niman Jensen
Miljøsagsbehandler
Teknik & Miljø
Miljø & Natur

Aabenraa Kommune
Plantagevej 4, 6330 Padborg
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 74 80

landbrug@aabenraa.dk

Marie-Luise Meyhoff

Marie-Luise Meyhoff
Natursagsbehandler
Teknik & Miljø
Miljø & Natur

Aabenraa Kommune
Plantagevej 4, 6330 Padborg
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 74 46

landbrug@aabenraa.dk

3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.

Redegørelse

Husdyrbruget er beliggende i landzone ca. 470 m syd for Vilsbæk. Vilsbæk er nærmeste samlet bebyggelse. Nærmeste byzone er i Holbøl, som er beliggende ca. 2 km sydøst for anlægget. Nærmeste nabobeboelse (Sønderbjerge 2) er beliggende ca. 225 m syd for ungdyrstalden.

Afstandene er enten målt fra nærmeste stald/gyllebeholder eller fra det samlede staldanlæg som beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 1 Afstande til kommuneplaner/lokalplaner

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstands-krav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone	Ca. 2.070 m Ca. 2.100 m	Fra gl. stald til planlagt areal til byformål i Holbøl mod SØ Fra ungdyrstald efter nedrivning af den gl. stald	50 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige sommerhusområde	Ca. 8 km	Målt fra anlægget til eksisterende sommerhusområde ved Kollund mod SØ	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål	Ca. 2.750 m Ca. 2.780 m	Fra gl. stald til vedtaget lokalplan 3/90 1102722 "Boligområde ved vandværksvej i Holbøl" Fra ungdyrstald efter nedrivning af den gl. stald Ca. 290 m målt fra gl. gyllebeholder til lokalplan 5/88 1103666 "Vindmøller S for Vilsbæk" V for anlægget	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	Ca. 2.720 m Ca. 2.750 m	Fra gl. stald til vedtaget lokalplan 7/51 1103155 "Sportsanlæg ved Kelstrupgård i Holbøl" Fra ungdyrstald efter nedrivning af den gl. stald	50 m
Nabobeboelse	Ca. 195 m Ca. 225 m	Fra gl. stald til naboejendom S for anlægget: Sønderbjerge nr. 2 Fra ungdyrstald efter nedrivning af den gl. stald	50 m

Tabel 2 Afstandskrav

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstands-krav
Beboelse på samme ejendom	Ca. 3 m	Fra stuehus til eksisterende stald, som vil anvendes som ungdyrstald. Nybyggeri overholder afstandskravet	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	>> 25 m	Kendes ikke, men mere end 25 m	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	Ca. 2900 m	Fra anlægget til alment vandværk i Klipleve mod N	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	Ca. 60 m	Fra markboring (DGU 168.953) til eksisterende stald, som skal anvendes som ungdyrstald	25 m
Vandløb	Ca. 410 m	Fra kommende ungdyrstald til beskyttet vandløb mod S	15 m
Dræn	> 15 m	Der løber en drænledning til afledning af tagvand mellem "Sønderbjerge" vej og den nye stald og gyllebeholder. Ved byggeri vil denne drænledning blive hhv. flyttet og/eller rørlægges i fast rør, så afstandskrav overholdes	15 m
Sø	Ca. 205 m	Fra ny plansilo til beskyttet sø mod Ø.	15 m
Privat fælles vej/ offentlig vej	Ca. 9 m	Fra gl. gyllebeholder ud til vejen: Sønderbjerge. Nybyggeri overholder afstandskravet.	15 m
Naboskel	Ca. 130 m	Fra kommende ungdyrstald til naboskel mod SØ ved Sønderbjerge nr. 5, matr. nr. 18, Vilsbæk Holbøl	30 m

Af bilag 1.2 kan en del af afstandskravene til nybyggeri ses.

Kirkebeskyttelseslinie og kirkeomgivelser

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for "Kirkebyggelinien" eller udpegningen "Kirkelandskaber".

Kystnærhedszonen

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg indenfor udpegningen "Kystnærhedszonen".

Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Lavbund og okker".

Skovrejsningsområder

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Strandbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Klitfredningslinie

Der er hverken bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Skovbyggelinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Sø- og åbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Sø- og åbeskyttelseslinier".

Fredede områder, fortidsminder og fortidsmindebeskyttelseslinier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Fredede områder forslag", "Fredede områder", "Fredede fortidsminder" eller 100 meter beskyttelseslinien for fortidsminder.

Følgende arealer grænser mod V op til udpegningen "Fredede områder": 24-0 og 28-0, der dog ligger en grusvej imellem.

Mark 20-0 ligger delvist indenfor 100 meter beskyttelseslinien for fortidsminder.

I museumsloven nr. 1505 af 14. december 2006 er i § 29f fastsat regler om, at der på fortidsminder og inden for en afstand af 2 meter fra dem ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes.

I henhold til naturbeskyttelsesloven, LBK nr. 1042 af 20/10/2008, må der ikke inden for 100 meter fra fortidsminder, der er beskyttet efter bestemmelserne i museumsloven foretages ændringer i tilstanden af arealet, herunder etableres hegn, placeres campingvogne og lignende. Forbuddet gælder ikke for sædvanlig hegning på jordbrugsejendomme og landbrugsmæssig drift bortset fra tilplantning. Forbuddet gælder endvidere ikke for fortidsminder, der ikke er synlige i terrænet, samt fortidsminder, der er nævnt i bilag 1 til loven.

Beskyttede sten- og jorddiger

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger".

Der er ingen arealer der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger".

I museumsloven nr. 1505 af 14. december 2006 er i § 29a fastsat regler om, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger og lignende. For sten- og jorddiger og lignende, der er beskyttet som fortidsminder, gælder alene reglerne om fortidsminder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at bygge- og beskyttelseslinjerne, samt afstandskravene overholdes, når det sikres, at drænet mellem vejen og den nye stald enten flyttes eller rørlægges i forbindelse med byggeriet, der stilles derfor vilkår om dette.

Vilkår

6. Drænledning til afledning af tagvand mellem "Sønderbjerger" vej og den nye stald og gyllebeholder skal flyttes eller rørlægges i forbindelse med byggeriet, så afstandskravet på 15 meter jf. § 8 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen overholdes.

3.2 Placering i landskabet

Redegørelse

Området nord for ejendommen er præget af et kuperet landbrugsområde med mange, tætte levende hegn, fritliggende boliger, flere landbrug og landsbyen Vilsbæk. Der er

tekniske påvirkninger fra 4 vindmøller. Landbrugslandskabet er åbent med udsyn der kun stedvist er afbrudt af bakker, skove, hegn og bygninger. Jorden dyrkes intensivt med store marker, der indhegnes med læhegn - der er et karakteristisk element i landskabet.

Området syd og øst for ejendommen er mere ekstensivt udnyttet, da det indeholder mange naturområder såsom moser, overdrev, vandhuller, enge og småskove. Mod nord ligger Fladbjerg, som er en issødannelse med afrundet form og flad top fra kvartærtiden. Området er fredet.

Der er stor variation i landskabet. De eksisterende veje gør det muligt at komme rundt i området og opleve variationen.

Landbrugslandskabet er sårbart overfor etablering af nye store landbrugsbygninger, der bliver meget synlige i landskabet. Bygningernes arkitektoniske kvaliteter og vedligeholdelse af beplantning bliver således afgørende for kvaliteten af det fremtidige landbrugsland. Der er derfor stillet vilkår til bygningshøjde, materialer, farvevalg og beplantning. Omkring ejendommen etableres tjørnehegn, som er karakteristiske for området og som desuden vil give en effektiv og visuel afskærmning.

Området er i "Kommuneplan 2009" udpeget som værdifuldt landskab, hvor landskabs-hensynet skal prioriteres højt. I forbindelse med byggeriet har der været overvejelser om alternative placeringer, men hvor denne placering er den bedste.

Ejendommens bygninger, der ligger i landzone, er efter udvidelsen ca. 225 m fra nærmeste nabo (Sønderbjerge 2), som ikke ejes af ansøger og er uden landbrugspligt. Driftsbygningerne ligger efter udvidelsen ca. 470 m syd for Vilsbæk, hvor beboelsen, som udløser nærmeste samlede bebyggelse (Vilsbækvej 15A) er beliggende. Der er ikke andre ejendomme med husdyrproduktion inden for en afstand af 300 m.

Bedriftens harmoniarealer ligger inden for en radius af ca. 4 km fra anlægget. Alle harmoniarealerne er beliggende i Aabenraa Kommune. Bedriftens arealer er kendetegnet ved talrige læhegn.

Bygningsmæssigt er der tale om et byggeri af en ny kostald på ca. 3523 m², der har en højde på 9 m, en servicebygning på ca. 144 m² med en højde på ca. 5 m, 2 stk. 23 m³ fodersiloer på 9 meters højde, plansiloer med for- og bagplads i alt på 3024 m², en opsamlingsbrønd med tilhørende sprinkleranlæg til pladsvand fra plansiloerne samt en vask- og møddingsplads på 200 m². Den eksisterende kostald vil fremadrettet anvendes som ungdyrstald og i den forbindelse vil den nordlige del af stalden, som i dag anvendes til foderopbevaring, blive indrettet med dybstrøelsesbokse til kalvene. Staldbyggeriet vil blive opført i samme materialer som det eksisterende byggeri, røde og mørkegrå stålplader samt gråt eternittag.

Da der primært anvendes naturlig ventilation i kvægstalde, kræves det, at staldene bygges, så der sikres et stort luftskifte. Dette sikres primært ved at bygge stalde med stor højde og med åbne sider samt åbning i kip.

I forbindelse med udvidelse vil den gl. stald, som er sammenbygget med stuehuset, rives ned, og det samme gælder det gl. maskinhus syd for stuehuset.

Af nedenstående tabel kan ses en oversigt over ejendommens bygninger, herunder udformning og materialer. Bygningernes placering fremgår endvidere af bilag 1.1.

Tabel 3 Materialevalg

Bygning		Grundplan ca.	Bygningshøjde ca.	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
1	Stuehus	200 m ²	7,5 m	25-30°	Hvidkalket mursten og gråt eternit tag	Privat beboelse
2	Mellembygning	Rives ned				Opbevaring af diverse
3	Gl. stald	Rives ned				Ungdyr og malkestald
4	Gl. maskinhus/lade	Rives ned				Værksted og opbevaring af olie og div.
5	Ungdyrstald	1320 m ²	7 m	20°	Røde stålplader, gardiner og gråt eternit tag	Før: Kostald Efter: ungdystald
6	Kombilade med halvtag	1296 m ²	9 m	15°	Røde og mørkegrå stålplader og gråt eternit tag	Opbevaring af foder, halm mm.
7	Ny kostald	3523 m ²	9 m	20°	Røde og mørkegrå stålplader, gardiner og gråt eternit tag	Opstaldning af køer
8	Ny servicebygning	144 m ²	5 m	20°	Røde og mørkegrå stålplader og gråt eternit tag	Teknik- og tankrum, kontor, wc og bad
9	Gyllebeholder	1260 m ³	3 m	-	Grå betonelementer	Opbevaring af flyvende husdyrgødning
10	Ny gyllebeholder	4500 m ³	2,5 m (5 m dyb)	-	Grå betonelementer	Opbevaring af flyvende husdyrgødning
11	Ny vaske- og møddingsplads	200 m ²	2,5	-	Grå beton	Opbevaring af dybstrøelse
12	Nye fodersiloer	23 m ³	9 m	-	Hvidlig glasfibersilo	Opbevaring af kraftfoder
13	Nyt plansiloanlæg	3024 m ²	2 m	-	Grå betonelementer	Opbevaring af ensilage
14	Ny beholder til pladsvand fra plansiloanlægget	120 m ³	0 m (4 m dyb)	-	Grå betonelementer	Opbevaring af overfladevand fra plansiloanlæg

Landskabet omkring ejendommen er relativt kuperet og der vil i forbindelse med nyetablering af bygninger ske et større planeringsarbejde. Den nye kostald vil blive placeret i samme gulvkote, som den eksisterende stald (bygning 5). Dette bevirker, at stalden visse steder vil blive placeret hhv. over eller under terræn. Den nye kostald bliver max. placeret 1,5 m over terræn. De nye anlæg etableres alle i forbindelse med de eksisterende. Placeringen er blandt andet bestemt af produktionen på ejendommen, under hensyntagen til de logistiske forhold, og hvor en forlængelse af bygningsarealet er det mest hensigtsmæssige af hensyn til nærmeste nabo, natur og de geologiske forhold.

Landskabelige værdier

Områder med landskabelig værdi

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde kystlandskaber".

Bygninger og opbevaringsanlæg ligger inden for udpegningen "Værdifulde landskaber".

Uforstyrrede landskaber

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Uforstyrrede landskaber".

Kulturhistoriske værdier og bevaringsværdige landsbyer

Der er ingen bygninger, opbevaringsanlæg eller arealer inden for udpegningen "Værdifulde kulturmiljøer".

Naturmæssige værdier

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser

Der er ingen bygninger inden for udpegningerne "Særlig næringsfattige naturarealer", men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: Mark Natur4 ligger helt indenfor og mark 5-0 og 6-1 grænser op til.

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Naturområder".

Der er ingen bygninger inden for udpegningerne "Områder med naturinteresser", men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: Natur1 – 5, 3-1, 3-4, 5-0, 6-0, 6-1, 9-0, 9-1, 21-0, 22-0, 23-0, 24-0, 26-0, 27-0, 30-0, 31-0, 32-0, 33-0 og 34-0.

Arealer udpeget jf. § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug

Indenfor 1000m fra anlægget ligger der 9 naturområder, som er omfattet af Husdyrlovens § 7, hhv. 8 moser og 1 overdrev.

De nærmeste § 7 arealer, der er udpeget af Aabenraa Kommune er et moseområde, der ligger 325 meter øst for kostalden, som fremadrettet vil være ungdyrstald, og et overdrevsareal, der ligger ca. 560 m syd for anlægget målt fra kommende ungdyrstald.

Natura 2000

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 3,8 km N for ejendommen. Området er et fuglebeskyttelsesområde nr. 58, Hostrup sø m.fl. og et habitatområde nr. 84, Hostrup sø m.fl.

Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 11 km Ø for ejendommen. Området er fuglebeskyttelsesområde nr. 64, Flensborg Fjord og Nybøl Nor.

Beskyttede naturarealer (§ 3)

Der er ingen bygninger inden for udpegningen.

Der er ca. 205 m til nærmeste Beskyttede sø mod Ø målt fra ny plansilo.

Der er ca. 410 m til nærmeste Beskyttede vandløb mod S målt fra kommende ungdyrstald. Der er ca. 325 m til nærmeste Beskyttede mose ØSØ for kommende ungdyrstald.

Der er ca. 445 m til nærmeste Beskyttede eng SØ for kommende ungdyrstald.

Følgende arealer grænser op til udpegningen "Beskyttede Vandløb": 5-0, 6-0, 9-0, 21-0, 22-0, 23-0, 24-0, 26-0, 28-0, Natur4, Natur5 og Natur8.

Ydermere løber der et Beskyttet vandløb inde i mark 27-0.

En del af mark Natur4 er "Beskyttet eng", men den får ikke tildelt husdyrgødning, og er dermed ikke en del af udbringningsarealet.

Følgende arealer er "Beskyttet mose": Natur1-3, dele af Natur4 og hele Natur5, Natur9, men disse areal tildeles ikke husdyrgødning, og er ikke en del af udbringningsarealet.

Følgende marker grænser op til "Beskyttet mose": 3-1/3-4, 4-0, 4-1, 5-0, 6-0, 9-0, 9-1, 34-0 og natur 8.

Natur 8 er endvidere i forbindelse med besigtigelse af natur i nærheden af anlægget, blevet vurderet til at være et Beskyttet overdrevsareal.

I følgende marker ligger der "Beskyttede søer": 3-1/3-4, 4-0, 6-0, 7-0, Natur3 og Natur5. Følgende grænser op til "Beskyttede søer": 5-0, Natur8, Natur9 og Natur2. Følgende marker grænser op til "Fredskov": 20-0, 23-0, 26-0, 27-0 og 28-0

Geologiske værdier

Alle bygninger og opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Skovrejsning uønsket pga. geologiske forhold".

Rekreative værdier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Fritidsområder", "Eksisterende sommerhusområder", "Nye sommerhusområder", "Arealudlæg til ferie-fritidsformål", "Planlagte arealer til ferie-fritidsformål" eller "Planlagte arealer til byformål".

Vurdering

Ejendommen er beliggende i værdifuldt landskab, hvor landskabshensynet skal tillægges stor vægt. Værdifulde landskaber skal som hovedregel friholdes for nye tekniske anlæg, byudvikling og nye bebyggelser, der skæmmer landskabet eller forringer de visuelle -, kulturhistoriske - eller oplevelsesmæssige værdier. Byggeri, der er erhvervsmæssig nødvendigt for landbrugsejendomme, skal som udgangspunkt opføres i tilknytning til eksisterende bygninger. Landbrugsbyggeri, der opføres uden tilknytning til eksisterende bygninger, skal afskærmes af beplantning i nødvendigt omfang, under hensyn til værdierne i det omgivende landskab. Aabenraa Kommune vurderer, at der i projektet er redegjort for inddragelse af eksisterende bygninger, og at behovet for det ansøgte anlæg er erhvervsmæssigt nødvendigt. Ejendommen fremtræder som en samlet enhed i landskabet, idet bygningerne er opført i tilknytning til hinanden, og således udgør ejendommens bebyggelses- og færdselsareal en hensigtsmæssig enhed.

Aabenraa Kommune vurderer at levende hegn på egnen er et karakteristisk element i landskabet, og ved at etablere et 1-rækket tjørnehegn langs Sønderbjergerne vej samt et hegn nord for det nye anlæg, så vil der ske en effektiv og visuel afskærmning. Derudover vurderes det, at ved at sætte vilkår om bygningshøjden på den nye stald, så vil byggeriet ikke virke dominerende i landskabet i forhold til det eksisterende byggeri under hensyntagen til at der sikres en god naturlig ventilation i staldanlæg.

Det vurderes, at beliggenheden og udformningen af det ansøgte ikke visuelt vil ændre væsentligt på de landskabelige værdier i området, da de nye bygninger vil blive opført i stil med de eksisterende, og der plantes læhegn.

Aabenraa Kommune vurderer samlet, at den bygningsmæssige udvidelse og de deraf følgende ændringer i området ikke vil være i strid med hensynet til de landskabelige værdier i området og endvidere er i overensstemmelse med mål for det åbne land i kommuneplan 2009.

Vilkår

7. Den nye kostald, servicebygning, plansiloanlæg og gyllebeholder skal opføres i materialer, dimensioner og farvevalg som beskrevet i tabel 3.
8. Nybyggeriet må højst være 10,5 m over terræn (1,5 meter hævet terræn + 9 meter bygningshøjde). Facader og tag beklædes med ikke-reflekterende materialer i jordfarver/mørke farver.
9. Der etableres og vedligeholdes 1-rækket tjørnehegn langs Sønderbjergerne vej vest for det eksisterende og det nye del af anlægget samt nord for anlægget (se bilag 1.6). Tjørnehegnet vil i løbet af 4-5 år give en vedvarende, effektiv og visuel afskærmning. Beplantning foretages den førstkommande plantesæson efter bygningen er taget i brug.

10. Bygning 2 (mellembygning), 3 (Gl. stald) og 4 (Gl. maskinhus/lade) skal rives ned, når den nye kostald er taget i brug, og der er etableret dybstrøelsesboks i den eksisterende kostald.

4 Husdyrhold, staldanlæg og drift

4.1 Husdyrhold og staldindretning

Redegørelse

I forbindelse med ændringen og udvidelsen vil der ske bygningsmæssige ændringer i staldanlægget. Den eksisterende gl. stald med dybstrøelsesbokse, som anvendes til ungdyr tages ud af drift (bygning 3). Den eksisterende kostald med senge og spaltegulv vil fremadrettet kun anvendes til ungdyr (bygning 5). Der indsættes endvidere robotskrabere på spaltearealet. I staldens nordlige ende, som i nudriften anvendes til foder opbevaring, etableres dybstrøelsesbokse til kalvene (0-6 mdr.). Der bygges en ny kostald (bygning 7), nord for den eksisterende stald (bygning 5), som indrettes med senge og fast gulv med dræn, 2 % hældning og skrabning hver anden time til alle køerne og kælvkvierner. Den indrettes endvidere med en kælvningsafdeling, og der indsættes malkerobotter i stalden.

BAT staldindretning

BAT indenfor kvægbrug er ikke nærmere defineret, da der ikke er noget, der tilsvare referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF). Der er dog et enkelt BAT-byggeblad til malkekøer for præfabrikerede drænede gulve, samt et BAT-blad til malkekøer for svovlsyrebehandling af kvæggylle. BAT-byggebladet for præfabrikerede drænede gulve er historisk og ikke ajourført med hensyn til driftsøkonomi og miljøøkonomi. Desuden er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

Stald 1.1.1 (Gl. staldanlæg, Bygning 3): Det gl. staldanlæg med dybstrøelsesbokse tages ud af drift.

Stald 1.1.2 (Ungdyrstald, Bygning 5): Det forventes, at den eksisterende løsdriftsstald fra 2000, som er indrettet med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal), vil kunne fortsætte uændret i ca. 20 år inden der er behov for større renoveringer. I forbindelse med udvidelsen indsættes robotskrabere, som skraber spaltearealet hver anden time, og som forventes at kunne reducerer ammoniakfordampningen med 20 %. Der er ingen BAT Byggeblad for skrabe anlæg.

Stald 1.1.3 (Ny kostald, Bygning 7): Staldindretningen i den nye kostald bliver senge med fast gulv med 2 % hældning og skrabning hver anden time. Dette staldsystem er BAT for kvæg.

Det er endnu ikke afgjort hvilket gulvfabrikat, der ønskes, eller om det bliver en lokal entreprenør, der skal støbe gulvet. På BAT-byggeblad 107.04-51 er kun medtaget gulve fra Perstrup Beton Industri A/S og Thisted-Fjerritslev Cementvarefabrik A/S. Det forventes at fx gulve fra Borg Beton og Cowshopping samt gulve støbt på stedet lever op til en 4 % ammoniakemission.

Stald 1.1.4: (Nyt staldafsnit til kalve, Ungdyrstald, Bygning 5): I den kommende ungdyrstald (Bygning 5) vil den nordlige ende, som i dag anvendes til foderopbevaring blive indrettet med dybstrøelsesbokse til småkalve. Dybstrøelse til kalve er i overensstemmelse med god landmandspraksis og kravene til dyrevelfærd.

Fravalg af BAT teknologi

Der etableres ikke et anlæg til svovlsyrebehandling af gyllen, hverken i de eksisterende eller i de nye stalde. Svovlsyrebehandling af kvæggylle for malkekvæg er beskrevet i BAT-bladet (MST), 2. udgave, oprette 15.03.2004, revideret 17.03.2009. Det fremgår af BAT-bladet, at den sure gylle kan have negative konsekvenser ved nogle typer af beton på grund af sulfatreaktionen. Desuden giver svovlsyrebehandlingen problemer med at opretholde et naturligt flydelag.

Svovlsyrebehandling i ungdyrstalden (bygning 5) er fravalgt, da der er tale om et ældre staldsystem, hvor der ingen garanti er for, at betonen kan klare syrepåvirkningen. Der etableres dog skrabere på spaltearealet.

Svovlsyrebehandlingen er endvidere fravalgt i den nye kostald (bygning 7), da der ønskes at etablere et staldsystem med fast gulv.

Derudover er der valgt at etablere gulve med tilsvarende ammoniakreduktion, som ved præfabrikerede gulve, hvilket giver den samme lave ammoniak emission som etablering af spaltegulv med forsurening.

I svinestalde er det muligt at opnå en reducerende effekt på ammoniakemissionen ved gyllekøling i kanalbunden. Der findes på nuværende tidspunkt ikke forsøg, der viser at gyllekøling har en effekt i kvægstalde. Der genindvindes endvidere varme fra nedkøling af mælk, som dækker varmebehovet til vaskevand mm. Staldene opvarmes ikke, hvorved der ikke er et varmebehov. Gyllekøling er derfor fravalgt.

Der etableres ikke luftrensning eller luftvasker, da der er tale om stalde med naturlig ventilation, hvor disse teknologier ikke kan anvendes.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer ud fra en proportionalitetsbetragtning, at det eksisterende staldsystem kan fortsætte indtil det skal renoveres, dog etableres skrabere på spalterne, og at nybyggeri af kostald er i overensstemmelse med BAT. Det vurderes endvidere, at den beskrevne indretning og drift er i overensstemmelse med gældende regler og ikke vil medføre gener for miljøet.

Det er kommunens vurdering, at staldafsnit til småkalve (0 – 6 mdr.) ikke er omfattet af BAT-bladene for staldsystemer, og at der ikke er opstillet BAT-krav for disse dyregrupper. Aabenraa Kommune vurderer derfor, at dybstrøelsesstalde til kalve er i overensstemmelse med god landmandspraksis og krav til dyrevelfærd.

Vilkår

11. Dyreholdets omfang og sammensætning samt fordeling i de enkelte staldafsnit må ikke overstige/ændres i forhold til nedenstående tabel dog med mulighed for fleksibilitet som angivet i vilkår 13 og 14. Dyreenhedsomregningsfaktoren fremgår af bilag 1 til bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Stald nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugningssystem)	Vægt / alder	Antal individer (stipladser)	DE
Bygning 5 (Staldafsnit 1.1.2)	Kvier, Ungdyrstald	Sengestald m/ spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal), skrabere	6-25 mdr.	121	43,96
Bygning 7 (Staldafsnit 1.1.3)	Køer, Ny kostald	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time	-	160	188,24
Bygning 7 (Staldafsnit 1.1.3)	Kvier, Ny kostald	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time	6-25 mdr.	5	1,82
Bygning 7 (Staldafsnit 1.1.3)	Køer, Ny kostald	Dybstrøelse (hele arealet)	-	5	5,88
Bygning 7 (Staldafsnit 1.1.3)	Kvier, Ny kostald	Dybstrøelse (hele arealet)	6-25 mdr.	2	0,73
Bygning 5 (Staldafsnit 1.1.4)	Småkalve, Nyt dybstrøelsesafsnit i ungdystald	Dybstrøelse (hele arealet)	0-6 mdr.	41	8,37
Bygning 5 (Staldafsnit 1.1.4)	Småkalve, Nyt dybstrøelsesafsnit i ungdystald	Dybstrøelse (hele arealet) (3 stipladser)	40-55 kg	80	0,74

12. Den samlede årlige produktion må ikke overstige 249,74 DE.
13. Fordelingen mellem antal malkekøer, opdræt og kalve kan variere med maksimalt 10 % i DE inden for hver gruppe (malkekøer, opdræt og tyrekalve), dog således at det maksimale dyrehold beregnet over planperioden (1. august til 31. juli) ikke må overstige det godkendte antal på 249,74 DE.
14. Der tillades afvigelser i slagtekalvenes afgangsvægt, dog med en maksimal afgangsvægt på 60 kg, dog må dyreholdet ikke overstige det godkendte antal på 249,74 DE.
15. Bedriften skal underrette Aabenraa Kommune
 - om besætningens størrelse 5 år efter miljøgodkendelsen er meddelt og
 - når besætningen er nået op på 249,74 DE.
16. Årsproduktionen skal kunne dokumenteres efter anmodning fra Aabenraa Kommune.
17. I nybyggeri af kostalden skal etableres fast gulv med 2 % hældning, og skrubes mindst hver anden time. Anvisningerne i byggeblad omkring pladsstøbte gulve skal følges.
18. Spaltearealet i ungdyrstalden skal skrubes mindst hver 2. time.

4.2 Ventilation

Redegørelse

Der er ingen mekanisk ventilation på ejendommen. Der anvendes kun naturlig ventilation, og ventilationen sker gennem åbning i siden samt i kip.

Med naturlig ventilation er der sikret et stort luftskifte, hvilket medfører, at staldgulvene er forholdsvis tørre, hvilket betyder en lavere koncentration af ammoniak og lugt.

Vurdering

For intensiv fjerkræ- og svineproduktion over en vis størrelse er i EU-regi i 2003 udarbejdet en BREF - note, som anfører, hvad der betragtes som BAT (Best Available Technique) i forbindelse med en række produktionsforhold, herunder driftsstyring, staldindretning, vand- og energiforbrug mv. Skov og Naturstyrelsen anfører i husdyrvejledningen, at der også for produktion af andre husdyrtyper (herunder kvæg) skal ske tilsvarende inddragelse af BREF'ens BAT - aspekter i det omfang, det er relevant.

Det fremgår af BREF - noten, at det bl.a. er BAT at reducere energiforbruget ved at anvende naturlig ventilation, hvor dette er muligt.

Aabenraa Kommune vurderer således, at husdyrbruget anvender BAT ved naturlig ventilation, og at det ikke er relevant at stille yderligere vilkår til dette.

4.3 Fodringsteknik

Redegørelse

Foder til kvæg består af ca. 60 % hjemmeavlet grovfoder, hovedsageligt majs og græs, samt indkøbt tilskudsfoder i form af færdigblandinger alene eller i kombination med forskellige råvarer som f.eks. sojaskrå, rapsprodukter, korn, roepiller m.m. Foderplanen afstemmes jævnlige med en mineralblanding for at tilgodese kreaturerne behov for næringsstoffer.

Fodersammensætningen afstemmes i forhold til dyrenes biologiske behov (kalv, kvie, malkende ko, goldko, slagteko og evt. slagtekalv). For at opnå så præcis en næringsstofsammensætning som muligt, udtages der analyser af grovfoderet. Analyserne ligger til grund for sammensætningen af det indkøbte foder. Optimeringen af foderplanen sker

bl.a. på protein, så overforsyning såvel som underforsyning undgås. Overforsyning med protein medfører en belastning på miljøet, men det overbelaster også koen.

På mineralsiden kan der ud fra bedriftens aktuelle grovfoderanalyser af mineralstofproducenten udarbejdes specielt sammensatte mineralblandinger, der opfylder normerne til dyrenes behov for alle mikro- og makromineraler, heriblandt fosfor, samt vitaminer. Ansøger er interesseret i at ovenstående er i orden, da ubalance i foderets sammensætning betyder forringelse af foderudnyttelsen og dermed forringelse af det økonomiske udbytte.

Bedriftens forbrug af kraft- og proteinfoder til køer og opdræt er ca. 280 tons kraftfoder pr. år. Efter udvidelsen vil der anvendes ca. 660 ton kraftfoder pr. år, således at foderforbruget stiger, med ca. 135 %. Andelen af grovfoder stiger tilsvarende med 135 %, mens forbruget af halm kun forventes at stige en smule. Hovedsageligt produceres al grovfoder på eget og forpagtet arealer.

Grovfoderet består af græs- og majsensilage, som i nudrift opbevares i 10 markstakke. I ansøgt drift vil dette opbevares i det nye plansiloanlæg, hvor der er plads til 5280 m³. Halm opbevares dels i kombilade og i markstakke.

Derudover indkøbes der kraft- og proteinfoder. Indkøbt kraftfoder opbevares i de 2 nye fodersiloer, som bliver opstillet ved den nye kostald. Siloerne bliver 23 m³ og kan hver indeholde ca. 15 tons, og der leveres 30 tons ad gangen. Kraftfoder opbevares i kostalden i nudriften. Proteinfoder opbevares i køresiloer i kombiladen.

De øvrige fodermidler, kridt og mineraler osv. leveres i sække på paller og opbevares i nudriften i kostalden, men fremadrettet vil de opbevares i kombiladen.

BAT foder

Der anvendes BAT inden for foder, da indkøbte fodermidler og ensilage opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt uden væsentlig risiko for miljøet.

I BREF er der vejledende niveauer for råprotein i BAT-foder til grise, men der er ingen vejledende niveauer for råprotein for kvæg. Der foretages analyser af grovfoderet, som ligger til grund for sammensætningen af det indkøbte foder, samt at der udarbejdes jævnlige foderplaner, hvilket må anses for BAT indenfor foder.

Vurdering

Det er forureningsforebyggende (BAT) at gennemføre effektiv fodring til reduktion af udskillelsen af kvælstof og fosfor, ved at sikre, at foderets indhold af næringsstoffer modsvarer dyrenes behov, og at næringsstofferne er letoptagelige.

Grundlaget for reduktion i næringsstofforurening er i lovgivningen baseret på, at der kan anvendes differentierede virkemidler, hvoraf fodring er ét. Da der herudover ikke er fastlagt BAT – krav for fodring af kvæg, betragter kommunen normtallene, som anvendes på ejendommen, for at være BAT, indtil evt. konsistente BAT – niveauer bliver udmeldt fra retningsgivende referencer, jf. det nedsatte teknologiudvalg.

Foderets indhold af råprotein og fosfor har betydning for koncentrationen af næringsstoffer i gødningen og påvirker herved ansøgningsskemaets beregninger af emissioner fra stalde og lager, samt gødningsbelastningen på udbringningsarealerne. Der stilles ikke vilkår til fodring, idet ansøger har angivet 0 i de felter, der specificerer fodringen i ansøgningsskemaet.

Aabenraa Kommune vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlig øget påvirkning af omgivelserne.

Vilkår

19. Der skal udarbejdes foderplan til de forskellige dyregrupper.

20. Der skal mindst udtages en foderprøve fra hvert af de mest anvendte ensilagefodermidler. Foderprøverne skal analyseres for foder værdi og råprotein. Fra et enkelt slet skal prøverne endvidere analyseres for standardminerale. Foderprøverne skal analyseres af et analysefirma, der er autoriseret og akkrediteret til at udføre grovfoderanalyser.

4.4 Opbevaring af ensilage

Redegørelse

I nudriften er der ca. 10 markstakke med ensilage, men i forbindelse med udvidelsen vil der blive bygget et plansiloanlæg med 4 plansiloer. Siloerne er hver især 12 m brede og 55 m lange og med en sidehøjde på 2 m. Der vil blive etableret en randzone på 4 m bagved og 4 m foran.

Efter udvidelsen vil der blive opbevaret ca. 5.280 m³ ensilage pr år. Ensilagen opbevares hovedsagligt i plansiloerne efter udvidelsen, men i markstak i nudriften.

Håndtering af ensilage vil ske således, at eventuelle lugt- og fluegener for nabobeboelser minimeres. Plansiloanlægget er placeret længst muligt fra nærmeste nabobeboelse. Endvidere vil håndteringen sikre, at risiko for tab af næringsstoffer til omgivelserne minimeres.

Såfremt der er ensilagestakke, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, vil de højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Der vil derefter gå minimum 5 år, før ensilagen igen placeres på samme sted.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der med de ansøgte tiltag vedrørende opbevaring og håndtering af foder vil mindske miljøpåvirkning af omgivelserne.

Vilkår

21. Ved etablering af ensilagestakke skal tidspunkt og placering noteres på kortbilag i driftsjournalen, der skal opbevares i mindst 5 år.
22. Ensilagestakke, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, må højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå mindst 5 år, før markstakke igen må placeres på samme sted.
23. Kasseret ensilage fra ensilagepladser / – siloer eller markstakke skal fjernes løbende og opbevares overdækket med plast eller lignende for at forhindre lugtgener og forurening af omgivelserne.
24. Ensilage i markstak skal overholde følgende afstandskrav:

Kategori	Afstandskrav, meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	50 m
Vandløb (herunder dræn) og søer	15 m
Offentlig vej og privat fællesvej	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m
Nabobeboelse	50 m
Til naboskel	30 m

25. Ensilage i markstakke må ikke placeres på arealer som skrånere mod vandløb og søer, og de skal placeres så de ligger mest muligt i læ.
26. Ensilage skal overdækkes straks efter etablering af markstak.

27. Ensilagen skal overdækkes med lufttæt materiale straks efter ilægning i siloen.

4. 5 Rengøring af stalde

Redegørelse

I den eksisterende løsdriftsstald, hvor der fremadrettet opstaldes ungdyr på spaltegulv og i dybstrøelsesbokse, skrubes spalterne hver anden time og dybstrøelsesboksene udmuges.

Boksene med kalve 0-1 mdr. udmuges ca. 1 gang om ugen, mens boksene med kalve (1-6 mdr.) udmuges 4-5 gange årligt. Så hyppig udmugning ved de mindste kalve medfører, at der dagligt tilføres dybstrøelse til møddingspladsen.

I den nye kostald, som indrettes med fast gulv og 2 % hældning med en drærende i midten, skrubes gulvet hver anden time. Kælvningsboksene rengøres / udmuges ca. 1 gang om ugen.

Hvis der bliver vasket i staldene, sker dette med højtryksrensere og med koldt vand. Spildevandet ledes til gyllekanal og gyllebeholder.

Malkestalden vaskes efter hver endt malkning, svarende til to gange dagligt i nudriften. I ansøgt drift anvendes malkerobotter, som vasker løbende. Spildevandet ledes til gyllekanal.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at rengøring af stalde håndteres miljømæssigt forsvarligt uden væsentlig risiko for miljøet og med overholdelse af gældende krav og retningslinjer mht. rengøring.

Vilkår

Afsnittet har ikke givet Aabenraa Kommune anledning til at stille særlige vilkår ud over den generelle lovgivning.

4.6 Energi- og vandforbrug

Redegørelse

Elektricitet anvendes primært til malkning, markvanding, nedkøling af mælk, skrabning af gulvet, gyllepumpning samt belysning.

Der er naturlig ventilation i staldene, hvilket medfører, at der ikke bruges energi til ventilation. Med naturlig ventilation er der sikret et stort luftskifte, hvilket medfører, at staldgulvene er forholdsvis tørre, hvilket betyder en lavere koncentration af ammoniak og lugt.

Der sker ingen opvarmning af driftsbygninger med dyrehold, hvorfor der ikke bruges energi på opvarmning. Der vil genvindes varme fra mælkekøling, når den nye kostald bliver etableret – varmen vil bl.a. benyttes til at opvarme vaskevand, som anvendes til rengøring af malkerobotter samt i servicebygningen.

Endvidere bruges solen som lyskilde i videst muligt omfang. Dette sker ved at have størst muligt lysindfald gennem åbne sider og lysplader i taget samt lyse farver i stalden.

Der er vågelys i staldene om natten og i den nye kostald vil der være automatiseret tænd og sluk af natlyset i stalden. Der er tale om et skumringsrelæ, der tænder og slukker afhængigt af de naturlige lysforhold.

I forbindelse med udskiftning af malkesystemet, kan der ved indsættelse af malkerobotter anvendes frekvensstyrede pumper, som er energibesparende.

Logistikken i forbindelse med fodring er indrettet, så afstanden giver færrest muligt driftstimer i forbindelse med fodring, hvilket minimerer energiforbruget. Der forventes at være et mindre dieselforbrug ved foderhåndtering efter udvidelsen, når alt grovfoderet kan opbevares på fast bund og mere samlet i de nye køresiloer. Diesel og el forbruget registreres årligt.

Tabel 4 Energiforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug Efter
Elforbrug	55.000 kWh	200.000 kWh
Fyringsolie stuehus	3.500 l	3.500 l
Dieselloolie til markbruget	10.000 l	10.000 l

Vandforsyningen til husdyrproduktionen og privat forbrug stammer fra et privat alment vandforsyningsanlæg, Padborg Vandværk. Der anvendes primært vand til drikkevand og vask af malkeanlæg. Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses dagligt med henblik på at undgå spild. Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt. Der anvendes drikkekar til køerne. Vandet, der anvendes til mælkekøling, genanvendes til drikkevand i den nye kostald. Vandforbruget registreres årligt.

Tabel 5 Vandforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Drikkevand inkl. vandspild	3.173 m ³	7.938 m ³
Vask af stald m.v.	287 m ³	884 m ³
Rengøring af markredskaber	0 m ³	30 m ³
Sprøjtning, markbrug	20 m ³	20 m ³
I alt vandforbrug	3.480 m ³	8.872 m ³

Vandindvindingsanlæg fremgår af bilag 1.4.

Der foreligger en tilladelse på en markboring, som er placeret ca. 30 m øst for stuehuset. Tilladelsen er meddelt den 30.01.2001 til 40.000 m³ vand om året. Tilladelsen udløber den 31.12.2015.

Der skal etableres et cirkulært fredningsbælte med en radius på 5 meter omkring alle vandboringer. Inden for fredningsbæltet må der ikke gødes, bruges eller opblandes bekæmpelsesmidler, gifte eller andre stoffer, der kan forurene grundvandet, ligesom opbevaring af gødning, bekæmpelsesmidler m.v., herunder tom emballage, ikke er tilladt.

Forbruget varierer, men er maksimalt på det tilladte antal m³. Ansøger benytter Planteinfo.dk, således at der kun vandes, når der er behov for det.

BAT vand- og energiforbrug

Der er ikke udarbejdet BAT standarder for forbruget af energi og vand for kvægbrug, men i henhold til BREF for intensiv fjerkræ- og svineproduktion kan BAT være en reduktion af vandforbruget, hvis der sker registrering af vandforbruget ved måling, detektering og reparationer af lækage. BAT for energiforbruget kan være en reduktion af energi. Desuden er naturlig ventilation BAT for svinestalde, hvilket burde kunne overføres til kvægstald.

Der installeres lyssensorer til regulering af lys i kostalden. Der genvindes varme fra mælkekøling, når den nye kostald bliver etableret – varmen benyttes til at opvarme vand, som anvendes til rengøring af robotter samt forbrugsvand i servicebygningen mv. Vandet som anvendes til nedkøling genbruges endvidere til drikkevand. Der er naturlig ventilation i staldene og endvidere udnyttes det naturlige lysindfald i bygningerne gennem lysplader i taget. Der indsættes frekvensstyrede pumper til malkeanlægget (malkerobotter).

Der er drikkekar til køerne. Vandet skiftes ca. 1-2 gange om ugen efter behov. Maskiner vaskes med højtryksrensere.

Det vurderes, at malkerobotter og mælkekølingsanlægget er de enkeltposter i det totale energiforbrug, der vægter mest. Løbende kontrol og vedligeholdelse af disse er således særligt relevante.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at husdyrbruget anvender BAT inden for energi- og vandforbrug, idet husdyrbruget registrerer vand- og energi forbruget årligt, samt har løbende opsyn med anlægget, og dagligt gennemfører en inspektionsrunde.

Kommunen vurderer videre, at ansøger har forholdt sig til mulighederne for at reducere energi- og vandforbruget.

Vilkår

28. Vand- og energiforbruget skal mindst registreres hver 12. måned. Dato for aflæsning og målerstand samt forbrug skal noteres i driftsjournalen, der skal opbevares i mindst 5 år.
29. Hvis elforbruget på årsplan stiger med mere end 10 % ud over det oplyste, skal der inden 3 måneder fra den seneste aflæsningsdato udarbejdes en handleplan, så elforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal forevises ved tilsyn.
30. Anlæg og installationer, der er særligt energiforbrugende, f. eks. malkerobotter og mælkekølingsanlægget skal minimum kontrolleres én gang om året og vedligeholdes således, at det altid fungerer optimalt. Dato for kontrol skal noteres i driftsjournalen.
31. Hvis vandforbruget på årsplan stiger med mere end 10 % ud over det oplyste, skal der inden 3 måneder fra den seneste aflæsningsdato udarbejdes en handleplan, så vandforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal forevises ved tilsyn.
32. Drikkevandssystemet skal minimum kontrolleres én gang om året og vedligeholdes således, at det altid fungerer optimalt.
33. Vask af stald skal foregå med højtryksrensere.

4.7 Spildevand, samt tag- og overfladevand

Redegørelse

Spildevand fra produktionen i driftsbygningerne består af drikkevandsspild (212 m³) og rengøringsvand fra rengøring af malkerobotter mv. (884 m³). Spildevandet ledes via gyllekanal til gyllebeholder.

Fra stuehuset og servicebygningen er det vurderet, at der ledes ca. 170 m³ sanitært spildevand til trixtank og videre til nedsivningsanlæg. I forbindelse med opførelse af servicebygningen etableres et nyt nedsivningsanlæg og trixtank, som formentlig bliver placeret i nærheden af den nye kostald.

Overfladevand fra vaske- og møddingsplads ledes til gyllebeholder. Der er tale om ca. 170 m³ vand på årsbasis og er fordelt på vaskevand (30 m³) samt overfladevand fra vaske- og møddingsplads (140 m³).

Spildevand fra plansiloanlægget på ca. 3024 m² ledes til opsamlingsbrønd, hvorfra det planlægges at udsprinkles på et græsareal på ca. 7050 m² (se bilag 1.5). Dette areal er beliggende øst for kombiladen og stuehuset. Opsamlingsbeholderen bliver dimensioneret til at kunne opsamle spildevandet fra ca. en halv måneds nedbør. Den månedlige nedbør er størst i november jf. gennemsnitstal fra DMI (79 mm), hvorfor bufferkapaciteten sættes til 0,0395 m³/m². Det er beregnet, at en opsamlingsbrønd med en bufferkapacitet på min. 120 m³. Pumpen får en kapacitet på 9 m³/time, hvilket vil kunne sikre at spildevandet fra et kraftigt regnskyl ikke vil give anledning til miljøforurening. Dette er i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad nr. 103.09-05. I forhold til driftsstop er nødproceduren, at ansøger tilkalder maskinstation med slamsluger.

Tagvand ledes via lukkede rør og drænledninger til grøft og videre til Gejl Å. Tagvand fra stuehus ledes til nedsivning i en gl. branddam øst for stuehuset, uden videre afløb fra dam.

Rengøring af marksprøjte foregår på vaskepladsen.

Fra befæstede arealer, som anvendes som køreveje ledes overfladevand til terræn.

Tabel 6 Spildevand

Spildevandstyper	m³ /år før udvidelse	m³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	365 m ³	1096 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vaskeplads, vaskevand	0 m ³	30 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vaske- og møddingsplads, regnvand	0 m ³	140 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Plansiloanlæg, regnvand/ensilagesaft	0 m ³	2117 m ³	Opsamlingsbrønd med udsprinklingspumpe	Ingen
Sanitært spildevand fra stuehus	120 m ³	120 m ³	Trixtank	Nedsivningsanlæg
Sanitært spildevand fra folkeholdsfaciliteter i servicebygning	0 m ³	50 m ³	Trixtank	Nedsivningsanlæg

Afløbsforholdene og spildevandsanlæggene fremgår af bilag 1.5.

Vurdering

I spildevandsbekendtgørelsen defineres spildevand som alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse samt befæstede arealer. Tag- og overfladevand defineres som regnvand fra tagarealer og andre helt eller delvist befæstede arealer. Tag- og overfladevandet må ikke indeholde andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regnvand i forbindelse med afstrømning fra sådanne arealer, eller have en væsentlig anden sammensætning.

Udledning direkte til vandløb eller nedsivning af tag-, overflade og spildevand kræver tilladelse efter bekendtgørelsens kapitel 11 eller 12.

Aabenraa Kommune forventer, at afledning af tagvand via dræn og lukkede rør til grøft fra ny kostald og servicebygning er en tilfredsstillende løsning, dog kan der blive behov for etablering af forsinkelsesbassin eller lignende. Der skal ansøges om særskilt tilladelse til udledning af tagvand.

Endvidere vurderer kommunen at etablering af en ny trixtank og nedsivningsanlæg til sanitært spildevand fra servicebygningen ligeledes er en tilfredsstillende løsning, som dog også kræver særskilt tilladelse.

Aabenraa Kommune finder, at en opsamlingsbeholder, der har en kapacitet på under ½ måned skal have rørforbindelse til gyllebeholder. Hvis beholderens kapacitet er mere end ½ måned kan det accepteres, at vandet pumpes / transporteres til gyllebeholder i tilfælde af, at der ikke er tilstrækkelig kapacitet i beholderen f.eks. i forbindelse med længere tids frostvejr. En ½ måneds opbevaringskapacitet svarer i dette tilfælde til ca. 120 m³ jf. ovenstående. Der stilles vilkår i overensstemmelse med dette.

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at håndtering af spildevand fra plansiloanlægget sker i overensstemmelse med reglerne herfor i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen, og at arealet er tilstrækkeligt stort.

Ydermere vurderer kommunen, at kapaciteten i gyllebeholderne er tilstrækkelig til at rumme de givne mængder spildevand i ansøgt drift.

Aabenraa Kommune vurderer samlet set, at spildevandshåndtering ikke vil medføre gener for miljøet.

Vilkår

34. Overfladevand og ensilagesaft fra plansiloerne skal ledes til opsamlingsbrønd. Brønden skal mindst kunne rumme 120 m³ vand, alternativt skal der etableres rørforbindelse til gyllebeholder. Pumpe til udsprinkling af spildevandet skal dimensioneres og benyttes i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad nr. 103.09-05.
35. Arealet, der skal anvendes til udsprinkling af spildevandet fra plansiloanlægget skal være på min. 3.000 m² og skal være tilplantet med pil, græs eller anden afgrøde som kan etableres under forudsætning af tilførsel af store vandmængder.
36. Der må ikke opbevares husdyrgødning i plansiloanlægget.
37. Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødnings- og sprøjterester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til gyllebeholder.
38. På befæstede arealer må der ikke ske oplag af gødningsstoffer, bekæmpelsesmidler, foderstoffer m.v., der med evt. regnvand kan tilføres rørledninger/dræn med udløb i grøfter og vandløb.

4.8 Sprøjtemidler, kemikalier og medicin

Redegørelse

Ansøgere er ikke tilknyttet sundhedsrådgivning pt., og må derfor ikke selv give dyrene medicin. Der opbevares derfor kun i særtilfælde medicin på ejendommen. Ansøger påtænker dog at tilmelde sig denne ordning. Evt. medicin opbevares i servicebygningen, hvor det er utilgængeligt for uvedkommende. Evt. medicinrester afleveres på apoteket.

Smøreolie opbevares i tromler på fast gulv i maskinhuset. Kemikalier til brug ved vask af malkeanlægget opbevares på fast gulv i lukkede plasticdunke.

Kunstgødning opbevares på fastbund.

Bekæmpelsesmidler opbevares på fast bund uden afløb og i aflåst rum.

Tabel 7 Sprøjtemidler, kemikalier og medicin

Type	Opbevaringssted	Mængder pr. år	Oplagret mængde
Bekæmpelsesmidler	Kombilade	50 l	10-50 l
Kunstgødning	Kombilade	50 tons	1-50 tons
Smøreolie	Kombilade	250 l	Max. 250 l
Medicin	Servicebygning	5 l	0,1 l
Kemikalier til vask af malkeanlæg	Servicebygning	250 l	50 l

Vask og påfyldning af sprøjte foregår på vaskepladsen, hvor spildevand afledes til gyllebeholder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at bekæmpelsesmidler, kunstgødning, smøreolier, medicin og kemikalier opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt uden væsentlig risiko for miljøet.

Vilkår

39. Olie- og fedtprodukter, bekæmpelsesmidler, kunstgødning, medicin og kemikalier skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
40. Påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler må ikke ske ved direkte opsugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må ikke være risiko for afløb til dræn eller vandløb.

4.9 Affald

Redegørelse

Affald skal opbevares og bortskaffes efter Aabenraa Kommunes regulativer.

Der skal i henhold til gældende regler ske registrering af affald på stamkort. Reglerne findes i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 619 af 27. juni 2000 om affald. Stamkortet er det format som affaldsproducenten skal kunne videregive sine oplysninger om egen affaldsproduktion på. Registreringen skal indeholde oplysninger om fraktion, art, mængde og sammensætning af det producerede affald, herunder muligheder for yderligere sortering, samt indhold af visse miljøbelastende stoffer.

Ansøgere får en industricontainer på 800 l i forbindelse med udvidelsen, til alt brændbart affald jf. aftale med Mammen Erhvervs-genbrug i Padborg. Industricontaineren placering, kan ses af bilag 1.1. Derudover forsøges affald afhændet til genbrug hos genbrugspladsen i Padborg.

Der er udarbejdet en oversigt over affaldshåndteringen, både almindeligt affald og farligt affald. Mængden pr. år er skønnede. Oversigten ses nedenstående.

Tabel 8 Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageranlæg	Mængder pr. år	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spildolie	Kombilade	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	Meget begrænset	13.02.08	06.01
Olietromle	Kombilade	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	Max. 1 stk.	15.01.04	56.20
Olie- og brændstoffiltre	Kombilade	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	1-2 stk.	16.01.07	06.05
Blyakkumulatorer	Kombilade	Ansøger	Mammen Erhvervs-genbrug	Max. 1 stk.	16.06.01	05.99
Rester af bekæmpelsesmidler	Kombilade	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	Meget begrænset	02.01.05	05.12
Spraydåser	Kombilade	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	1-2 stk.	16.05.04	23.00
Kanyler i særlig beholder	Servicebygning	Ansøger/dyrlæge	Apotek/dyrlæge	100 stk.	18.02.02	05.13
Tørbatterier – NiCd	Servicebygning	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	5 stk.	20.01.33	77.00
Tørbatterier – Kviksølv	Servicebygning	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	5 stk.	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Industricontainer	Vognmand	Mammen Erhvervs-genbrug	Containeren tømmes ca. hver 2. uge	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Industricontainer	Vognmand	Mammen Erhvervs-genbrug	Containeren tømmes ca. hver 2. uge	15.01.02	52.00
Bigbags af PE-plast	Kombilade	Ansøger	Mammen Erhvervs-genbrug	1 tons	15.01.02	52.00
Europaller og én-gangspaller af træ	Kombilade	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	10-20 stk.	15.01.03	
Lysstofrør og elsparerør	Kombilade	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	10-20 stk.	20.01.21	79.00
Overdækningsplast	Plansiloanlæg	Ansøger	Mammen Erhvervs-genbrug	1-5 tons	02.01.04	52.00
Jern og metal	Kombilade	Skrothandler	Ukendt	100 kg	02.01.10	56.20
Diverse brændbart inkl. tomme medicinglas	Industricontainer	Vognmand	Mammen Erhvervs-genbrug	Containeren tømmes ca. hver 2. uge	Afhængig af indhold / 15.01.07	19.00
Pap	Industricontainer	Vognmand	Mammen Erhvervs-genbrug	Containeren tømmes ca. hver 2. uge	20.01.01	50.00
Papir	Industricontainer	Vognmand	Mammen Erhvervs-genbrug	Containeren tømmes ca. hver 2. uge	20.01.01	50.00

Der foretages service på traktorer hos maskinforhandler, hvorfor der ikke normalt forefindes ret store mængder af olie- og brændstoffiltre mm. på ejendommen. Dette medfører endvidere, at oplaget af olie og spildolie er meget begrænset.

Opbevaring af døde dyr sker på vaske og møddingspladsen efter udvidelsen, hvor dyrene er placeret skyggefuldt, overdækket og hævet over jorden. Afhentningspladsen er placeret tæt på offentlig vej, men de døde dyr kan ikke ses fra vejen. Se placering på bilag 1.1. Afhentning sker efter behov og med dags varsel. Døde dyr afhentes af Daka. Afhentning sker ca. 20 gange årligt i nudriften og forventes at stige til 48 gange årligt. Opbevaring af døde dyr sker efter forskrifterne i "Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr".

Der foretages ikke afbrænding af affald på husdyrbruget (på nær have- og skovaffald).

Vurdering

Affald skal i henhold til lovgivningen opbevares, håndteres og bortskaffes efter Aabenraa Kommunes til enhver tid gældende regulativer og forskrifter.

Der stilles vilkår om opbevaring af døde dyr. Kommunen vurderer herudover, at kommunens regulativer fastsætter tilstrækkelige krav til opbevaring, håndtering og bortskaffelse af erhvervsaffald og farligt affald.

Vilkår

41. Husdyrbrugets medicinaffald, veterinært affald mv. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende.
42. Spildolie skal opbevares i overjordiske beholdere på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
43. Opbevaringen af døde dyr skal placeres, som vist i bilag 1.1.

4.10 Olietanke

Redegørelse

Der er to olietanke på ejendommen til hhv. opbevaring af fyringsolie og dieselolie. Spildolie opbevares i en olietønde på 200 l. Der opbevares kun et mindre oplag af spildolie på ejendommen, da der fortages olieskift på traktorer mm. ved serviceeftersyn hos smed og maskinforhandler.

Påfyldning af dieselolie sker på fast bund i maskinhuset.

Ved afmelding af gamle olietanke og anmeldelse af ny(e) olietank(e), samt hvis der er spørgsmål om de specielle krav til plasttanke og olietanke på husdyrbruget, så kontaktes kommunens ansvarlige for olietanke på miljoe@aabenraa.dk

Ændring i ejendommens tankforhold skal anmeldes til kommunen. Skemaet til dette findes på kommunens hjemmeside under borger/natur og miljø/miljø/olietanke.

Tabel 9 Olietanke

Olietanke	Aktiv/ afblændede	Placering	Volumen	Årgang	Tanknr.
Olietank til fyringsolie	Aktiv	Tilbygning til stuehus, indendørs	1200 l	1981	1676
Olietank til dieselolie	Aktiv	Gl. maskinhus, indendørs	1200 l	1968	248

Placeringen af bedriftens olietanke fremgår af bilag 1.1.

I forbindelse med udvidelsen rives det gl. maskinhus ned og den nuværende dieselolietank skal sløjfes. Den nye tank bliver placeret i kombiladen på fast bund, hvor påfyldningen ligeledes vil foregå.

Vurdering

Dieselolietanken fra 1968 skulle efter reglerne i olietankbekendtgørelsen (Bek. nr. 724 af 1. juli 2008) sløjfes i 1998, da der ikke foreligger dokumentation for, at tanken er typegodkendt med indvendig korrosionsbeskyttelse ved belægning eller offeranode. Tanken skal sløjfes hurtigst muligt, men dette håndhæves i andet regi.

Aabenraa Kommune vurderer herefter, at opbevaringen af olie er i orden, og at der ikke er risiko for forurening af jord, kloak, overfladevand og grundvand med følgende vilkår

Vilkår

44. Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund,

- så spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
45. Såfremt tanken er placeret i umiddelbar nærhed af regnvandsafløb, vandløb mm. Skal tanken stilles i en spildbakke med opkant, der kan rumme tankens indhold. For at undgå ophobning af regnvand, skal tanken enten placeres under tag eller indendørs.
 46. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
 47. Olie og andre fedtprodukter skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
 48. Der skal på ejendommen altid forefindes egnet materiale til opsamling af evt. spild.
 49. Tankpistol må ikke kunne fastlåses under påfyldning.

4.11 Driftsforstyrrelser og uheld

Redegørelse

Generelt er anlægget og arbejdsgangene tilrettelagt med henblik på at minimere risiko for uheld og udslip af gylle og kemikalier. Gylle tilledes den nye gyllebeholder med nye rør, og etablering foretages af autoriseret montør.

Byggeriet tilstræbes at give så få gener som muligt for den daglige drift og færdsel. Den nye ensilageplads vil minimere risici for at køre fast eller vælte med traktor i marken, når der skal hentes foder fra markstakke. Dette kan især være problematisk i regnfulde år.

Gylle

Der er altid en lille risiko for gylleudslip i forbindelse med udkørsel eller pumpning fra stald til beholder.

Gyllebeholderne er omfattet af tiårsbeholderkontrolordningen og eventuelle fejl og mangler udbedres løbende. Det tjekkes løbende, om der er plads i gyllebeholderne, før der overpumpes. I forbindelse med etableringen af den nye gyllebeholder omlægges drænet, som løber mellem vejen Sønderbjerge og den nye kostald, så det kommer til at ligge i en afstand af minimum 15 m fra gyllebeholderen eller i faste rør.

Pumpning af gylle fra gyllebeholderne til gyllevogn sker med et selvlæssende tårn på gyllevognen. Der er en tilbageløbsfunktion på vognen, der sikrer, at gyllevognen ikke kan overfyldes. Desuden styres pumpen fra førerhuset i traktoren, hvilket bevirker, at der altid vil være en person tilstede, som holder øje med pumpningen. Der er ingen pumper eller faste overpumpningsrør på gyllebeholderne til påfyldning af gyllevogn og der er heller ingen spjæld på nogen af beholderne.

Der er risiko for at beholderen skades ved gylleudbringning, men da det er maskinstation, der varetager gylleudbringning, vil der altid være personer tilstede med udstyr, der kan suge spildt gylle op og tilkalde forstærkning. Det vurderes dog, at der endvidere er en lille risiko for påkørsel af beholdere ved den daglige drift, da de står i nærheden af driftsbygningerne. Den nye og den gamle gyllebeholder er dog placeret langt fra vandløb, hvorved risiko for udslip til vandmiljøet er minimal.

Der er ikke terrænhældning direkte til vandløb eller sø fra gyllebeholderne, og afstanden til nærmeste beskyttet vandløb er over 250 m fra gyllebeholderne og over 400 m nærmest beskyttet sø.

Det kan ikke udelukkes, at der kan ske uheld, så en gyllevogn vælter eller der kommer skybrud efter gylleudbringningen. Generelt køres der hensigtsmæssigt, og vejret vurderes før udbringning, så sandsynligheden for disse uheld er meget små. Hvis en gyllevogn vælter, eller en gyllebeholder sprænger, eller der sker overfyldning af beholder trods fa-

ste procedurer om tjek af kapacitet før overpumpning, vil opsamling af gylle øjeblikkeligt blive iværksat og beredskabet tilkaldt.

Strømsvigt

Der kan ske strømforstyrrelser/-svigt. Derved opstår der risiko for at gulvet ikke kan skrubes, og at gyllekanalerne ikke kan tømmes, og samme situation gør sig gældende ved, at kørerne ikke kan malkes. Til at afværge dette, vil der i forbindelse med udvidelsen blive anskaffet et nødstrømsanlæg.

Vand

I den daglige drift kan der være risiko for at vandrør sprænger. Ved sådanne uheld afbrydes vandforsyningen på hovedhanen. For at undgå frostsprængning af vandrør er der etableret cirkulation på vandrørene i staldene.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at en beredskabsplan kan give et godt overblik over relevante installationer og oplag mv. på ejendommen, samt anvisninger for handling, som vil kunne reducere forureningsomfanget i tilfælde af uheld.

I henhold til BREF er det BAT at have en nødfremgangsmåde til håndtering af ikke planlagte emissioner og hændelser.

Kommunen finder, at det bør sikres ved vilkår, at der til stadighed forefindes en opdateret beredskabsplan for ejendommen. Der stilles derfor vilkår om, at der skal udarbejdes en beredskabsplan, så der sikres en effektiv standsning af og oprydning efter evt. uheld, at der til enhver tid skal forefindes en opdateret beredskabsplan på ejendommen, og at denne skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Endvidere stilles der vilkår om, at alarmcentralen og Aabenraa Kommune skal alarmeres i tilfælde af uheld, hvor der er risiko for forurening.

Vilkår

50. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsforskrift, som følger bilag 4 i vejledning fra Skov- og Naturstyrelsen om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug. Planen skal indsendes til Aabenraa Kommune senest 1 måned efter udnyttelsen af godkendelsen er påbegyndt. Datoen for udarbejdelse af beredskabsplanen skal fremgå af planen.
51. Beredskabsplanen skal opbevares på et kendt og tilgængeligt sted for alle medarbejdere.
52. Medarbejderne skal være informeret om og have udleveret en kopi af beredskabsplanen. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal planen oversættes til et sprog, de forstår.
53. Beredskabsplanen skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt. Datoen for ajourføringen skal fremgå af planen.
54. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til straks at anmelde dette til alarmcentralen, tlf.nr. 112 og efterfølgende straks at underrette tilsynsmyndigheden, Aabenraa Kommune på tlf.nr. 73 76 76 76.

5 Gødningsproduktion og -håndtering

5.1 Gødningstyper og mængder

Redegørelse

Der er både flydende og fast husdyrgødning i anlægget i både det eksisterende og nye produktionsanlæg.

Tabel 10 Husdyrgødning

Stald nr.	Staldtype (gulvtype)	Mængde Før		Mængde Efter	
		Flyden- de	Fast	Fly- dende	Fast
1.1.1. Gl. staldanlæg (Bygning 3)	Dybstrøelse (hele arealet)		35 t		
	Sengestald m/spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	65 m ³			
1.1.2. Ungdyrstald (Bygning 5)	Sengestald m/ spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	1593 m ³		784 m ³	
	Dybstrøelse (hele arealet)		77 t		
1.1.3. Ny kostald (Bygning 7)	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time			3443 m ³	
	Dybstrøelse (hele arealet)				89 t
1.1.4. Nyt staldafsnit til kalve (Bygning 5)	Dybstrøelse (hele arealet)				79 t
Sum		1658 m ³	112 t	4227 m ³	169 t

Mængder og typer af husdyrgødning i ansøgt drift fremgår af opbevaringskapacitetsberregning i bilag 1.7.

Der afsættes gylle til gylleaftaler, 48,8 DE svarende til i alt 5211 kg N og 861 kg P. Gylleaftalearealerne er beliggende i Aabenraa Kommune.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at mængden af den producerede husdyrgødning svarer til det ansøgte dyrehold. Kommunen vurderer endvidere at husdyrgødningen opbevares miljømæssigt forsvarligt i staldene uden risiko for miljøet.

Kommunen vurderer at der ikke er behov for at stille vilkår.

5.2 Flydende husdyrgødning

Redegørelse

Den eksisterende gyllebeholder på 1260 m³ (Agritank) er opført i betonelementer og har senest haft 10 års beholderkontrol i november 2005. Den er 4 m dyb, men ca. 2,5 m over terræn. Der er dykket indløb, intet spjæld, ingen pumpe eller fast rør til over-

pumpning, overdækning i form af naturligt flydelag. Ingen afskærmende beplantning i nudriften, men i forbindelse med udvidelsen etableres beplantning vest for beholderen, jf. vilkår 9.

Ny gyllebeholder på 4500 m³ (evt. Agritank) bliver ligeledes opført i betonelementer. Den bliver 5 m dyb, og ca. 3 m over terræn. Der vil være dykket indløb, intet spjæld, ingen pumpe eller fast rør til overpumpning, overdækning i form af naturligt flydelag. Der vil blive etableret afskærmende beplantning vest for beholderen.

Pumpning af gylle fra stald til gyllebeholder i nudrift sker med traktordrevenpumpe ved fortanken ved staldens (bygning 5) sydvestlige hjørne. I ansøgt drift etableres yderlig 1 fortank ved den nye kostalds vestlige side. Ved den nye fortank pumpes gylle til den nye beholder enten via el- eller traktordreven pumpe. Pumpning af gylle foregår under opsyn og der tjekkes løbende, om der er plads i beholderen.

Oppumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn sker med sugekran på gyllevognen. Der er en tilbageløbsfunktion på vognen, der sikrer, at gyllevognen ikke kan overfyldes.

Tabel 11 Opbevaringskapacitet

Anlæg	Kapacitet i m ³	Pumpeanlæg	Fabrikat	Opført år	Overdækning	% før	% efter
Gyllebeholder (bygning 9)	1260	Ingen	Agritank	1994	Nej	100	22
Gyllebeholder (bygning 10)	4500	Ingen	Evt. Agritank	-	Nej	0	78
Gyllekanaler (bygning 5)	500	-	-	-	-	-	-
I alt	6260					100	100

Kapacitetsberegninger fremgår af bilag 1.7

Gyllebeholderne holdes overdækket med et flydelag, som gendannes naturligt kort tid efter tømning, idet der anvendes halm i staldene. Flydelaget reducerer fordampningen væsentligt og dermed lugtafgivelsen. Der pumpes gylle fra staldene ugentligt. Gyllen føres ned under flydelaget via et dykket indløb, hvorved flydelaget holdes intakt. Der bliver ikke etableret fast overdækning på gylletankene. Med kvæggylle er det almindeligvis ikke problematisk at etablere et godt flydelag, og der er derfor begrænset effekt ved etablering af fast overdækning. Der føres logbog over flydelaget på gyllen.

BAT gødningsopbevaring for flyvende husdyrgødning

BAT med hensyn til gødningsopbevaring er jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

For begge gyllebeholdere på hhv. 1260 og 4500 m³ er der tale om:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- beholderens bund og vægge er tætte
- der er ingen spjæld, og alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- beholderen er overdækket med naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning).

Gyllebeholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen. Det vurderes derfor, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at gyllebeholderne sikrer en god og sikker opbevaring af den flydende husdyrgødning og at der med veletablerede flydelag sikres en god næringsstofudnyttelse og tilstrækkelig begrænsning af lugtgener.

Da gyllevognen fyldes med sugekran, vurderer kommunen at risikoen for spild ved pumpning fra beholder til gyllevogn er minimal, hvorfor der på denne baggrund ikke stilles vilkår om etablering af en påfyldningsplads ved den ny gyllebeholder.

Det vurderes, at en opbevaringskapacitet på 17 måneder sikrer, at der er en god bufferkapacitet på ejendommen udover husdyrgødningsbekendtgørelsens minimumskrav.

Aabenraa Kommune vurderer, at der med overholdelse af de stillede vilkår sker en opbevaring, håndtering og udbringning af den flydende husdyrgødning, der er miljømæssig forsvarlig og ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne.

I henhold til BREF vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion er der BAT, hvis opbevaringskapaciteten for gødning er tilstrækkelig indtil yderligere behandling eller tilførsel på marken kan udføres. For boreale områder er kapaciteten 9-12 måneder i henhold til BREF. Som det fremgår af opbevaringskapacitetsberegningerne har husdyrbruget tilstrækkelige opbevaringskapacitet.

Vilkår

55. Der må ikke etableres fast pumpeudstyr på gyllebeholderne.
56. Der må ikke monteres fjernbetjent pumpeudstyr.
57. Oppumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn skal udføres med sugekran på gyllevognen.
58. Gyllen i gyllebeholderne må kun omrøres umiddelbart før udbringning af gyllen.
59. Traktordrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, fx ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved kraftoverførselsakslen. Traktoren skal aflåses eller helt frakobles pumpeudstyret.

5.3 Håndtering af husdyrgødning

Redegørelse

Gyllen udbringes med 25 tons slangeudlægger og 25 tons nedfælder, mens dybstrøelsen udspreddes med en 15 tons vogn. Det er maskinstationen, der står for udbringning af både gylle og dybstrøelse. Langt størstedelen af gyllen udbringes med nedfælder, da mange af arealerne er beliggende i bufferzone til kvælstoffølsom natur (§ 7 arealer).

Gyllen udbringes i planternes vækstsæson, som strækker sig fra midt i februar måned til og med september måned. Udbringningen forventes at tage 8-10 dage fordelt over året og foregår primært i dagtimerne. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen nedfældes på sort jord og på græsmarker, reduceres ammoniakfordampningen og lugtgener pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Udbringning af husdyrgødningen afpasses afgrødernes behov samt eventuel tilførsel af handelsgødning. Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte.

Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.

Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandsskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik og placering i sædskiftet, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frosset eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer, og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløb, hvor det er påkrævet.

BAT gødningshåndtering

Med hensyn til BAT og udbringningsteknik så må BAT indenfor kvægbrug kunne sammenlignes med BAT indenfor intensiv fjerkræ- og svineproduktion. BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. F. eks:

- forbud med udbringning indenfor 200 m fra byområder på weekend- og helligdage,
- udbringningsmetoder (f. eks. ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- udbringningstidspunkter, der sikrer optimal optagelse i planter,
- nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer inden for 6 timer samt
- maksimale mængder husdyrgødning pr. ha og
- krav til efterafgrøder.

Det er BAT, i henhold til BREF, at minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødning med afgrødens krav, samt tage hensyn til de pågældende markers karakteristika.

BAT indenfor kvægbrug er ikke nærmere defineret, da der ikke er noget, der tilsvarende BREF. BAT for udbringning af husdyrgødning i henhold til BREF er:

- ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker
- ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb
- at sprede gødningen så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted
- ikke at tilføre gødning til jorden, når marken er vandmættet, oversvømmet, frosen eller snedækket.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at denne håndtering af husdyrgødning er BAT, idet der udarbejdes en mark- og gødningsplan, sådan at mængden af husdyrgødning tilpasses planternes forventet behov, samt tager hensyn til markernes karakteristika. Tidspunkterne for udbringning af husdyrgødning sker med hensyntagen til byområder. Desuden vurderer Aabenraa Kommune, at udbringningen og håndteringen af husdyrgødning er i overensstemmelse med gældende lovgivning og retningslinjer, og at der arbejdes med at undgå uheld, udslip og påvirkning af miljøet.

Vilkår

60. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således spild undgås, og der tages størst mulig hensyn til omgivelserne.
61. Husdyrgødning må ikke køres ud på arealer, der er vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede.

5.4 Fast husdyrgødning og dybstrøelse/kompost

Redegørelse

I forbindelse med udvidelsen etableres en møddingsplads med fast bund, opkant og afløb til gyllebeholder. Når dybstrøelsen har ligget i 3-4 måneder og er kompostlignende (med et tørstofindhold på minimum 30 %) i ethvert delparti, bliver den kørt i markstak, som overdækkes med plast eller lignende.

Halm og fast gødning fra småkalve (0-6 mdr.) og kælvningsbokse opbevares på møddingplads. Der strøs rigeligt med halm, så tørstofprocenten er på mindst 30 %. Fast gødning oplagres på fast plads med afløb til gyllebeholder. Møddingspladsen tømmes 1-4 gange om året, dels for udbringning, dels for oplagring i markstak. Gødning fra de helt små kalve tilføres dagligt til møddingplads sammen med foderrester.

Møddingsplads bliver på 200 m² med vægge på 2 m. Møddingspladsen vil også anvendes som vaskeplads, så der forventes kun at være en opbevaringskapacitet på 200 m³. Der produceres ca. 169 ton dybstrøelse årligt, svarende til 287 m³. Der ligger maksimalt 96 m³ dybstrøelse på møddingspladsen ad gangen, når der køres i markstak hver 3.-4. måned.

Andelen af dybstrøelse, der køres direkte ud, er sat til 65 % svarende til normen for kvæg.

Tabel 12 Opbevaringskapacitet

Anlæg	Kapacitet i m ³	Afløb til	Opførelsesår	Overdækning	% før	% efter
Ny møddingsplads (Bygning 11)	200	Gyllebeholder	-	Nej	0	20
Markstak	170			Ja	100	80
I alt	430				100	100

BAT gødningsopbevaring for fast husdyrgødning

BAT for opbevaring af fast husdyrgødning er i BREF beskrevet for gødningsstakke, der altid er placeret på samme sted, enten i anlægget eller på marken. Følgende er beskrevet som værende BAT:

- At anvende et betongulv med et opsamlingsystem og en beholder til afstrømningsvæske og,
- At placere enhver nyopførelse af gødningslagerarealer, hvor der er mindst chance for, at de kan forårsage gener over for receptorer, der er følsomme over for lugt, idet der tages hensyn til afstanden til receptorerne og den fremherskende vindretning.

For oplag i midlertidige stakke af gødning på marken er det BAT i henhold til BREF, at anbringe gødningsstakkene væk fra kvælstoffølsomme recipienter, såsom vandløb (inklusive markdræn), som afstrømningsvæsken kan løbe ned i.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaringen af fast husdyrgødning på møddingsplads og i markstak anses som BAT.

Aabenraa Kommune vurderer, at der med overholdelse af de stillede vilkår sker en miljømæssig forsvarlig opbevaring og håndtering af dybstrøelsen, og at det vil medføre mindst mulige gener for omgivelserne.

Vilkår

62. I staldafsnit med dybstrøelse skal der strøs med halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.
63. Kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. i ethvert delparti, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, må højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før kompost igen må placeres på det samme sted.
64. Ved etablering af markstak af kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. skal tidspunkt og placering noteres på et kortbilag i driftsjournalen.
65. Kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. i markstakke må ikke placeres på arealer som skråner mere end 6 grader mod vandløb, søer eller fjorde og de skal placeres så de ligger mest muligt i læ.

5.5 Anden organisk gødning

Redegørelse

Der kan fyldes op med husdyrgødning fra andre husdyrbrug med maksimalt samme indhold af N og P som eget produceret gylle, dvs. maks. 106,80 kg N og 17,61 kg P pr. DE i perioden ind til godkendelsen udnyttes helt, eller hvis der i perioder er mindre produktion end ansøgt (fx pga. sanering, sygdom eller andet) eller hvis godkendelsen aldrig udnyttes helt.

Derudover anvendes der ikke anden organisk gødning f.eks. spildevandsslam på ejendommen.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at tilførsel af husdyrgødning fra andre bedrifter kan accepteres indenfor godkendelsens rammer.

Vilkår

66. Bedriftens arealer må ikke tilføres anden organisk gødning end husdyrgødning.

6 Forurening og gener fra husdyrbruget

6.1 Ammoniak og natur

Produktionen på Sønderbjerg 1A medfører dannelse af husdyrgødning (gylle, fast gødning), som indeholder store mængder af næringsstoffer (kvælstof, fosfor m. fl.), der ved uhensigtsmæssig behandling vil kunne tilføres naturområder og vandmiljøet. Kvælstof (ammoniak) kan også dampe fra stalde og lagre og med vind og nedbør blive ført til naturområder.

Når næringsstofferne føres til naturområder og vandmiljøet, kan de bevirke en uønsket næringsberigelse (eutrofiering), som medfører, at visse arter af planter og dyr, som lever bedst under næringsfattige forhold, forsvinder, mens andre arter vinder frem. Derved forringes de biologiske værdier.

Eutrofiering af naturligt næringsfattige arealer såsom visse overdrev, heder og moser bevirker således, at plantevæksten ændrer sig og bliver kraftig og tæt. Derved forsvinder et stort antal lave og lys krævende plantearter, og temperaturen ved jordoverfladen falder ("mikroklimaet" ændrer sig). Det medfører, at arter, som kræver et varmt mikroklima (dagsommerfugle, mange biller og andre insekter), forsvinder.

Kvælstof (ammoniak) fra stalde, husdyrgødningslagre og udbringningsarealer kan derfor forringe de biologiske forhold i visse næringsfattige naturtyper.

For at beskytte biologisk værdifulde og kvælstoffølsomme naturarealer mod eutrofiering med ammoniak må den luftbårne ammoniak deposition (nedfald) fra husdyrbrug til naturarealer omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. (lov nr. 1572 af 20.12.2006) ikke øges, hvis afstanden er mindre end 300 meter (bufferzone I). Er afstanden mellem 300 m og 1000 m må merbelastningen af ammoniak i naturområdet ikke overskride 0,3-0,7 kg N/ha/år (afhængig af antallet af andre husdyrbrug med mere end 75 DE der ligger nærmere bruget og § 7 naturområdet end 1000 meter) (bufferzone II).

De naturområder der er omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. er:

- 1) Højmose
- 2) Lobeliesø
- 3) Hede større end 10 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 4) Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 5) Hede, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 6) Overdrev, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 7) Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Kommunen er dog forpligtet til at foretage en konkret vurdering af, om beskyttelsesniveauet er tilstrækkeligt til at sikre naturområderne den fornødne beskyttelse. Vurderes det ikke at være tilfældet (kun i særlige tilfælde), kan kommunen stille forurenings begrænsende vilkår, som rækker ud over ovennævnte fastsatte beskyttelsesniveauer.

Kommunen skal tillige vurdere, om produktionen vil være i overensstemmelse med EU's habitatdirektiv-forpligtelser. Bl.a. må produktionen ikke medføre negative påvirkninger af de arter og naturtyper, som udgør udpegningsgrundlaget i internationale naturbeskyttelsesområder, og arter omfattet af direktivets bilag IV må ikke få forringede forhold. Jf. Husdyrlovgivningen er ovenfor nævnte beskyttelsesniveau som udgangspunkt tilstrække-

ligt til at sikre habitatdirektiv forpligtelserne. Kommunen kan dog i særlige tilfælde stille skærpede vilkår, hvis dette skønnes nødvendigt.

Redegørelse

Aabenraa kommune har besigtiget og vurderet følgende naturarealer:

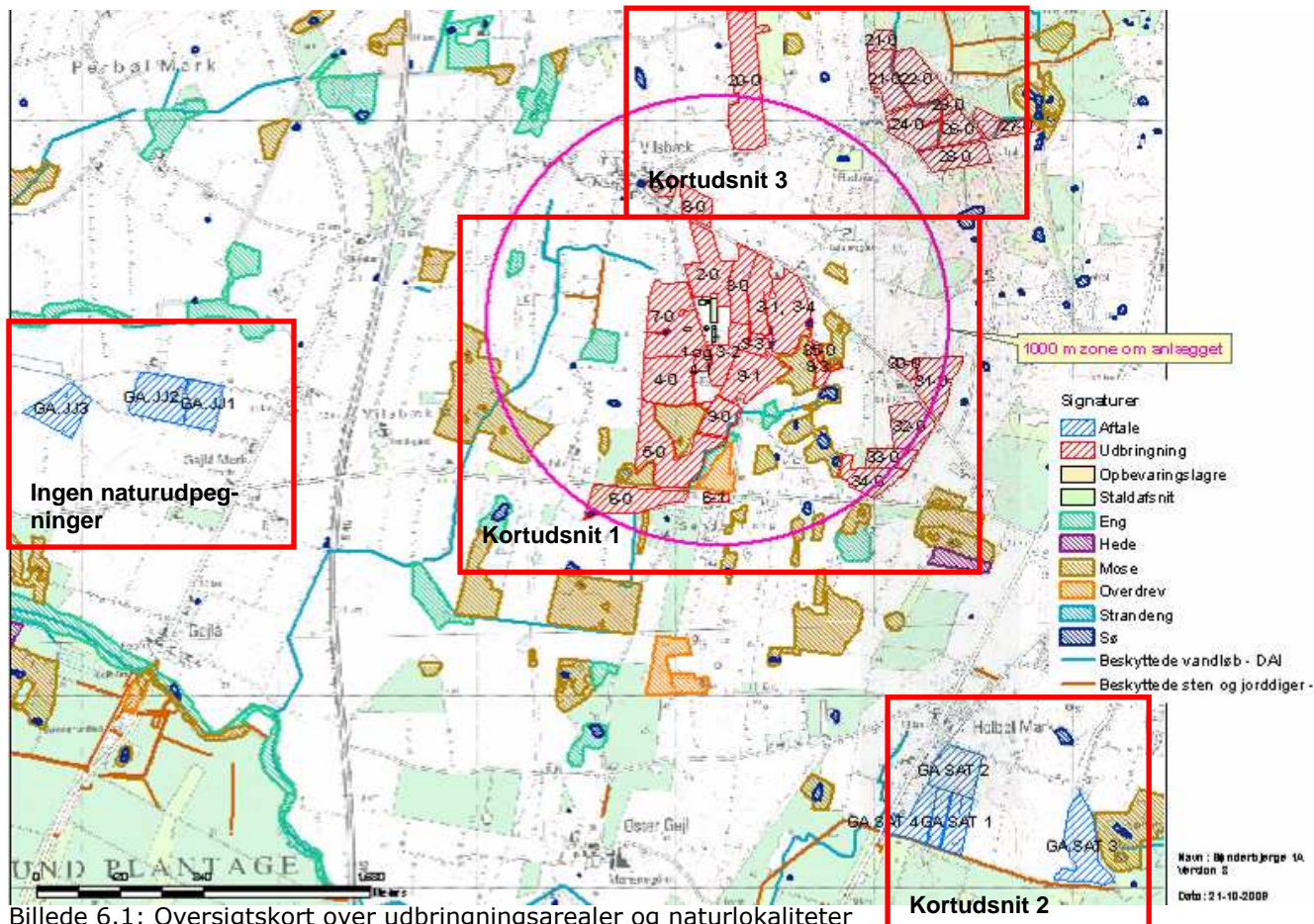
- Alle af Naturbeskyttelseslovens § 3 beskyttede arealer indenfor/på udbringningsarealerne
- Alle af Naturbeskyttelseslovens § 3 beskyttede arealer indenfor en radius af 1 km fra anlægget (Sønderbjerge 1A). Der er foretaget kvælstofdepositionsregninger på de naturtyper, der betragtes som næringsstoffølsomme, hvilket i dette tilfælde vil sige moser og overdrev. Beregninger for samtlige lokaliteter findes i bilag 2.

De besigtigede naturarealer er opgjort i tabel 13 nedenfor og beskrevet i de efterfølgende afsnit "§ 7 natur" og "§ 3 natur". Lokaliteter fremhævet med **fed skrift** beskrives i det efterfølgende. Af hensyn til plads og overskuelighed findes øvrige beskrivelser som faktaark med fotos i bilag 4.

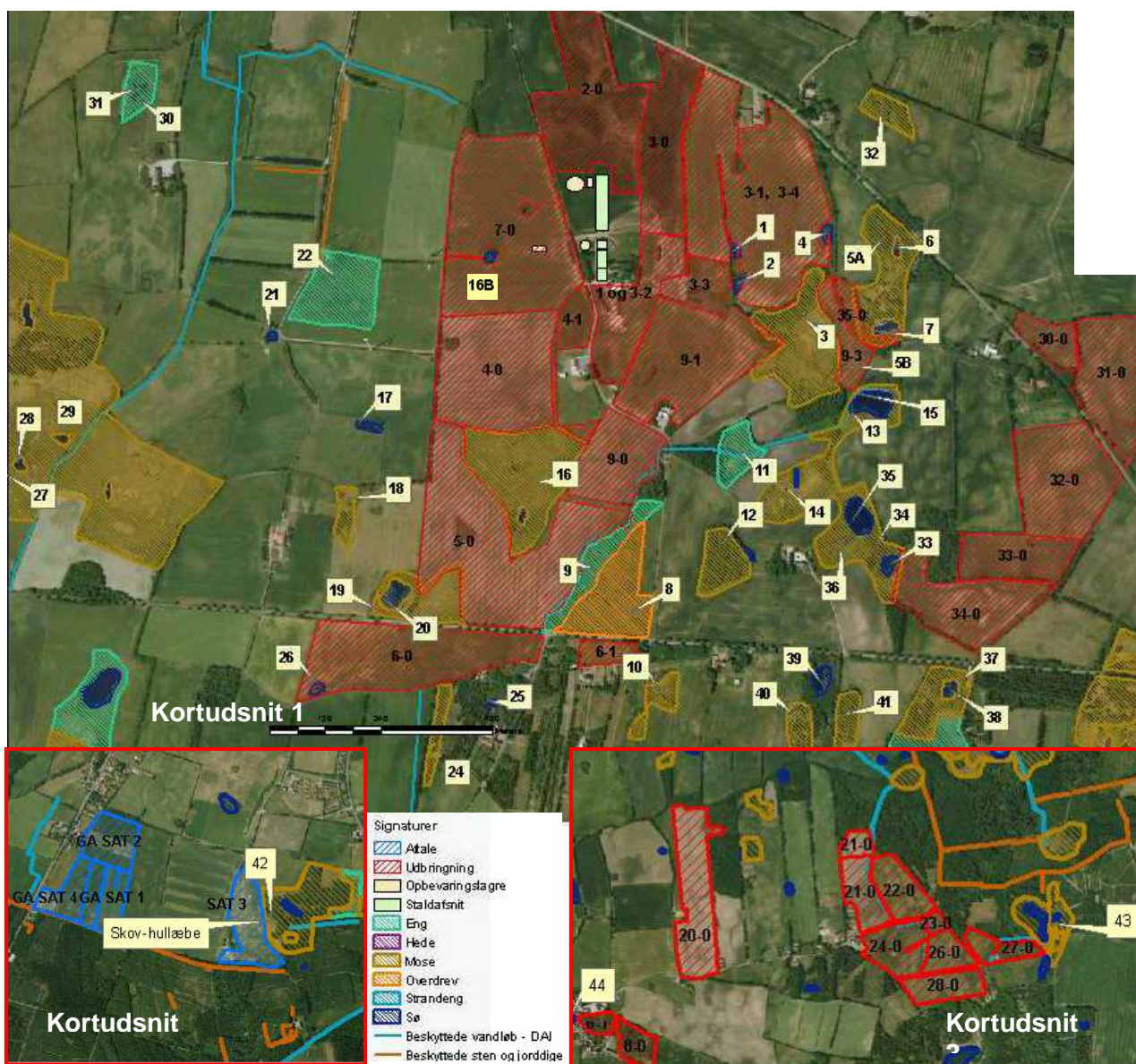
LOKALITET	NATURTYPE	BESKYTTELSE	TILSTAND	BEMÆRKNINGER
1	Vandhul	(§3)	Dårlig	Helt udtørret
2	Vandhul	§3	Ringe	Intet frit vand, engpræg
3	Mose	§7	God til høj	(Nedbrudt) højmose. Grøn frø
4	Vandhul	§3	Ringe til dårlig	Delvist opfyldt og udtørret. Grøn frø
5A	Mose	§7	God	Skovsump, nedbrudt højmose, begyndende hængesæk
5B	Overdrev	§3	Moderat	Mark 9-0 er nyregistreret overdrev (1 ha – landbrugsaktiviteter/høslæt i 2002)
6	Vandhul	§3	God	Begyndende hængesæk
7	Vandhul	§3	Moderat	Besigtiget på afstand – ingen adgang
8	Overdrev	§7	Moderat til god	
9	Eng/Overdrev	§3/7	Moderat	Meget tørt, del af og samme vegetation som lokalitet 8.
10	Mose	§3	God	Kun dele af arealet er gode, resten er udtørret og tilgroet.
11	Eng	§3	Ringe	Udtørret. Skrubtudse
12	Mose	§3	Ringe-dårlig	Helt udtørret, tilvokset med krat og skov
13	Mose	§3	Moderat	
14	Mose	§7	God	Tør i kanterne men nedbrudt højmose i midten. Søen udtørret og tilgroet. Hænger sammen med lokaliteterne 33-36
15	Vandhul	§3	Moderat	Besigtiget på afstand – ingen adgang
16	Mose	§7	God	Nedbrudt højmose
16 B	Vandhul	§3		Ej Besigtiget (ingen adgang)
17	Vandhul	§3	Moderat	Uspecificeret frø
18	Mose	§3	Moderat til ringe	Meget tør og tilgroet
19	Mose	§7	God	(Nedbrudt) højmose
20	Vandhul	§3	Moderat	
21	Vandhul	§3	Ringe	Tilgroet og udtørret
22	Eng	§3	Ringe	Kulturpåvirket, markstak
23	Mose	§3	Moderat	Tilplantet med prydblister
24	Mose	§3	Ringe	Delvist tilplantet med Pil
25	Vandhul	(§3)		Del af haveanlæg
26	Vandhul	§3	Ringe til dårlig	Helt udtørret

27	Mose	§7	God til høj	Kraftige kørespor, (nedbrudt) høj-mose, afgræsses
28	Vandhul	§3	God	Begyndende hængesæk, del af mose, lokalitet 27
29	Vandhul	§3	God	Begyndende hængesæk, del af mose, lokalitet 27
30	Eng	§3	Ringede til moderat	Afgræsses af heste
31	Vandhul	§3	Moderat	
32	Mose	§3	Ringede	Helt tilgroet og tør, to butsnudede frøer.
33	Vandhul	§3	Moderat	Flere frøer observeret både Grø frø og uidentificerede brune.
34	Mose	§7	Moderat til ringede	Stærkt tilgroet, skovpræg
35	Vandhul	§3	Moderat	Begyndende hængesæk i sv. hjørne
36	Mose	§7	Moderat	Sammenhæng med 33-34-35-36-14
37	Mose	§3	Moderat	Invasive arter (Rynket rose)
38	Vandhul	§3	Moderat	Tilgroet m. dunhammer
39	Vandhul	§3	Moderat	Sphagnum i randen
40	Mose	(§3)	Ringede til dårlig	Tilgroet i ufremkommeligt krat, udtørret
41	Mose	(§3)	Ringede til dårlig	Skov- og kratbevokset
42	Mose	§3	Moderat til ringede	Meget svingende kvalitet – både gode og dårlige partier
43	Mose	§3		Ej besigtiget
44	Vandhul	(§3)		Gadekær, ej besigtiget

Tabel 13. En uddybet version findes i bilag 2. Tilstanden er vurderet på baggrund af de naturlige strukturer, hydrologien og artsdiversiteten. Den bedste tilstand er "høj" mens den dårligste er "dårlig".

Billede 6.1: Oversigtskort over udbringningsarealer og naturlokaliteter

Billede 6.2: Kortudsnit med lokaliteter og besigtigelsessteder (vist med nummerpilen). Mark 9-3 og 35 udgår af udspretningsarealet.

Naturarealerne er beskyttede i henhold til § 3 i Naturbeskyttelsesloven, og i regionplanen for Sønderjyllands Amt 2005 er flere af de besigtigede overdrev udpeget som "naturområder", "særligt næringsfattige naturarealer" og "områder med naturinteresser".

Udvidelsen medfører en beregnet meremission af ammoniak fra anlægget på 719,92 kg N/år. Den samlede emission fra anlægget efter udvidelsen er beregnet til 1.872,81 kg N/år.

Der er lavet beregninger på merdepositionen af ammoniak fra anlægget til samtlige lokaliteter. Der er beskrivelser og vurderinger af følgende punkter og naturområder (billede 6.2).

- Lokalitet 3: 0,33 kg N/ha
- Lokalitet 5 A (+ 6&7): 0,15 kg N/ha
- Lokalitet 5B: 0,17 kg N/ha
- Lokalitet 8 (+9): 0,05 kg N/ha
- Lokalitet 14: 0,05 kg N/ha
- Lokalitet 16: 0,1 kg N/ha
- Lokalitet 19 (+20): 0,03 kg N/ha
- Lokalitet 27 (+28&29): 0,03 kg N/ha
- Lokalitet 33-36: 0,02-0,04 kg N/ha

Se endvidere ovenstående tabel 13 og bilag 2 for flere detaljer.

Baggrundsbelastningen i området er på ca. 20 kgN/ha pr. år (*Atmosfærisk deposition 2007. NOVANA, Faglig rapport nr. 708, 2009* og <http://www.dmu.dk/Luft/Luftforurenings-modeller/Deposition/>)

Tålegrænsen, dvs. hvad lokaliteterne tåler for at kunne bevares/genskabes som upåvirket natur, ligger på 10-20 kg N/ha årligt for overdrev og 5-25 kg N/ha for moser afhængigt af type (*Ammoniakmanualen - Harmoniserede tålegrænser. Opdatering af 15. december 2005* og <http://www.skovognatur.dk/Udgivelser/Tidligere/2003/ammoniakmanualen.htm>).

§ 7 natur

For at beskytte udvalgte naturområder mod næringsberigelse med ammoniak fra husdyrbrug, er der i Husdyrlovens § 7 fastsat regler om beskyttelseszoner (bufferzoner) omkring en række kvælstoffølsomme naturtyper.

Aabenraa Kommune gør i den forbindelse opmærksom på, at al husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og græs inden for 1000 fra samtlige "§7"-arealer. Det drejer sig i dette tilfælde om samtlige ejede og forpagtede arealer.

Redegørelse

Indenfor 1000 m fra anlægget ligger der 9 naturområder (3, 5A, 8, 14, 16, 19, 27, 34, 35), som er omfattet af Husdyrlovens § 7, jf. billede 6.2.

Lokalitet 3

Naturarealet er en mose (nedbrudt højmoser og fattigkær) omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og Husdyrlovens § 7. Mosen ligger ca. 350 m øst-sydøst for anlægget og er omkranset af en bred rand af skovagtig bevoksning med varierende hydrologi. Mod nord og vest grænser mosen op til dyrkede marker, mens den mod syd grænser op til skov og mod øst grænser op til et tidligere omdriftsareal, der ifm. Besigtigelse i september 2009 er blevet registreret som §3-overdrev (lokalitet 5B).

Selve mosen er meget våd og med udtalt tuedannelse. Tilstanden vurderes at være god. Mosen domineres af Blåtop og arter af star (bl.a. Almindelig star) og sphagnum og fremstår temmelig upåvirket af næringsstoffer. Der er også fundet positivarter som Smalbladet kæruld og Kær-snerre.

Der er ved besigtigelse i september 2009 observeret flere frøer, hvoraf én er identificeret som Grøn frø.

Depositionsberegningen viser, at anlægget bidrager med en merdeposition på 0,33 kg N/ha pr. år til mosen.

Vurdering af lokalitet 3

Husdyrlovens beskyttelsesniveau er overholdt, idet merdepositionen af ammoniak ikke overstiger 0,7 Kg N/ha. Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtelserne.

Det vurderes derfor, at den beregnede merdeposition på 0,33 kg N/ha/år ikke væsentligt vil forringe forholdene i mosen.

Vilkår:

Der stilles ikke yderligere vilkår i forhold til anlægget og dets ammoniakemission til Lokalitet 3.

Billede 6.3: Kort og fotos fra lokalitet 3. Det store foto viser et overblik over mosen, det nederste, venstre foto viser sphagnum med Blåtop, det midterste viser et luftfoto af mosen og det nederste, højre foto viser en del af den omkransende skovmose-stribe.

Lokalitet 5A (og 6 & 7)

Naturarealet er en mose (nedbrudt højmoser og skovsump) omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og Husdyrlovens § 7. Moserækken ligger ca. 540 m nordøst for anlægget og er omkranset af en rand af skovagtig bevoksning. Moserækken grænser op til dyrkede marker hele vejen rundt bortset fra et hjørne mod øst. Der er dog en vej mellem moserækken og den østlige rand. Inde i moserækken ligger to søer ("§3"), lokaliteterne 6 og 7.

Moserækken hydrologi varierer en del fra meget våd og med udtalt tuedannelse til jævnt fugtig i de bevoksede områder. Tilstanden vurderes at være god. De åbne, våde dele af moserækken minder meget om lokalitet 3, og domineres af Blåtop og arter af star (bl.a. Almindelig star) og sphagnum. De bevoksede dele minder om skovsump med partier med småpytter, bregner, bl.a. Smalbladet mangeløv, og sphagnum- og andre moser og en del høje træer som røn, Vortebirk og Rød-el. Desuden fandtes positivarterne Hedelyng og Kær-snerre.

Søerne, særligt lokalitet 6, er fine næringsfattige søer med god naturtilstand. Der er en begyndende hængesæk langs lokalitet 6's bredder og dermed potential for at udvikle sig til et meget værdifuldt plantesamfund.

Depositionsberegningen viser, at anlægget bidrager med en merdeposition på 0,15 kg N/ha pr. år til mosen og hhv. 0,14 og 0,05 kg N/ha/år til søerne.

Vurdering af lokalitet 5A, 6 og 7

Husdyrlovens beskyttelsesniveau er overholdt, idet merdepositionen af ammoniak ikke overstiger 0,7 Kg N/ha. Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne.

Det vurderes derfor, at den beregnede merdeposition på maksimalt 0,15 kg N/ha/år ikke væsentligt vil forringe forholdene i mosen eller søerne.

Vilkår:

Der stilles ikke yderligere vilkår i forhold til anlægget og dets ammoniakemission til Lokalitet 5A, 6 og 7.

Billede 6.4 : Fotos og luftfoto af lokalitet 5.A, skovsump og (nedbrudt) højmosse. Lokalteterne 6 og 7 fremgår af luftfotoet.

Lokalitet 8 (og 9)

Naturarealet er et overdrev omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og Husdyrlovens § 7. Overdrevet ligger ca. 540 meter syd for anlægget i let kuperet terræn med få træer og buske af alm. hvidtjørn, gyvel og eg og flere store sten (strøsten). Mod nord og vest grænser overdrevet op til et naturområde, der er registreret som eng ("§3", lokalitet 9) men som på nuværende tidspunkt meget ligner lokalitet 8, mens det mod syd og øst grænser op til veje. Lokaliteten glider umærkeligt over i lokalitet 9, der er registreret som fersk eng. Det er dog Aabenraa Kommunes vurdering, at det to arealer bør slås sammen under ét, så det hele registreres som overdrev.

Tilstanden vurderes at være moderat. Overdrevet har varierende næringsforhold og enkelte steder domineres vegetationen af mere næringskrævende arter som Vild kørvel, Lav ranunkel og Blød storkenæb. Desuden var der partier med Ørne-bregne. De mest næringsfattige forhold findes primært på skråningerne, hvor også det højeste naturindhold findes. Disse steder findes positivarter for naturtypen, som fx Liden klokke, Alm. hvidtjørn, håret høgeurt, Blåhat, Alm. kællingetand, Lyng-snerre mfl. Overdrevet afgræses ikke og er i nogen områder så næringsbelastet, at naturtilstanden vurderes at være

moderat. Manglende afgræsning og forøgelse af næringstilførsel vil på sigt yderligere reducere naturindholdet og forværre naturtilstanden.

Overdrevet vurderes at være leve- og ynglested for markfirben, da arten har sit naturlige levested på bl.a. overdrev, og ifølge DMU's "Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets bilag IV" (*Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007*) findes i området.

I regionplanen for Sønderjyllands Amt 2005 er overdrevet udpeget som "særligt næringsfattige naturarealer".

Depositionsberegningen viser, at anlægget bidrager med en merdeposition på 0,05 kg N/ha pr. år til overdrevet.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau er overholdt, idet merdepositionen af ammoniak ikke overstiger 0,7 Kg N/ha. Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne.

Det vurderes derfor, at den beregnede merdeposition på 0,05 kg N/ha/år ikke væsentligt vil forringe forholdene på overdrevet.

Billede 6.5: Luftfoto og fotos fra lokalitet 8.

Vurdering af lokalitet 8

Som nævnt ovenfor viser depositionsberegningen, at anlægget bidrager med en merdeposition på 0,05 kg N/ha pr. år til overdrevet, mens den totale deposition fra Sønderbjerg 1A er 0,13 kg N/ha/år.

Overdrevet udgør en værdifuld naturtype men fremstår noget næringspåvirket (tilstanden er moderat), men Aabenraa Kommune vurderer, at kvælstofbidraget fra Sønderbjergerge 1A vil være så beskedent, at det ikke vil påvirke overdrevet i negativ retning. Desuden er der risiko for tilgroning med Ørne-bregne og i mindre grad med træer og buske, så slåning eller afgræsning ville øge naturkvaliteten væsentligt.

Overdrevets tålegrænse i forbindelse med kvælstofpåvirkning ligger mellem 10-20 kg N/ha/år, mens områdets generelle baggrundsbelastning ligger oppe omkring 20 kg N/ha/år.

I et notat fra Miljøstyrelsen ("Notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om Miljøgodkendelse af husdyrbrug, 6. juli 2009") fremgår det dog, at det med de nuværende målemetoder ikke er muligt at påvise biologiske ændringer ved merbelastninger på under ca. 1 kg N/ha/år.

Eftersom Sønderbjergerge 1A's afsætning af kvælstof i alt ligger på ca. 0,13 kg N/ha/år for lokalitet 8, og påvirkningen på naturarealer begynder ved 1 kg N/ha/år, vurderer Aabenraa Kommune, at kvælstofdepositionen fra Sønderbjergerge 1A ikke er tilstrækkelig til at forhindre opretholdelse områdernes gode naturtilstand.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau er endvidere overholdt, idet merdepositionen af ammoniak ikke overstiger 0,7 Kg N/ha. Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne. Kommunen kan kun i ganske særlige tilfælde skærpe kravene i forhold til lovgivningens generelle beskyttelsesniveau.

Kommunen finder ikke sådanne særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse fra de generelle regler.

Det vurderes derfor, at den beregnede merdeposition på 0,05 kg N/ha/år kun udgør ca. 0,25% af baggrundsbelastningen på ca. 20 kg N/ha/år og derfor ikke væsentligt vil forringe forholdene på overdrevet i forhold til den generelle belastning.

Vilkår:

Der stilles ikke yderligere vilkår i forhold til anlægget og dets ammoniakemission til lokalitet 8.

Lokalitet 14 og 33-36

Naturarealet udgøres af flere sammenhængende lokaliteter, der udgør en mose (nedbrudt højmosé) omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og Husdyrlovens § 7. Mosen begynder ca. 575 m syd-sydøst for anlægget og indeholder desuden to søer ("§3"), lokaliteterne 33 og 35.

Mosen grænser på alle sider op til omdriftsarealer bortset fra nogle ganske få og små strækninger, der grænser op til skov.

Mosen er generelt meget tør i randen men længere inde bliver den mere fugtig og antager højmosépræg. Mosens kvalitet er bedst for lokalitet 14 (tilstanden vurderes at være god) og mindst god for lokalitet 34 (tilstanden vurderes at være moderat gående mod ringe). Mosen domineres generelt af Blåtop, arter af star (bl.a. Almindelig star) og sphagnum men fremstår i øvrigt temmelig artsrig. Der er bl.a. fundet positivarter som Tormentil, Klokkelyng, Hedelyng, Kær-Høgeskæg, Sump-snerre, Kær-snerre, Sumpfladstjerne og Smalbladet mangeløv. Der er ikke fundet problemarter som Stor nælde. Der er ved besigtigelse i september 2009 observeret flere frøer, hvoraf én er identificeret som Grøn frø.

Sørne lokalitet 33 og 35 har moderat naturtilstand og ligger beskyttet fra omgivelserne af den omkringliggende mose. Der er observeret flere frøer, både Grøn frø og nogle uidentificerede brune frøer ved lokalitet 33. Der er begyndende hængesæk i det sydvestlige hjørne af lokalitet 35, hvilket på sigt giver mulighed for udvikling af et meget værdifuldt plantesamfund.

Vurdering af lokalitet 14 og 33-36

Depositionsberegningen viser, at anlægget bidrager med en merdeposition på 0,02 kg N/ha pr år (lokalitet 33) til 0,05 kg N/ha pr. år (lokalitet 14) til mosen og hhv. 0,03 og 0,02 kg N/ha/år til søerne.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau er overholdt, idet merdepositionen af ammoniak ikke overstiger 0,7 Kg N/ha. Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne. Det vurderes derfor, at den beregnede merdeposition på maksimalt 0,05 kg N/ha/år ikke væsentligt vil forringe forholdene i mosen eller søerne.

Vilkår:

Der stilles ikke yderligere vilkår i forhold til anlægget og dets ammoniakemission til Lokalteterne 14 og 33-36.

Billede 6.6: Luftfoto og fotos fra lokaliteterne 14, 33, 34, 35 og 36.

Lokalitet 16

Naturarealet er en mose (nedbrudt højmose) omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og Husdyrlovens § 7. Mosen ligger ca. 350 m syd for anlægget. Mosen grænser på alle sider op til intensivt dyrkede marker, og er temmelig tør i randen.

Selve mosen er moderat fugtig og visse steder blød i bunden. Der findes et par små vandhuller, der stammer fra tørvegravning under 2. Verdenskrig. Mosens tilstand vurderes at være god. Mosen domineres af Blåtop, Lyse-siv og arter af star (bl.a. Almindelig star) og de fugtigste steder også sphagnum. Der er også fundet positivarter som Smalbladet kæruld, Hedelyng, Klokkelyng, Tormentil, Børste-siv, Sump-fladstjerne og Sump- og Kær-snerre.

Depositionsberegningen viser, at anlægget bidrager med en merdeposition på 0,1 kg N/ha pr. år til mosen.

Vurdering af lokalitet 16

Husdyrlovens beskyttelsesniveau er overholdt, idet merdepositionen af ammoniak ikke overstiger 0,7 Kg N/ha. Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne.

Det vurderes derfor, at den beregnede merdeposition på 0,1 kg N/ha/år ikke væsentligt vil forringe forholdene i mosen.

Vilkår:

Der stilles ikke yderligere vilkår i forhold til anlægget og dets ammoniakemission til Lokalitet 16.

Billede 6.7: Fotos og luftfoto fra lokalitet 16, (nedbrudt) højmose domineret af bl.a. Blåtop og sphagnum.

Lokalitet 19 (og 20)

Naturarealet er en mose (nedbrudt højmosse) omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og Husdyrlovens § 7. Mosen ligger ca. 710 m sydvest for anlægget og er omkranset af en bred, tør rand af næringselskende arter. Mosen grænser på alle sider op til dyrkede marker, om end der ligger en vej mellem mosen og dyrkningsarealet mod syd. Inde i mosen ligger en sø, lokalitet 19 ("§3). Selve mosen er meget våd og visse steder med udtalt tuedannelse. Tilstanden vurderes at være god, om end der er en væsentlig risiko for tilgroning med bl.a. Vorte-birk og Grå-pil. Mosen domineres af Blåtop, arter af star og sphagnum og fremstår i midten temmelig upåvirket af næringsstoffer. Der er også fundet positivarter som Klokkelyng, Tormentil, Smalbladet mangeløv og Kær-snerre. De tørre randområder er domineret af Stor nælde, Kruset tidsel og Alm. kvik.

Lokalitet 20 vurderes at have en moderat naturtilstand, men er under tilgroning med dunhammer og visse steder med Grå-pil. Desuden findes en del Dynd-padderok, der er en positivart.

Depositionsberegningen viser, at anlægget bidrager med en merdeposition på 0,03 kg N/ha pr. år til mosen og 0,02 kg N/ha/år til søen.

Vurdering af lokalitet 19 og 20

Husdyrlovens beskyttelsesniveau er overholdt, idet merdepositionen af ammoniak ikke overstiger 0,7 Kg N/ha. Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne.

Det vurderes derfor, at den beregnede merdeposition på maksimalt 0,03 kg N/ha/år ikke væsentligt vil forringe forholdene i mosen eller søen.

Vilkår:

Der stilles ikke yderligere vilkår i forhold til anlægget og dets ammoniakemission til Lokalitet 19 og 20.

Billede 6.8: Fotos og luftfoto af lokalitet 19, (nedbrudt) højmosse. Søen, der udgør en del af lokaliteten, er lokalitet 20.

Lokalitet 27, 28 og 29

Naturarealet er en mose (nedbrudt højmose) omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og Husdyrlovens § 7. Mosen ligger ca. 970 m øst-sydøst for anlægget og er omkranset af dyrkede marker på alle sider. Dele af mosen har indtil for nylig været bevokset med skov / nåletræer, og området bærer præg af kørsel med tunge maskiner og rester fra skovning. Dele af mosen afgræsses med kvæg. Der findes nogle småsøer ("§3), lokalitet 28 og 29 i mosen.

Selve mosen er temmelig våd og flere steder med udtalt tuedannelse. Tilstanden vurderes at være god, nogle steder grænsende til høj. Mosen domineres af Blåtop, arter af star (bl.a. Almindelig star), Smalbladet kæruld og sphagnum og fremstår temmelig upåvirket af næringsstoffer. Der er også fundet positivarter som Hedelyng, Klokkelyng, Tormentil og Kær-snerre. Der er ikke fundet nogen problemarter.

Søerne er ret lavvandede, naturligt brunvandede og med hhv. ca. 50 og 75 % vandspejl; resten er dækket af Lyse-siv, Liden siv, Smalbladet kæruld og andre "græsser" samt arter af sphagnum. Naturtilstanden er god.

Depositionsberegningen viser, at anlægget bidrager med en merdeposition på 0,03 kg N/ha pr. år til mosen og 0,02 kg N/ha/år til søerne.

Vurdering af lokalitet 27-29

Husdyrlovens beskyttelsesniveau er overholdt, idet merdepositionen af ammoniak ikke overstiger 0,7 Kg N/ha. Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne.

Det vurderes derfor, at den beregnede merdeposition på maksimalt 0,03 kg N/ha/år ikke væsentligt vil forringe forholdene i mosen.

Vilkår:

Der stilles ikke yderligere vilkår i forhold til anlægget og dets ammoniakemission til Lokalitet 27 til 29.

Billede 6.9: Fotos og luftfoto af lokaliteterne 27-29, (nedbrudt) højmose (§7) og de to søer (§3) lokalitet 28 (til højre) og 29 (til venstre).

Samlet vurdering af Lokalteterne 3, 5A, 14, 16, 19, 27, 34 og 36

De omtalte moser har alle karakter af højmose i mere eller mindre nedbrudt udgave, og bortset fra lokalitet 34 er tilstanden god. Mange af moserne har dog meget tørre rande, der er præget af næringselskende arter som f.eks. Alm. kvik og Stor nælde.

Alle moserne har potentiale for at udvikle sig til regulære højmoser, der er en meget værdifuld naturtype, men det kræver, at der holdes en vis afstand til moserne, når der gødskes og sprøjtes.

De nedbrudte højmosers tålegrænse i forbindelse med kvælstofpåvirkning ligger mellem 5-10 kg N/ha/år, mens områdets generelle baggrundsbelastning ligger helt oppe omkring 20 kg N/ha/år. Dette er problematisk i forhold til at opretholde områdernes gode naturtilstand.

Højmosernes merdepositioner fra Sønderbjergerne 1A ligger mellem 0,33 og 0,02 kg N/ha/år, mens de totale depositioner ligger mellem 0,06 og 0,96 kg N/ha/år.

I et notat fra Miljøstyrelsen ("Notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om Miljøgodkendelse af husdyrbrug, 6. juli 2009") fremgår det dog, at det med de nuværende målemetoder ikke er muligt at påvise biologiske ændringer ved merbelastninger på under ca. 1 kg N/ha/år.

Eftersom Sønderbjergerne 1A's afsætning af kvælstof til højmoserne i alt ligger på mellem 0,06 og 0,96 kg N/ha/år, og påvirkningen på naturarealer begynder ved 1 kg N/ha/år, vurderer Aabenraa Kommune, at kvælstofdepositionen fra Sønderbjergerne 1A ikke er tilstrækkelig til at forhindre opretholdelse af områdernes gode naturtilstand.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau i forhold til moserne er endvidere overholdt, idet merdepositionen af ammoniak ikke overstiger 0,7 Kg N/ha. Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtelserne. Kommunen kan kun i ganske særlige tilfælde skærpe kravene i forhold til lovgivningens generelle beskyttelsesniveau.

Kommunen finder ikke sådanne særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse fra de generelle regler, idet merdepositionen for de enkelte lokaliteter ikke overstiger det fastlagte maksimale niveau.

Dog beskyttes moserne med krav om udyrkede bræmmer på 2 meter regnet fra biotopens yderste kant. Lokalitet 16 beskyttes endvidere af en gødnings- og sprøjtefri bræmme på 5 m regnet fra lokalitetens yderste kant. Dette sker af hensyn til mosens store potentiale og dens problematiske beliggenhed i forhold til de omkringliggende, intensivt drevne landbrugsarealer. Udyrkede bræmmer forhindrer generelt den direkte tilstrømning af nærings- og giftstoffer til biotoperne og gør en væsentlig forskel for naturværdien. Desuden yder bræmmerne gode muligheder for ophold, fødesøgning og spredning for Bilag IV-arter og andre arter af planter og dyr.

Aabenraa Kommune vurderer, at mosernes gode tilstand vil kunne bevares eller endda forbedres ved etablering af udyrkede bræmmer, når de beregnede kvælstofmerdepositioner har så relativt lavt et niveau.

Vilkår:

67. Der skal etableres og opretholdes en 2 meter bred, udyrket bræmme mellem mark 3-1, 3-4, 9-1 og lokalitet 3. Der må ikke gødskes, sprøjtes eller jordbehandles inden for bræmmen, men bræmmen må gerne afgræsses og afslås.
68. Der skal etableres og opretholdes en 2 meter bred, udyrket bræmme mellem mark 5-0 og lokalitet 19. Der må ikke gødskes, sprøjtes eller jordbehandles inden for bræmmen, men bræmmen må gerne afgræsses og afslås.

69. Der skal etableres og opretholdes en 2 meter bred, udyrket bræmme mellem mark 34-0 og lokalitet 34. Der må ikke gødskes, sprøjtes eller jordbehandles inden for bræmmen, men bræmmen må gerne afgræsses og afslås.
70. Der skal etableres og opretholdes en 2 meter bred, udyrket bræmme mellem mark 4-0, 4-1, 5-0, 9-0 og lokalitet 16. Der må ikke gødskes, sprøjtes eller jordbehandles inden for bræmmen, men bræmmen må gerne afgræsses og afslås.
71. Der skal yderligere etableres og opretholdes en 5 meter bred, sprøjte- og gødningsfri bræmme mellem mark 4-0, 4-1, 5-0, 9-0 og lokalitet 16. De første 2 meter vil være overlappende med ovennævnte dyrkningsfri bræmme.

§ 3 natur

Jf. Husdyrlovens § 23 skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der forekommer andre naturarealer end ovennævnte "§ 7 arealer", som kan blive påvirket af ammoniakemissionen fra Sønderbjerge 1A. Vurderes det at være tilfældet (kun i særlige tilfælde), kan kommunen stille forureningsbegrænsende vilkår, som rækker ud over Husdyrlovens fastsatte beskyttelsesniveauer.

Jf. Naturbeskyttelseslovens § 3 må tilstanden af visse naturarealer ikke ændres, når de har et vist areal, naturindhold m. m.

Redegørelse

Beskyttede naturarealer i nærheden af bedriften og på eller op til dennes arealer, er for de særligt følsomme og/eller værdifulde lokaliteters vedkommende beskrevet i dette afsnit eller i afsnittet om §7-natur ovenfor (de lokaliteter, der er sammenhængende med "§7"-områder). De øvrige lokaliteter vurderes samlet her nedenfor og kan endvidere findes i bilag 4.

Lokalitet 5B

Naturarealet er et overdrev, der ifm. denne godkendelse er blevet omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Overdrevet ligger ca. 520 meter sydøst for anlægget i kuperet terræn med få træer og buske af bl.a. Alm. hvidtjørn og gyvel. Arealet er ca. 1 ha stort. Mod syd og vest grænser overdrevet op til naturområder, der er registreret som eng ("§3", lokalitet 9) mens det mod nord grænser op til dyrkningsfladen og mod øst grænser op til et areal, der ifm. denne miljøgodkendelse er udtaget af drift.

Tilstanden vurderes at være moderat. Overdrevet har varierende næringsforhold, og enkelte steder tæt på dyrkningsfladen domineres vegetationen af mere næringskrævende arter som Hvid-kløver og Almindelig kvik. Desuden er overdrevets østlige kant tilvokset med Ørne-bregne. De mest næringsfattige forhold findes primært på skråningerne, hvor også det højeste naturindhold findes. Disse steder findes positivarter for naturtypen, som fx Krat-fladbælg, Éngriflet hvidtjørn, håret høgeurt, Blåhat, Gul snerre Hare-kløver mfl. Overdrevet afgræsses ikke og er i nogen områder så næringsbelastet, at naturtilstanden vurderes at være moderat. Der findes i disse områder en del problemarter som Tofrøet vikke, Kruset skræppe, Alm. rajgræs og Lav ranunkel. Manglende afgræsning og forøgelse af næringstilførsel kan på sigt yderligere reducere naturindholdet og forværre naturtilstanden. Til gengæld vurderer kommunen, at det vil gøre en positiv forskel for arealet, at det nu bliver beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens §3.

Overdrevet vurderes at være muligt leve- og ynglested for markfirben, da arten har sit naturlige levested på bl.a. overdrev, og ifølge DMU's "Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets bilag IV" (Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007) findes i området.

2009

Terræn 2009

2002

Billede 6.10: Foto og luftfotos fra lokalitet 5B, nyudpeget overdrev.

Det ses bl.a. af luftfotos, at der senest har været landbrugsaktiviteter (høslæt) på arealet i 2002.

Depositionsberegningen viser, at anlægget bidrager med en merdeposition på 0,17 kg N/ha pr. år til overdrevet, mens den totale deposition fra Sønderbjergerne 1A til overdrevet er ca. 0,5 kg N/ha/år.

Vurdering

Overdrevet udgør en værdifuld naturtype, men fremstår noget næringspåvirket (tilstanden er moderat), men Aabenraa Kommune vurderer, at kvælstofbidraget fra Sønderbjergerne 1A vil være så beskedent, at det ikke vil påvirke overdrevet i negativ retning. Desuden er der risiko for tilgroning med Ørne-bregne og i mindre grad med træer og buske, så slåning eller afgræsning ville øge naturkvaliteten væsentligt.

Overdrevets tålegrænse i forbindelse med kvælstofpåvirkning ligger mellem 10-20 kg N/ha/år, mens områdets generelle baggrundsbelastning ligger oppe omkring 20 kg N/ha/år.

I et notat fra Miljøstyrelsen ("Notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om Miljøgodkendelse af husdyrbrug, 6. juli 2009") fremgår det dog, at det med de nuværende målemetoder ikke er muligt at påvise biologiske ændringer ved merbelastninger på under ca. 1 kg N/ha/år.

Eftersom Sønderbjergerne 1A's afsætning af kvælstof i alt ligger på ca. 0,5 kg N/ha/år for lokalitet 8, og påvirkningen på naturarealer begynder ved 1 kg N/ha/år, vurderer Aabenraa Kommune, at kvælstofdepositionen fra Sønderbjergerne 1A ikke er tilstrækkelig til at forhindre opretholdelse områdernes gode naturtilstand.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau er dog overholdt, idet merdepositionen af ammoniak ikke overstiger 0,7 Kg N/ha. Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne. Kommunen kan kun i ganske særlige tilfælde skærpe kravene i forhold til lovgivningens generelle beskyttelsesniveau.

Kommunen finder ikke sådanne særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse fra de generelle regler.

Det vurderes derfor, at den beregnede merdeposition på 0,17 kg N/ha/år ikke væsentligt vil forringe forholdene på overdrevet. Der stilles ikke yderligere vilkår i forhold til anlægget og dets ammoniakemission til Lokalitet 5B.

Vilkår:

Der stilles ikke yderligere vilkår i forhold til anlægget og dets ammoniakemission til lokalitet 5B under forudsætning af, at den tilstødende mark 35-0 som aftalt tages ud af drift.

Samlet vurdering af naturen inden for 1000 m fra anlægget Sønderbjerge 1A

Ifølge regionplanens udpegning af særligt næringsfattige naturarealer (lokalitet 8) må der på eller i nærheden af disse arealer ikke ske etablering eller udvidelse af husdyrbrug eller andet, som i væsentlig grad forringer den biologiske mangfoldighed, og der skal foretages en konkret vurdering af, om påvirkningen af naturarealerne er uacceptabel høj. Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne.

Anlæggets påvirkning af dels de af Husdyrlovens § 7 omfattede moser og overdrev (lokalitet 3, 5A, 8, 14, 16, 19, 27, 34 og 36), samt overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (lokalitet 5B), viser via beregning i ansøgningssystemet en merdeposition i intervallet 0,02 - 0,33 kg N/ha pr. år.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau er overholdt, idet merdepositionen af ammoniak ikke overstiger 0,7 Kg N/ha. Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne.

Det vurderes, at der ikke bør ske en forøgelse af kvælstofdepositionen, hvis naturindholdet og naturtilstanden skal bevares, idet baggrundsbelastningen i området overskrider tålegrænsen. Lokaliteterne er næringsbelastede i deres nuværende tilstand, men Aabenraa Kommune vurderer, at den forøgede kvælstofdeposition fra anlægget ikke væsentligt forringer naturtilstanden yderligere i de pågældende naturområder, fordi en forøgelse af depositionen på op til ca. 1,6 % af baggrundsbelastningen ikke vurderes som en væsentlig påvirkning.

Kommunen kan kun i ganske særlige tilfælde skærpe kravene i forhold til lovgivningens generelle beskyttelsesniveau. Kommunen finder ikke sådanne særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse fra de generelle regler.

Vandhullerne/søerne (lokalitet 2, 6, 7, 15, 17, 20, 21, 26, 28, 29, 31, 33, 38, 39) er, bortset fra lokaliteterne 6, 28 og 29 (god tilstand, del af "§7"-områder) næringsberigede (tilstand mellem moderat og ringe), men det vurderes, at den luftbårne ammoniakdeposition fra anlægget på Sønderbjerge 1A har en meget begrænset effekt. Hovedkilden til næringsberigelse af vandhullerne vurderes at være overfladevand fra dyrkede arealer, dels som vand, der løber på jordoverfladen til vandhullerne, samt næringsberiget overfladevand der løber til vandhullet via rodzonen på dyrkede arealer.

Ammoniak fra anlægget vurderes ikke at forringe naturtilstanden i vandhullerne.

Moserne (lokalitet 10, 12, 13, 18, 23, 24, 32, 40, 41) har ifølge ammoniakdepositionsregningerne (bilag 2) kvælstof-merdepositioner på mellem 0,01 og 0,18 kg N/ha/år. Moserne vurderes generelt som værende næringsberigede med en meget svingende naturtilstand mellem god og ringe-dårlig i forhold til referencetilstanden naturtypen mose. De

fleste moser kommer i nærheden af naturtypen "rigkær", der har tålegrænser mellem 15 og 25 kg N/ha/år. Vegetationen i moserne består i overvejende grad af næringstolerante arter men f.eks. lokalitet 10 rummer mange gode arter såsom Tormentil, Almindelig star, uspecificeret star og arter af sphagnum. Den øgede mængde ammoniak fra anlægget vurderes ikke at forringe naturtilstanden i moserne væsentligt grundet de forholdsvis små værdier for merdeposition (mellem 0,05 % og 0,9 % af baggrundsbelastningen) og den ret høje kvælstoftolerance.

Langt hovedparten af lokaliteterne har en bred rand, der er tydeligt påvirket af landbrugsdrift. Det drejer sig typisk om næringselskende arter, lavere artsdiversitet og mindre fugtighed, end selve naturtypen.

For at beskytte de nævnte søer/vandhuller og moser mod nærings- og giftstoffer og reducere ovennævnte driftpåvirkede rande om lokaliteterne stilles krav om 2 meter dyrkningsfri bræmmer målt fra søens kronekant eller mosens yderste rand.

Vandløbene i området vurderes ikke at blive påvirket af luftbåren ammoniak fra anlægget, idet den tilførte mængde fra luften vurderes som meget begrænset i forhold til den mængde næringsstof, der udledes fra dyrkede arealer, jf. afsnit 7.2 og 7.3.

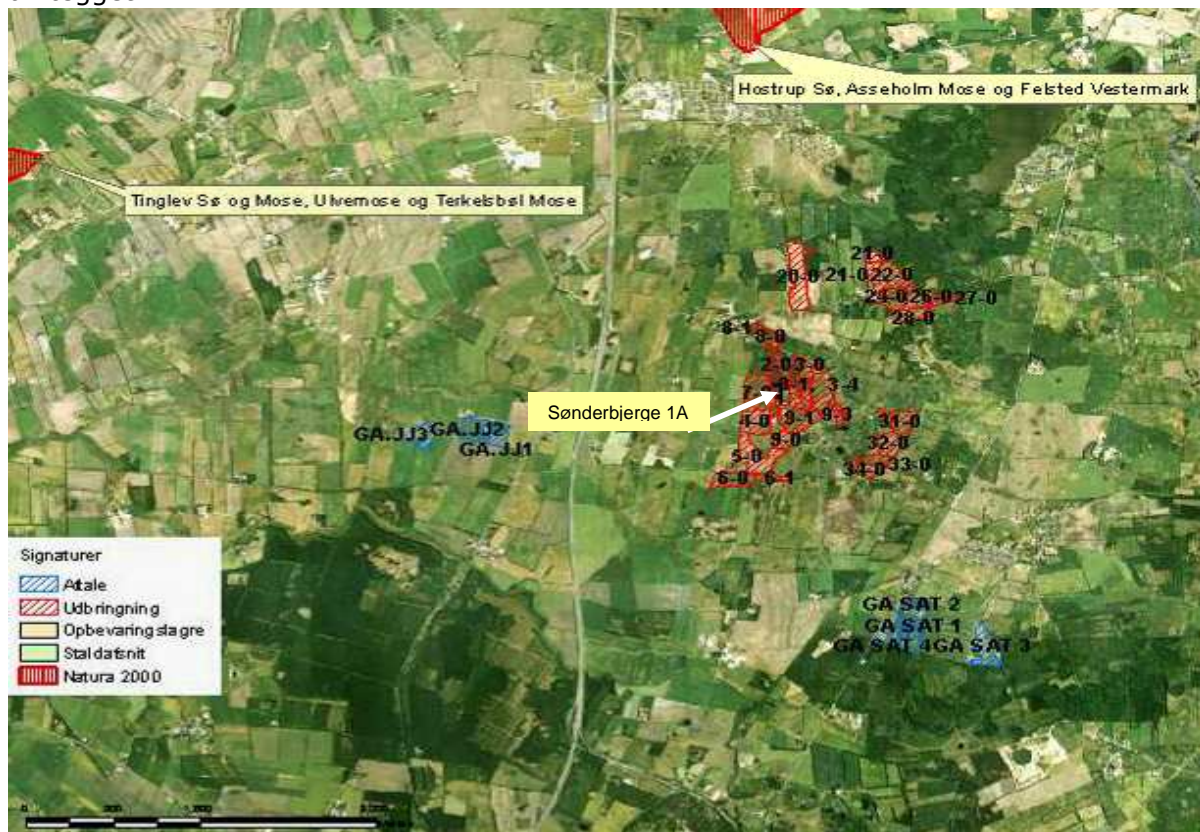
Vilkår:

72. Der skal etableres 2 meter dyrkningsfri bræmmer mellem:
- Lokalitet 2 & 4 og mark 3-1, 3-4
 - Lokalitet 14 & 15 og mark 9-3
 - Lokalitet 16B og mark 7-0
- Bræmmerne må ikke jordbehandles, sprøjtes eller gødskes men gerne slås eller afgræsses.

Natura 2000

Redegørelse

De nærmeste Natura 2000-områder i forhold til anlægget er hhv. Hostrup Sø, Assenholm Mose og Feldsted Vestermark (INO. nr. 095) ca. 3,8 km nord for Sønderbjerg 1A og Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose (INO nr. 098) ca. 6,7 km nordvest for anlægget.

Billede 6.11: Kort over terrestriske Natura 2000 områder, der ligger tættest på Sønderbjerg 1A.

Områdets centrale elementer er Sønderjyllands største sø, Hostrup Sø, med omkringliggende moser og overdrevsarealer.

Hostrup Sø var tidligere kendt som Danmarks største lobelie-sø. I moseområdet vest for Hostrup Sø er tre brunvandede og lavvandede søer, der er opstået i forbindelse med tørvegravning. I den østlige del krydser et randmorænestrøg gennem habitatområdet, hvorfor landskabet er stærkt kuperet. Moserne mod vest er vidtstrakte, skovprægede, med få, afgrænsede og åbne områder. Mange steder er tørven helt bortgravet ned til underliggende sand og grus.

Overdrevet i Bjergskov er et af landsdelens artsrigeste lokaliteter, med mere end 130 arter af karplanter. Der er en meget værdifuld svampeflora med mange arter, som er tilknyttet gamle ugødskede græsgange. Det er en af landsdelens bedste lokaliteter for dagsommerfugle.

Den atlantiske bøgeskov på morbund med kristtorn er vigtig at bevare, fordi det er den oprindelige skovtype i blandt andet Sydøstjylland.

Søen er tilholdssted for mange rastende fugle i træktiden. Havørn, fiskeørn, rørdrum, rørhøg, trane, rødrygget tornskade, isfugl og mosehornugle forekommer i området, hvor de raster og fouragerer. Stor hornugle yngler i områdets østlige del.

Ifølge basisanalysen (kan findes på Vandognatur.dk) er området følsomt over for luftbåren ammoniak og i særdeleshed for fosfor.

Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose

Området består af to delområder, som ligger med ca. 3 kilometers afstand. Terkelsbøl Mose og Ulvemose ligger nordvest for Tinglev by, mens Tinglev Mose ligger sydøst for byen.

De centrale mosearealer er nedbrudt højmoser med spredte tørvegrave, brunvandede søer og store andele af skovbevokset tørvemose. Randarealerne er lavtliggende marginaljord, som drives ekstensivt. Begge områder er afvandet gennem systemer af grøfter. Afvandingen er blevet dårligere de seneste årtier, da arealerne i og omkring moserne har sat sig, som følge af koldforbrænding af tørven. Terkelsbøl Mose, Ulvemosen og den vestlige del af Tinglev Mose er stærkt tilgroet af birk, pil og græsser som følge af afvandingen. Den sidste store afvandning af Tinglev Mose fandt sted i perioden 1966 - 67.

Området er udpeget for at beskytte Hedehøg og Rørhøg. Den nordøstlige del af Tinglev Mose er levested for rørdrum, rørhøg og plettet rørvagtel, samt potentielt levested for trane og for odder (i tilknytning til kanalerne). Hedehøg søger føde indenfor områderne og kan måske yngle på randarealerne. Engsnarre er blevet registreret syngende.

Bunden i mosen udgøres af op til 1½ m søkalk, som er blevet udnyttet i mosens sydlige del. Her findes åbne arealer med eng-rørhvene- og tagrørs-bevoksning eller hængesæk samt tørvegrave med bl.a. krebseklo. Rørsumpene er levested for rørdrum og plettet rørvagtel. Hedehøg og rørhøg indgår i områdets udpegningsgrundlag.

Baggrundsbelastningen overskrider tålegrænserne for mose-naturtyperne betydeligt. Det medfører, at relativt tør mosebund vil gro til hurtigere end normalt, hvorved levesteder for fuglearter, der kræver åbne naturtyper, forsvinder.

Vurdering

Der er hhv. ca. 4 og 7 km fra anlægget til de to nærmeste Natura 2000-områder. Ifølge depositionsregninger vil den maksimale deposition i det nærmeste Natura 2000-område være 0,004 kg N/ha/år. Endvidere er det påvist, at kvælstofdepositionen er negligerbar, når afstanden overskrider 3 km.

Dette taget i betragtning vurderer Aabenraa Kommune, at anlæggets bidrag af næringsstoffer til Natura 2000-områderne vil forsvinde i den generelle baggrundsbelastning.

Vilkår

Af ovennævnte grund stiller Aabenraa Kommune ikke nogen vilkår til anlægget i denne forbindelse.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

På Habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

Redegørelse

Forekomsten og påvirkningen på arterne er beskrevet i afsnit 7.7.

Vurdering

Aabenraa kommune har registreret flere paddearter (Grøn frø, Butsnudet frø, Skrubtudse og flere uidentificerede brune frøer) omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets anlæg og udspretningsarealer. Kommunen vurderer endvidere, at nogle arter med meget stor sandsynlighed forekommer i området.

Kommunen vurderer, at udvidelsen af anlægget ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes et par gamle bygninger men fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Eftersom der er flere oplagte elementer, der kan fungere som levesteder for flagermus, vurderes det, at det ikke vil få større betydning for eventuelle bestande, når bygningerne fjernes. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter.

Kommunen vurderer også, at den øgede ammoniakemission fra anlægget, ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder for bilag IV-arterne, da vandhullerne på arealerne er forholdsvis små og/eller beskyttede af omkringliggende naturarealer og derfor kun modtager en meget begrænset mængde kvælstof via deposition. Det vurderes, at tilførsel af næringsstoffer fra dyrkede arealer nær vandhullerne vil have langt større indflydelse på tilstanden i vandhullet, end næringsberigelse via luftbåren ammoniak.

Det vurderes ovenfor (afsnittet om § 7 natur), at en merdeposition på 0,17-0,05 kg N/ha pr. år til overdrevene ikke vil ændre tilstanden væsentligt, derfor vil levebetingelserne for bilag IV-arter, herunder markfirben, ikke forringes væsentligt.

Vilkår

Der stilles ikke yderligere vilkår ud over dem, der nævnes ovenfor til anlægget på Sønderbjergerne 1A til beskyttelse af bilag IV-arter, artsfredede arter eller rødlistearter.

6.2 Generel ammoniakreduktion

Redegørelse

Det generelle krav om reduktion af ammoniak for husdyrbrug omfattet af husdyrbrugslovens § 11 er fastlagt i husdyrbrugsbekendtgørelsens bilag 3. For ansøgninger fremsendt i 2008 gælder det, at det generelle krav om reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager i forhold til bedste staldsystem med normtal 2005/2006 er 20 %.

Af ansøgningen, der er vedlagt som bilag 1, fremgår det, at der i den nye kostald etableres senge med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver anden time. Derudover indsættes der spalteskrabere i ungdyrstalden.

Resultaterne af beregningerne af den generelle ammoniakreduktion ses i nedenstående tabel fra ansøgningssystemets afsnit 3.1. Ammoniak.

Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere nødvendig reduktion for at opfylde kravet	-7,00 KgN
Emission fra stalde, der ikke er omfattet af det generelle krav	0,00 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet, men ingen ændring	86,97 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet og med ændring	1184,24 KgN
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning	510,05 KgN
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning	91,55 KgN

Det fremgår af tabellen blandt andet, at det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager er opfyldt.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at etablering af fast gulv med 2 % hældning og skrabning hver anden time i den nye kostald, samt skrabning af spaltearealet i ungdyrstalden giver tilstrækkelig effekt til at sikre 20 % ammoniakreduktion, og at udvidelsen for så vidt angår ammoniak ikke vil medføre væsentlige virkninger på miljøet.

Der henvises yderligere til vilkår nr. 17 og 18 (fast gulv med 2 % hældning og skrabning hver anden time samt skrabning af spaltegulv).

Vilkår

73. Det skal sikres, at drænfunktion i det faste gulv samt skaberne altid er funktionsdygtige, således at gødning og urin hurtigt fjernes fra gulvet og ledes til gødningskanalerne. Kontrol skal ske minimum 1 gang i døgnet.

6.3 Lugt

Redegørelse

Den største kilde til lugtforurening er selve dyreholdet. Derudover kan der forekomme lugtgener i forbindelse med håndtering af husdyrgødning og ensilage.

Beskyttelsesniveauet for lugt fra husdyrbrug omfattet af husdyrbrugslovens § 11 er fastlagt i husdyrbrugsbekendtgørelsens bilag 3. I bilaget er genekriterierne til enkeltbeboelse, samlet bebyggelse og til eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidig byzone- eller sommerhusområde angivet. Såfremt den beregnede geneafstand er større end den faktiske afstand, skal der gives afslag.

I www.husdyrgodkendelse.dk er alle stalde indtegnet og 1) den nærmeste enkeltbeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af driftherren, 2) den nærmeste samlede bebyggelse og 3) det nærmeste eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidig byzone- eller sommerhusområde markeret. IT-ansøgningssystemet beregner geneafstandene og de vægtede gennemsnitsafstande.

Resultaterne af lugtgeneregningen ses i nedenstående tabel fra ansøgningssystemets afsnit 3.2 Lugtgeneregning.

Resultaterne af lugtberegningen ses i nedenstående tabel.

Områdetype	Beregningsmodel	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Geneafstand, nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	239,02 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	Ny	155,07 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	Ny	75,59 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Som det fremgår af nedenstående tabel er alle afstandskrav til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone overholdt.

Tabel 14 Lugtgeneafstande og konsekvensområde

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstands-krav*
Enkeltbeboelse uden landbrugspligt, som ikke ejes af ansøger	195 m	Beboelse er beliggende på Sønderbjerger 2, sydvest for den gl. stald.	75,59 m (ukorrigeret geneafstand)
	225 m	Afstanden fra ungdyrstald efter nedrivning af den gl. stald.	
Samlet bebyggelse i landzone	510 m	Udløses af beboelsesbygning på Vilsbækvej 15A, i Vilsbæk nord for den nye stald.	155,07 m (ukorrigeret geneafstand)
Byzone	2.070 m	Fra gl. stald til planlagt areal til byformål i Holbøl, sydvest for anlægget.	239,02 m (ukorrigeret geneafstand)
	2.100 m	Afstand fra ungdyrstald, efter nedrivning af den gl. stald.	
Sommerhusområde	Ca. 8 km	Fra anlægget til eksisterende sommerhusområde ved Kollund, beliggende sydøst for anlægget	239,02 m (ukorrigeret geneafstand)

* Afstandskravet er opgivet som de beregnede geneafstande. Der skal gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt til beboelsesbygningen ved enkelt beboelse og samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde.

Ensilagen kan i forbindelse med håndteringen give anledning til lugt. Ensilagestakkene holdes tildækket med plastik. Der vil være mindre lugtgener i forbindelse med fodring. Pga. afstanden til naboer uden landbrugspligt, skønnes det, at der ingen problemer er med lugt fra ensilagen.

I gyllebeholderne skal der altid være et intakt flydelag, der effektivt begrænser lugtafgivelsen, bortset fra i forbindelse med omrøring og tømning. Flydelaget skal inspiceres minimum 1 gang om måneden, dog flere gange ugentligt i forbindelse med omrøring og tømning og i forbindelse med reetablering af flydelag indtil flydelaget atter er intakt. Når gyllen omrøres og udbringes vil der altid være lugtgener. Markstakke med dybstrøelse holdes endvidere overdækket med plastic, hvorved lugtgener mindskes. Marskstakke placeres endvidere ikke i nærheden af beboelser.

Der vil kunne forekomme lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt husdyrgødning. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Det er maskinstation, der står for udbringning af husdyrgødning. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt husdyrgødning. Da langt størstedelen af gyllen nedfældes reduceres ammoniakfordampningen og lugtgener pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Dybstrøelse nedpløjes endvidere kort tid efter udkørsel, hvorved lugtgener mindskes.

Kumulation

Anlægget er beliggende længere væk end 300 m til samlet bebyggelse og byzone, samt længere væk end 100 m til den nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger. Der er således ingen kumulation med andre ejendomme med et husdyrhold større end 75 dyreenheder.

Såfremt der efter Aabenraa Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlige større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Aabenraa Kommune meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Evt. udgifter hertil afholdes af husdyrbruget.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at lugt fra staldene samt lugt fra håndtering af husdyrgødning og ensilage ikke vil være til væsentlig gene for naboerne.

Aabenraa Kommune vurderer samlet, at projektet tager tilstrækkeligt hensyn til de naboer, der kunne blive mest generet af lugt.

Vilkår

74. Såfremt der efter Aabenraa Kommunes vurdering opstår lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Aabenraa Kommune meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Eventuelle udgifter hertil afholdes af bedriften.

6.4 Fluer og skadedyr

Redegørelse

Ejendommens skadedyrsbekæmpelse sker i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Der holdes rent og ryddeligt omkring anlæggene. Foder og gødningsrester fjernes og lægges på møddingsplads. Gulve og gangarealer holdes rengjorte. Tom emballage og andet affald bortskaffes jævnlige, og døde dyr afhentes hurtigst muligt. Ejendommen er tilmeldt kommunal rottebekæmpelse.

I varme perioder vil fluer kunne forekomme. Klækning af fluelarver er temperaturafhængig og sker især i gødningsmåten hos småkalve samt i efterladte foderrester. Bekæmpelse af fluer sker ved hyppig udmugning hos småkalve i sommerperioden og ved god renholdelse omkring foderbord og foderlager. Derudover udvandes der gift i dybstrølesesboksene efter behov.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det ved effektiv renholdelse af foderbord og foderopbevaring samt hyppig udmugning ved kalvene, vil være muligt at begrænse risikoen for væsentlige fluegener og tilhold af skadedyr.

Aabenraa Kommune vurderer derfor, at bekæmpelsen af fluer og andre skadedyr som udgangspunkt må anses for at være tilstrækkelig til ikke at skabe væsentlige gener for de omkringboende. Det skal bemærkes, at retningslinierne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres jævnlige.

Vilkår

75. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrslaboratorium.
76. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).

6.5 Transport

Redegørelse

Til- og frakørsel sker ad Sønderbjergerne og gennem Vilsbæk, som er en landsby. Ved gylletransporter til gylleaftalearealerne syd for ejendommen går gylletransporterne gennem Holbøl Mark, som ligeledes er en landsby. Transporterne sker typisk kl. 8-16, men kan forekomme hele døgnet i den periode, hvor der køres gylle ud eller i høst, herunder ved snitning af græs og ensilage. Udkørsel af gylle forsøges gjort over så kort et tidsrum som muligt, dels af driftshensyn, men også for at minimere geneperioden så meget som muligt.

Husdyrgødning udbringes i planternes vækstsæson, hovedsagligt i perioden fra 15. februar til og med september måned. Udbringningen forventes at tage en uges tid fordelt over året. Husdyrgødningen udbringes af maskinstation, der kører med en 25 tons gyllevogn og en 15 tons møgvogn. En del af gylletransporterne foregår ad interne markveje, især til arealerne beliggende tæt på anlægget. Ved kørsel på offentlig vej passerer kun enkelte beboelser og landsbyer, men ingen byer.

Ved udvidelsen vil alt grovfoder blive lagt på ensilagepladsen ved slæt (græs) og majs-snitning. Der ensileres 3-5 gange årligt, afhængig af antal slætgræs der tages.

Der er på nuværende tidspunkt to ind- og udkørselsveje til ejendommen, hhv. syd og nord om anlægget. Fremadrettet vil der blive etableret en til- og frakørsel nord for den nye kostald, og den sydligste vil herefter primært blive brugt til privat kørsel.

Antallet af transporter øges ikke proportionalt med besætningens størrelse, da der i mange tilfælde vil kunne medtages en større mængde pr. kørsel.

Tabel 15 Transporter

Transporter	Før udvidelse			Efter udvidelse		
	Antal/år	Kapacitet pr. transport	Transportmiddel	Antal/år	Kapacitet pr. transport	Transportmiddel
Proteinfoder	18	12 tons	Lastvogn	12	24 tons	Lastvogn
Halm	25	3 tons	Traktor med vogn	60	3 tons	Traktor med vogn
Majs og græs	105	Ca. 40 m ³	Traktor med vogn	250	Ca. 40 m ³	Traktor med vogn
Korn	4	15 tons	Traktor med vogn	4	15 tons	Traktor med vogn
Kraftfoder	10	12 tons	Lastvogn	12	30 tons	Lastvogn
Sækkevare, samt bigbags	4	-	Lastvogn	4	-	Lastvogn
Fyringsolie	3	1000-1200 l	Lastvogn	3	1000-1200 l	Lastvogn
Dieselolie	10	1000-1200 l	Lastvogn	4	2500-3000 l	Lastvogn
Afhentning af tyrekalve	26	Ca. 1-2 dyr	Lastvogn	26	Ca. 3 dyr	Lastvogn
Afhentning af dyr til slagting	12	1-5 dyr	Lastvogn	12	5-10 dyr	Lastvogn
Afhentning af mælk	183	32 ton (1,75 t ton)	Lastvogn	183	32 ton (4,2 tons)	Lastvogn
Afhentning af døde dyr	20	Ca. 1 dyr	Lastvogn	48	Ca. 1 dyr	Lastvogn
Flyende husdyrgødning	66	25 tons	Gyllevogn	176	25 tons	Gyllevogn
Fast husdyrgødning	7	15 tons	Møgvogn	11	15 tons	Møgvogn
Affald, Industri	0	-	Lastvogn	26	-	Lastvogn
I alt	493			831		

Interne transportveje ses i bilag 1.8 og transportvej for gylletransporter ses i bilag 1.10.

Herudover forekommer transport med mindre biler og personbiler, herunder f.eks. dyrlæge, inseminør, ydelseskontrol mv.

Vurdering

Transport på offentlig vej reguleres af politiet efter færdselslovens regler. Aabenraa Kommune kan udelukkende regulere transporten til og fra ejendommen samt ind- og udkørsel.

Aabenraa Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige støj-, støv- og lugtgener i forbindelse med transporter til og fra ejendommen.

For at mindske generne der evt. måtte være fra transport, stilles vilkår om, at transport primært skal foregå inden for normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme uden for disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

Vilkår

77. Transport af husdyrgødning fra ejendommen skal fortrinsvis foregå mandag til fredag i tidsrummet kl. 07.00-18.00 og lørdag i tidsrummet kl. 07.00-14.00, dog ikke helligedage.
78. Ved transport af gylle ud på offentlige veje / private fællesveje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, så spild undgås.
79. Transport af indkøbt foder og øvrige hjælpemidler til og fra ejendommen skal fortrinsvis ske mandag til fredag i tidsrummet kl. 07.00-18.00 og lørdag i tidsrummet kl. 07.00-14.00, dog ikke helligdage.
80. Transport af dyr til og fra ejendommen skal fortrinsvist ske mandag til fredag i tidsrummet kl. 07.00-18.00 og lørdag i tidsrummet kl. 07.00-14.00, dog ikke helligdage.

6.6 Støj

Redegørelse

De væsentlige støjklender på bedriften er fra dyrene i forbindelse med fodring, malke og køleanlæg og markvanding samt maskinstøj ved foderblanding, gyllehåndtering, transporter og markarbejde.

Der sker en væsentlig forbedring af støjgener i forbindelse med håndtering af ensilagen ved etablering af en ensilageplads.

Der sker endvidere en reduktion af de støjgener, der kan komme i forbindelse med malkning og mælkekøling. Det skyldes til dels at de nye malkebotter er mere støjsvage end eksisterende malkeanlæg, samt at køleanlægget er placeret i den nye servicebygning, som vil være mere lydisoleret.

Markvanding foregår med elpumpe, og der kan komme støj herfra.

Maskinstøj fra færdsel i forbindelse med den daglige produktion vil hovedsageligt forekomme i dagtimerne.

Det forventes dog generelt, at der vil forekomme meget få unødige støjgener i forbindelse med udvidelsen, og der forventes kun minimale støjgener udenfor ejendommen.

Tabel 16 Støjkilder

Støjkilde	Placering	Driftstid
Malkning, robotter	Ny kostald	24 timer i døgnet
Malkekøling	Servicebygning	24 timer i døgnet
Fodring og blanding	Stalde, plansiloanlæg og kombilade	Hver dag, kl. 14-15
Kornvalse	Kombilade	1 t/uge, eftermiddag
Afhentning af mælk	Ved servicebygning	Hver 2. dag, eftermiddag, 20 minutter
Gyllepumpning	Ved fortanke	Ca. 1-2 timer hver uge, i dagstimerne
Udkørsel af husdyrgødning	Gyllebeholdere, møddingsplads samt transportruterne. Bilag 1.10	Vækstsæson, primært i dagstimerne
Markvanding	Ved markboring, øste for stuehuset	Vækstsæson, døgnet rundt
Ensilage i plansiloer	Plansiloanlæg	Vækstsæson, primært i dagstimerne
Levering af kraft og proteinfoder	Fodersiloer og køresiloer i kombilade	Hver anden uge, dagstimerne

Støjkilderne fremgår af bilag 1.3.

Landbruget på Sønderbjerger 1A har driftsbygninger beliggende i Aabenraa Kommune i det åbne land i landzonen. Alle driftsarealerne er ligeledes beliggende Aabenraa Kommune i det åbne land i landzonen.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der sker en væsentlig forbedring af støjgener i forbindelse med håndtering af ensilagen ved etablering af en ensilageplads. Derudover vurderer kommunen, at der sker en reduktion af den støjgene, der kan komme i forbindelse med malkning, da der vil anvendes malkerobotter, der generelt anses for at være støjsvage.

Beliggenheden af landbruget Sønderbjerger 1A, 6330 Padborg

I Kommuneplan 2009 for Aabenraa Kommune (der p. t. foreligger i et forslag) er der i Hovedstrukturdelen anført følgende i afsnittet 7.1 Landbrug:

7.1 Landbrug

Byrådets mål er (kun mål relevante for støj fra virksomheder er medtaget)

at landbrug drives på en sådan måde, at der tages størst mulig hensyn til naboer, natur, miljø, landskab og kulturhistoriske interesser

at landbrugets bygningsmasse placeres hensigtsmæssigt i forhold til naboer, natur, miljø, landskab og kulturhistorie.

I afsnittet 6.5 Forebyggelse af miljøkonflikter er anført følgende:

6.5 Forebyggelse af miljøkonflikter

Byrådets mål er (kun mål relevante for støj fra virksomheder er medtaget)

at forebygge og begrænse forurening i form af støj, støv og lugt m.v. fra virksomheder og trafik.

Kommunen er i Kommuneplanen opdelt i 4 geografiske områder med udgangspunkt i bymønsteret. De 4 områder benævnes Øst, Nord, Syd og Vest. Landbruget Sønderbjerger 1A er beliggende i Det åbne land, Syd og har arealer beliggende i det samme område.

Kommuneplanen fastsætter for planens område Syd ikke retningslinier for støjbelastning, der er til hindring for udvidelsesmulighederne for landbruget.

Denne miljøgodkendelse regulerer støjudsendelse fra ejede og forpagtede arealer. Støj-udsendelse fra arealer med gylleudbringningsaftaler reguleres i forhold til ejeren af disse arealer.

Udsendelse af støj fra driftsbygningerne og området i umiddelbar nærhed af disse vil være uden betydning for de i kommuneplanen beskrevne planlagte områder, eksempelvis boligområder, erhvervsområder, sommerhusområder, lokalbyer, landsbyer, da afstanden til områderne er stor.

Eksempelvis er afstanden til landsbyen Vilsbæk ca. 500 meter og afstanden til lokalbyen Holbøl ca. 2200 meter.

Driftsarealer hørende til landbruget er beliggende i umiddelbar nærhed af landsbyen Vilsbæk. Afstanden fra driftsarealer til lokalbyen Holbøl er større end 1100 meter.

Landsbyen Vilsbæk er i kommuneplanen beskrevet som *Blandet bolig og erhverv*.

Vilkår

81. Bidraget fra landbruget med adressen Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land samt i landsbyen Vilsbæk ikke overskride følgende værdier:

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00 Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00 Lørdag kl. 14.00 - 22.00 Søn og helligdag kl. 07.00 - 22.00	Alle dage kl. 22.00 - 07.00
Det åbne land	55	45	40
Landsbyen Vilsbæk	55	45	40

Notationer og principper, der anvendes ved beskrivelse og regulering af ekstern støj fra landbruget, er anført i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved udendørs opholdsarealer ved boliger.

Støjgrænserne må i landsbyen Vilsbæk ikke overskrides noget sted i området.

- For dagperioden kl. 07.00-18.00 skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer.
- For aftenperioden kl. 18.00 -22.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede time.
- For natperioden kl. 22.00 - 07.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede halve time.

Støj fra intern transport på landbrugets område medregnes i landbrugets støjbidrag. Dog medregnes kun støjbidrag fra transport ved driftsbygninger og i umiddelbar nærhed af disse samt ved gyllebeholdere.

Ved tilkørsel af foderafgrøder som eksempelvis græs og majs til siloanlæg eller til faste oplagspladser eller ved bortkørsel af gylle/fast gødning i forbindelse med udbringning til mark kan der ses bort fra støjbidraget fra disse aktiviteter.

Støj fra faststående anlæg placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, eksempelvis fast opstillede motorer og vandpumper, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

Støj fra mobile anlæg opstillet ved driftsbygninger, eksempelvis fra blæsere på lastvogne med varer til landbruget, skal medregnes i landbrugets støjbidrag, uagtet at anlæggene måtte befinde sig på et køretøj, der ikke hører til landbruget.

Målinger/beregninger til kontrol af, at grænseværdierne er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet.

Dog kan målinger/beregninger kræves højst en gang årligt.

Tilsynsmyndigheden kan kræve, at målinger/beregninger skal foretages af et akkrediteret firma eller laboratorium eller af en certificeret person omfattet af Miljøstyrelsens godkendelsesordning "Miljømåling - ekstern støj".

Udgifterne afholdes af landbruget.

6.7 Støv

Redegørelse

I forbindelse med transporter til og fra ejendommen samt ved levering og håndtering af råvarer mv. kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. Antallet af transporter øges ikke proportionalt med besætningens størrelse, da der i mange tilfælde vil kunne medtages en størres mængde pr. kørsel.

I kombiladen opbevares proteinfoder i løs vægt. Der kan forekomme støv ved levering af disse fodermidler, der leveres i løs vægt. Derudover indblæser kraftfoder i fodersiloer, hvorved der også kan forekomme støvgener.

Der kan forekomme støvgener ved indkøring af halm og valsning af korn. Der ændres dog ikke på procedurerne i forbindelse med udvidelsen.

Da den største andel af transporterne vil ske inden for normal arbejdstid forventes det ikke, at de ekstra transporter vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer at transport og håndtering af grovfoder og foderstoffer mv. ikke vil give støvgener for omkringboende. Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra ejendommen, for at begrænse støvgener, skal foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på ejendommen planlægges, herunder også levering, håndtering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Vilkår

82. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

6.8 Lys

Redegørelse

I ansøgt drift vil der normalt være tændt lys fra omkring kl. 7 i staldanlæggene og i servicebygningen. Ved robotterne og i ungdyrstalden vil der altid være tændt orienteringslys i nattetimerne.

Der opsættes udendørslamper på den nye staldbygning, så det er muligt at orientere sig i aftenstimerne. Der er dog ikke projekteret med større glaspartier i gavle osv.

Der vil være automatiseret tænd og sluk af lyset i den nye kostald og for udendørsbelysningen ved stalden. Der er tale om et skumringsrelæ, der tænder og slukker afhængigt af de naturlige lysforhold.

Vurdering

Ejendommens stalde ligger forholdsvist langt fra og afskærmet i forhold til de omkringboende. Med baggrund i staldenes placering og fremtidige beplantningen vurderes det, at driften ikke vil give anledning til væsentlige lysgener for de omkringboende.

Vilkår

83. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener uden for ejendommens eget areal.

7 Påvirkninger fra arealerne

7.1 Udbringningsarealerne

Sønderbjergerne 1 A driver i alt 118,27 ha, hvoraf de 108,55 ha ejes og de resterende 9,72 ha er tilforpagtet (ejes af hhv. Behrend Behrendsen, Sønderbjergerne 5, Padborg og Bo Lambach, Teglgård 12, Padborg). Dette svarer til 201,06 DE på ejede og forpagtede arealer, når arealerne belægges med 1,7 DE/ha.

Hertil kommer to gylleaftaler, der fremgår af nedenstående tabel.

Modtager af kvæggylle	Antal ha	Antal DE	Kg N	Kg P
Aabenraavej 32, 6340 Kruså (Svend Aage Thielsen: GA SAT)	21,22	28,0	2990,0	495,0
Hærvejen 69, 6330 Padborg (Jens Jensen: GA JJ)	14,87	20,8	2221,0	366,0

Alt i alt giver det et harmoniareal på 154,36 ha svarende til 251,59 DE, når ejet og forpagtet jord belægges med 1,7 DE/ha og gylleaftalearealet belægges med maksimalt 1,4 DE/ha. Både harmoni og ejerkrav er dermed overholdt.

Det ansøgte dyrehold svarer til 249,74 DE, hvilket giver et arealoverskud på 2,59 ha. Dette har ingen betydning for de efterfølgende afsnit, tal og beregninger, men skyldes alene landmandens ønske om en vis fleksibilitet i forhold til arealerne. Der vil aldrig blive tildelt mere husdyrgødning end det, der svarer til 1,4 DE/ha på aftalearealerne.

Hovedparten af arealerne har jordtype JB1 (grovsandet jord), mens nogle få arealer har jordbundstype 3 (lerblandet sandjord). Ingen af arealerne er dræned.

De ejede og forpagtede arealer har alle sædskifte K6, der svarer til referencesædskiftet for kvægbrug med disse jordtyper.

Bilag 1.9 viser udbringningsarealernes placering. Alle udbringningsarealer ligger i Aabenraa Kommune.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at ingen af aftalearealerne kræver en særskilt § 16 arealgodkendelse, da ingen af arealerne er beliggende i områder der afvander til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor, er beliggende i oplande der er klassificeret som nitratklasse 1, 2 eller 3, er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder, eller at der er øvrige forhold, som vurderes at have væsentlige virkninger på miljøet.

Vilkår

84. Der må kun udbringes husdyrgødning på de arealer, der fremgår af bilag 1.9.

7.2 Beskyttet natur

§ 3 natur

Jf. Husdyrlovens § 23 skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der forekommer andre naturarealer end ovennævnte (afsnit 6.1) "§ 7 arealer", som kan blive påvirket af udbringning af husdyrgødning fra Sønderbjergerne 1A. Vurderes det, at være tilfældet (kun i særlige tilfælde), kan kommunen stille forurenings begrænsende vilkår, som rækker ud over Husdyrlovens fastsatte beskyttelsesniveauer.

Jf. Naturbeskyttelseslovens § 3 må tilstanden af visse naturarealer ikke ændres, når de har et vist areal, naturindhold m.m.
Der henvises til billede 6.1 og 6.2, der viser Sønderbjerge 1A's udbringningsarealer og naturområderne.

Beskrivelse og vurdering

Ud over de naturområder, der er beskrevet og vurderet i afsnit 6.2, findes der kun to naturområder, der støder op til udbringningsarealerne.

Det drejer sig om lokalitet 42 og 43, der begge er moser. Lokalitet 42 støder op til et aftaleareal, mens lokalitet 43 støder op til et ejet areal.

Der blev foretaget en ekstensiv besigtigelse af lokalitet 42, der viste en sammensat lokalitet af meget varierende naturkvalitet, hvoraf det meste er tilvokset med skov. Randen af lokaliteten er helt tilvokset med skovagtig vegetation.

Der blev fundet to orkidéer af arten Skov-hullæbe på kanten mellem mosen og marken. Lokaliteten (og orkidéerne) holdes adskilt fra dyrkningsfladen af en ca. 4 m bred grusvej.

Der er ikke foretaget nærmere besigtigelse af lokalitet 43, idet lokaliteten dels er meget tilvokset med skov, dels at det vurderedes, at lokaliteten er godt beskyttet mod påvirkning fra dyrkningsarealet ved en ca. 20 m bred bræmme af skovbrynsagtig karakter. Dyrkningsarealerne hælder ikke ned mod lokaliteterne, hvilket også reducerer risikoen for overfladeafstrømning.

Moserne er ikke omfattet af Husdyrlovens § 7 som værende højmoser eller specielt næringsfattige moser.

Det vurderes, at hovedkilden til næringsberigelse af moserne er overfladevand fra dyrkede arealer, dels som vand der løber på jordoverfladen til moserne, samt næringsberiget overfladevand der løber til via rodzonen på dyrkede arealer.

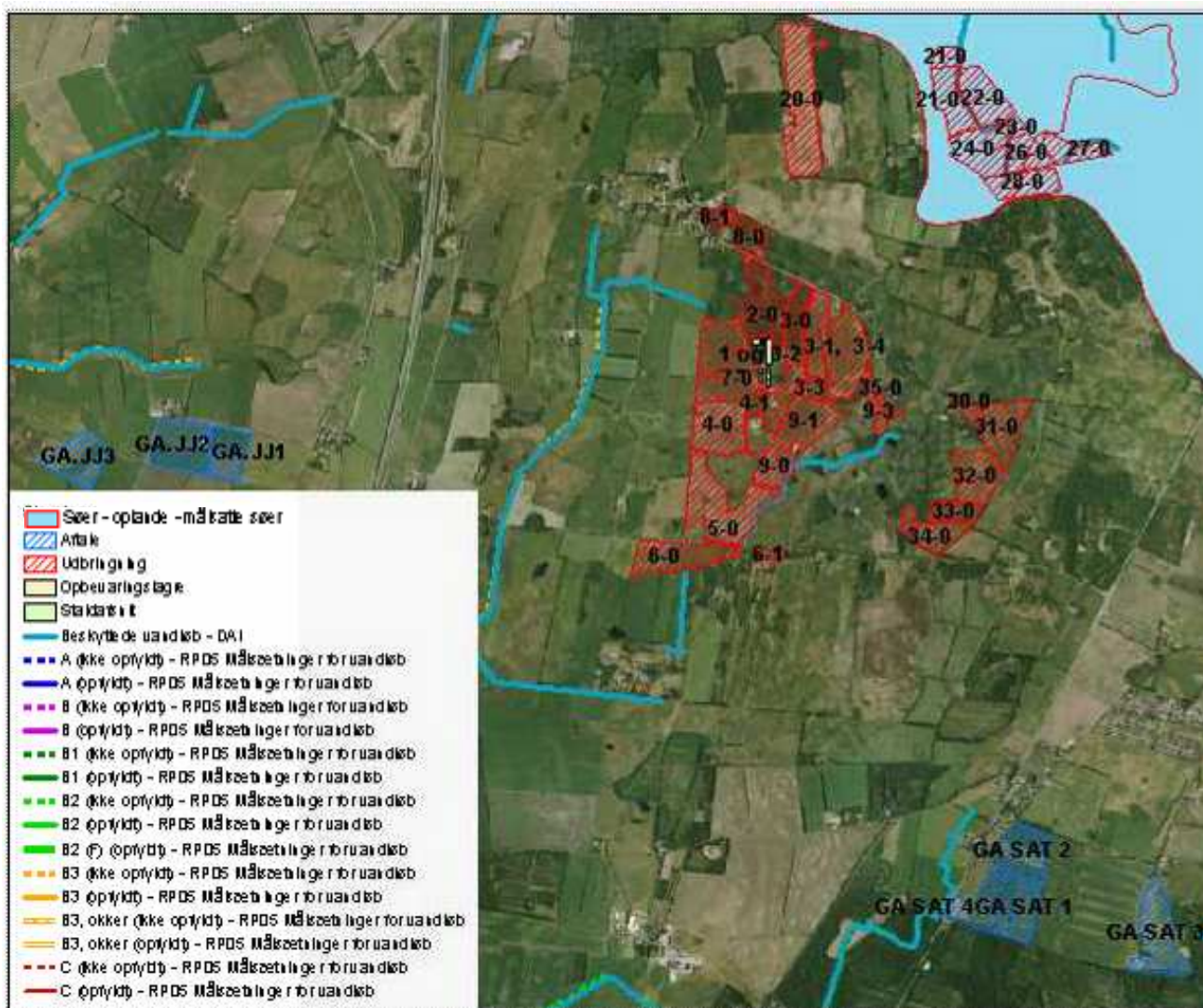
Det vurderes, at lokaliteterne er tilstrækkeligt beskyttet mod afstrømning af nærings- og giftstoffer fra dyrkningsfladen grundet tilvoksede randzoner og grusvejen for lokalitet 42's vedkommende.

Vilkår

Der stilles ingen yderligere vilkår til Sønderbjerge 1A i denne forbindelse.

Vandløb og målsatte søer

Nogle af bedriftens forpagtede eller ejede arealer grænser direkte op til beskyttede vandløb (mark 5-0, 6-0, 9-0, 21-0 til 24-0 og 26-0 til 27-0), og en del ligger helt eller delvist i opland til målsatte søer, Balledam (mark nr. 21-0 til 24-0 og 26-0) og Store Søgaard Sø (mark nr. 21-0 til 24-0 og 26-0 til 28-0), jf. billede 7.1.

Billede 7.1: Kort over beskyttede vandløb, målsætninger for vandløb og opland til målsatte søer-

Arealerne i oplandet til Balledam afvandes via Balledam Kanal, der ikke har nogen mål-sætning.

Balledam Kanal er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3 mod tilstandsændring og har krav om 2-meter bræmmer.

Balledam Kanal vurderes ikke at blive direkte påvirket af udbringningsarealerne fra Sønderbjerger 1A, dels grundet 2-meter bræmmerne, der yder god beskyttelse, når terrænet som her er relativt fladt, dels idet arealerne ikke er grøftede, så overfladevand fra markerne hurtigt ledes til Balledam Kanal.

Balledam er i Regionplan 2005-2016 B målsat. Dvs. at søen skal have et naturligt og alsidigt dyre- og planteliv, samt specifikt for denne sø en sommersigt dybde på mindst 1 meter. Målsætningen er opfyldt (*Regionplan 2005-2016*), så der stilles ikke yderligere vilkår i forbindelse med Balledam.

Arealerne i oplandet til Store Søgård Sø afvander via Vilsbæk, grøfter og rørlagte vandløb til Store Søgård Sø.

Vilsbæk er ikke målsat, men vandløbet er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3 mod tilstandsændring, og der er krav om 2-meter bræmmer.

Vilsbæk vurderes ikke at blive påvirket af udbringningsarealerne fra Sønderbjerger 1A, idet arealerne ikke er drænede, og arealerne ikke hælder kraftigt ned mod vandløbet.

Store Søgård Sø er i Regionplan 2005-2016 B målsat. Dvs. at søen skal have et naturligt og alsidigt dyre- og planteliv, samt specifikt for denne sø en sommersigt dybde på mindst

1 meter. Målsætningen er ikke opfyldt (*Regionplan 2005-2016*). Da arealerne fra Sønderbjergerne 1A ikke er drænedes, og 2-meterbræmmerne vurderes at forhindre udledning af næringsstoffer til vandløbet Vilsbæk, vurderes det, at Store Søgård Sø ikke påvirkes af næringsstoffer fra udbringningsarealerne. Der stilles ikke yderligere vilkår i forbindelse med målopfyldelse i Store Søgård Sø.

Eftersom samtlige vandløb, der støder op til bedriftens arealer, allerede har krav om 2 meter udyrkede bræmmer, jf. Vandløbslovens §69, stilles der ikke yderligere vilkår i denne sammenhæng.

Vilkår

Der stilles ingen yderligere vilkår ifm. natur på eller i umiddelbar nærhed til Sønderbjergerne 1A's udspretningsarealer.

7.3 Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande

Kvælstof, herunder nitrat, der føres til overfladevand, stammer hovedsageligt fra gødskningen på landbrugsarealer. En del af den tilførte kvælstof optages ikke af afgrøden på marken, men siver igennem rodzonen til det øvre grundvand eller løber via dræn og grøfter til vandløb, søer og i sidste ende til havet.

Undervejs omdannes en stor del af de nedsivende kvælstofforbindelser dog til luftformigt kvælstof via en proces kaldet kvælstofreduktion. Hvor stor kvælstofreduktionen er, afhænger af jordbundstypen og dennes reduktionspotentiale, og hvor hurtigt nitraten føres til vandløb eller søer. På drænedes arealer føres nitrat væsentligt hurtigere til vandmiljøet end på udrænedes arealer, hvor det skal føres via grundvandet til vandmiljøet (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*). Når kvælstoffet er nået ud i vandløbene er reduktionen meget lav, 2 % ca., dvs. at størstedelen af den kvælstof, der føres til vandløb, ender i havet (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*). Hvor åvand passerer gennem søer, sker der yderligere en fjernelse af kvælstof, som især afhænger af, hvor lang vandets opholdstid er i søen. Opholdstiden afhænger af søens størrelse og dybde. En typisk dansk sø med en opholdstid på mellem ½ - 1 år, vil fjerne 40-50 % af den tilførte kvælstof.

Når nitrat kommer ud i vandmiljøet påvirker det naturen ved, at det bruges af planterne som næringsstof og giver en større planteproduktion af sump- og undervandsplanter samt alger, der i høje koncentrationer giver uklart vand. Normalt anses kvælstof i vandløbene ikke for at have stor betydning for levevilkårene for planter, fisk og andet dyreliv. Her er det som regel andre faktorer, fx de fysiske forhold, der er mere afgørende for plante- og dyrelivet (*Næringsstoffer - arealanvendelse og naturgenopretning, Temarapport fra DMU 13/1997*). En reduktion i udvaskning af kvælstof (og andre næringsstoffer) vil dog utvivlsomt føre til en mindre grødevækst og en mindre produktion af organisk stof i vandløbet, hvilket vil forbedre miljøtilstanden og leveforholdene for dyrelivet samt give mindre tilførsel af organisk stof og næringsstoffer til søer og havet. Kraftig grødevækst kan reducere iltindholdet i vandløbet med deraf negativ virkning på dyrelivet til følge.

Husdyrloven stiller krav om begrænsning i tilførsel af kvælstof til overfladevand, hvis et husdyrbrug, der ønskes etableret, ændret eller udvidet, har udbringningsarealer, der afvander til særligt sårbare vandområder i Natura 2000 områder. For landbrug, der afvander til sådanne naturområder, stilles krav om et lavere husdyrtryk pr. hektar, end de generelle harmoniregler giver mulighed for.

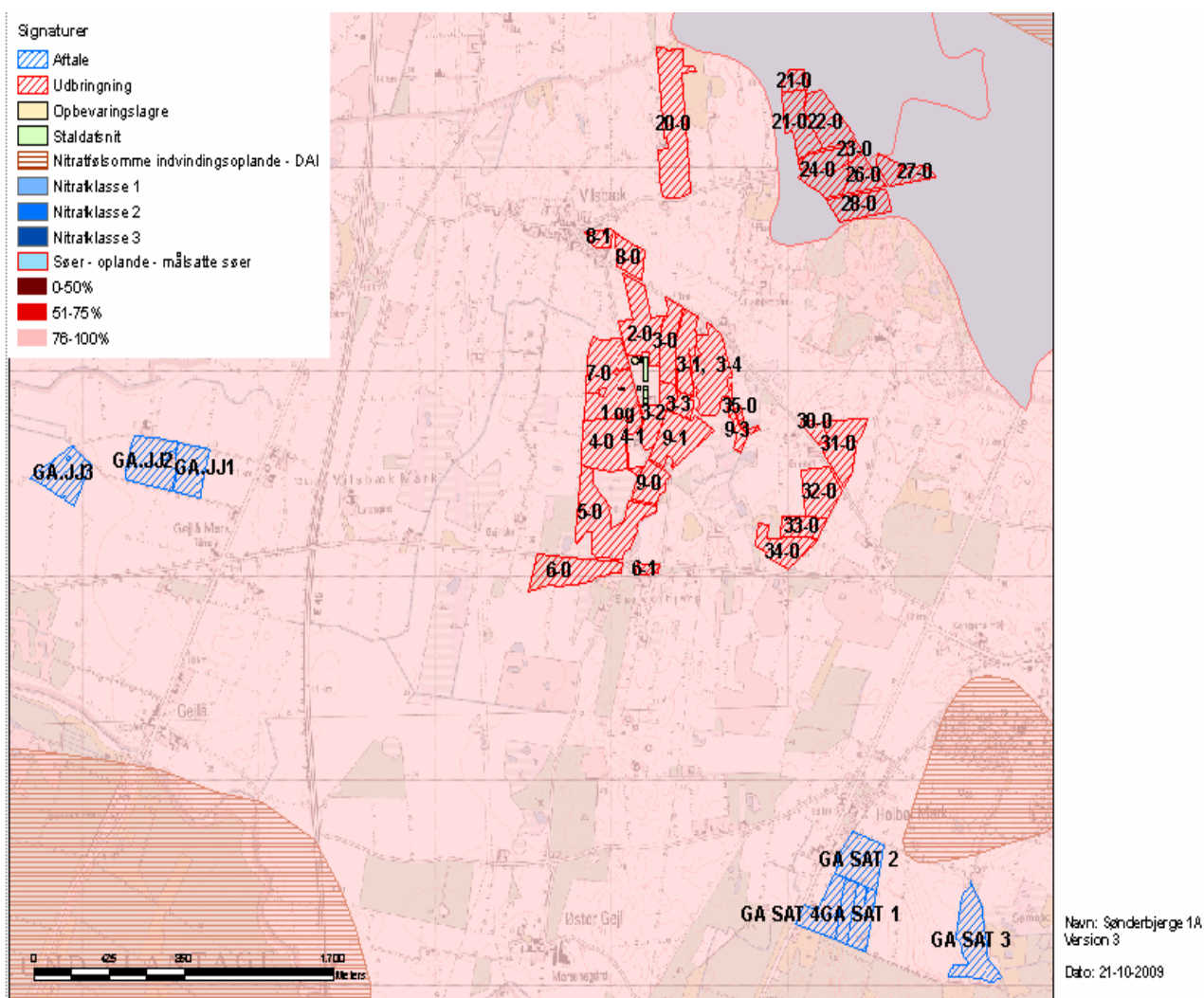
Kravene stilles kun til arealer, der ligger inden for områder, der ifølge Skov- og Naturstyrelsens kortværk er omfattet af nitratklasse 1, 2 eller 3. Nitratklasserne er baseret på overfladevandområdernes kvælstoffølsomhed samt størrelsen af reduktionspotentialet (hvor meget nitrat der omsættes i jorden) (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*).

Redegørelse

Ingen af udbringningsarealerne eller aftalearealerne ligger indenfor områder, der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3. Der er således i hht. lovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevand ingen krav om reduceret husdyrtryk på udbringningsarealerne.

Husdyrgødning fra produktionen udbringes på i alt 118,27 ha ejede eller forpagtede arealer og 36,09 ha aftalearealer. I alt 154,36 ha. Ifølge ansøgningen er ingen af de ejede arealer drænedede.

Beregning af udvaskning af kvælstof fra udbringningsarealerne til overfladevand viser, at der udvaskes 83,20 kg N/ha efter udvidelsen ved DE-reel. Udbringningsarealerne ligger i et område, hvor kvælstofreduktionen ligger mellem 76 og 100 %, dvs. der udvaskes maksimalt 19,97 kg N/ha eller 2361,62 kg N i alt til overfladevand fra produktionens udbringningsarealer.

Billede 7.2: Kort over nitratklasser, kvælstofreduktionspotentiale, søopland og nitratfølsomme indvindingsområder.

Udbringningsarealerne mark 21-0 til 24-0 og 26-0 til 28-0 ligger i opland til målsat sø, Store Søgård Sø og mark 21-0 til 24-0 også i opland til Balledam. Derfra afvandes videre gennem Bjerndrup Mølleå til Vidå systemet og Vadehavet. Sønderådalen og Vadehavet er udpeget som Natura 2000 område og behandlet i afsnit 7.6. "Natura 2000".

Begge søer er i Regionplan 2005-2016 og forslag til Kommuneplan 2009 B-målsatte. Dvs. at søerne er basismålsatte, som er en målsætning som gælder for alle søer over 100 m² med mindre særlige forhold gør sig gældende. Alle målsatte søer skal have et naturligt

og alsidigt dyre- og planteliv, samt et mål for sommersigtedybde. For begge søer er kravet til sommersigtedybde på mindst 1 meter.

Ingen af søerne er udpeget som særligt regional natur med særlige naturværdier, som ønskes beskyttet, hvorfor der ikke i henhold til lovgivningen kan stilles skærpede krav til fosforoverskuddet fra udbringning af husdyrgødning i oplandet til søerne.

Vurdering

Bedriftens udbringningsarealer ligger alle udenfor nitratklasserne 1 – 3. Beskyttelsesniveauerne for nitrat til overfladevand er således overholdt ved harmonikravet.

Drænede lavbundsarealer er risikoarealer, hvorfra næringsstoffer lettere udvaskes til vandmiljøet. Ingen af udbringningsarealerne til Sønderbjergerne 1A er klassificeret som lavbundsarealer.

Det fremgår af farm N i ansøgningssystemet, at udvaskning af kvælstof pr. ha stiger en smule ved udvidelsen fra 78,8 kg N/ha til 83,2 kg N/ha. Dette skyldes et øget antal DE pr ha. Eftersom harmonikravene overholdes, og der alene er tale om robuste arealer, og alle udbringningsarealerne inklusiv aftalearealer og nyforpagtninger er landbrugsarealer, der også tidligere har været intensivt dyrket, vurderer Aabenraa Kommune, at udvidelsen ikke vil give anledning til en negativ påvirkning på natur eller vandløb.

Målsætningen for Balledam er opfyldt, mens den endnu ikke er opfyldt for Store Søgård Sø, men eftersom den manglende opfyldelse skyldes fosfor og ikke kvælstof, vurderer Aabenraa Kommune, at kvælstofudledningen fra Sønderbjergerne 1A ikke får betydning for Søen, bl.a. på grund af afstanden (over 1 km).

Desuden vurderes, at vilkårene i afsnittet om beskyttet natur (afsnit 7.2.) er tilstrækkelige til at sikre øvrige vandhuller mod næringsstoffer fra overfladevand.

Påvirkning af Natura 2000 vandområder vurderes i det senere afsnit 7.6. "Natura 2000".

Da det vurderes, at den forøgede udvaskning af kvælstof fra udbringningsarealer i forhold til førsituationen ikke vil få nogen stor betydning, og med henvisning til afsnittet om "Beskyttet natur" – "Vandløb og målsatte søer", vurderes det, at beskyttede vandløb og søer ikke vil ændre tilstand i negativ retning på baggrund af udvidelsen af produktionen på Sønderbjergerne 1A.

Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne. Kommunen kan kun i ganske særlige tilfælde skærpe kravene i forhold til lovgivningens generelle beskyttelsesniveau.

Aabenraa Kommune finder ikke, at der er sådanne særlige forhold i den konkrete sag, som kan begrunde en fravigelse fra det generelle beskyttelsesniveau vedr. nitrat / kvælstof til overfladevand, eftersom arealerne vurderes som robuste med højt reduktionspotentiale, ingen nitratklasse eller lignende.

Vilkår

Aabenraa Kommune stiller på baggrund af ovenstående ingen yderligere vilkår i forhold til at beskytte overfladevand (vandløb, søer og havområder).

7.4 Nitrat til grundvand

Redegørelse

Bedriften har ikke nogen udbringningsarealer beliggende inden for nitratfølsomme indvindingsområder (jf. billede 7.2.). Derfor er der ikke beregnet nogen udvaskning fra rodzonen, og der stilles ingen krav om nogen maksimal størrelse på udvaskningen.

Samtlige arealer ligger i områder med almindelige drikkevandsinteresser.

Mark 21-0 ligger inden for indvindingsoplandet til Søgård Vandværk og aftalearealerne GA SAT 1 og 2 ligger inden for indvindingsoplandet til Padborg Vandforsyning. Der er dog ikke udarbejdet nogen indsatsplaner i området. Når indsatsplanerne i forbindelse med Vand- og Naturplanerne foreligger, vil disse kunne indarbejdes i miljøgodkendelserne. Indtil da vil det almindelige beskyttelsesniveau være gældende.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af, at der ikke foreligger indsatsplaner for områderne, at der ikke kan stilles krav til nitratudvaskning til grundvand, og der stilles ikke vilkår.

7.5 Fosfor til vandløb, søer og kystvande

Fosfor har stor betydning for søers biologiske kvalitet, idet det oftest er det begrænsende næringsstof og dermed er styrende for algevæksten. I fjordene er det i stigende omfang fosfor, der påvirker forekomsten af iltsvind.

Derimod har fosfor mindre betydning for vandløbs biologiske kvalitet. Alligevel er indholdet af fosfor i vandløb meget vigtigt, da fosfor transporteres via vandløb til søer og marine områder.

I modsætning til kvælstof, der generelt udvaskes til grundvand og overfladevand fra hele landbrugsfladen, er billedet af fosfor mere kompliceret med flere betydende transportveje, der fører det til vandløb, søer eller kystvande. Fosfortab fra landbrugsjorde forgår især i forbindelse med tre forhold:

- Vanderosion (ved overskudsnedbør) eller jordfygning, hvor fosfor tabes sammen med jordpartiklerne
- Udvasning via dræn og øvre grundvand af vandopløst fosfor. Især på lavbundsarealer
- Nedbrydning af brinkerne i vandløbene. Jo mere fosfor, der er bundet i jordpartiklerne, jo større fosfortab

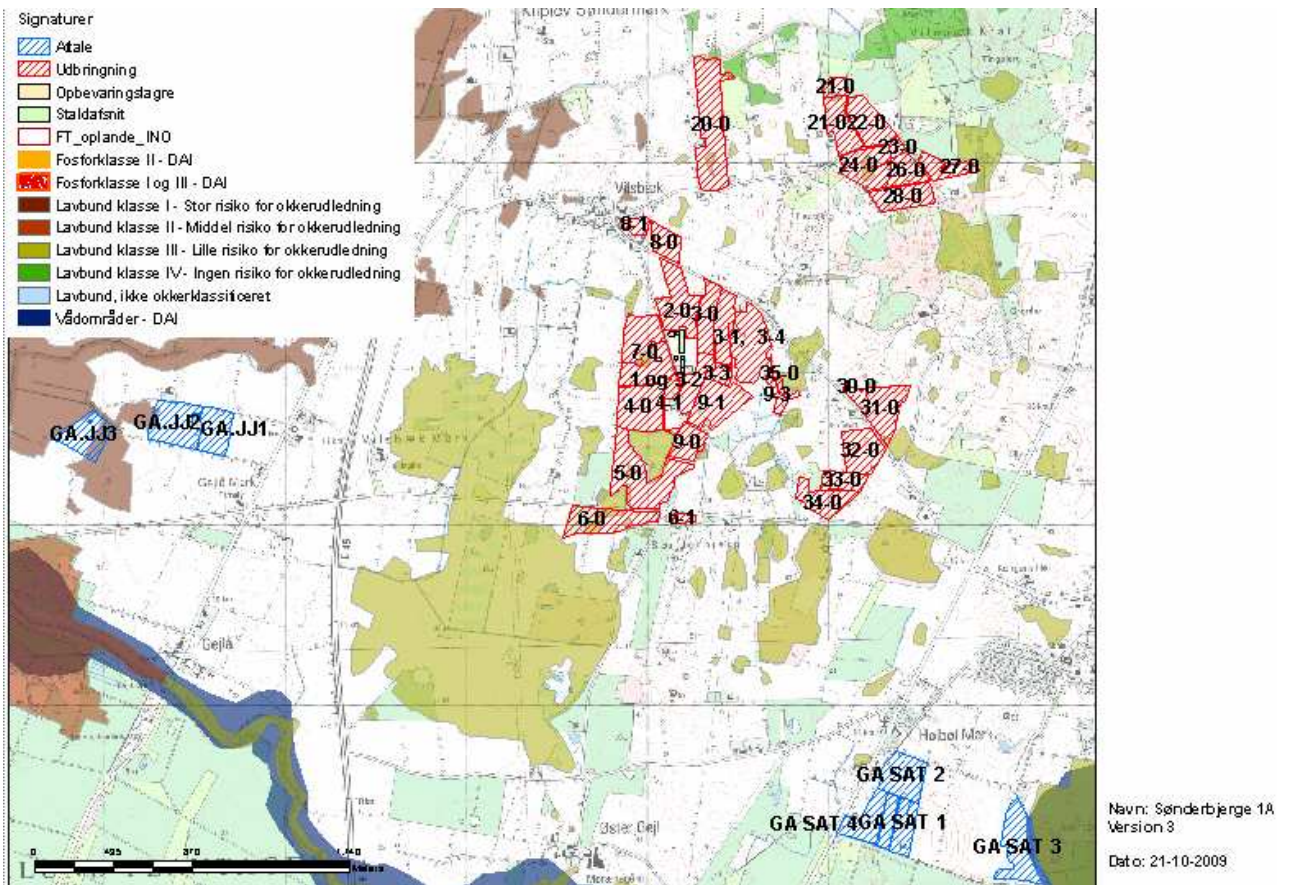
Fosfor bindes hårdt i jorden, men jordens evne til at binde fosfor er ikke ubegrænset, derfor er det vigtigt for at undgå fremtidige miljømæssige problemer med fosfor at sikre en rimelig balance mellem tilført fosfor og den fosfor, der fjernes af afgrøderne. Hvor der tilføres mere fosfor, end planterne optager, er der tale om et fosforoverskud.

Hovedparten af fosfortabet sker fra kuperede marker i omdrift langs vandløb og fra dræned lavbundsarealer. Også hvor jordens p-tal (mængden af opløst fosfor i jordvandet) er højt, kan der være et stort fosfortab via sprækker til dræn eller grundvand. Humusjords evne til at binde fosfor er mindre end sandjords og især lerjords evne, mens drænet eller sprækket lerjord ligeledes resulterer i stort tab af fosfor. Derfor vil der være større risiko for fosfortab fra humus- og lerjord.

I Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og tilhørende Bekendtgørelse er der fastsat generelle beskyttelsesniveauer i forhold til fosforoverskud. Beskyttelsesniveauet gælder for husdyrbrugsprojekter med udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastet med fosfor.

Kortværket, der angiver disse Natura 2000 områder, omfatter ikke oplandene til de søtyper, som klassificeres som sårbare recipienter, men hvis beliggenhed ikke kendes endnu.

Kravet til fosforoverskuddet på udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, som afvander til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor, afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles krav til størrelsen af et eventuelt fosforoverskud på dræned lerjorder og lavbundsarealer, herunder dræned og grøftede sandjorder. Der stilles ikke krav om størrelsen på fosforoverskud, hvis der i den ansøgte situation kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget. Beregninger af fosforoverskud omfatter ikke tilført fosfor i handelsgødning.

Billede 7.3: Fosforklasser, lavbundsarealer med okkerklasser og vådområder.

Redegørelse

Der tilføres årligt 3507,1 kg fosfor via husdyrgødning til markerne i ansøgt drift og fraføres 25,3 kg p/ha/år. Arealerne får derved et fosforoverskud på 4,4 kg P/ha.

Resterende gødning afsættes til aftalearealer, der i alt modtager 861 kg fosfor fra bedriften.

Som beskrevet i afsnit 7.3. "nitrat til overfladevand" afvander bedriftens arealer til målsatte søer Balledam og Store Søgård Sø.

Målsætningen er pt. ikke opfyldt for Store Søgård Sø grundet fosfor, selvom fosforkoncentrationen har været faldende de sidste 15- 20 år.

Søer er sårbare overfor tilførsel af fosfor, og oftest er søer, der er overbelastede med fosfor præget af masseopblomstringer af alger og uklart vand til følge.

Husdyrbrugets udbringningsarealer afvander til Vadehavet via Gejl Å og Sønder Å. Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er dermed beliggende i oplande til et Natura 2000-område, der, i henhold til Skov- og Naturstyrelsens kortværk, er overbelastet med fosfor. Derfor skal der ikke, i henhold til lovgivningen, stilles krav til fosforoverskuddet på bedriften.

Vurdering

Aabenraa kommune finder ikke, at der i den konkrete sag, angående arealerne beliggende i Aabenraa Kommune, er særlige forhold, som kan begrunde skærpede vilkår i forhold til udvaskning af fosfor til vandmiljøet.

Natura 2000 vandområderne (Vadehavet og Sønderå), som arealerne afvander til, er udpeget som mindre sårbare overfor fosfor og afkaster således ikke fosforklasser i oplandet. Store Søgård Sø er ikke udpeget som særligt regional natur og kræver dermed ikke

en særlig beskyttelse med skærpede krav i forhold til husdyrbrugslovgivningens beskyttelsesniveau for fosforoverskud.

Ingen af udbringningsarealerne har væsentligt terrænfald mod vandløb, hvor der kan være risiko for overfladeafstrømning, ingen arealer er vådområder eller lavbund eller afvander til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor. Samtlige vandløb, der afvander arealerne er underlagt krav om 2 m udyrkede bræmmer, som hindrer brinkerosion, som kan være en væsentlig årsag til udvaskning af fosfor. Dermed vurderer Aabenraa Kommune, at arealerne er robuste landbrugsjorde, som ikke giver anledning til uacceptabel risiko for fosforudledning til overfladevand.

Det vurderes endvidere, at der ikke vil ske en merbelastning med fosfor, idet arealerne også i før-situationen har været intensivt dyrkede landbrugsarealer.

Med hensyn til vandhullerne på udbringningsarealerne vurderes, at bræmmevilkårene i afsnittet om beskyttet natur er tilstrækkelige som beskyttelse mod næringsstoffer fra overfladevand.

Samlet vurderes, at udvidelsen af bedriften ikke vil påvirke overfladevande negativt med hensyn til fosfor, og der stilles ingen skærpende vilkår.

Vadehavet og Sønderå vurderes under det følgende afsnit om Natura 2000 vandområder.

Vilkår

Ingen vilkår i forhold til fosfor.

7.6 Natura 2000

Redegørelse

Ingen af bedriftens ejede, forpagtede eller aftalearealer ligger i eller op til Natura 2000-områder. Der er ca. 2,1 km til INO nr. 095: Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark (Habitatområde H84 og Fuglebeskyttelsesområde F58) og ca. 6,7 km fra dyrkningsfladen til det nærmeste Natura 2000-område INO nr. 098: Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose (Fuglebeskyttelsesområde nr. F62). Beskrivelser af disse områder findes i kapitel 6.1, afsnit Natura 2000.

Bedriftens arealer ligger i opland til Sønderå. Sønderå dalen er udpeget som Natura 2000 område, der udgøres af habitatområde nr. H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen og fuglebeskyttelsesområde F63 Sønderådal. Sønderå leder videre ud i Vidåen og fuglebeskyttelsesområde F60 Vidåen, Tøndermarsken og Saltvandssøen, samt Fuglebeskyttelsesområde F57 Vadehavet og Ramsarområde 27.

Udledningen af kvælstof m.m. fra husdyrbrugets udbringningsarealer skal i hht. Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bek. nr. 408 af 1. maj 2007), vurderes i forhold til om det vil skade udpegningsgrundlaget for de ovenfor nævnte habitat og fuglebeskyttelsesområder.

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen, Fuglebeskyttelsesområderne F63 Sønderådal, F60 Vidå, Tøndermarsken og saltvandssøen, F57 Vadehavet og Ramsarområdet 27 indeholder følgende naturtyper og arter:

Naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget for H90:

- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydebladsplanter eller vandaks
- 3260 Vandløb med vandplanter

Dyrearter der indgår i udpegningsgrundlaget for H90:

- Snæbel
- Flodlampret
- Bæklampret
- Dyndsmerling
- Odder

Fuglearter der indgår i udpegningsgrundlaget for F63:

- Mosehornugle
- Rørdrum
- Sortterne
- Rørhøg
- Hedehøg

Fuglearter der indgår i udpegningsgrundlaget for F60 og F57:

• Rørdrum	• Hvid stork	• Lysbuget knortegås
• Rørhøg	• Engsnarre	• Sandløber
• Hedehøg	• Pibesvane	• Sandterne
• Mosehornugle	• Sangsvane	• Strandskade
• Spidsand	• Lille kobbersneppe	• Dværgmåge
• Skeand	• Blåhals	• Sortand
• Pibeand	• Brushane	• Stor regnspove
• Grågåse	• Hjejle	• Edderfugl
• Kortnæbbet gåse	• Strandhjejle	• Dværgterne
• Bramgåse	• Plettet rørvagtel	• Havterne
• Almindelig ryle	• Klyde	• Splitterne
• Sortterne	• Fjordterne	• Hvidklire
• Islandsk ryle	• Gravand	• Rødben
• Hvidbrystet præstekrave	• Krikand	
	• Mørkbuget knortegås	

Flere af arterne er sårbare overfor næringsberigelse af deres levesteder. Fx er snæbel i Vidåsystemet følsomme overfor sandvandring og næringsberigelse af vandløbet, idet det kan medføre en skadelig effekt på deres gydepladser, hvis iltindholdet nedsættes og bunden belægges med et slam/sandlag.

Højt næringsindhold i åvandet, der føres til Rudbøl Sø kan medføre en hurtigere tilgroning af Magisterkog og Rudbøl Sø, sammenlignet med en ren naturtilstand i oplandet, hvilket giver dårligere leveforhold for bl.a. rørdrum (basianalyse for H90).

Rudbøl sø er A₁ målsat, der er en målsætning med skærpede krav, som anvendes, hvis særlige naturværdier ønskes bevaret. Målsætningen er ikke opfyldt ifølge regionplan 2005-2016.

Basianalysen for F63 Sønderådal siger at vandkvaliteten i Sønderåen gennem de seneste årtier er forbedret, og vandkvaliteten anses nu ikke længere at være begrænsende for fuglelivet.

Ifølge basianalysen for F57 Vadehavet er den internationale målsætning om, at Vadehavet skal være et "ikke næringsbelastet område" ikke opfyldt pga. de høje kvælstofkoncentrationer. "Opfyldelsen af målsætningen vil som minimum kræve en reduktion af næringsbelastningen med 50 % for kvælstof og 80 % for fosfor i forhold til niveauet i begyndelsen af 1989-90, som oprindeligt fastlagt i vandmiljø-handlingsplanen. Dette mål er endnu ikke nået for den sønderjyske del af det danske vadehav. Det vil derfor være nødvendigt fortsat at reducere især det diffuse bidrag for at nå de internationale, nationale og regionale mål. Det er desuden vigtigt at reducere den atmosfæriske næringsbelastning gennem en indsats overfor kilderne hertil" (Basianalyse for vanddistrikt 50, Del 2 (s. 37 og 39)).

Ifølge hjemmesiden vandognatur.dk, under beskrivelsen af naturområdet N89 Vadehavet, beskrives de væsentligste trusler mod naturtyperne og arterne i området som værende bl.a. næringsstofbelastningen, intensiv landbrugsdrift, tilgroning og afvanding m.m.

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal Kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv, eller i forbindelse med andre planer, eller projekter

i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring for, at området kan opnå gunstig bevaringsstatus.

Ingen af udbringningsarealerne ligger indenfor de øvrige nævnte internationale naturområder, men ejendommen og udspretningsarealerne ligger som nævnt i oplandet til Vadehavet. Det er vurderet, at arealerne er beliggende i robuste områder der har en høj reduktionskapacitet (76-100 %) for kvælstof og udenfor fosforfølsomt natura 2000 opland. Der er en beskedent merbelastning af kvælstof til rodzonen ift. nudrift beregnet efter ansøgningsystemets beregningsmetoder, og det vurderes, at der vil ske en yderligere omsætning af kvælstof og binding af fosfor i vandområder nedstrøms arealerne.

Ud fra beregningerne i FARM-N går N-udvaskningen på bedriftsniveau fra en maksimal udledning til vandmiljøet på 2236,7 kg N i nudrift til 2361,6 kg N i ansøgt drift dvs. en stigning i kvælstofbelastning på 124,9 kg N fra de 118 ha tilhørende Sønderbjergerne 1A til vandløbene med udløb til Vadehavet. Dette er beregnet som udvaskning fra udbringningsarealets rodzone reduceret ift. arealernes minimale reduktionspotentiale (76 %) uden yderligere omsætning i vandmiljøet. Der findes på nuværende tidspunkt ikke alment tilgængelige beregningsmodeller, der kan beregne den resulterende udledning til Vadehavet.

Oplandet til Vadehavet (Listerdyb) udgør totalt set ca. 144.950 ha, mens landbruget udgør ca. 85.268 ha (*Sønderjyllands Amt; Kvælstof og fosfor i landbrug og vandløb i Sønderjylland; Danedi for Sønderjyllands Amt; August 2005*). Bedriftens udspretningsarealer udgør ca. 118 ha, dvs. ca. 0,08 % af det samlede opland eller 0,14 % af landbrugsoplandet, og den maksimale samlede udvaskning af kvælstof (2361 kg N/år) udgør 0,12 % af den samlede udledning til Listerdyb, Vadehavet (1.957.000 kg N/år).

Da den samlede kvælstofudledning fra Sønderbjergerne 1A til Vadehavet således udgør en meget lille del af den totale udledning til Vadehavet, og udbringningsarealerne størrelse udgør en meget lille del af det samlede opland til Vadehavet, finder Aabenraa Kommune, at der ikke i den konkrete sag er særlige forhold, der kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udledningen af kvælstof til Vadehavet. Derfor har Aabenraa Kommune vurderet, at udvidelsen ikke har væsentlig betydning for Vadehavets målsætning og integritet.

Aabenraa Kommune finder endvidere på baggrund af ovenstående, at det ikke vil være aktuelt med yderligere kvælstof-beregninger, og at projektet ikke vil have negativ effekt på de arter og naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for de internationale naturbeskyttelsesområder, som Vadehavet omfatter.

Jf. habitatbekendtgørelsen er det med baggrund i ovenstående vurderet, at udvidelsen ikke vil forringe området naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, som de internationale naturbeskyttelsesområder er udpeget på baggrund af. Kommunen har dermed vurderet, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt i negativ retning, og der er derfor ikke foretaget en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Vurderingen er lavet på baggrund af den viden og de beregningsmetoder kommunen har på området.

Kommunen vurderer endvidere, at projektet ikke vil bidrage væsentligt til den kumulative effekt fra området husdyrbrug grundet Sønderbjergerne 1A's beskedne stigning i kvælstofudledning.

Som nævnt ovenfor er det samlede opland til Vadehavet på ca. 144.950 ha og der er opgjort en kvælstofudvaskning til Vadehavet på gennemsnitligt 9.102 tons N/år for årene 2001-2005. Dvs. at de 118 ha, som behandles i denne godkendelse udgør ca. 0,08 % af

det samlede opland til Vadehavet og den maksimale udvaskning af kvælstof, 2361 Kg N/år, udgør 0,12 % af den samlede udledning til Listerdyb, Vadehavet (1.957.000 kg N/år).

Med baggrund i ovenstående og den stadig større fokus på tilpasning af næringsstofferne, som tilføjes markene og kravet om efterafgrøder, samt ud fra de generelle landbrugsregler og husdyrlovens beskyttelsesniveauer, vurderer Aabenraa Kommune, at udledningen af næringsstoffer ikke giver anledning til en væsentlig merpåvirkning eller en forringelse af habitatområderne indtil Vand- og Natura 2000 planerne foreligger.

Det vurderes derfor, at udvidelsen er i overensstemmelse med regionplanens målsætninger og habitatdirektivet, hvad angår de ferske overfladevande og de marine områder.

Det vurderes samlet for overfladevand at ansøgte projekt overholder det i husdyrloven fastlagte beskyttelsesniveau for Vadehavet. Der er ikke naturområder hvor det skønnes nødvendigt at indføre et strengere beskyttelsesniveau end det i loven anførte.

Når Vand- og Natura 2000 planerne foreligger, og de ekstra nødvendige undersøgelser er gennemført, kan Aabenraa Kommune foretage en vurdering af, om det er nødvendigt at reducere markoverskuddet yderligere for at undgå at projektet er til skade for habitatområdet. Dette kan gøres ved at kommunen tager projektet op til revurdering efter husdyrgodkendelseslovens § 40 og meddeler de nødvendige påbud om reduktion af næringsstofudledningen.

Ingen af udbringningsarealerne ligger indenfor områder, der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3 eller i oplande til Natura 2000 områder udpeget som overbelastet med fosfor. Der er således, i hht. lovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat og fosfor til overfladevand, ingen krav om reduceret husdyrtryk på udbringningsarealerne.

7.7 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af de arter, hvor projektområdet ligger indenfor eller i nærheden af artens naturlige udbredelse. Der er søgt efter registreringer indenfor de seneste 10 år i Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, *Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007*, og naturdatabaser på www.naturdata.dk. Der er i databaserne ingen registreringer af de pågældende arter i eller omkring projektets udbredelsesområde.

Redegørelse

Spidssnudet frø. Spidssnudet frø er almindeligt udbredt over det meste af landet. Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten forekommer i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhuller gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Arealerne i projektområdet er landbrugsjord i omdrift, og arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen. Vandhullerne i eller grænsende op til udbringningsarealerne skal være omgivet af dyrkningsfri bræmmer, målt fra vandhullets øverste kant (kronen).

Kommunen vurderer, at dyrknings-, gødnings- og sprøjtefri bræmmer vil yde vandhullerne beskyttelse mod næringsstoffer tilført via overfladeafstrømning og sikre padderne skjul i den tid, yngelen forlader vandhullet. Derfor vurderes det, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse

af bræmmer samt oprensning (oprensning kræver tilladelse fra kommunen) af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Bræmmer langs vandløb bruges af padde dels som spredningskorridorer og ledelinier mellem ynglesteder og dels som rasteområder udenfor yngletiden. Beskyttede vandløb skal derfor være omgivet af 2 meter udyrkede bræmmer for at sikre vandløbet som spredningskorridor og rasteområde for områdets padde og andre dyrearter.

Løgfrø. Løgfrøen er spredt til sjældent forekommende i Danmark og er i tilbagegang. Løgfrøen foretrækker lysåbne vandhuller i omgivelser med let jord, hvor den kan grave sig ned om dagen. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Løvfrø. Løvfrøen er spredt til sjældent forekommende i Danmark. Den findes blandt andet i den østlige del af Sønderjylland mellem Aabenraa og Kolding. Løvfrøen yngler i mange forskellige typer vandhuller og vådområder. Mest optimale er lavvandede tidvise vandhuller og oversvømmelser på afgræssede arealer. Uden for yngletiden opholder løvfrøen sig især i brombærbuske i levende hegn, krat og skovbryn.

Projektområdet omfatter ikke umiddelbart løvfrøens udbredelsesområde, men det kan ikke udelukkes at løvfrøen findes i området, da den er fundet ca. 15 km øst for Sønderbjergerne 1A's arealer.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Stor Vandsalamander. Den store vandsalamander er udbredt over det meste af Danmark, dog er den fåtallig i Jylland vest for Israndslinjen. Den yngler i solåbne vandhuller med rent vand men kan uden for yngletiden opholde sig i dybere vandhuller og vandhuller med forurenede vand. På land kan den findes nær vandhuller under væltede træer o.l.

På den baggrund vurderes det, at den store vandsalamander kan forekomme i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Udsætning af fisk vil også være skadeligt, da fiskene æder salamanderens æg og yngel.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø (se ovenfor), at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Markfirben. Markfirbenet er udbredt over det meste af landet men noget pletvist. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter overdrev, råstofgrave, stengærder og på vej- eller jernbaneskråninger.

Det vurderes, at markfirbenet med god sandsynlighed lever på de besigtigede overdrev. Trusler mod arten er næringsberigelse af levesteder, der medfører øget tilgroning og tættere vegetation, der forringer yngle og rastemulighederne for markfirbenet.

Hasselmus. Hasselmusen er spredt til sjældent forekommende i Danmark. Hasselmusens levesteder er knyttet til en lagdelt og forskelligartet løvskov, rig på frø- og frugtsætning med en mangfoldig underskov bestående af forskellige urter og bærbuske. Hasselmusen kræver stabile og uforstyrrede levesteder, og i Aabenraa Kommune er der kun registreret en bestand i Søgård Skov. Det kan dog ikke udelukkes, at projektområdet omfatter hasselmusens udbredelsesområde, idet der kun er et par km fra dens registrerede udbredelsesområde (*Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007*) til Sønderbjergerne 1A.

Flagermus. Flagermusene overnatter oftest i huse og hule træer i nærheden af skov. Fourageringsområderne er artsafhængige og kan bl.a. være søer og åer, hvor flagermusene æder insekter, som de fanger over vandoverfladen. Mange arter fouragerer på insekter, de fanger i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn.

Projektområdet kan tænkes at indgå i nogle arters fourageringsområder, men med baggrund i at arealerne er landbrugsjord i omdrift, og at arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen, vurderes det, at der ikke vil være negative påvirkninger.

Odder. Odderen er nu udbredt helt ned til den dansk-tyske grænse i større vandløb og søer. Det må derfor formodes, at den forekommer i vandløbssystemerne i Aabenraa Kommune. Det vurderes, at vandløb og grøfter i projektområdet vil være velegnede som levesteder. Odderen er med sikkerhed observeret i Vidå-systemet.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller. Potentielt vil der kunne forekomme arter som lille vandsalamander, og der er ved besigtigelse i efteråret 2009 observeret grøn frø og skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under padderne ovenfor.

Fredede plantearter.

Ved besigtigelse af moseområde beliggende ved aftalearealet mark GA SAT 3 blev der observeret to fine eksemplarer af Skov-hullæbe, der hører til orkidéfamilien. Orkideerne var adskilt fra dyrkningsfladen af en ca. 4 m bred grusvej.

Billede 7.4.: Skov-hullæbe ved aftaleareal GA SAT 3

Vurdering

Kommunen har registreret flere padder omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets anlæg og udspretningsarealer, og desuden en fredet orkidéart lige op til et aftaleareal. Aabenraa Kommune vurderer endvidere, at flere arter med meget stor sandsynlighed forekommer i området grundet de mange gode biotoper.

Fundet af Skov-hullæbe vil ikke udløse krav om særskilt godkendelse af aftalearealet (§ 16 i Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer), idet det er kommunens vurdering, at grusvejen, der adskiller planter og dyrkningsflade, fungerer som udyrket bræmme, der vil yde tilstrækkelig beskyttelse.

Kommunen vurderer, under forudsætning af at vilkårene i afsnit 6.1 overholdes, at driften af arealerne ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Faktisk forbedres forholdene, idet flere arealer underlægges en strengere beskyttelse end hidtil, et dyrkningsareal tages ud af omdrift (mark 9-3 bliver registreret som "§3-overdrev"), og der stilles vilkår om udyrkede bræmmer rundt om sårbare biotoper (jf. afsnit 6.1. og 7.2.) Se endvidere beskrivelsen ang. Bilag IV-arter i afsnit 6.1.

Vilkår

Vilkårene er beskrevet under afsnit 6.1. og 7.2. om "Beskyttet natur" ("§ 3 natur").

8 Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Redegørelse

Et af hovedformålene med lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, er at fremme anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT = Best Available Techniques), herunder renere teknologi.

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i IPPC-direktivet¹, hvoraf fremgår følgende:

I direktivets artikel 2, nr. 11, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som: "det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed."

Der forstås ved:

"teknik": både den anvendte teknologi og den måde, hvorpå anlæg konstrueres, bygges, vedligeholdes, drives og lukkes ned.

"tilgængelig": udviklet i en målestok, der medfører, at den pågældende teknik kan anvendes i den relevante industrisektor på økonomisk og teknisk mulige vilkår, idet der tages hensyn til omkostninger og fordele, uanset om teknikken anvendes eller produceres i den pågældende medlemsstat eller ej, når blot driftslederen kan disponere over teknikken på rimelige vilkår.

"bedste": mest effektive teknik til opnåelse af et højt generelt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed.

Kravet om BAT gælder for både eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af etablering, udvidelse eller ændring. For krav til eksisterende dele af anlægget skal der fastsættes en rimelig frist til at opfylde BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en udvidelse eller ændring.

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må ansues i forhold til virksomhedens størrelse, og om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen. Fastlæggelse af BAT er generaliseret i den forstand, at vurderingen foretages i forhold til, hvad der i almindelighed er opnåeligt i den pågældende industrisektor, jf. direktivets artikel 2, nr. 11.

BAT skal i alle tilfælde anvendes med henblik på at nedbringe den samlede, miljømæssige belastning af omgivelserne. Husdyrbrug skal derfor anvende teknik, der kan anses som BAT, også i tilfælde, hvor mindre omkostningskrævende foranstaltninger ville være tilstrækkelige til at opfylde det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3. Kravet om BAT kan således betyde, at næringsstofftab eller anden forurening bringes ned under det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsen. Det bemærkes endvidere, at kravet om BAT er uafhængigt af, om produktionen vil påvirke særligt sårbare områder væsentligt eller ej. Hvis anvendelse af en BAT-teknik – f.eks. en gulvtype – bringer husdyrbrugets forurening under beskyttelsesniveauet i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3 medfører dette ikke, at BAT-teknologier i andre henseender f.eks. foderteknologier alene af denne grund kan fravælges.

Vilkår om BAT indebærer ikke, at der stilles krav om anvendelse af bestemte teknologier. Men princippet om BAT pålægger myndighederne i vilkårsfastsættelsen at lægge vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelsen af BAT.

¹ Rådets direktiv (96/61/EF) af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening, kodificeret ved direktiv 2008/1/EF

En ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets valg af BAT, jf. husdyrbrugbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. G, nr. 27-28. Oplysningerne skal gives i en redegørelse med dokumentation for, i hvilket omfang det valgte projekt bygger på anvendelse af den mindst forurenende og ressourceforbrugende teknik vedrørende bl.a. råvarer, energi, vand og andre hjælpestoffer, produktionsanlæg, processer og affaldsfrembringelse. Redegørelsen skal indeholde et resumé af de væsentligste af de eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. Ansøgningen skal også indeholde oplysninger om anvendelse af BAT til reduktion af ammoniakemission og udvaskning af nitrat, samt oplysninger om, hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes. Ansøger er således ansvarlig for at undersøge og vurdere mulighederne for at anvende BAT.

Af Miljøstyrelsens svar nr. 56 på Frequently Asked Questions (FAQ) fremgår, at BAT-redegørelse i sager efter husdyrbruglovens § 11 lægges der op til, at redegørelsen blot kan centreres om de staldsystemer og miljøteknologier, hvor der er udarbejdet BAT-blade.

Såfremt der i en eksisterende stald ikke anvendes bedste tilgængelige staldteknologier skal der redegøres for, hvornår stalden vil blive renoveret således, at den kommer til at leve op til niveauet for bedste tilgængelige staldsystem.

Oplysninger BAT-redegørelse

- Management
 1. Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder de anvendte teknologier.
- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:
 2. Foder
 3. Staldindretning
 4. Forbrug af vand og energi
 5. Opbevaring/behandling af husdyrgødning
 6. Udbringning af husdyrgødning

Redegørelsen skal indeholde en systematisk gennemgang af, om de teknologier, der er valgt inden for de enkelte områder, lever op til niveauet for BAT. Gennemgangen skal omfatte både de eksisterende og nye dele af anlægget. Redegørelsen skal endvidere indeholde et resumé af de væsentligste eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. I den forbindelse skal det begrundes, hvorfor der eventuelt er fravalgt løsninger, der er miljømæssigt bedre.

Når det gælder svine- og fjerkræbrug skal redegørelsen på alle de nævnte 6 områder relateres til de teknologier, der er beskrevet i EU-kommissionens reference dokument om BAT vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion fra juli 2003².

BAT inden for kvægbrug er ikke nærmere defineret, da der ikke er udarbejdet et BREF-dokument, der svarer til BREF-dokumentet vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion af den grund, at kvæg ikke er listet i IPPC-direktivets artikel 6.6.

Det fremgår af husdyrbruglovens § 19 og § 23, at Aabenraa Kommune ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter § 11 skal sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik og varetage hensyn til anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Da der i husdyrbrugloven således ikke skelnes mellem dyrearter, skal der redegøres for anvendelse af BAT på alle husdyrbrug uanset dyreart.

Aabenraa Kommune har taget stilling til ansøgerens BAT-redegørelse, og Aabenraa Kommune har vurderet, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at

² BREF-dokument, Referencedokument for bedste tilgængelige teknikker vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, 2003

forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik i relation til husdyrbrugloven.

Der er redegjort for anvendelse af bedste tilgængelige teknik under de relevante afsnit i miljøgodkendelsen. I de samme afsnit findes ligeledes vurderingerne og eventuelle vilkår.

I nedenstående tabel vises en samlet oversigt over hvilke områder BAT-redegørelsen har omfattet og i hvilke afsnit redegørelse, vurdering og vilkår kan findes.

Tabel 17 Oversigt og BAT

BAT områder	Afsnit med redegørelse, vurdering og vilkår
Management	Se nedenstående
Foder	Se afsnit 4.3
Staldindretning	Se afsnit 4.1
Forbrug af vand og energi	Se afsnit 4.6
Opbevaring/behandling af husdyrgødning	Se afsnit 5
Udbringning af husdyrgødning	Se afsnit 5.3
Affald	Se afsnit 4.9
Reduktion af ammoniakemission	Se afsnit 4.1, 4.3, 5.2, 5.3 og 5.4
Reduktion af udvaskning af nitrat	Se afsnit 7.3 og 7.4
Fosforoverskud og udledning af fosfor	Se afsnit 7.5
Nødfremgangsmåde, ikke planlagte hændelser	Se afsnit 4.11

Management

Der lægges stor vægt på godt management og god staldhygiejne. Ved at strø godt i sengebåsene og give rigeligt med strøelse i dybstrøelsesboksene samt hyppig skrabning af det faste gulv skabes et tilpas miljø for dyrene.

Med den nye ensilageplads er foderet nærmere produktionen, og foderet kan blandes i en mixervogn uden risiko for at få "forurenende" stoffer i, herunder jord. Dermed opnås bedre sundhed.

På sigt vil det være robotter der malker, hvilket bevirker at en person kan passe flere køer. Desuden kan der trækkes lister med sundhedsparametre, hvorved der spares tid på opsyn. Generelt er robotmalkning en stor hjælp til at få en bedre management. Derudover vil robotmalkning medfører bedre arbejdsvilkår, herunder arbejdslempelse, da den fysiske belastning ved robotmalkning er meget begrænset i forhold til malkning i den eksisterende sildebensmalkestald.

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.

Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der vil blive udarbejdet en beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, gylle, brand mv. er beskrevet.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for reparationer og vedligeholdelse. I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn og hver aften tages en inspektionsrunde på ejen-

dommen for tjekke om anlægget kører, som det skal. Der foretages løbende service på anlæggene efter behov.

Vurdering

I henhold til BREF er godt landmandskab er en vigtig del af BAT herunder bl.a. at have en nødfremgangsmåde til håndtering af ikke planlagte hændelser, iværksætte reparations- og vedligeholdsarbejde.

Aabenraa Kommune vurderer, at BAT indenfor management er opflydt, idet der udarbejdes en beredskabsplan, og anlægget holdes under opsyn i løbet af dagen, samt at der gennemføres en inspektionsrunde om aften.

Samlet vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der i ansøgningen systematisk er sket en gennemgang af, om de teknologier, der er valgt indenfor de enkelte områder, lever op til niveauet for BAT, og at bedriften anvender den bedste tilgængelige teknik.

9 0-alternativet og andre alternativer

0-alternativet

0-alternativet vil være, at der ikke udvides på ejendommen. Der vil endvidere ikke blive opført ensilageanlæg, vaske- og møddingsplads samt gyllebeholder.

Ansøgningen beskriver dels de miljømæssige konsekvenser af produktionen, dels forskellen i miljøpåvirkning mellem den ansøgte produktion og den produktion, der kan oprettholdes, hvis der ikke meddeles tilladelse til produktionsændringen.

Ønsket om produktionsændringen er begrundet i behovet for tilpasning til strukturudviklingen i landbruget. Stigende priser på råvarer samt bortfald af tilskud medfører et behov for yderligere rationalisering og effektivisering, herunder øget specialisering og en større produktion. Udvidelsen er dermed baseret i, at bedriften fortsat skal være konkurrencedygtig, tidssvarende og fastholde beskæftigelsen.

Såfremt der ikke opnås miljøgodkendelse af den ønskede produktionsændring vil ansøger stå med en ejendom, der ikke er optimal for vedkommende. Det være sig økonomisk men også med henblik på systematisering og optimering af arbejdsrutiner. Det vil betyde, at ansøger på sigt vil være mindre motiveret for at investere i anlægget, hvilket kan betyde forringelser for miljøet og dyrevelfærden. En sådan nedslidningsstrategi vil på sigt kunne medføre, at ejendommen afhændes. Det vil betyde tab af arbejdspladser på ejendommen og i følgeindustrierne samt bidrage til en yderligere affolkning af landdistrikterne.

Med miljøgodkendelsen vil det for ansøger være muligt at opnå en større rationalisering i arbejdsgangen, hvilket vil medføre, at det daglige arbejde udføres på den mest optimale måde. Dette vil endvidere sikre, at ansøger får større mulighed for at tiltrække kvalificeret arbejdskraft, der kan være med til at aflaste ansøger i det daglige og sikre, at ansøger opnår mere tid til driftsledelse, når der sker en aflastning i det mere manuelle arbejde.

Andre alternativer

Der har været overvejet andre alternativer, hvad angår placering af det nye byggeri, men efter en grundig gennemgang af mulighederne for en udvidelse, er det vurderet at en udvidelse nord for det eksisterende anlæg er det mest hensigtsmæssige løsning primært af hensyn til naboer og den omkringliggende natur.

10 Husdyrbrugets ophør

Redegørelse

Hvad angår ophør af driften af husdyrbruget vil der blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand. Her tænkes der på bortskaffelse af oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel. Såfremt der på ophørstidspunktet måtte være gyllebeholdere, der er opført uden tilknytning til det hidtidige bebyggelsesareal, vil gyllebeholderen blive fjernet, når den ikke længere er i drift.

Desuden vil ejendommens driftsbygninger blive vedligeholdt eller fjernet, således at ejendommen ikke forfalder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for skadedyr. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

Vilkår

85. Ved hel eller delvis ophør af virksomheden skal Aabenraa Kommune kontaktes med henblik på vejledning og evt. krav om en miljømæssig forsvarlig afvikling af virksomheden.

11 Egenkontrol og dokumentation

Redegørelse

Der føres ingen skriftlig opgørelse over egenkontrol (bortset fra logbog over flydelag på gyllebeholderne). Ejendommen leverer mælk til Arla og følger derfor Arlagårdens retningslinier. Ejendommen får ca. hvert tredje år besøg fra Arlagården. Hver anden dag kommer der en oversigt fra mejeriet over den leverede mælks kvalitet. På denne måde holdes besætningens sundhed overvåget.

Der vil være ydelseskontrol 11 gange årligt.

Der føres journal over placering af markstakke, hvis der bliver behov for at lægge husdyrgødning eller foder i markstak. Det tilstræbes dog, at dybstrøelsen køres direkte ud og nedpløjjes umiddelbart lige herefter. Det tilstræbes ligeledes, at alt grovfoder opbevares i plansiloanlægget. Der tages analyser af grovfoderet, når det er lagt i stak. Ud fra analyserne sammensætter og afstemmes foderplanerne.

Der laves mark- og gødningsplan årligt, og ud fra denne laves en sprøjteplan, hvor mængde og type af pesticid, der anvendes/anbefales, bliver noteret, når behandlingerne er foretaget, noteres dette i en journal.

Der føres logbog over gyllebeholdernes flydelag osv., og der noteres, når der køres gylle ud, hvor flydelaget brydes. Der kontrolleres om flydelaget gendannes, ellers reetableres dette.

Ved det daglige opsyn og fastlagte rutiner overvåges dyr, anlæg og diverse installationer og andet materiel. Slidte dele repareres eller udskiftes løbende. Det tilstræbes at udskifte dele på anlæg og maskiner med nyere dele, der hører under betegnelsen BAT (bedre tilgængelig teknik), såfremt udskiftningen kan ske uden supplerende miljøgodkendelse. Maskinparken serviceres og repareres efter behov.

Herudover er der en række andre faste procedurer:

- Ved pumpning af gylle tjekkes først om der er plads.
- Autoriseret elinstallatør laver eftersyn på ejendommens el-installationer hvert 5. år.
- Gyllepumpning overvåges.
- Pulverslukkere kontrolleres årligt.
- Serviceeftersyn på maskiner, malkeanlæg og skraberoboter overholdes.
- Slid på skraber kontrolleres jævnligt.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at management og dokumentation er dækkende set i forhold til de særlige vilkår, der er stillet i miljøgodkendelsen.

Vilkår

86. Gødningsregnskaber, ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen, foderanalyser, fakturaer for indkøbt foder, effektivitetskontroller, slagteriafregninger, andre kvitteringer for afsatte og købte dyr, afsnit fra drifts- og skatteregnskaber vedrørende omsætning af foder og dyr samt status dyr og foder skal opbevares i mindst 5 år og forevises Aabenraa Kommune på forlangende. Denne dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktioner.
87. Til dokumentation for, at vilkår vedrørende kvægbesætningen er overholdt og at kvægbesætningens produktionsomfang ikke er større end det tilladte, skal registreringer af antal årsdyr i CHR-registeret forevises Aabenraa Kommune på forlangende. Alterna-

- tivt skal Aabenraa Kommune gives tilladelse til at kunne indhente oplysningerne hos Dansk Landbrugsrådgivning, eller hos dem der har rådighed over oplysningerne. Omkostningerne i forbindelse med indhentning af oplysningerne skal afholdes af driftsherren.
88. Gyllebeholderne skal tømmes mindst én gang om året, hvor de skal gennemgå et visuelt eftersyn og vedligeholdes. Tidspunktet for gennemgangen registreres i logbogen.
 89. Driftsforstyrrelser og uheld, der vurderes at kunne påvirke natur og miljø, skal registreres med dato og beskrivelse i driftsjournalen.
 90. Dokumentation i form af kvitteringer, aftaler om/registreringer af overførsel af husdyrgødning skal forevises Aabenraa Kommune på forlangende.
 91. Ensilagesiloerne skal, når de står tomme, gennemgå et visuelt eftersyn og vedligeholdes. Tidspunktet for gennemgangen skal registreres i logbogen.
 92. Hvis der undtagelsesvis etableres markstakke med ensilage, skal tidspunkt og placering noteres på et kortbilag, der skal forevises Aabenraa Kommune på forlangende.
 93. Møddingspladsen skal, når den står tom, gennemgå et visuelt eftersyn og vedligeholdes. Tidspunktet for gennemgangen skal registreres i logbogen.
 94. Grovfoderanalyserne skal gemmes i 5 år og forevises på forlangende.

12 Klagevejledning

Miljøgodkendelse er meddelt i medfør af Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse af husdyrbrug med senere ændringer og kan i medfør af lovens § 76 påklages til Miljøklagenævnet.

En klage skal være skriftlig og skal sendes til Aabenraa Kommune, Miljø & Natur, Plantagevej 4, 6330 Padborg eller til post@aabenraa.dk. Aabenraa Kommune sender umiddelbart efter klagefristens udløb klagen til Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt lørdag den 26. december 2009 i Aabenraa Ugeavis. En evt. klage skal være modtaget i Aabenraa Kommune senest mandag den 25. januar 2010 inden for normal kontortids ophør kl. 15:00, der er dagen for klagefristens udløb.

Når Aabenraa Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Afgørelsen kan påklages af:

- afgørelsens adressat
- Miljøministeren
- Enhver, der har en individuel interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, lovens § 87

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Parter og klageberettigede ifølge Forvaltningslovens § 9 har ret til aktindsigt. Eventuel aftale herom kan træffes med Miljø & Natur.

Miljøgodkendelsen er blevet sendt enten pr. brev eller pr. e-mail til nedenstående naboer og andre berørte, hvis beboelse er beliggende inden for det beregnede konsekvensområdet, jf. bilag 5, samt øvrige klageberettigede:

- Tøge Petersen, Sønderbjerger 1A, 6330 Padborg*
- Allan Damm, Sønderbjerger 3, 6330 Padborg*
- Charles Kenneth Uhd Jen Ginnerkov og Helle Davidsen Ginnerkov, Sønderbjerger 2, 6330 Padborg*
- Forpagter Behrend Behrendsen, Sønderbjerger 5, 6330 Padborg *
- Forpagter Bo Lambach, Teglgård 12, 6330 Padborg *
- Svend Aage Thielsen, Aabenraavej 32, 6340 Kruså *
- Jens Jensen, Hærvejen 69, 6330 Padborg*
- Julie Skriver Nielsen, LandboSyd, jum@landbosyd.dk
- Miljøministeriet, Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe, post@rib.mim.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité: aabenraa@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- DOF-Sønderjylland, aabenraa@dof.dk
- Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, info@ecocouncil.dk

- Danmarks Fiskeriforening mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark nb@ferskvandsfiskeriforening.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund post@sportsfiskerforbundet.dk

* har fået udkast til kommentering.

13 Bilag

1. Ansøgningsskema, § 11 godkendelse, skemanr. 4749 version 5, genereret den 3. november 2009 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk
 - 1.1. Bygninger – situationsplan (opbevaringsanlæg, siloer, olietanke, opbevaring af døde dyr)
 - 1.2. Bygninger – Afstandskrav
 - 1.3. Støjområder (ind- og udlevering af dyr, ventilation)
 - 1.4. Vand (drikkevandsboringer, markboringer, hydranter)
 - 1.5. Afløbsplan (gyllerør, forbeholdere, pumper, tagvand/overfladevand, nedsivningsanlæg)
 - 1.6. Beplantning
 - 1.7. Beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet
 - 1.8. Intern transport
 - 1.9. Udbringningsarealer
 - 1.10. Transportruter
 - 1.11. Forslag til Miljøgodkendelse fra LandboSyd
2. Tabel over data for biotoperne
3. Oversigtskort og delkort over biotoperne
4. Faktaark m. fotos fra de biotoper, der ikke behandles i godkendelsens tekst (afsnit 6.1 og 7.2)
5. Kort med konsekvensområde
6. Arkæologisk udtalelse fra Museum Sønderjylland, Arkæologi Haderslev.

husdyrgodkendelse.dk

Ansøgningskema

Type	§12 Godkendelse
Ansøgningsnummer	4749
Version	5
Dato	01-11-2009

Navn	Tøge Petersen
Adresse	Sønderbjerger 1A, 6330 Padborg
Telefon	20921920
Mobil	20921920
E-Mail	togepetersen@gmail.com

	Total DE Kvæg	Total DE Fjerkræ og andre dyr	Total DE Svin
Nudrift	102,40 DE	0 DE	0 DE
Ansøgt	249,74 DE	0 DE	0 DE

Kort beskrivelse

Udvidelsen af 102,40 DE kvæg til 249,74 DE kvæg på Sønderbjerger 1A, Padborg.

Beregningsgrundlag

01-2008

1. Oplysninger om ansøger- og ejerforhold	4
1.1. Ansøger	4
1.2. Konsulent	4
1.3. Kontaktperson på bedriften	4
1.4. Bedriftoplysninger	4
1.5. Yderligere oplysninger	4
2. Oprettede Anlæg	6
3. Beregninger på anlæg	27
3.1. Ammoniak	27
3.1.1. Generel Ammoniakreduktion	27
3.1.2. Individuel Ammoniakreduktion	27
3.2. Lugtgeneberegning	28
3.2.1. Resultat af lugtberegning	29
4. Oplysninger om arealer	30
4.1. Arealer	30
4.1.1. Kortbilleder	30
4.1.2. Grundlæggende arealinformationer	47
4.1.3. Udbringningsarealer	47
4.1.4. Aftalearealer	49
4.2. Gødningsregnskab (Nudrift)	49
4.2.1. Produceret Gødningsmængde	49
4.2.2. Tilført Gødningsmængde	49
4.2.3. Afsat Gødningsmængde	49
4.2.4. Total Gødningsmængde	49
4.2.5. Total sum af gødningsmængder	49
4.2.6. Harmonital	49
4.3. Gødningsregnskab (Ansøgt)	49
4.3.1. Produceret Gødningsmængde	49
4.3.2. Tilført Gødningsmængde	50
4.3.3. Afsat Gødningsmængde	50
4.3.4. Total Gødningsmængde	50
4.3.5. Total sum af gødningsmængder	50
4.3.6. Harmonital	50
4.4. Udbringningsteknologi	50
5. Beregninger på arealer	51
5.1. Fosforberegning	51

5.2. Nitratberegning (Overfladevand)	51
5.2.1. Beregning af det maksimale dyretryk og det reelle dyretryk for ansøgt drift	51
5.2.2. Beregning af udvasking af N via Farm-N	51
5.3. Nitratberegning (Grundvand)	51

1. Oplysninger om ansøger- og ejerforhold

1.1. Ansøger

Navn	Tøge Petersen
Adresse	Sønderbjerger 1A, 6330 Padborg
Telefon	20921920
Mobil	20921920
E-Mail	togepetersen@gmail.com

1.2. Konsulent

Navn	Julie Skriver Nielsen
Adresse	Peberlyk 2, 6200 Aabenraa
Telefon	74365108
Mobil	61226089
E-Mail	jum@landbosyd.dk

1.3. Kontaktperson på bedriften

Navn	Tøge Petersen
Adresse	Sønderbjerger 1A, 6330 Padborg
Telefon	20921920
Mobil	20921920
E-Mail	togepetersen@gmail.com

1.4. Bedriftoplysninger

Navn	Sønderbjerger 1 A
Adresse	Sønderbjerger 1A, 6330 Padborg
CVR	25815068

1.5. Yderligere oplysninger

Kort beskrivelse

Udvidelsen af 102,40 DE kvæg til 249,74 DE kvæg på Sønderbjerger 1A, Padborg.

Ikke teknisk resume af de miljømæssige konsekvenser

Ikke beskrevet.

Datoer

Starttidspunkt for byggeriet	29-10-2009
Sluttidspunkt for byggeriet	29-10-2009
Starttidspunkt for driften	29-10-2009

Beskrivelse af datoerne

Ikke beskrevet.

Oplysninger om biaktiviteter

Der er ingen biaktiviteter på ejendommen.

2. Oprettede Anlæg

1. Anlæg - Husdyrbrugets samlede anlæg

Lokalisering og landskab

Ikke beskrevet.

Generelle afstandskrav

Ikke beskrevet.

Landskabelige hensyn

Ikke beskrevet.

Energi

Ikke beskrevet.

Energibesparende foranstaltninger

Ikke beskrevet.

Vand

Ikke beskrevet.

Vandbesparende foranstaltninger

Ikke beskrevet.

Døde dyr

Ikke beskrevet.

Fast affald

Ikke beskrevet.

Olie- og kemikalieaffald

Ikke beskrevet.

Management

Ikke beskrevet.

Egenkontrol

Ikke beskrevet.

Opsummering

	Total DE Kvæg	Total DE Fjerkræ og andre dyr	Total DE Svin
Nudrift	102,40 DE	0 DE	0 DE
Ansøgt	249,74 DE	0 DE	0 DE

1.1. Ejendom - Sønderbjerger 1A

Generelt

Ejendomsnummer	5800002195
CVR/P	25815068
Antal andre husdyrbrug >75 DE indenfor 300 meter	0

Matrikler

Ejerlav	Matrikelnummer
Vilsbæk, Holbøl	236
Vilsbæk, Holbøl	10
Vilsbæk, Holbøl	226
Vilsbæk, Holbøl	314
Vilsbæk, Holbøl	313

CHR numre

48153

Spildevand

Spildevandsmængde
Ikke beskrevet.

Spildevand tilledt gyllebeholder
Ikke beskrevet.

Spildevand afledning
Ikke beskrevet.

Transport

Beskrivelse af transport
Ikke beskrevet.

Risici

Redegørelse for mulige uheld
Ikke beskrevet.

Minimering af risiko for uheld
Ikke beskrevet.

Minimering af gene og forurening ved uheld
Ikke beskrevet.

Støjklider

Beskrivelse af støjkilder
Ikke beskrevet.

Driftsperiode for støjkilder
Ikke beskrevet.

Tiltag mod støjkilder
Ikke beskrevet.

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr
Ikke beskrevet.

Fluegener
Ikke beskrevet.

Rottebekæmpelse
Ikke beskrevet.

Kemikalier

Pesticider og sprøjteudstyr
Ikke beskrevet.

Oplag af olie og kemikalier
Ikke beskrevet.

Ensilageopbevaring

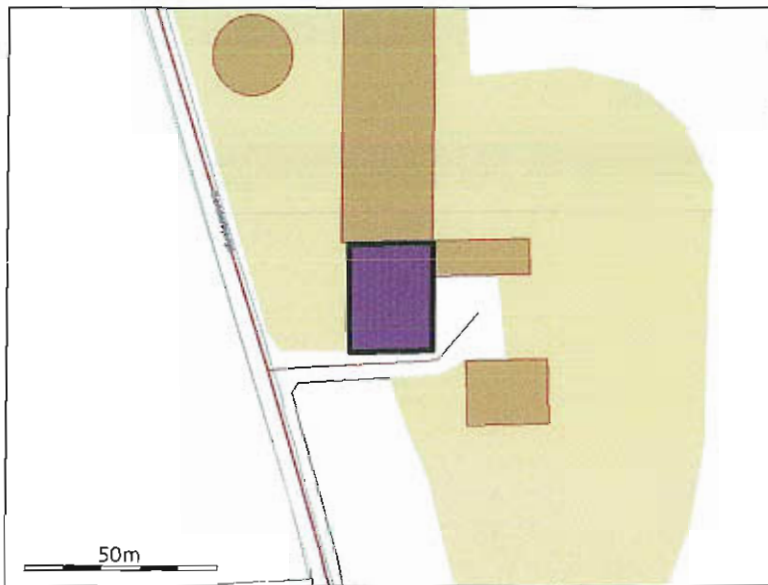
Ensilage og foderopbevaring
Ikke beskrevet.

Diverse

Lysforhold
Ikke beskrevet.

Foranstaltninger ved ophør af produktion
Ikke beskrevet.

1.1.1. Staldafsnit - Gl. staldanlæg (Bygning 3)

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej
--	-----

Bedste tilgængelige staldteknologi
Tages ud af drift.

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter
Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker
Ikke anvendt.

Gylleforsuring
Ikke anvendt.

Gyllekøling
Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker
Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft
Ikke anvendt.

Skrabe anlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Ikke beskrevet.

Overbrusning af svinestalde

Ikke beskrevet.

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	0,00%
Driftstimer pr. år	0 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	0,00m
Afkasttype	

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Produktioner*1. Malkekøer og opdræt, tung race*

Småkalv, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)

Nudrift

Antal dyr	18
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
FE pr årsko (kun ved malkekøer)	0,00 FE
Råprotein pr. FE (kun ved malkekøer)	0,00 g
Mælk pr. årsko (kun ved malkekøer)	0,00 kg
P pr. FE	0,00 g/FE
Proteinprocent i mælk (kun ved malkekøer)	0,00 %
Alder ind	0,00 måneder
Alder ud	0,00 måneder

Ansøgt

Ingen dyr.

2. Malkekøer og opdræt, tung race

Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning), Sengestald m/spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)

Nudrift

Antal dyr	10
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
FE pr årsko (kun ved malkekøer)	0,00 FE
Råprotein pr. FE (kun ved malkekøer)	0,00 g
Mælk pr. årsko (kun ved malkekøer)	0,00 kg
P pr. FE	0,00 g/FE
Proteinprocent i mælk (kun ved malkekøer)	0,00 %
Alder ind	6,00 måneder
Alder ud	12,00 måneder

Ansøgt

Ingen dyr.

3. Tyrekalve og ungtyre

Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)

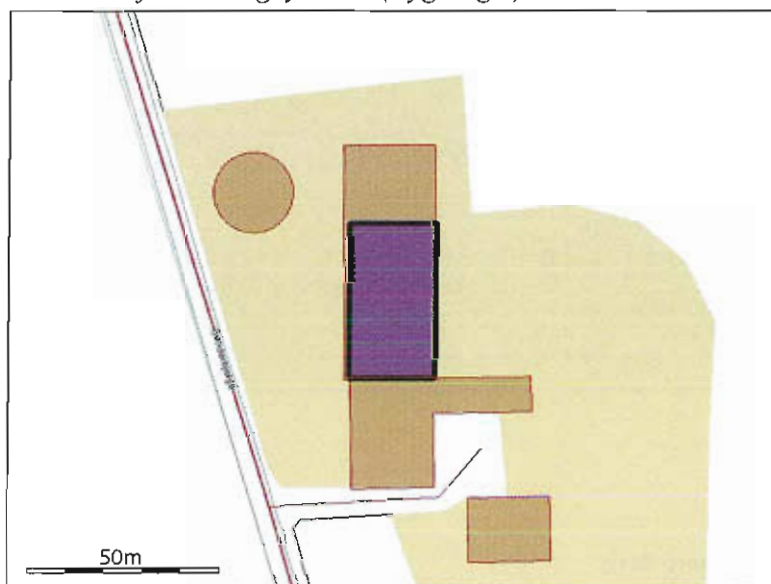
Nudrift

Antal dyr	35
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Indgangsvægt (ved tyrekalve)	40,00
Udgangsvægt (ved tyrekalve)	55,00

Ansøgt

Ingen dyr.

1.1.2. Staldafsnit - Ungdyrstald (Bygning 5)

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej
--	-----

Bedste tilgængelige staldteknologi

Ikke beskrevet.

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Ikke beskrevet.

Overbrusning af svinestalde

Ikke beskrevet.

Ventilation

Naturlig ventilation	Ja
Driftseffekt	0,00%
Driftstimer pr. år	0 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	0,00m
Afkasttype	

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	20,00%
------------	--------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Produktioner

1. Malkekøer og opdræt, tung race

Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning), Sengestald m/spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)

Nudrift

Antal dyr	32
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
FE pr årsko (kun ved malkekøer)	0,00 FE
Råprotein pr. FE (kun ved malkekøer)	0,00 g
Mælk pr. årsko (kun ved malkekøer)	0,00 kg
P pr. FE	0,00 g/FE
Proteinprocent i mælk (kun ved malkekøer)	0,00 %
Alder ind	12,00 måneder
Alder ud	27,00 måneder

Ansøgt

Antal dyr	121
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
FE pr årsko (kun ved malkekøer)	0,00 FE
Råprotein pr. FE (kun ved malkekøer)	0,00 g
Mælk pr. årsko (kun ved malkekøer)	0,00 kg
P pr. FE	0,00 g/FE
Proteinprocent i mælk (kun ved malkekøer)	0,00 %
Alder ind	6,00 måneder
Alder ud	25,00 måneder

2. Malkekøer og opdræt, tung race

Malkeko, tung race, Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)

Nudrift

Antal dyr	65
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
FE pr årsko (kun ved malkekøer)	0,00 FE
Råprotein pr. FE (kun ved malkekøer)	0,00 g
Mælk pr. årsko (kun ved malkekøer)	0,00 kg
P pr. FE	0,00 g/FE
Proteinprocent i mælk (kun ved malkekøer)	0,00 %
Alder ind	0,00 måneder
Alder ud	0,00 måneder

Ansøgt

Ingen dyr.

3. Malkekøer og opdræt, tung race

Malkeko, tung race, Dybstrøelse (hele arealet)

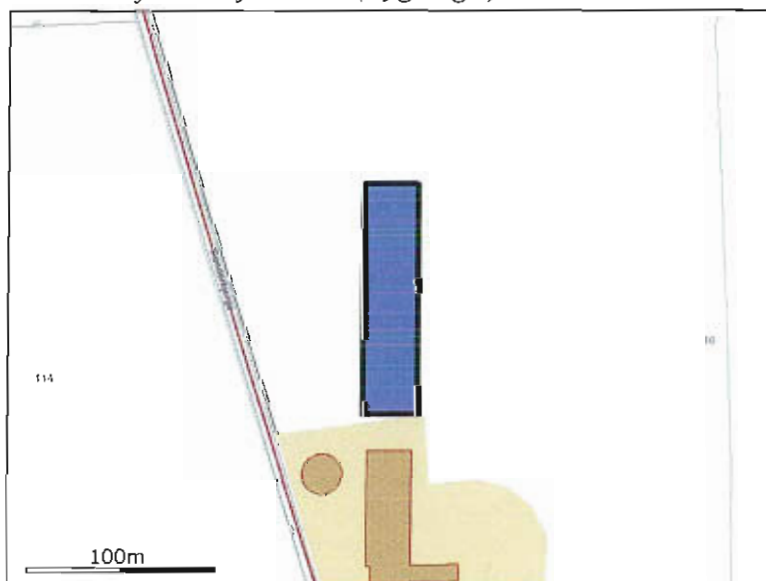
Nudrift

Antal dyr	5
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
FE pr årsko (kun ved malkekøer)	0,00 FE
Råprotein pr. FE (kun ved malkekøer)	0,00 g
Mælk pr. årsko (kun ved malkekøer)	0,00 kg
P pr. FE	0,00 g/FE
Proteinprocent i mælk (kun ved malkekøer)	0,00 %
Alder ind	0,00 måneder
Alder ud	0,00 måneder

Ansøgt

Ingen dyr.

1.1.3. Staldafsnit - Ny kostald (Bygning 7)

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej
--	-----

Bedste tilgængelige staldteknologi

Ikke beskrevet.

Nudrift*Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning**Biologisk filter*

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Ansøgt*Generelt**Rengøring desinficering*

Ikke beskrevet.

Overbrusning af svinestalde

Ikke beskrevet.

Ventilation

Naturlig ventilation	Ja
Driftseffekt	0,00%
Driftstimer pr. år	0 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	0,00m
Afkasttype	

*Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning**Biologisk filter*

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH ₄ effekt	0,00%
------------------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Produktioner*1. Malkekøer og opdræt, tung race*

Malkeko, tung race, Sengestald med fast gulv, 2% hældning, skrabning hver 2. time

Nudrift

Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	160
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
FE pr årsko (kun ved malkekøer)	0,00 FE
Råprotein pr. FE (kun ved malkekøer)	0,00 g
Mælk pr. årsko (kun ved malkekøer)	0,00 kg
P pr. FE	0,00 g/FE
Proteinprocent i mælk (kun ved malkekøer)	0,00 %
Alder ind	0,00 måneder
Alder ud	0,00 måneder

2. Malkekøer og opdræt, tung race

Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning), Sengestald med fast gulv, 2% hældning, skrabning hver 2. time

Nudrift

Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	5
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
FE pr årsko (kun ved malkekøer)	0,00 FE
Råprotein pr. FE (kun ved malkekøer)	0,00 g
Mælk pr. årsko (kun ved malkekøer)	0,00 kg
P pr. FE	0,00 g/FE
Proteinprocent i mælk (kun ved malkekøer)	0,00 %
Alder ind	6,00 måneder
Alder ud	25,00 måneder

3. Malkekøer og opdræt, tung race

Malkeko, tung race, Dybstrøelse (hele arealet)

Nudrift

Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	5
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
FE pr årsko (kun ved malkekøer)	0,00 FE
Råprotein pr. FE (kun ved malkekøer)	0,00 g
Mælk pr. årsko (kun ved malkekøer)	0,00 kg
P pr. FE	0,00 g/FE
Proteinprocent i mælk (kun ved malkekøer)	0,00 %
Alder ind	0,00 måneder
Alder ud	0,00 måneder

4. Malkekøer og opdræt, tung race

Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning), Dybstrøelse (hele arealet)

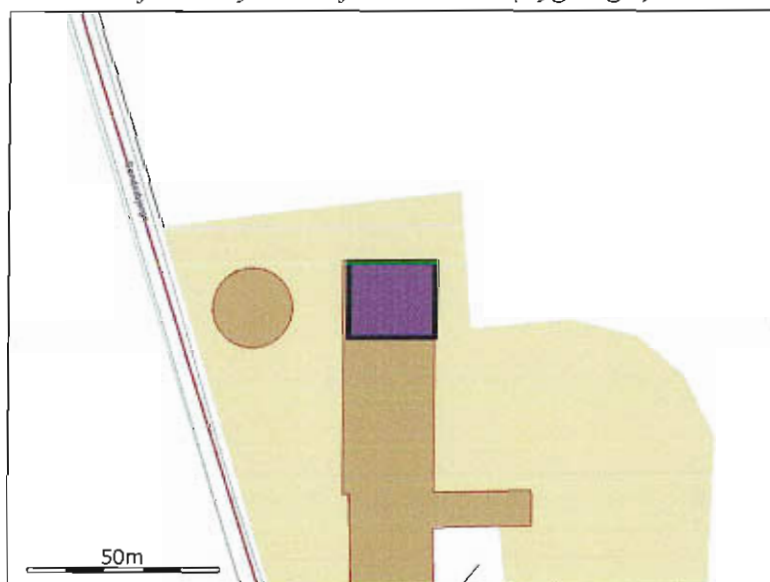
Nudrift

Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	2
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
FE pr årsko (kun ved malkekøer)	0,00 FE
Råprotein pr. FE (kun ved malkekøer)	0,00 g
Mælk pr. årsko (kun ved malkekøer)	0,00 kg
P pr. FE	0,00 g/FE
Proteinprocent i mælk (kun ved malkekøer)	0,00 %
Alder ind	6,00 måneder
Alder ud	25,00 måneder

1.1.4. Staldafsnit - Nyt staldafsnit til kalve (Bygning 5)

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej
--	-----

Bedste tilgængelige staldteknologi

Ikke beskrevet.

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftekøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Ikke beskrevet.

Overbrusning af svinestalde

Ikke beskrevet.

Ventilation

Naturlig ventilation	Ja
Driftseffekt	0,00%
Driftstimer pr. år	0 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	0,00m
Afkasttype	

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Produktioner*1. Malkekøer og opdræt, tung race*

Småkalv, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)

Nudrift

Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	41
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
FE pr årsko (kun ved malkekøer)	0,00 FE
Råprotein pr. FE (kun ved malkekøer)	0,00 g
Mælk pr. årsko (kun ved malkekøer)	0,00 kg
P pr. FE	0,00 g/FE
Proteinprocent i mælk (kun ved malkekøer)	0,00 %
Alder ind	0,00 måneder
Alder ud	0,00 måneder

2. Tyrekalve og ungtyre

Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)

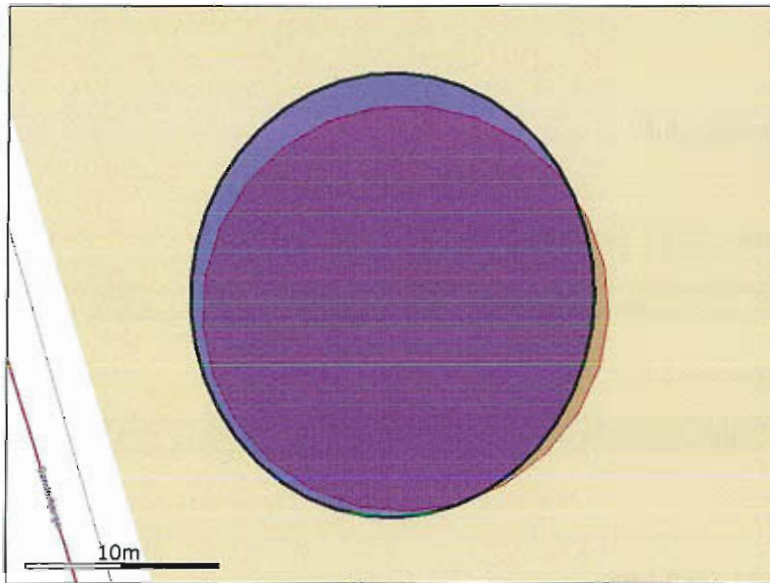
Nudrift

Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	80
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Indgangsvægt (ved tyrekalve)	0,00
Udgangsvægt (ved tyrekalve)	55,00

1.1.5. Opbevaringslager - Gyllebeholder på 1260 kbm

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	Til opbevaring af flyvende husdyrgødning.
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Nej

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Ikke beskrevet.

Nudrift

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	100,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	1260,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

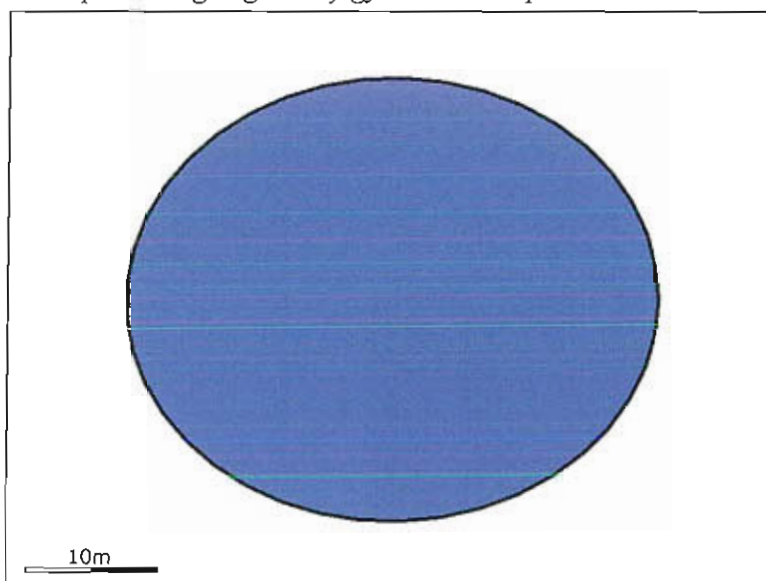
Ikke beskrevet.

Ansøgt

Dimension	Diameter: 20,03m, Højde: 4 m
Lagerandel flydende i procent	22,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	1260,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger
Ikke beskrevet.

1.1.6. Opbevaringslager - Ny gyllebeholder på 4500 kbm

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	Til opbevaring af flyende husdyrgødning.
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Ja

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik
Ikke beskrevet.

Nudrift

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	0,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger
Ikke beskrevet.

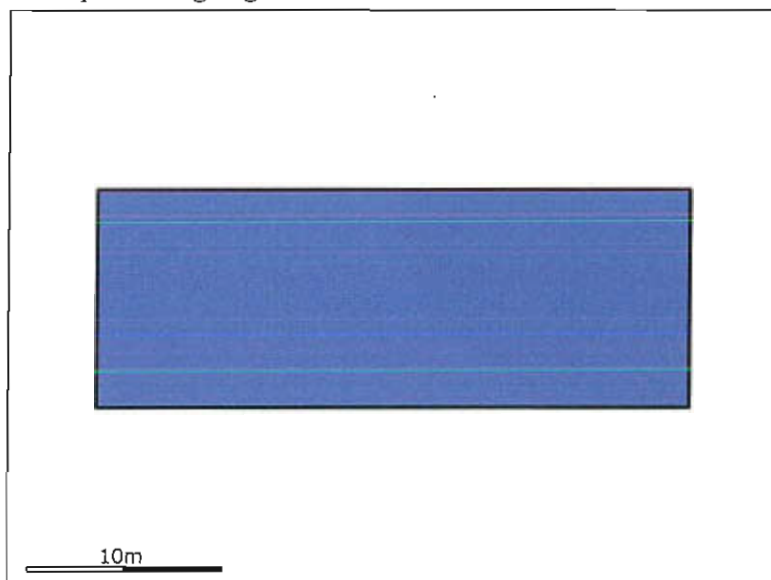
Ansøgt

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	78,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	4500,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

1.1.7. Opbevaringslager - Markstak

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	Til opbevaring af dybstrøelse.
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Nej

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Ikke beskrevet.

Nudrift

Dimension	ubegrænset
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	100,00%
Lagertype	Markstak
Opbevaringskapacitet	200,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

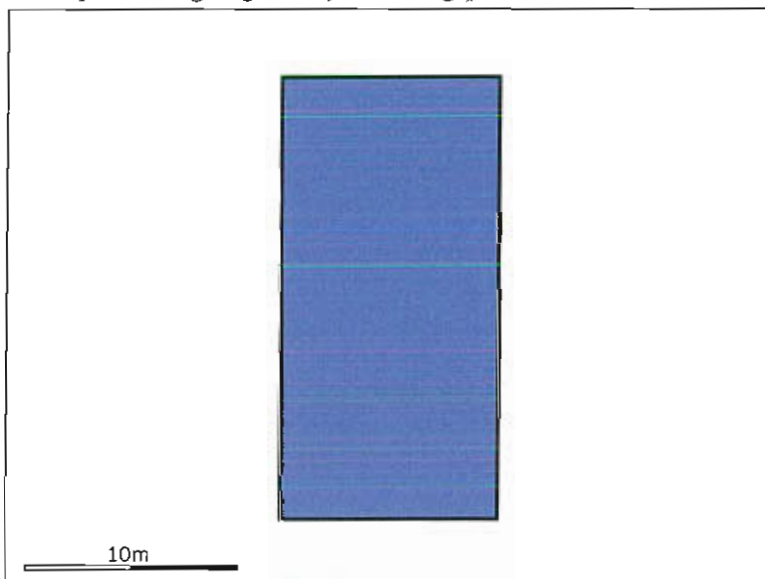
Ansøgt

Dimension	ubegrænset
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	80,00%
Lagertype	Markstak
Opbevaringskapacitet	100,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

1.1.8. Opbevaringslager - Ny møddingsplads

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Ja

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Ikke beskrevet.

Nudrift

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Møddingsplads
Opbevaringskapacitet	0,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

Ansøgt

Dimension	10 m bred og 20 m lang, højde: 2,5 m
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	20,00%
Lagertype	Møddingsplads
Opbevaringskapacitet	200,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

3. Beregninger på anlæg

3.1. Ammoniak

3.1.1. Generel Ammoniakreduktion

Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere nødvendig reduktion for at opfylde kravet	-7,00 KgN
Emission fra stalde, der ikke er omfattet af det generelle krav	0,00 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet, men ingen ændring	86,97 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet og med ændring	1184,24 KgN
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning	510,05 KgN
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning	91,55 KgN

3.1.2. Individuel Ammoniakreduktion

Samlede emission fra anlæg	1872,81 KgN/år
Meremission fra anlæg	719,92 KgN/år
Højeste merdeposition i naturområdet	0,19 KgN/Ha

Beregning af højeste bidrag i naturområde (kontroller at dine ruheder og kildehøjde er korrekte):

Staldafsnit	Kildehøjde	Retning	Afstand til naturpunkt	Ruhed Opland	Ruhed Natur
Gl. staldanlæg (Bygning 3)	3	284,24°	316,86m	L	Bn
Ungdyrstald (Bygning 5)	3	289,10°	325,19m	L	Bn
Ny kostald (Bygning 7)	3	301,45°	356,72m	L	Bn
Gyllebeholder på 1260 kbm	3	293,45°	377,19m	L	Bn
Ny gyllebeholder på 4500 kbm	3	307,69°	455,94m	L	Bn
Ny gyllebeholder på 4500 kbm	3	307,69°	455,94m	L	Bn
Ny gyllebeholder på 4500 kbm	3	307,69°	455,94m	L	Bn
Ny gyllebeholder på 4500 kbm	3	307,69°	455,94m	L	Bn
Ny gyllebeholder på 4500 kbm	3	307,69°	455,94m	L	Bn
Gl. staldanlæg (Bygning 3)	3	284,24°	316,86m	L	Bn
Ungdyrstald (Bygning 5)	3	289,10°	325,19m	L	Bn
Ny kostald (Bygning 7)	3	301,45°	356,72m	L	Bn
Gyllebeholder på 1260 kbm	3	293,45°	377,19m	L	Bn
Ny gyllebeholder på 4500 kbm	3	307,69°	455,94m	L	Bn
Markstak	3	288,05°	462,67m	L	Bn
Markstak	3	288,05°	462,67m	L	Bn
Markstak	3	288,05°	462,67m	L	Bn
Markstak	3	288,05°	462,67m	L	Bn
Markstak	3	288,05°	462,67m	L	Bn
Markstak	3	288,05°	462,67m	L	Bn
Gyllebeholder på 1260 kbm	3	293,45°	377,19m	L	Bn
Gl. staldanlæg (Bygning 3)	3	284,24°	316,86m	L	Bn
Gl. staldanlæg (Bygning 3)	3	284,24°	316,86m	L	Bn
Gyllebeholder på 1260 kbm	3	293,45°	377,19m	L	Bn
Gl. staldanlæg (Bygning 3)	3	284,24°	316,86m	L	Bn
Ungdyrstald (Bygning 5)	3	289,10°	325,19m	L	Bn
Ungdyrstald (Bygning 5)	3	289,10°	325,19m	L	Bn
Ungdyrstald (Bygning 5)	3	289,10°	325,19m	L	Bn
Gyllebeholder på 1260 kbm	3	293,45°	377,19m	L	Bn
Gl. staldanlæg (Bygning 3)	3	284,24°	316,86m	L	Bn
Ungdyrstald (Bygning 5)	3	289,10°	325,19m	L	Bn
Ny kostald (Bygning 7)	3	301,45°	356,72m	L	Bn
Ny kostald (Bygning 7)	3	301,45°	356,72m	L	Bn
Ny kostald (Bygning 7)	3	301,45°	356,72m	L	Bn
Ny kostald (Bygning 7)	3	301,45°	356,72m	L	Bn
Gyllebeholder på 1260 kbm	3	293,45°	377,19m	L	Bn
Gl. staldanlæg (Bygning 3)	3	284,24°	316,86m	L	Bn
Ungdyrstald (Bygning 5)	3	289,10°	325,19m	L	Bn
Ny kostald (Bygning 7)	3	301,45°	356,72m	L	Bn
Nyt staldafsnit til kalve (Bygning 5)	3	295,50°	340,49m	L	Bn
Nyt staldafsnit til kalve (Bygning 5)	3	295,50°	340,49m	L	Bn
Nyt staldafsnit til kalve (Bygning 5)	3	295,50°	340,49m	L	Bn
Nyt staldafsnit til kalve (Bygning 5)	3	295,50°	340,49m	L	Bn
Nyt staldafsnit til kalve (Bygning 5)	3	295,50°	340,49m	L	Bn
Nyt staldafsnit til kalve (Bygning 5)	3	295,50°	340,49m	L	Bn
Nyt staldafsnit til kalve (Bygning 5)	3	295,50°	340,49m	L	Bn
Gyllebeholder på 1260 kbm	3	293,45°	377,19m	L	Bn
Ny gyllebeholder på 4500 kbm	3	307,69°	455,94m	L	Bn
Markstak	3	288,05°	462,67m	L	Bn
Gl. staldanlæg (Bygning 3)	3	284,24°	316,86m	L	Bn
Ungdyrstald (Bygning 5)	3	289,10°	325,19m	L	Bn
Ny kostald (Bygning 7)	3	301,45°	356,72m	L	Bn
Nyt staldafsnit til kalve (Bygning 5)	3	295,50°	340,49m	L	Bn
Gyllebeholder på 1260 kbm	3	293,45°	377,19m	L	Bn
Ny gyllebeholder på 4500 kbm	3	307,69°	455,94m	L	Bn
Markstak	3	288,05°	462,67m	L	Bn
Ny møddingsplads	3	309,55°	440,80m	L	Bn
Ny møddingsplads	3	309,55°	440,80m	L	Bn
Ny møddingsplads	3	309,55°	440,80m	L	Bn
Ny møddingsplads	3	309,55°	440,80m	L	Bn

3.2. Lugtgeneregning

Staldafsnit	Område	Afstand til område	Placering 300-60 grader	Andre ejendomme med mere end 75 DE	Indgår staldafsnit i lugtberegning for område?
Gl. staldanlæg (Bygning 3)	Byzone	2073,97m	Ja	0	Nej
Gl. staldanlæg (Bygning 3)	Samlet bebyggelse	715,07m	Nej	0	Nej
Gl. staldanlæg (Bygning 3)	Enkelt bolig	206,10m	Ja	0	Nej
Ungdyrstald (Bygning 5)	Byzone	2100,60m	Ja	0	Nej
Ungdyrstald (Bygning 5)	Samlet bebyggelse	682,59m	Nej	0	Nej
Ungdyrstald (Bygning 5)	Enkelt bolig	240,47m	Ja	0	Nej
Ny kostald (Bygning 7)	Byzone	2194,37m	Ja	0	Nej
Ny kostald (Bygning 7)	Samlet bebyggelse	572,40m	Nej	0	Nej
Ny kostald (Bygning 7)	Enkelt bolig	360,21m	Ja	0	Nej
Nyt staldafsnit til kalve (Bygning 5)	Byzone	2123,73m	Ja	0	Nej
Nyt staldafsnit til kalve (Bygning 5)	Samlet bebyggelse	654,74m	Nej	0	Nej
Nyt staldafsnit til kalve (Bygning 5)	Enkelt bolig	270,32m	Ja	0	Nej

3.2.1. Resultat af lugtberegning

Områdetype	Beregningsmodel	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Geneafstand, nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	239,02 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	Ny	155,07 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	Ny	75,59 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

4. Oplysninger om arealer

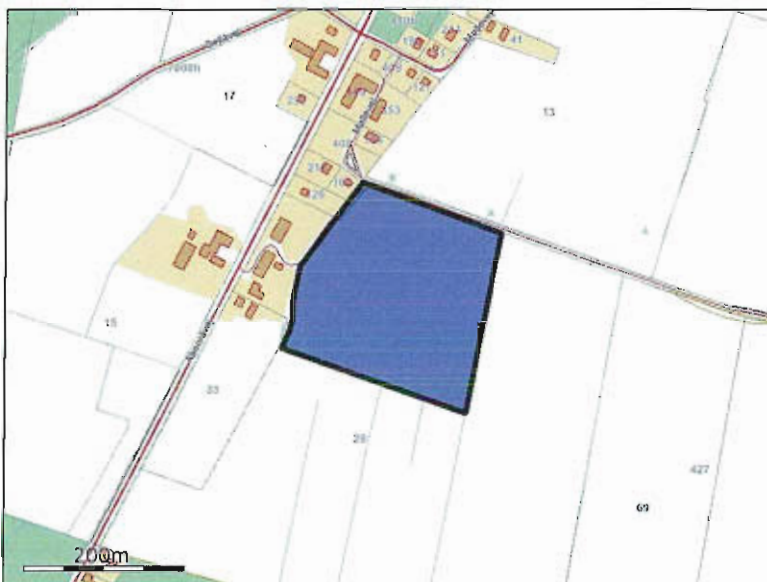
4.1. Arealer

4.1.1. Kortbilleder

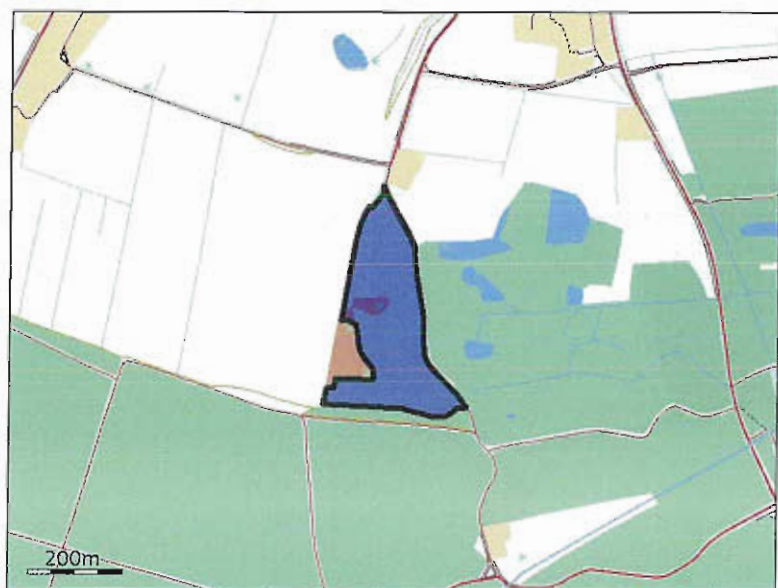
GA SAT 1

GA SAT 2

GA SAT 3

GA SAT 4

GA.JJ1

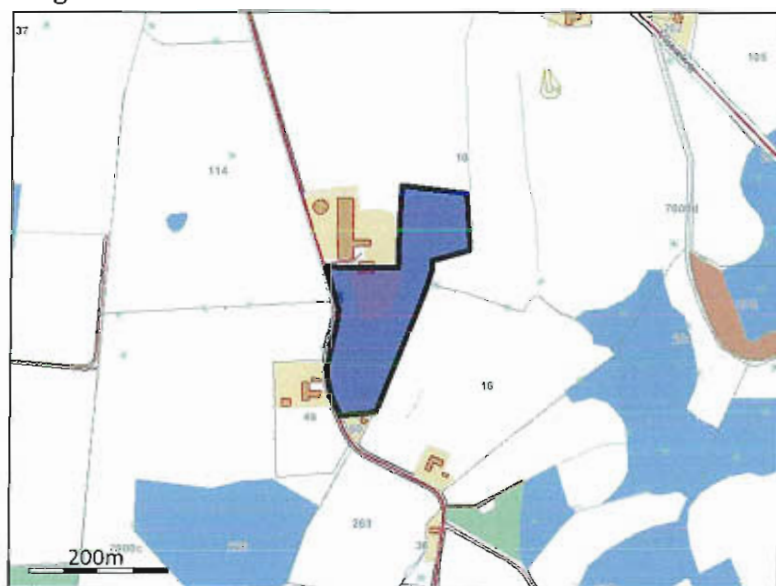
GA.JJ2

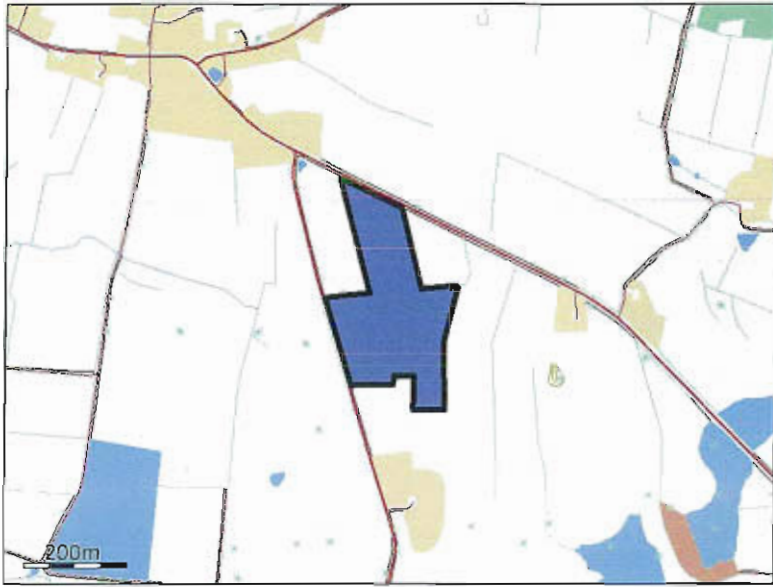
GA.JJ3

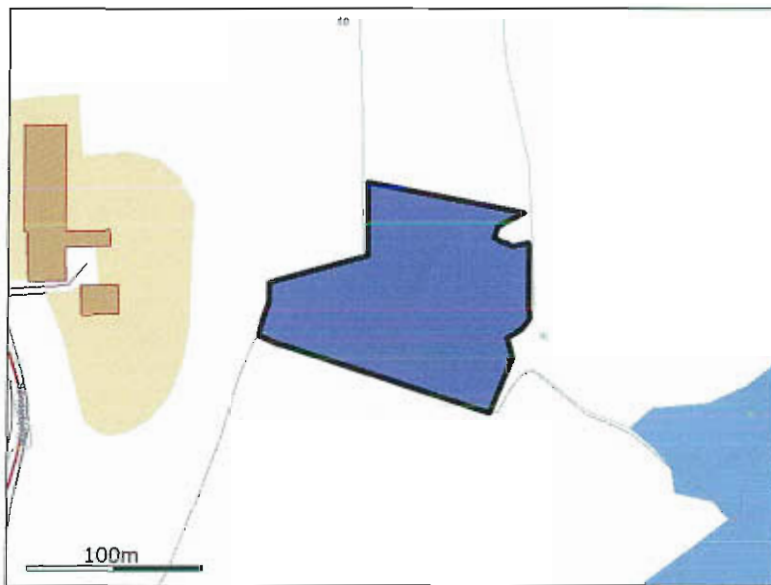
1 og 3-2

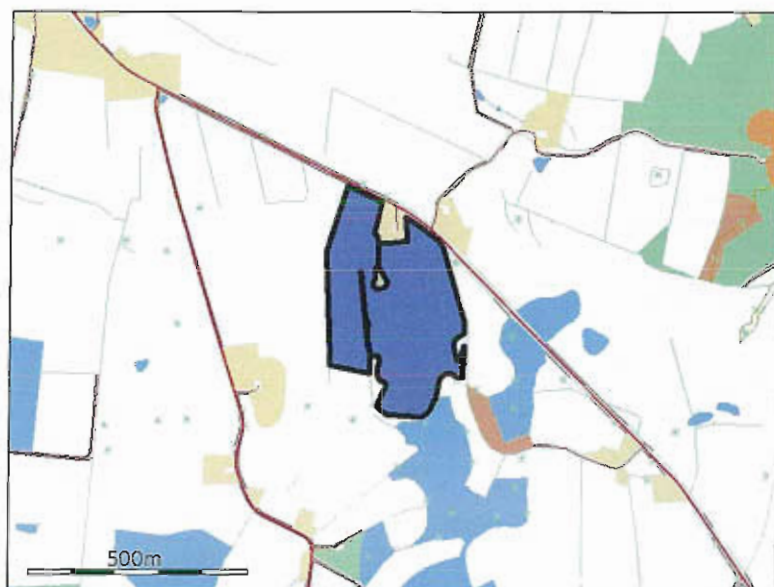
2-0

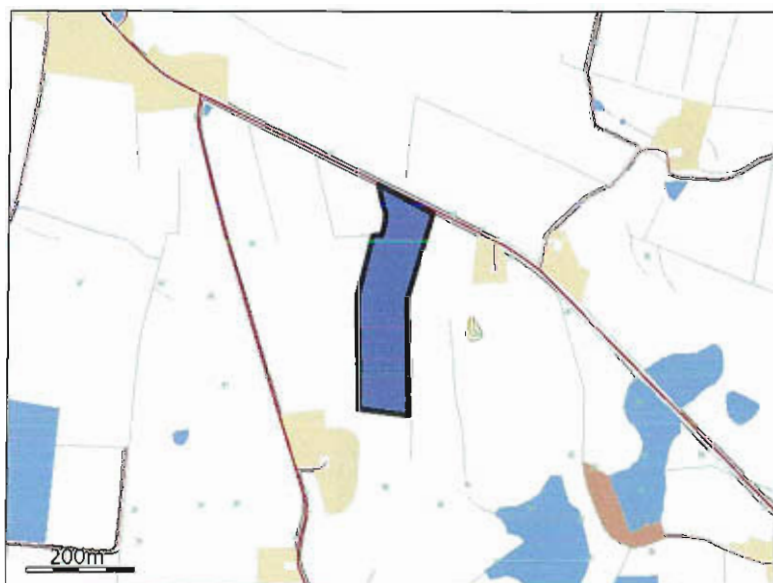
3-3

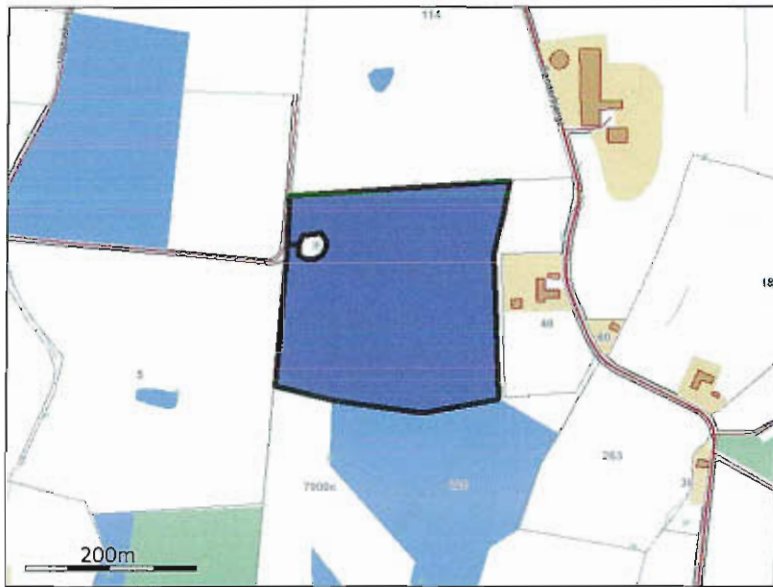
3-1, 3-4

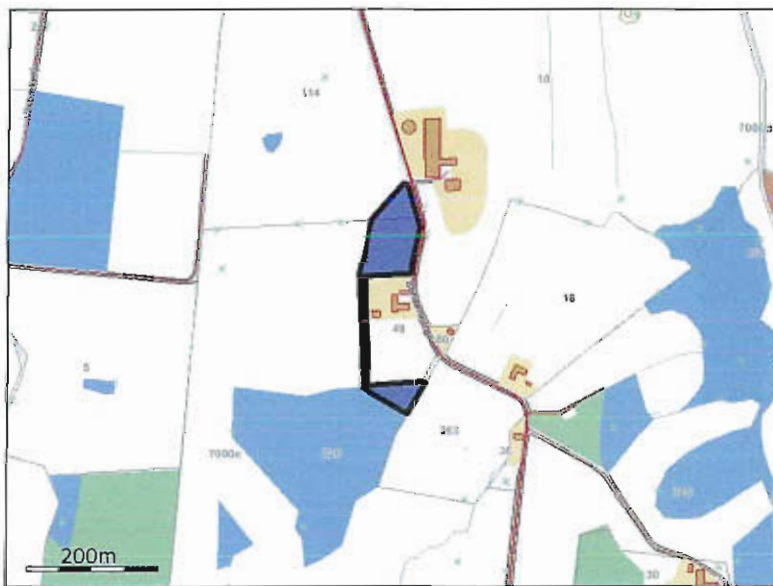
3-0

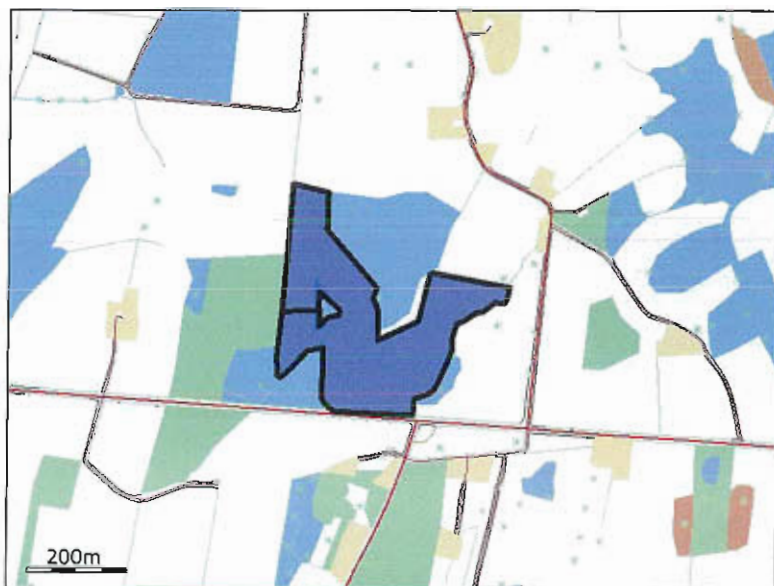
4-0

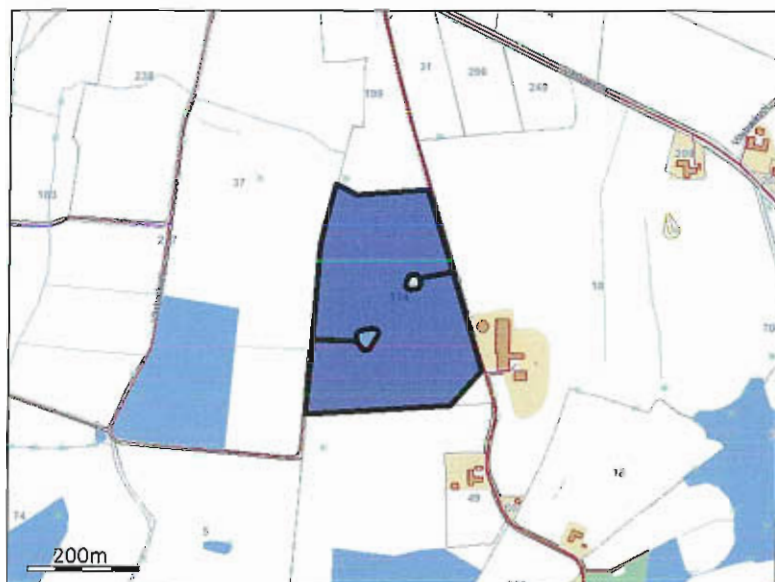
4-1

5-0

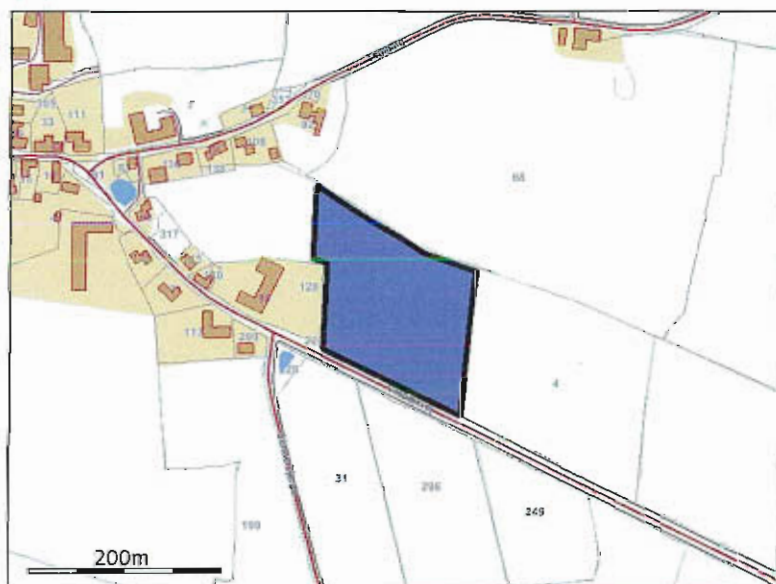
7-0

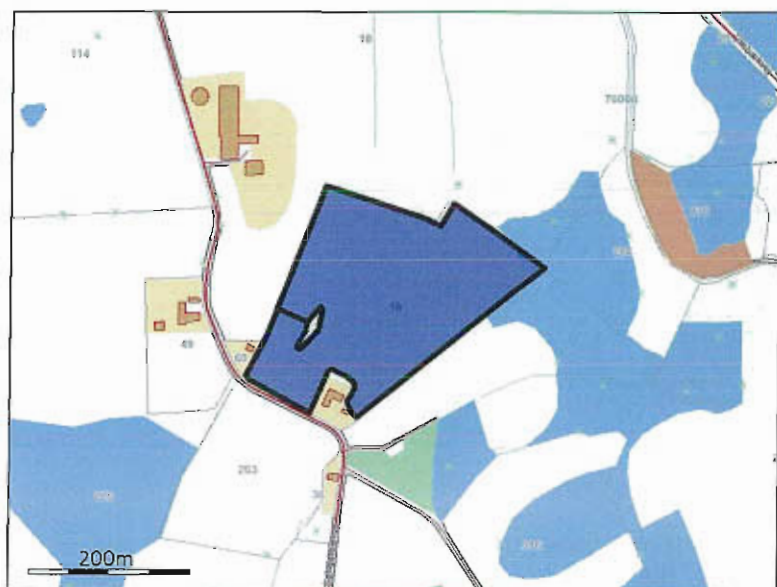
8-1

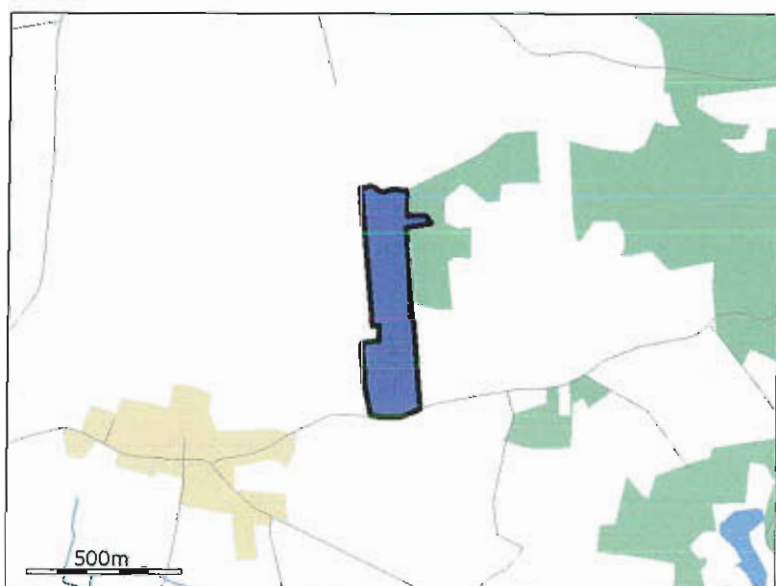
8-0

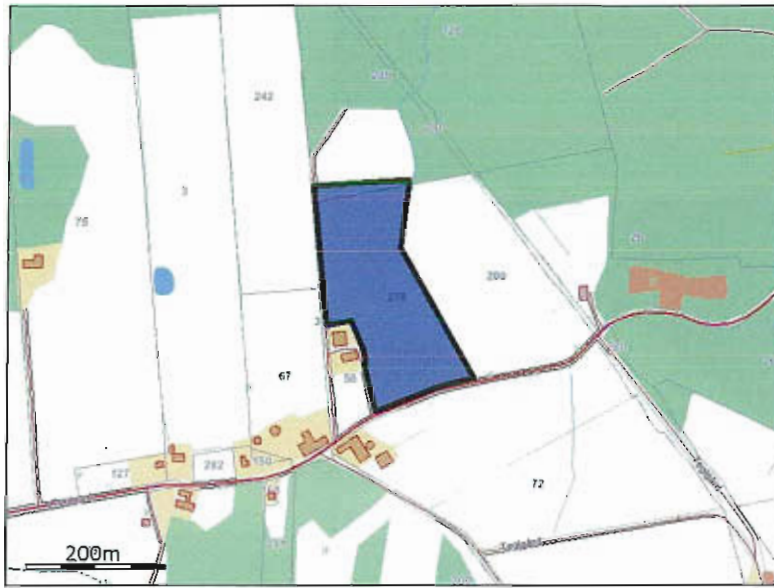
9-1

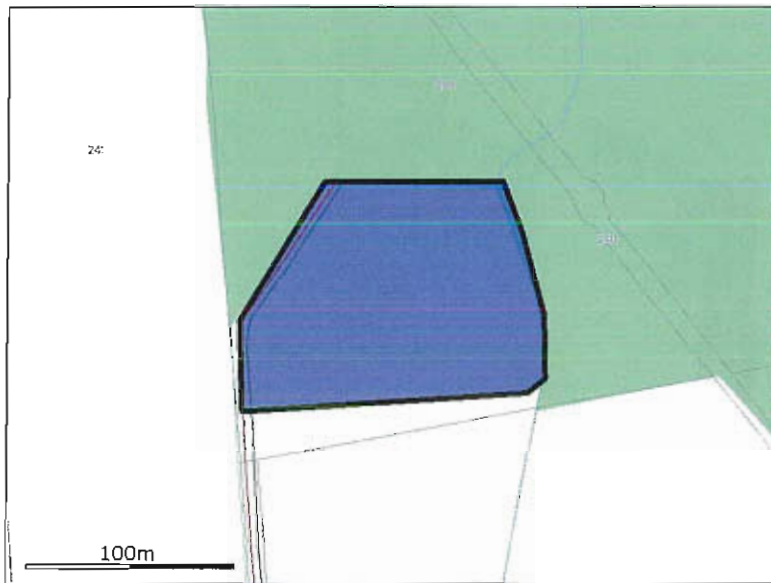
20-0

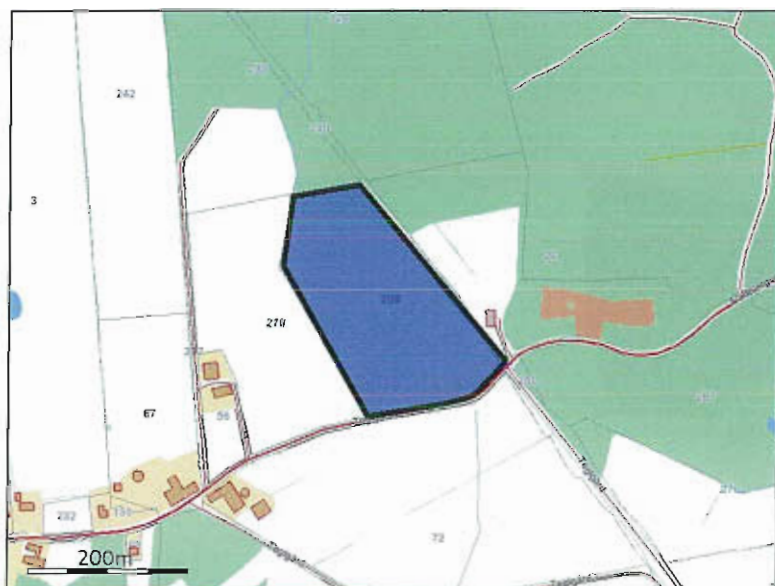
21-0

21-0

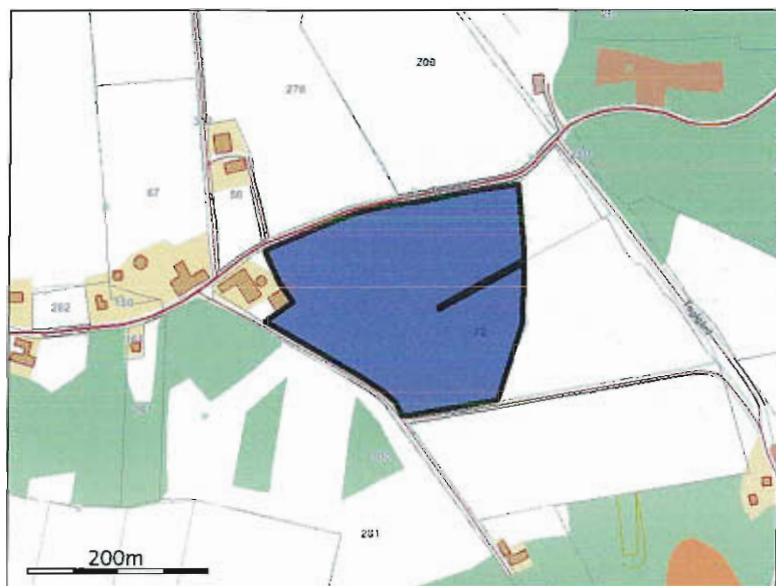
22-0

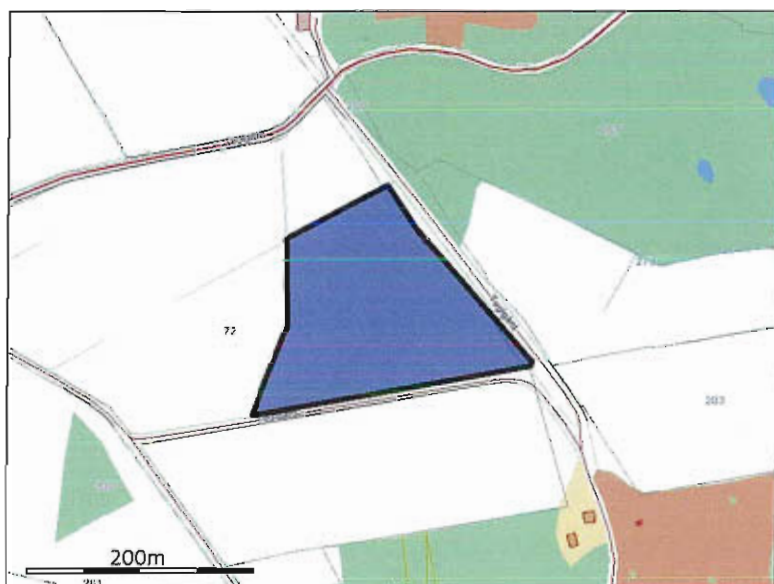
23-0

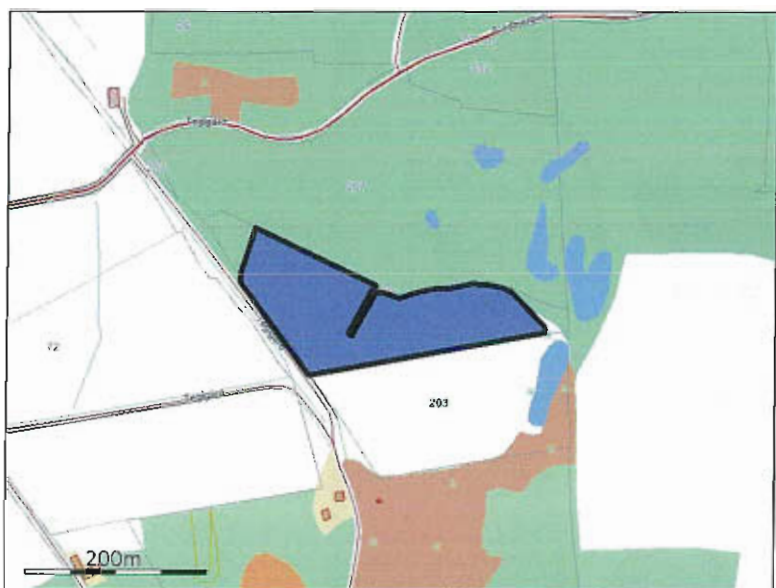
24-0

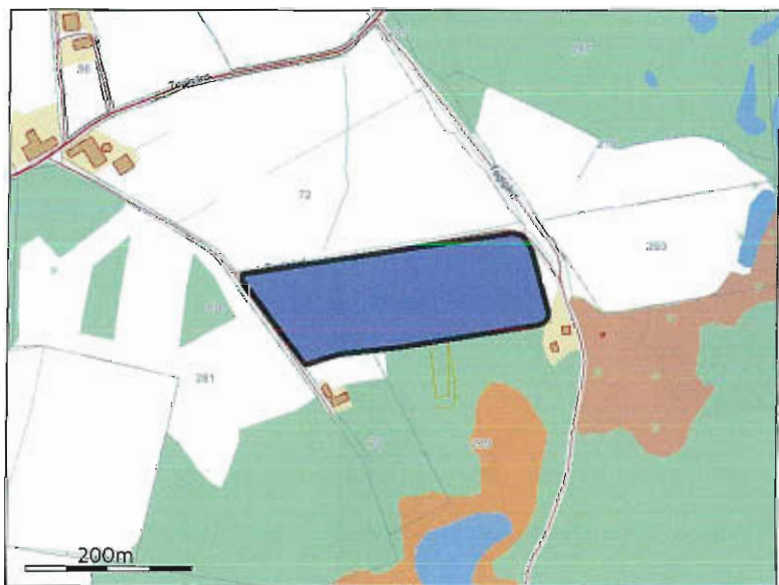
26-0

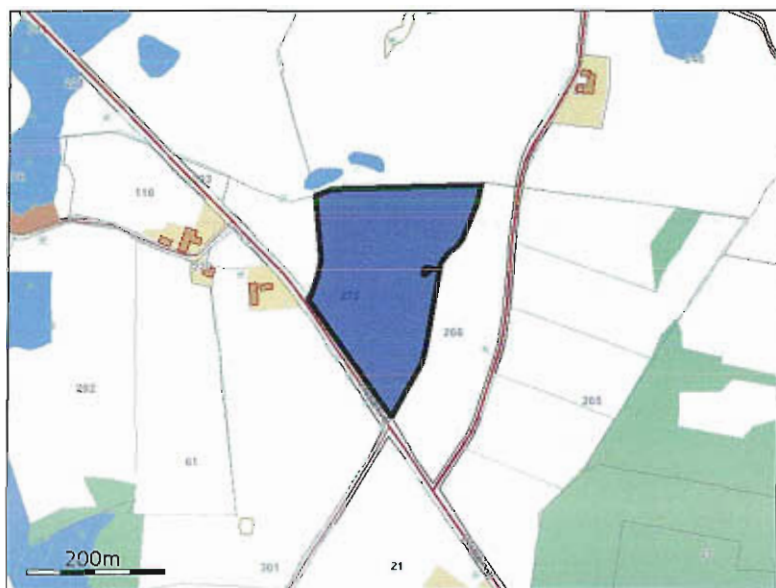
27-0

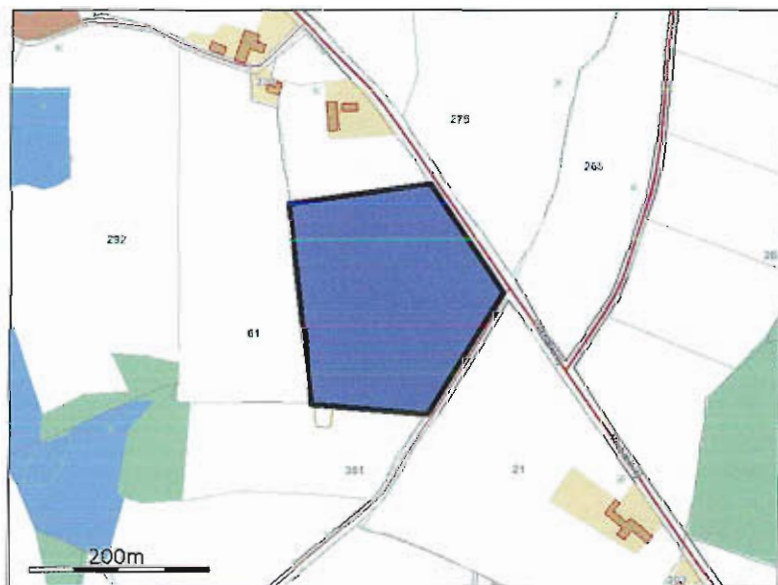
28-0

31-0

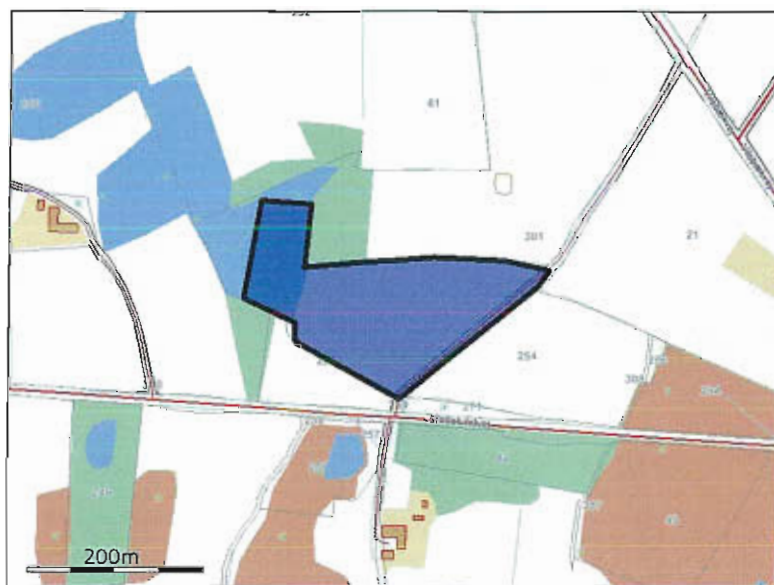
32-0

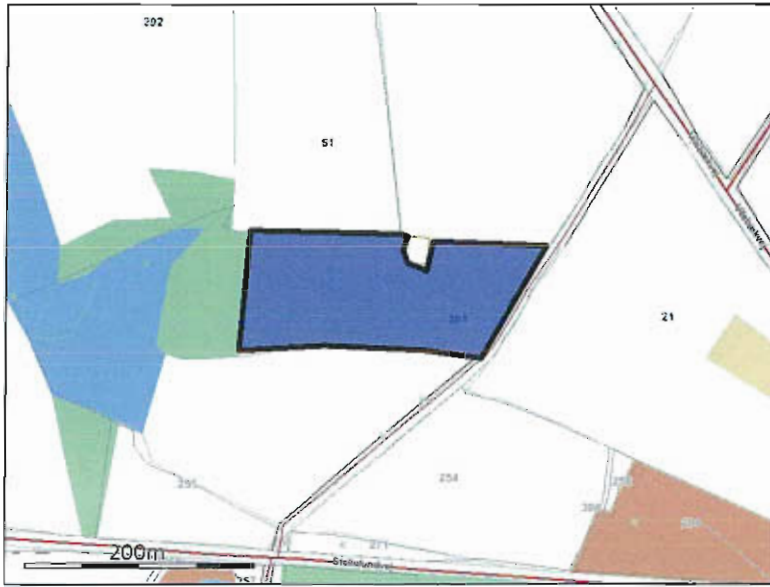
30-0

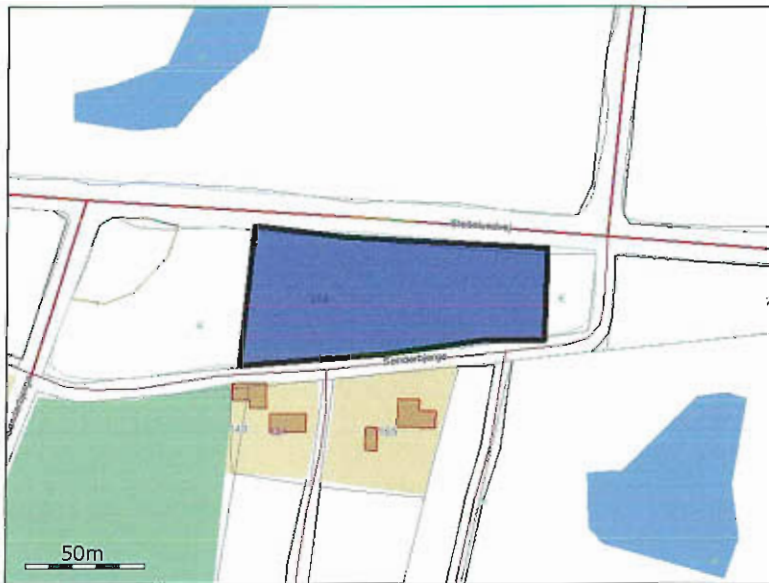
34-0

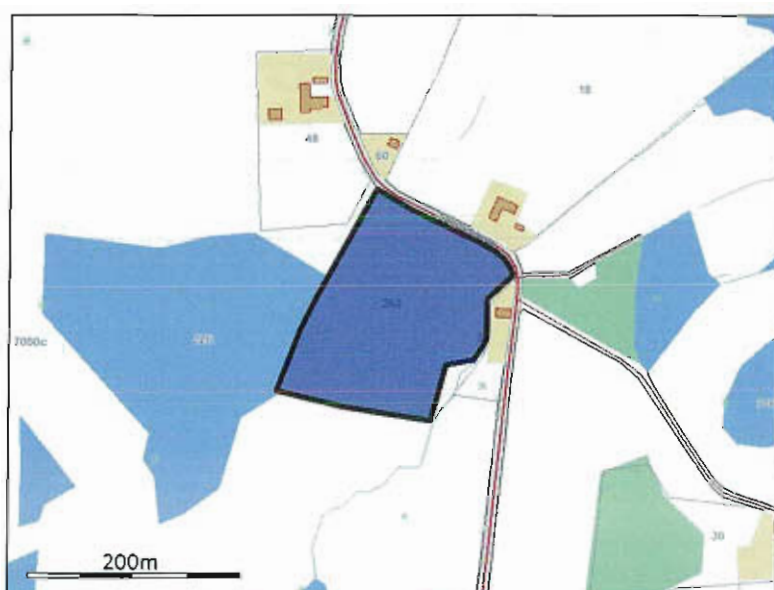
33-0

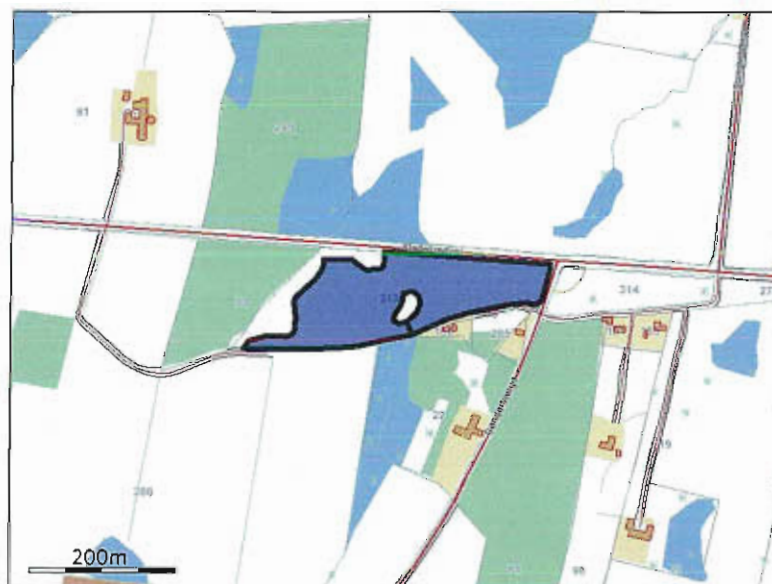
6-1

9-0

6-0

4.1.2. Grundlæggende arealinformationer

Antal DE kvæg, får og geder på bedriften inkl. DE på andre bedrifter, der afsættes grovfoder til beregnet ud fra 3000 FE/DE	249,74 DE
Er antal af andre DE udbragt på bedriften større end det før angivne antal DE kvæg, får og geder	Nej
Anvender og efterlever bedriften husdyrgødningsbek. bilag 2 jf. §28 stk. 3 om forhøjet harmonital til 2,3 for visse kvægbedrifter	Nej
Er bedriften et økologisk landbrug	Nej
% af samlet areal med efterafgrøder udover PD krav	0,00%
Reduceret kvælstofnorm	0,00%

4.1.3. Udbringningsarealer

Navn	Ha	Drænet	JB type	Vand t	Sædskifte	Ref. sædskifte	N-kl-0	N-kl-1	N-kl-2	N-kl-3	G. vand	P-kl-0	P-kl-1	P-kl-2	P-kl-3
1 og 3-2	3,24 Ha	Nej	JB3	Ja	K6	K6	3,24 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	3,24 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
2-0	6,03 Ha	Nej	JB3	Ja	K6	K6	6,03 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	6,03 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
3-3	1,24 Ha	Nej	JB3	Ja	K6	K6	1,24 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,24 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
3-1, 3-4	10,81 Ha	Nej	JB1	Ja	K6	K6	10,81 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	10,81 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
3-0	3,60 Ha	Nej	JB3	Ja	K6	K6	3,60 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	3,60 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
4-0	6,15 Ha	Nej	JB3	Ja	K6	K6	6,15 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	6,15 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
4-1	1,22 Ha	Nej	JB3	Ja	K6	K6	1,22 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,22 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
5-0	9,02 Ha	Nej	JB1	Nej	K6	K6	9,02 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	9,02 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
7-0	9,42 Ha	Nej	JB3	Ja	K6	K6	9,42 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	9,42 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
8-1	1,09 Ha	Nej	JB3	Ja	K6	K6	1,09 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,09 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
8-0	2,38 Ha	Nej	JB3	Ja	K6	K6	2,38 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	2,38 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
9-1	5,59 Ha	Nej	JB3	Ja	K6	K6	5,59 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	5,59 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
20-0	10,66 Ha	Nej	JB1	Nej	K6	K6	10,66 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	10,66 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
21-0	4,09 Ha	Nej	JB1	Nej	K6	K6	4,09 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	4,09 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
21-0	1,33 Ha	Nej	JB1	Nej	K6	K6	1,33 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,33 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
22-0	4,54 Ha	Nej	JB1	Nej	K6	K6	4,54 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	4,54 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
23-0	0,66 Ha	Nej	JB1	Nej	K6	K6	0,66 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,66 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
24-0	5,18 Ha	Nej	JB1	Nej	K6	K6	5,18 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	5,18 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
26-0	2,70 Ha	Nej	JB1	Nej	K6	K6	2,70 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	2,70 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
27-0	2,62 Ha	Nej	JB1	Nej	K6	K6	2,62 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	2,62 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
28-0	3,80 Ha	Nej	JB1	Nej	K6	K6	3,80 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	3,80 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
31-0	4,90 Ha	Nej	JB1	Nej	K6	K6	4,90 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	4,90 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
32-0	4,50 Ha	Nej	JB1	Nej	K6	K6	4,50 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	4,50 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
30-0	1,00 Ha	Nej	JB1	Nej	K6	K6	1,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
34-0	3,72 Ha	Nej	JB1	Nej	K6	K6	3,72 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	3,72 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
33-0	2,28 Ha	Nej	JB1	Nej	K6	K6	2,28 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	2,28 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
6-1	0,60 Ha	Nej	JB3	Nej	K6	K6	0,60 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,60 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
9-0	2,80 Ha	Nej	JB3	Ja	K6	K6	2,80 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	2,80 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
6-0	3,11 Ha	Nej	JB1	Nej	K6	K6	3,11 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	3,11 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
Total:	118,27 Ha						118,27 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	118,27 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha

De stjerne (*) markerede arealer er manuelt redigerede af ansøger til at være beliggende i andre beskyttelsesområder for fosfor, nitrat og grundvand end det fremgår af kortværket til husdyrgodkendelse.dk. Arealerne kan også redigeres manuelt til at ligge udenfor beskyttelsesområderne.

I de efterfølgende beregninger bliver arealerne som er markeret med * behandlet efter de manuelt indtastede oplysninger i arealtabellen.

Note:

4.1.4. Aftalearealer

Navn	Ha	Områder omfattet af N- eller P-Klasse 1-3?	Har modtageren en arealgodkendelse til modtagelse af de tilførte mængder?
GA SAT 1	5,47 Ha	Nej	Nej
GA SAT 2	5,17 Ha	Nej	Nej
GA SAT 3	6,61 Ha	Nej	Nej
GA SAT 4	3,97 Ha	Nej	Nej
GA.JJ1	3,99 Ha	Nej	Nej
GA.JJ2	5,83 Ha	Nej	Nej
GA.JJ3	5,05 Ha	Nej	Nej

Samlet areal: 36,09 Ha

4.2. Gødningsregnskab (Nudrift)

4.2.1. Produceret Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Kvæggylle	9533,45 KgN	1625,57 KgP	92,53 DE	0,00 DE
Dybstrøelse	1207,62 KgN	164,28 KgP	9,87 DE	0,00 DE

4.2.2. Tilført Gødningsmængde

Ingen

4.2.3. Afsat Gødningsmængde

Ingen

4.2.4. Total Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Dybstrøelse	1207,62 KgN	164,28 KgP	9,87 DE	0,00 DE
Kvæggylle	9533,45 KgN	1625,57 KgP	92,53 DE	0,00 DE

4.2.5. Total sum af gødningsmængder

KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
10741,07 KgN	1789,85 KgP	102,40 DE	0,00 DE

4.2.6. Harmonital

1,7 DE/Ha

4.3. Gødningsregnskab (Ansøgt)

4.3.1. Produceret Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Kvæggylle	24992,31 KgN	4121,75 KgP	234,02 DE	0,00 DE
Dybstrøelse	1964,48 KgN	246,35 KgP	15,72 DE	0,00 DE

4.3.2. Tilført Gødningsmængde

Ingen

4.3.3. Afsat Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Kvæggylle	2990,00 KgN	495,00 KgP	28,00 DE	0,00 DE

Modtager:
Åbenråvej 32
6340 Kruså

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Kvæggylle	2221,00 KgN	366,00 KgP	20,80 DE	0,00 DE

Modtager:
Hærvejen 69
6330 Padborg

4.3.4. Total Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Dybstrøelse	1964,48 KgN	246,35 KgP	15,72 DE	0,00 DE
Kvæggylle	19781,31 KgN	3260,75 KgP	185,22 DE	0,00 DE

4.3.5. Total sum af gødningsmængder

KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
21745,79 KgN	3507,10 KgP	200,94 DE	0,00 DE

4.3.6. Harmonital

1,7 DE/Ha

4.4. Udbringningsteknologi

Bedste tilgængelige udbringningsteknik

Ikke beskrevet.

5. Beregninger på arealer

5.1. Fosforberegning

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	situation Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrænnet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	118,3 Ha	0,0 kg P/ha/år	4,4 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænnet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,0 Ha	0,0 kg P/ha/år	4,0 kg P/ha/år
Lavbundsjerne og drænnet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor der ikke er overbelastet med fosfor	0,0 Ha	0,0 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænnet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,0 Ha	0,0 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt	Ja
Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet	-9,7 kgP
P tilført pr. ha/år i ansøgt drift	29,7 kg P/ha/år
P-fraførsel, arealvægtet gennemsnit	25,3 kg P/ha/år
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt	4,4 kg P/ha/år

5.2. Nitratberegning (Overfladevand)

DE reduktionsprocent	100%
----------------------	------

5.2.1. Beregning af det maksimale dyretryk og det reelle dyretryk for ansøgt drift

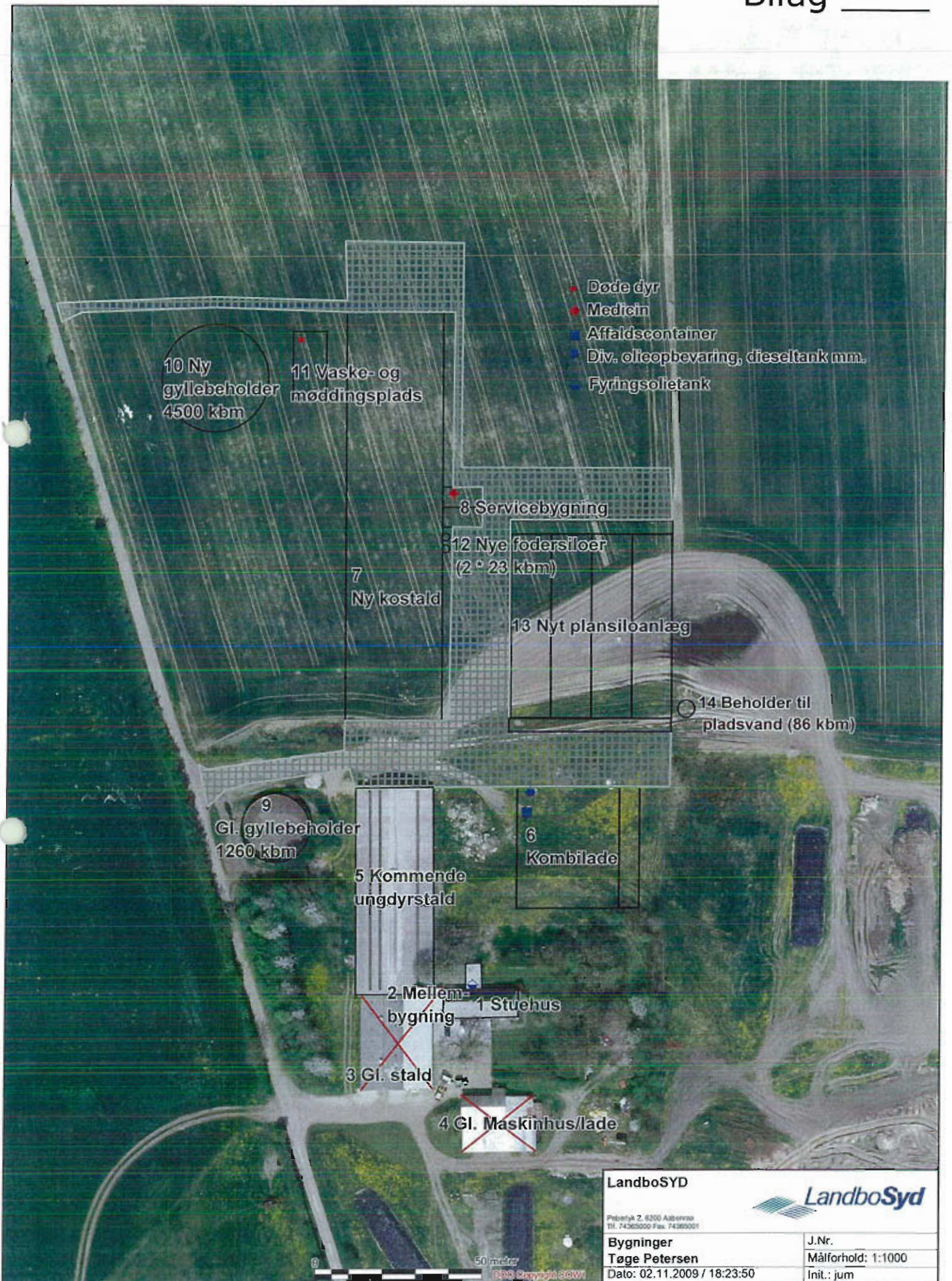
DEmax	1,7 DE/ha
DEreel	1,7 DE/ha

5.2.2. Beregning af udvaskning af N via Farm-N

kgN/ha DEmax	83,20 kgN/ha
kgN/ha DEreel	83,20 kgN/ha

5.3. Nitratberegning (Grundvand)

Der er ikke nitratfølsomme områder.

LandboSYD

Peberlyk 2, 8200 Aabenraa
Tlf. 74365000 Fax. 74365001

Bygninger
Tøge Petersen

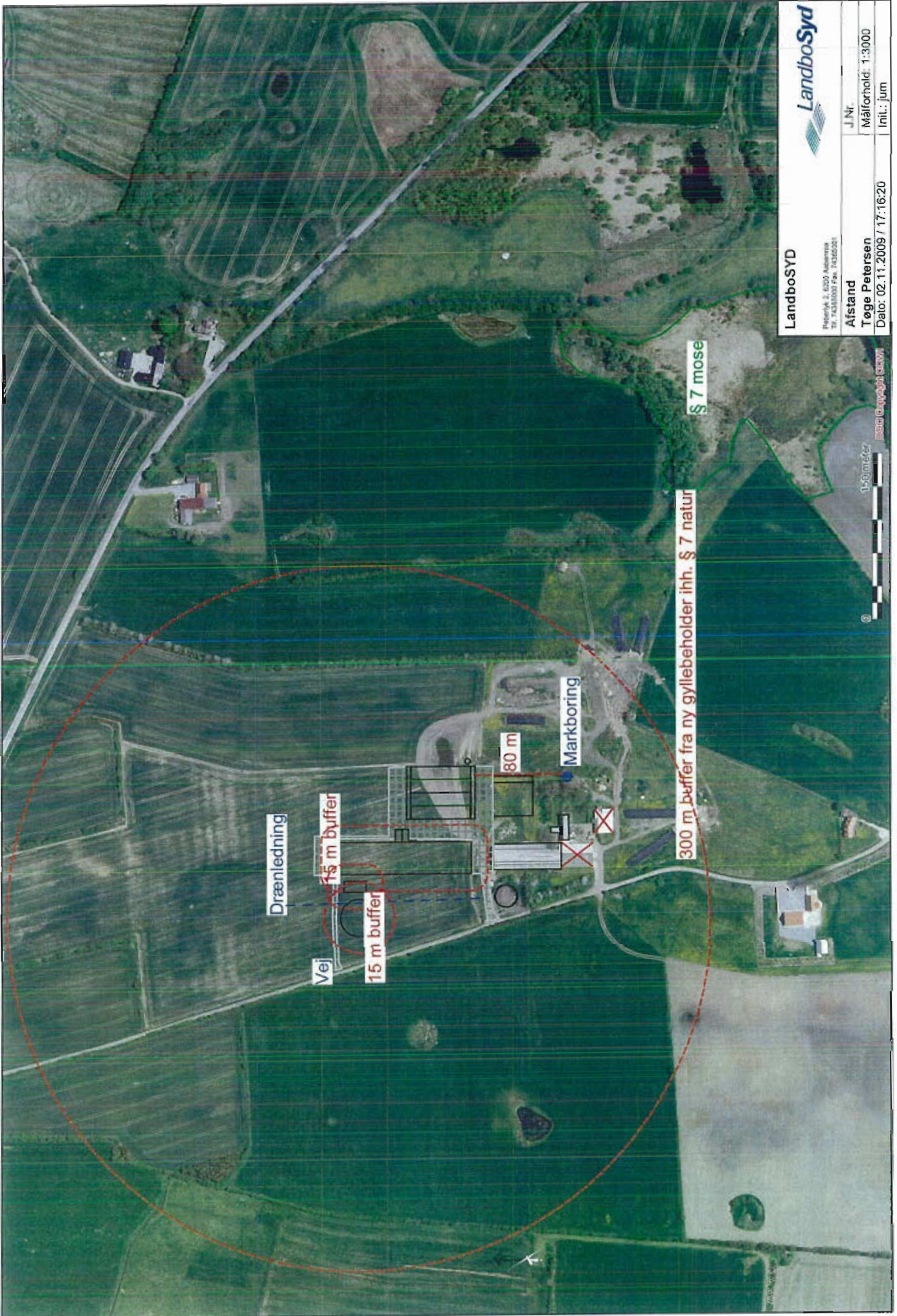
Dato: 02.11.2009 / 18:23:50

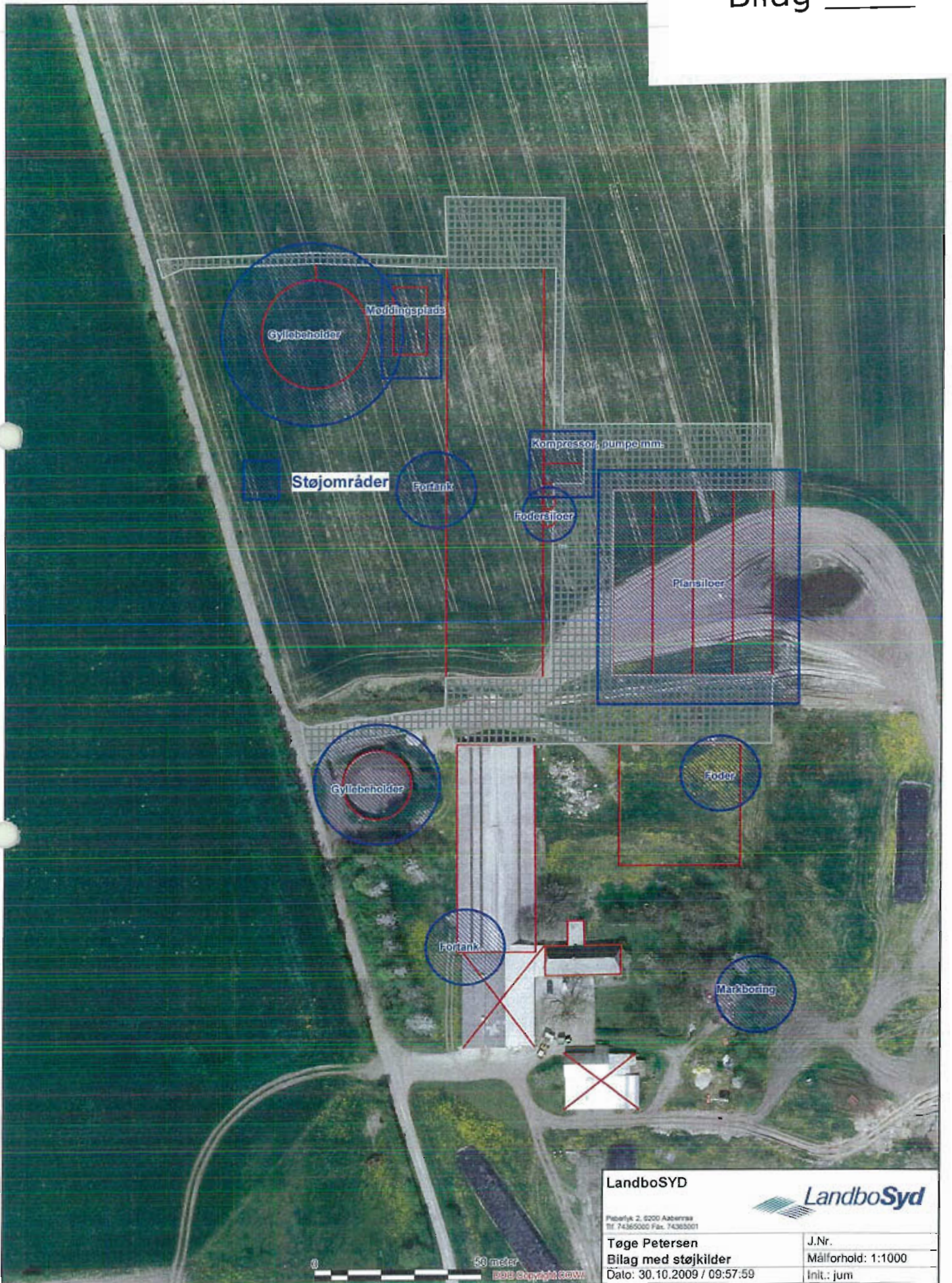

J.Nr.

Målforhold: 1:1000

Init.: jum

LandboSYD

Peterlyk 2, 6200 Aabenraa
 Tlf. 74365000 Fax. 74365001

Tøge Petersen
 Bilag med støjkilder

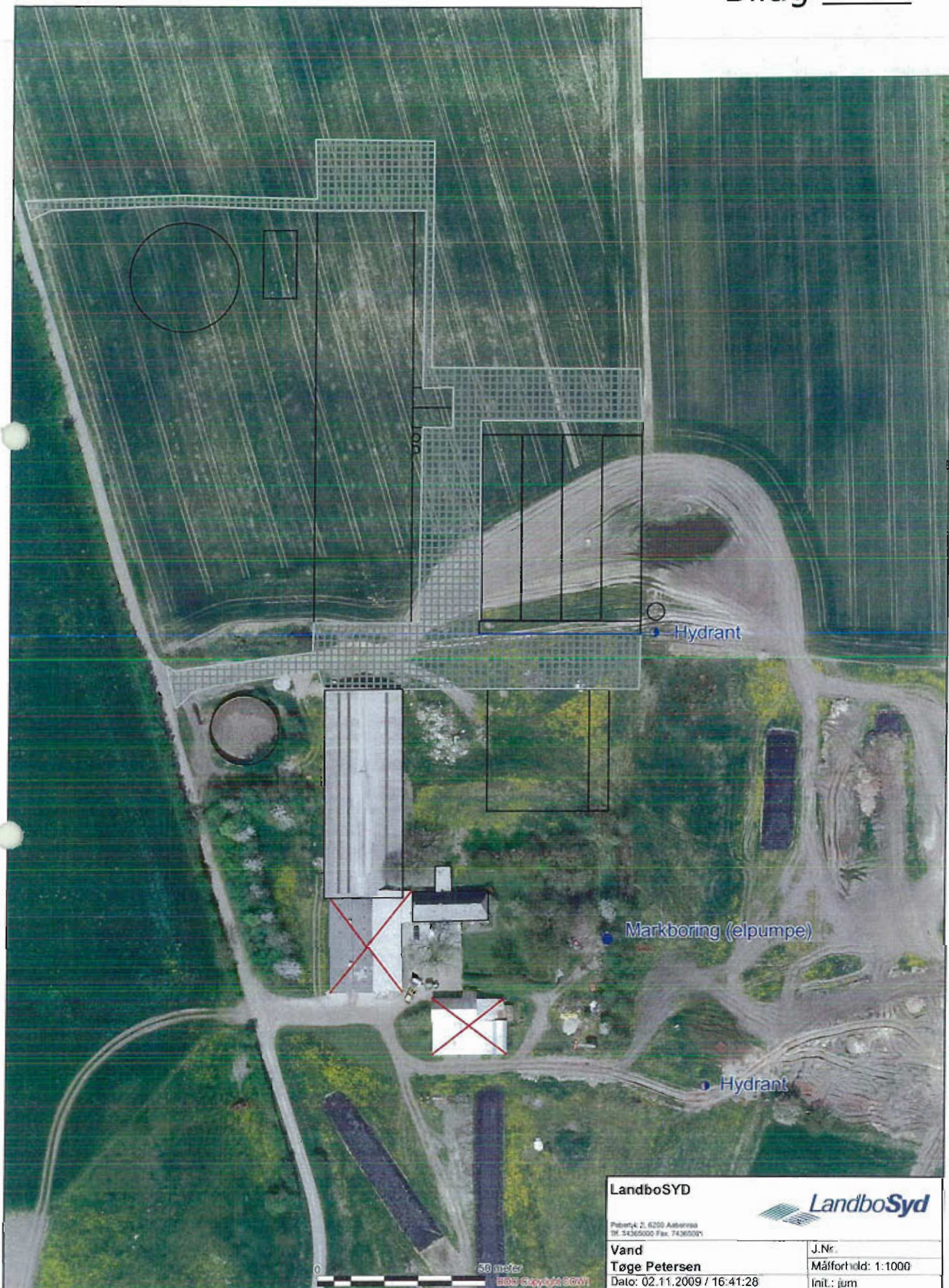
Dato: 30.10.2009 / 09:57:59

J.Nr.

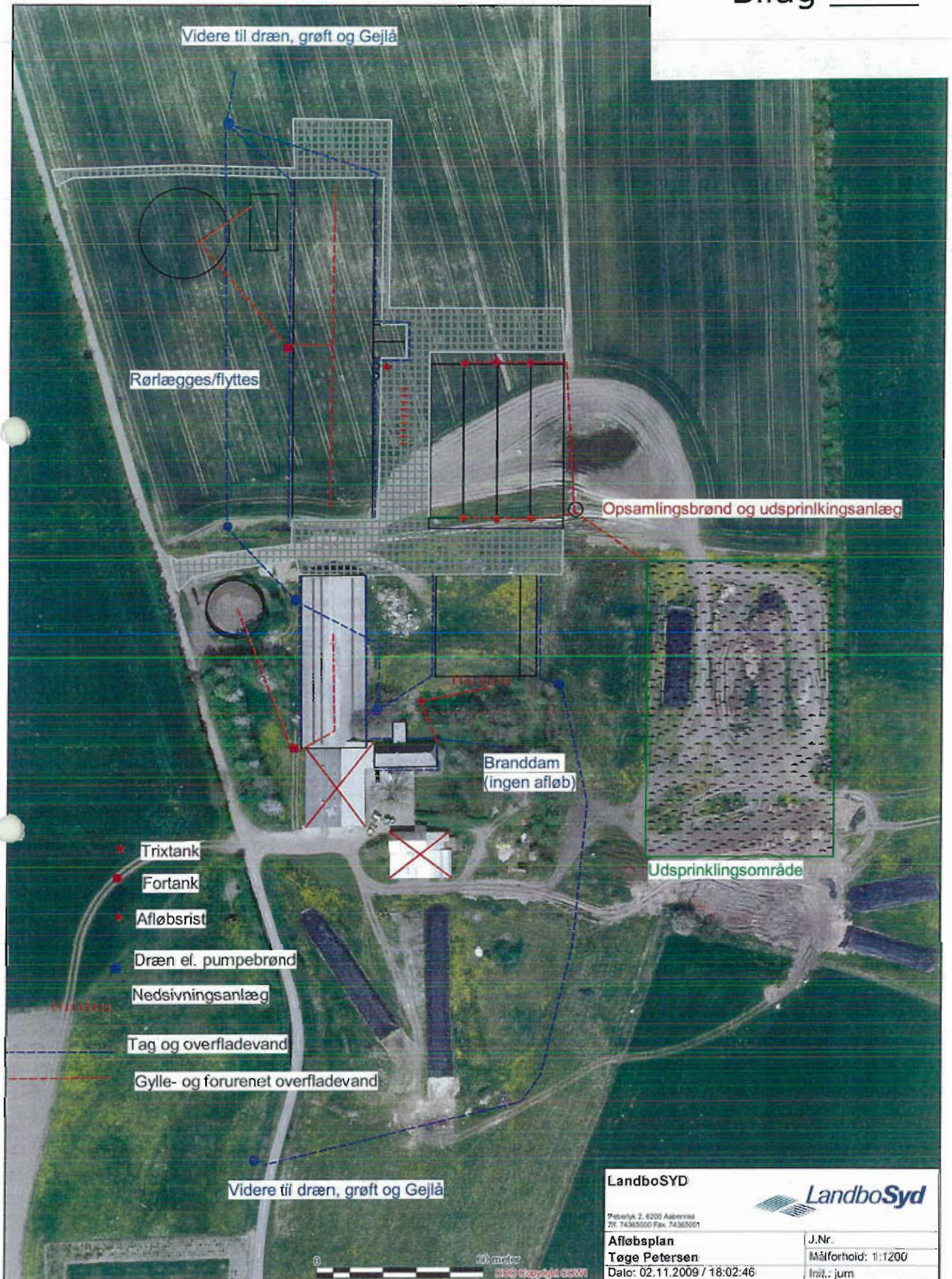
Målforshold: 1:1000

Init.: jum

LandboSYD <small>Fabrik 2, 6200 Aabenraa Tel. 74365000 Fax. 74365001</small>		 LandboSyd
Vand Tøge Petersen Dato: 02.11.2009 / 16:41:28	J.Nr. Målforshold: 1:1000 Init.: jum	

LandboSYD <small>Peterhøjsk. 2, 6200 Aabersvike 79 74365000 Fax 74365001</small>			
Afløbsplan Tøge Petersen Dato: 02.11.2009 / 18:02:46		J.Nr. Målforhold: 1:1200 Init.: jum	

LandboSYD			
<small>Peterlyk 2 6200 Aabenraa Tlf. 74365000 Fax. 74265007</small>			
Tøge Petersen		J.Nr.	
Beplantning		Målforhold: 1:2000	
Dato: 09.11.2009 / 13:30:06		Init.: jum	

Landbrugets Byggeblade

Love og vedtægter

Beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet

Udgivet

Marts 1993

Skemasæt til beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet af husdyrgødning

Revideret

27.08.2009

Side

1 af 13

Skemasæt til beregning af:

- Gødningsmængder ab lager
- Korrektion af vandmængder
- Produceret gødningsmængde pr. måned
- Tilstrækkelig opbevaringskapacitet

Skemasættet kan anvendes til dokumentation for, at opbevaringskapaciteten for husdyrgødning opfylder gældende regler for udbringning og udnyttelse af husdyrgødningen.

Gødningsmængderne er angivet på grundlag af "Normtal for husdyrgødning - 2009" udgivet af Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Århus universitet, Institut for husdyrbiologi og – sundhed.

Ejer	Tage Petersen	Tlf. 20921920
Adresse	Sanderbjerg 1A	
Kommune	6330 Pædborg	
Dato	1. nov. 2009	

Beregningen er udført af	Julia Skriver Nielsen	
Dato	1. nov. 2009	
Underskrift	Julia Nielsen	

Beregning af gødningsmængder ab lager fra dyr på stald hele året - kvæg

Kvæg	Husdyrart / staldtype	Antal dyr	Mængde gødning i ton										
			Gylle		Staldgødning		Ajle						
			Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år					
	Malkøkøer tung race uden opdræt (9234 kg mælk)												
	Bindestald med grebning				10,94								
	Bindestald med riste		20,09										
	Sengestald	110	21,32	3411									
	Dybstrøelse, hele arealet	5									15,37	77	
	Dybstrøelse, med separat ædeplads		12,04								12,19		
	Malkøkøer Jersey uden opdræt (6603 kg mælk)												
	Bindestald med grebning				9,10					9,05			
	Bindestald med riste		16,17										
	Sengestald		17,62										
	Dybstrøelse, hele arealet										12,80		
	Dybstrøelse, med separat ædeplads		10,63								9,92		
	Opdræt og stude 0-6 mdr. tung race												
	Dybstrøelse, hele arealet	41									1,89	77	
	Dybstrøelse, kort ædeplads, fast gulv										1,89		
	Opdræt og stude 0-6 mdr. Jersey										1,48		
	Dybstrøelse, hele arealet										1,48		
	Dybstrøelse, kort ædeplads, fast gulv										1,48		
	Opdræt 6-27 mdr. tung race												
	Bindestald med grebning				4,59					3,11			
	Bindestald med riste		7,33										
	Sengestald	120	6,48	816									
	Dybstrøelse, hele arealet	7											17
	Dybstrøelse, kort ædeplads, fast gulv										5,83		
	Dybstrøelse, lang ædeplads, spalter		2,65								5,14		
	Spaltegulvsboks		7,28								4,45		

Skemaet fortsættes næste side.....

Fortsættelse af skema fra foregående side...

Kvæg fortsat	Antal dyr	Mængde gødning i ton					
		Gylle		Staldgødning		Ajle	
		Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år
Opdræt 6-25 mdr. Jersey				3,39	2,53		
Bindestald med grebning							
Bindestald med riste		5,36					
Sengestald		4,65					
Dybstrøelse, hele arealet						4,60	
Dybstrøelse, kort ædeplads, fast gulv						3,94	
Dybstrøelse, lang ædeplads, spalter		2,10				3,42	
Spaltegulvsboks		5,46					
Tyrekalve 0-6 mdr. tung race							
Dybstrøelse, hele arealet	80					0,96*	2
Dybstrøelse, kort ædeplads, fast gulv						0,96	
Tyrekalve 0-6 mdr. Jersey							
Dybstrøelse, hele arealet						0,74	
Dybstrøelse, kort ædeplads, fast gulv						0,74	
Tyrekalve 6 mdr. til slagting (440 kg) tung race							
Bindestald med grebning				1,97	1,43		
Bindestald med riste		3,40					
Sengestald		2,94					
Dybstrøelse, hele arealet						2,55	
Dybstrøelse, kort ædeplads, fast gulv						2,27	
Dybstrøelse, lang ædeplads, spalter		1,41				1,92	
Spaltegulvsboks		3,11					

Skemaet fortsættes næste side.....

* 0,030 (40-55 kg) korrelationsfaktor

Fortsettelse af skema fra foregående side...

Kvæg fortsat	Antal dyr	Mængde gødning i ton							
		Gylle		Staldgødning		Ajle		Dybstrøelse	
		Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år
Tyrkaive 6 mdr. til slagting (328 kg) Jersey									
Bindestald med grebning				1,51			1,12		
Bindestald med riste		3,18							
Sengestald		2,20							
Dybstrøelse, hele arealet								1,97	
Dybstrøelse, kort ædeplads, fast gulv								1,73	
Dybstrøelse, lang ædeplads, spalter		1,18						1,45	
Spaltegulvsboks		2,52							
Ammekøer uden opdræt, under 400 kg									
Bindestald med grebning				2,61			2,86		
Bindestald med riste		5,50							
Dybstrøelse, hele arealet								6,99	
Dybstrøelse, kort ædeplads, fast gulv								6,42	
Dybstrøelse, lang ædeplads, spalter		3,35						4,88	
Ammekøer uden opdræt, 400-600 kg									
Bindestald med grebning				3,72			4,17		
Bindestald med riste		7,88							
Dybstrøelse, hele arealet								9,59	
Dybstrøelse, kort ædeplads, fast gulv								8,83	
Dybstrøelse, lang ædeplads, spalter		4,85						6,67	
Ammekøer uden opdræt, over 600 kg									
Bindestald med grebning				4,15			4,80		
Bindestald med riste		8,81							
Dybstrøelse, hele arealet								10,06	
Dybstrøelse, kort ædeplads, fast gulv								9,30	
Dybstrøelse, lang ædeplads, spalter		5,50						6,95	
Samlet mængde kvæggødning, ton pr. år		Gylle:	4227	Staldgødning:		Ajle:		Dybstrøelse:	168

Beregning af gødningsmængder af lager fra dyr på stald hele året - kvæg

Noter til beregning af gødningsmængder – kvæg:

For gylle, staldgødning og ajle er 1 ton = 1 m³.
For dybstrøelse er 1 ton = ca. 1,7 m³.

De inkluderede vandmængder er baseret på følgende årlige gennemsnit for forskellige produktioner:

Malkekvæg, bindestald	100 l drikkevandspild
Malkekvæg, løsdrift	100 l drikkevandspild og 3.000 l rengøringsvand pr. ko
Opdræt af kvæg (over 6 mdr.)	250 l drikkevandspild
Slagtekvæg (alle racer over 6 mdr.)	250 l drikkevandspild
Ammekøer	100 l drikkevandspild
Kalve 0-6 mdr.	50 l drikkevandspild

Der er indregnet 0,4 m³ regnvand pr. m² møddingsplads eller gyllebeholder, jf. noterne side 7

Spildevand fra rengøring af malkeanlæg og køletanke (2.000 l pr. ko).

Korrektionsfaktorer (Type 1 korrektion) for afvigende indgangsalder og/eller afgangsalder (måneder):

Opdræt og stude 0-6 mdr. tung race:
$$(((\text{alder ind} + \text{alder ud}) \times 0,0729) + 1,93) / 2,37$$

Opdræt og stude 0-6 mdr. Jersey:
$$(((\text{alder ind} + \text{alder ud}) \times 0,0576) + 1,46) / 1,81$$

Opdræt 6-27 mdr. tung race:
$$(((\text{alder ind} + \text{alder ud}) \times 0,0729) + 1,93) / 4,34$$

Opdræt 6-25 mdr. Jersey:
$$(((\text{alder ind} + \text{alder ud}) \times 0,0576) + 1,46) / 3,25$$

Tyrekalve 0-6 mdr. tung race:
$$(1,825 \times (\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) + 0,00605 \times ((\text{afgangsvægt})^2 - (\text{indgangsvægt})^2)) / 612$$

Tyrekalve 0-6 mdr. Jersey:
$$(2,308 \times (\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) + 0,00676 \times ((\text{afgangsvægt})^2 - (\text{indgangsvægt})^2)) / 415$$

Tyrekalve 6 mdr. til slagtning (440 kg) tung race:
$$(1,825 \times (\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) + 0,00605 \times ((\text{afgangsvægt})^2 - (\text{indgangsvægt})^2)) / 1280$$

Tyrekalve 6 mdr. til slagtning (328 kg) Jersey:
$$(2,308 \times (\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) + 0,00676 \times ((\text{afgangsvægt})^2 - (\text{indgangsvægt})^2)) / 1008$$

Beregning af gødningsmængder ab lager fra dyr på stald hele året - svin

Svin		Antal dyr	Mængde gødning i ton					
Husdyrart / staldtype	Gylle		Staldgødning		Ajle		Dybstrøelse	
	Ton pr. dyr		Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr		Ton pr. år
Søer, løbe- og drægtighedsstalden								
Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	3,92							
Individuel opstaldning, fuldspaltegulv	3,92							
Individuel opstaldning, fast gulv			0,51		1,71			
Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	2,15						0,67	
Løsgående, dybstrøelse							1,78	
Løsgående, dybstrøelse + fast gulv	2,15						0,67	
Løsgående, delvis spaltegulv	4,64							
Søer, førestald								
Kassestier, delvis spaltegulv	1,68							
Kassestier, fuldspaltegulv	1,68							1,26
Fritland, føreperiode								
Smågrise fra 7,3 til 32 kg								
Toklimastald, delvis spaltegulv	0,144							
Fuldspaltegulv	0,139							
Drænet gulv + spalter (50/50)	0,145					0,079		
Fast gulv			0,019					
Dybstrøelse							0,027	
Slagtesvin fra 33 til 107 kg levende vægt								
Delvis spaltegulv (50-75% fast gulv)	0,47							
Delvis spaltegulv (25-49% fast gulv)	0,47							
Fuldspaltegulv	0,51							
Drænet gulv + spalter (33/67)	0,51							
Fast gulv			0,10		0,33			
Opdelt lejeareal	0,32						0,09	
Dybstrøelse							0,17	
Samlet mængde svinegødning, ton pr. år	Gylle:		Staldgødning:		Ajle:		Dybstrøelse:	

Beregning af gødningsmængder ab lager fra dyr på stald hele året - svin

Noter til beregning af gødningsmængder – svin:

- For gylle, staldgødning og ajle er 1 ton = 1 m³. For dybstrøelse er 1 ton = ca. 1,7 m³.
- Normalt fordeler foderforbruget fra en årssø sig med 70 % i løbe- og drægtighedsstalden og 30 % i farestalden. Gødningsproduktionen er derfor opdelt på et bidrag fra løbe- og drægtighedsstalden samt et bidrag fra farestalden. De to bidrag adderes for at få produktionen fra 1 årssø.

De inkluderede vandmængder er baseret på følgende gennemsnit for forskellige produktioner:

Produktion	Drikkevandsspild Liter pr. år pr. dyr	Vaskevand Liter pr. år pr. dyr
1 årssø, farestald	0	340
1 årssø, løbe- /drægtighedsstald	0	0
1 produceret smågris, fuldspaltegulv	15	15
1 produceret smågris, drænet gulv+spalter eller delvis spaltegulv	15	20
1 produceret slagtesvin, delvis spaltegulv (fuldspaltegulv)	75	25 (30)
1 produceret slagtesvin, fast gulv eller dybstrøelse	75	0

Korrektion (Type 1 korrektion) af gødningsmængder ved afvigende vægtinterval:

Søer:

Der er normalt ikke tilstrækkeligt grundlag for at korrigere for afvigende produktionsniveau. Korrektion for unormalt stort eller lille vandforbrug kan være aktuelt. Dokumentation for væsentlige afvigelser fra normmængderne bør fremvises.

Smågrise fra 7,3 til 32 kg:

$$(\text{slutvægt} - \text{startvægt}) \times (13,32 + (0,1967 \times (\text{slutvægt} + \text{startvægt}))) / 546$$

Slagtesvin fra 33 til 107 kg levende vægt:

$$(\text{slutvægt} - \text{startvægt}) \times (13,32 + (0,1967 \times (\text{slutvægt} + \text{startvægt}))) / 3023$$

Beregning af gødningsmængder af lager fra dyr på stald hele året - fjerkræ

Fjerkræ	Husdyrart / staldtype	Antal dyr	Mængde gødning i ton																
			Gylle		Staldgødning		Udeareal		Dybstrøelse										
			Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år									
	Slagtekyllinger, pr. 1000 stk.																		
	Slagtekyllinger 30 dage (25 dyr pr. m ²)																		1,21
	Slagtekyllinger 32 dage (25 dyr pr. m ²)																		1,36
	Slagtekyllinger 35 dage (25 dyr pr. m ²)																		1,60
	Slagtekyllinger 40 dage (25 dyr pr. m ²)																		2,03
	Slagtekyllinger 45 dage (25 dyr pr. m ²)																		2,50
	Skrabekyllinger 56 dage (10 dyr pr. m ²)																		2,73
	Økologiske slagtekyllinger med friareal 81 dage (10 dyr pr. m ²)								0,36										4,78
	Slagtefjerkræ, pr. 100 stk.																		
	Kalkuner tunge, hunner																		1,12
	Kalkuner tunge, hanner																		2,24
	Ænder																		1,05
	Gæs																		2,12

Skemaet fortsættes næste side.....

Fortsettelse af skema fra foregående side...

Fjerkræ fortsat	Antal dyr	Mængde gødning i ton												
		Gylle		Staldgødning		Udeareal		Dybstørelse						
		Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år					
Høns og hønniker														
Konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, fritgående				1,97		0,52						0,56		
Konsumæg, gulvdrift + uden gødningskumme + udeareal, fritgående						0,52						1,68		
Konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske				1,97		0,52						0,56		
Konsumæg, gulvdrift + udeareal, økologiske						0,52						1,73		
Konsumæg, gulvdrift + gødningskumme, skrabehejner				2,19								0,63		
Konsumæg, voliere med gødningsbånd, skrabehejner				2,45								0,48		
Konsumæg, bure med gødningskælder				2,82										
Konsumæg, bure med bånd				2,82										
Konsumæg, bure med bånd														
Rugeæg, gulvdrift + gødningskumme, HPR														
Hønniker, konsum, netdrift, 112 dage				1,23								1,45		
Hønniker, konsum, gulvdrift, 112 dage				0,33								0,29		
Hønniker, rugeæg, HPR, gulvdrift, 119 dage												0,36		
Samlet mængde fjerkrægødning, ton pr. år		Gylle:		Staldgødning:		Udeareal:		Dybstørelse:						

Beregning af gødningsmængder ab lager fra dyr på stald hele året – andre husdyrarter

Andre husdyrarter		Mængde gødning i ton									
		Antal dyr		Gylle		Staldgødning		Udeareal		Dybstrøelse	
Husdyrart / staldtype		Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år
Pelsdyr, 1 årstæve											
Mink, bure, gødningsrende (ugentlig tømning)		0,58									
Mink, bure, fast gødning i gødningsrende		0,30									
Heste, 1 voksen årshest											
Heste 200 kg (under 300 kg)										2,97	
Heste 400 kg (fra 300 til under 500 kg)										4,52	
Heste 600 kg (fra 500 til under 700 kg)										5,13	
Heste 800 kg (fra 700 kg og derover)										5,75	
Får og geder											
Moderfår med lam										1,16	
Mohairged med kid										1,11	
Kødged med kid										1,13	
Malkeged med kid										1,15	
Samlet mængde gødning, ton pr. år		Gylle:		Staldgødning: #####		Udeareal: #####		Dybstrøelse:			

Korrektion af vandmængder mv.

- Mængden af gylle, gødning og ajle er baseret på forudsætninger m.v. som er angivet i DJF-rapport nr. 36 (Normtal 2009).
- Specielle indretnings- og driftsforhold i de enkelte besætninger, særligt med hensyn til forbrug af vand og strøelse, kan medføre afvigelser.
- Væsentlige afvigelser i mængderne vil have betydning ved udarbejdelse af gødningsplaner og gødningsregnskab.
- Afvigelserne kan eventuelt påvises ved analyse af gylle og ajle.
- Mængden af *møddingsvand* er indregnet med 0,4 m³ pr. m² møddingsplads med en kapacitet på 1,6 t fast gødning pr. m².
- Mængden af *regnvand i gyllebeholdere* er indregnet med 0,4 m³ pr. m² beholderoverflade, 4 m dyb beholder.

	Afledes til:		
	Gyllebeholder m ³ pr. år	Ajlebeholder m ³ pr. år	Anden beholder m ³ pr. år
A Ensilagesaft, m ³			
A Afløb fra ensilageplads, 0,7 m ³ /m ²			2117
B Rengøringsvand, mælkerum *			
C Afløb fra befæstede arealer, 0,7 m ³ /m ²	170		
D Nedbør i gyllebeholder			
D Afløb fra møddingsplads			
D Rengøring i stalde, m ³			
D Drikkevandsspild, m ³			
D Andet, type _____			
I alt ekstra vand m.v., m ³ pr. år	170		2117

* Gælder kun bindestalde.

A: Aktuelt for kvægbrug med ensilageplads/-silo.

B: Aktuelt for brug med malkekvæg i bindestald, hvor rengøringsvand fra mælkerum afledes til beholder.

C: Aktuelt hvor overfladevand fra udendørs befæstede arealer afledes til beholder.

D: Kun aktuel på husdyrbrug, hvor de indregnede vandmængder på side 2-10 afviger væsentligt i det aktuelle tilfælde.

Begrundelse for korrektionen:

Beregning af produceret gødningsmængde pr. måned

	Gyllebeh. m ³	Møddingpl. m ³	Ajlebeh. m ³	Dybstrøelse ton
Gødningsmængde pr. år, forestående skemaer	4227			168*
Ekstra vand m.v. pr. år, skema ovenfor	170			
I alt pr. år	4397			168
I alt pr. måned, dyr på stald	366			14
I alt ved <u>9</u> måneders opbevaring	6298			126
Reduktion af mængde pr. måned for køer på græs i månederne: _____	+	+	+	+
Reduktion af mængde pr. måned for ungvæg på græs i månederne: _____	+	+	+	+

* 1 ton dybstrøelse = 1,7 m³
 => 168 + svarer til 286 m³

Opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning

Gyllebeholder 1260 m³
 Ny gyllebeholder 4500 m³
 Gyllekanaler 500 m³
6260 m³

=> opbevaringskapacitet svarer til
 7,1 mån.

Opbevaringskapacitet for dybstrøelse:

Møddingsplads 200 m³

=> 8,4 mån. opbevaringskapacitet.

Derudover kan der ændres markstakke

Beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet

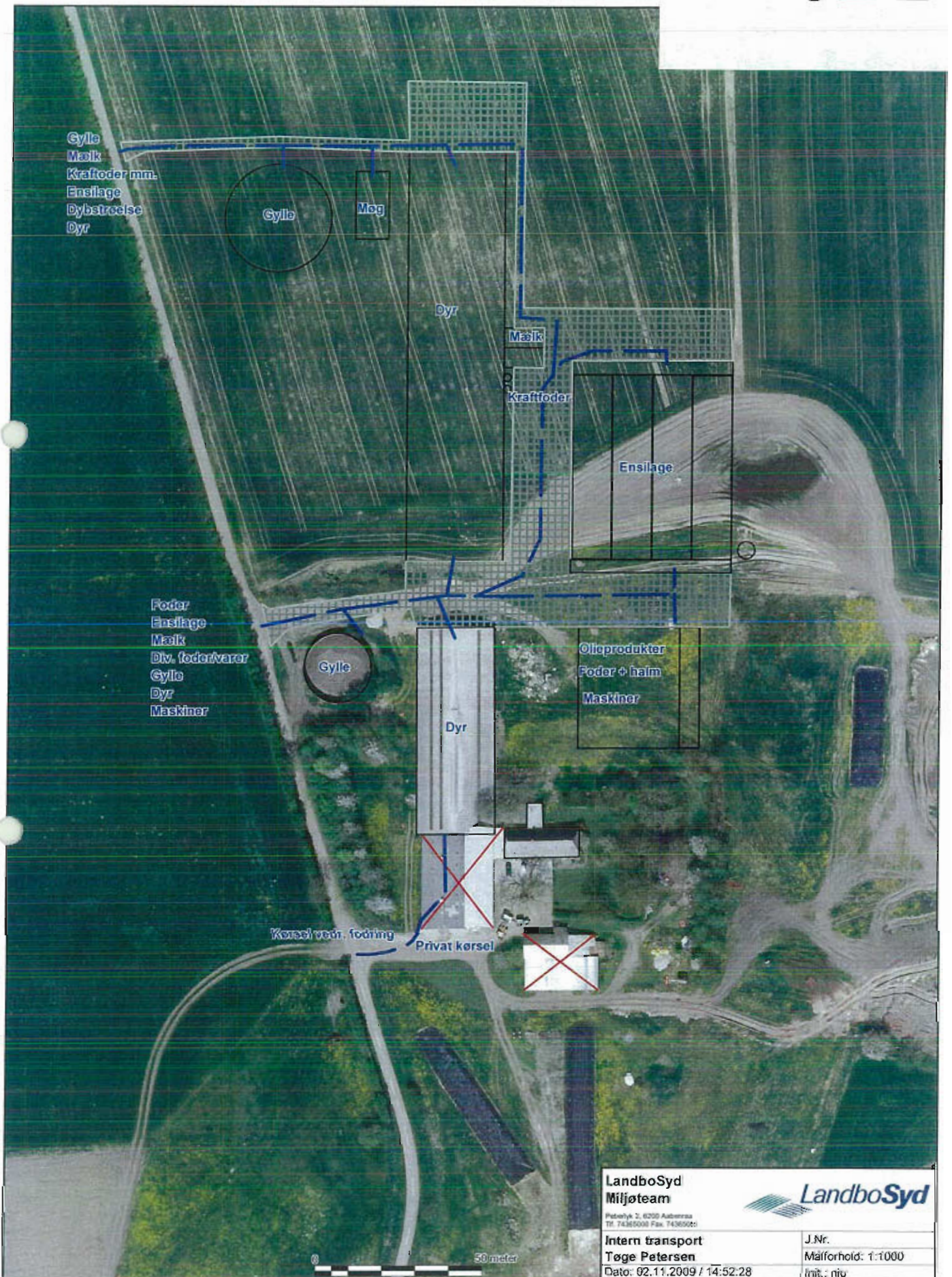
Måned	Gylle ton			Fast gødning ton			Able ton		
	Produktion	Ud-* kørsel	Ult.beholdn	Produktion	Ud-* kørsel	Ult.beholdn.	Produktion	Ud-* kørsel	Ult.beholdn.
April									
Maj									
Juni									
Juli									
August									
September									
Oktober									
November									
December									
Januar									
Februar									
Marts									
I alt dette år									
Største beholdning									
Ekstra lager til "stødpude"									
Tilstrækkelig kapacitet									

* Anvendelse af husdyrgødningen sker i overensstemmelse med gødningsplanen for ejendommen.

Beregning af tilstrækkelig kapacitet er udført af	
Dato	
Underskrift	

Henvisninger

- [Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Århus Universitet. Institut for husdyrbiologi og – sundhed.](#)
 - Normital 2009
 - Baggrundstal 2008
- [Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006.](#)

LandboSyd
Miljøteam

Petebøyle 2, 6200 Aabenraa
Tel. 74365000 Fax. 74365020

Intern transport
Tøge Petersen

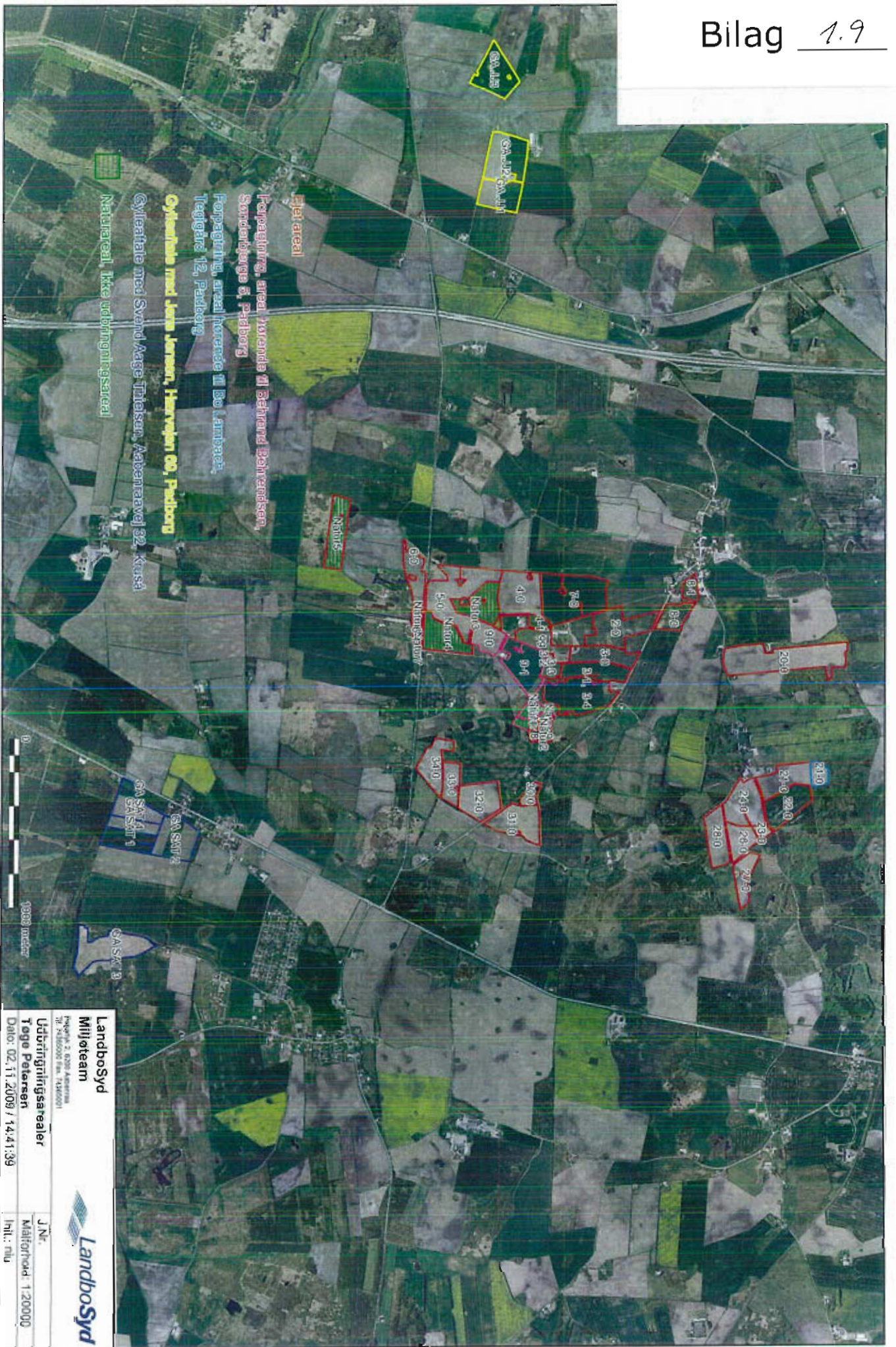
Dato: 02.11.2009 / 14:52:28

J.Nr.

Målforhold: 1:1000

init.: niu

Ejer area

Forpagtning, areal horende til Bahara Bahransen, Sønderhøjsgade 8, Padborg

Forpagtning, areal horende til Bo Lindegaard, Teglgade 12, Padborg

Cykelstole med Jens Jensen, Hærvejen 60, Padborg

Cykelstole med Svend Aage Thomsen, Aabenraavvej 32, Karså

Naturareal, ikke udbrøgningsareal

0 10000 meter

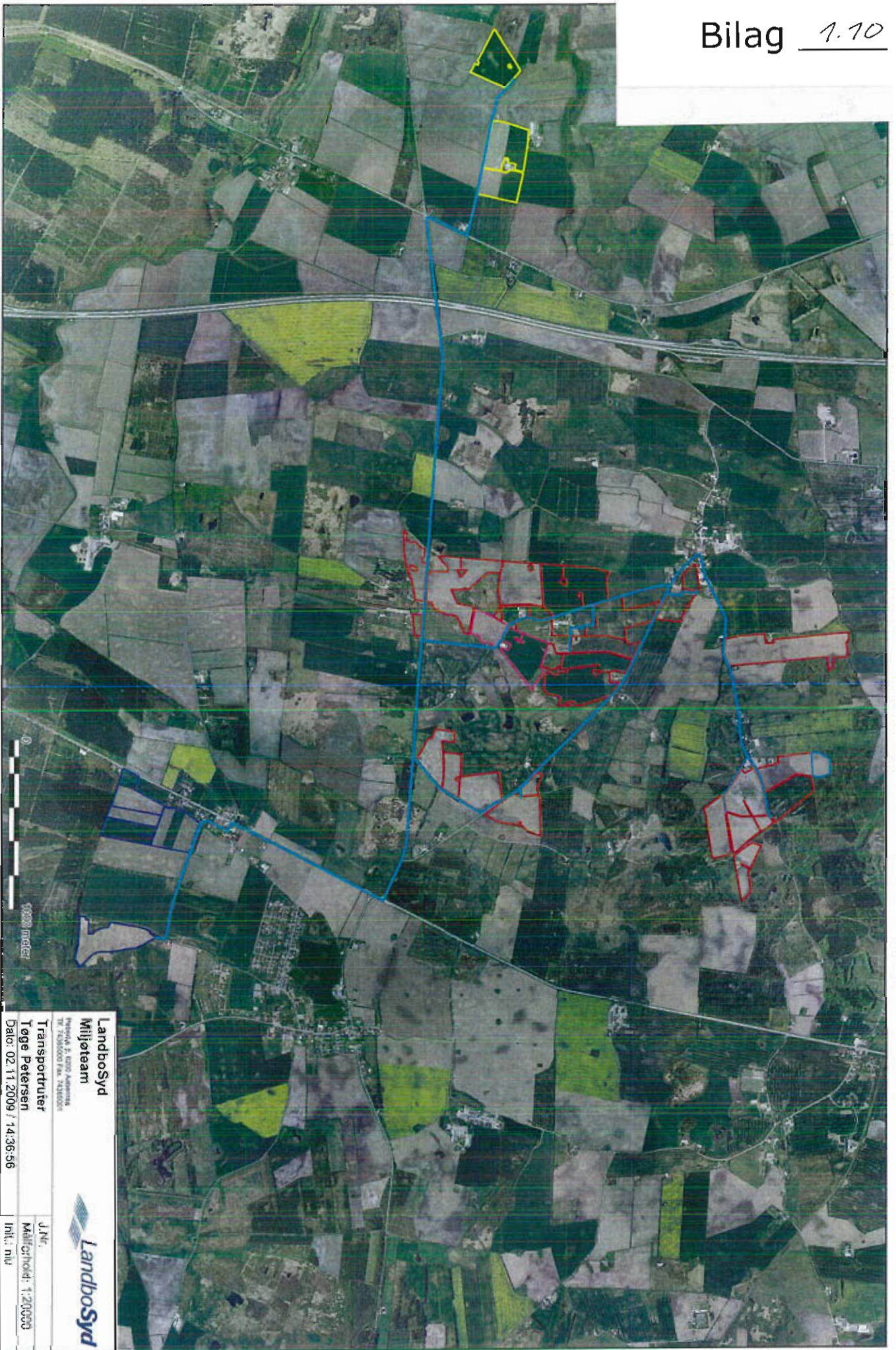
Landbosyd Miljøteam
 Fogedvej 2, 6200 Aarslev
 Tlf. +455000 Fax. 73160001

Udbrøgningsarealer
 Toge Petersen

Dato: 02.11.2009 / 14:41:39

Landbosyd

J.Nr.
 Målestørrelse: 1:20000
 Indl.: nlu

Landbosyd Miljøteam Rindøvej 5, 1070 Ålborg Tlf: 99500001 Fax: 99500002	
Transportører Tøge Petersen	J.Nr. Matrikelnr.: 1:20000
Dato: 02.11.2009 / 14:36:56	Int.: nu

Forslag
Miljøgodkendelse af
Kvægbruget
Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg

§ 11

Lov nr. 1572 af 20.
december 2006 om
miljøgodkendelse mv.
af husdyrbrug med
senere ændringer

Godkendelsesdato:
xx. måned 200x

Alle godkendelser

Aabenraa Kommune
Teknik & Miljø
Miljø & Natur
Plantagevej 4, Bov
6330 Padborg
Tlf. 73 76 76 76

Vejledning til skabelon til udkast til miljøgodkendelse af husdyrbrug

Aabenraa Kommune har udarbejdet denne skabelon til miljøgodkendelse af husdyrbrug, som giver ansøger mulighed for at indsende et udkast til miljøgodkendelse sammen med ansøgning om ændring/udvidelse af svine- og kvægbrug. Der er endnu ikke udarbejdet skabeloner for fjerkræ og pelsdyr.

Skabelonen er flere steder markeret med farver, og de betyder:

Gul = dette skal der tages stilling til.

Grønt = svin, hvilket betyder, at er det et udkast til miljøgodkendelse af svinebrug, så kan alt med blå slettes, og de grønne markeringer skal tilrettes.

Blå = kvæg, hvilket betyder, at er det et udkast til miljøgodkendelse af kvægbrug, så kan alt med grønt slettes, og de blå markeringer skal tilrettes.

Pink = disse markeringer skal slettes ved en § 11.

Der er flere steder indsat tabeller, som udfyldes, men under redegørelse skal der også stå tekst. Nogle steder i skabelonen står der **Tekst, se den gode godkendelse**. Dette betyder, at der kan hentes inspiration i den gode godkendelse, som findes på Miljøministeriets hjemmeside under landbrug/husdyrlov.

Konsekvensområdet for lugtemission ønskes beregnet, idet dette introduceres i mange af Miljøklagenævnets afgørelser vedr. klageberettigede. Konsekvensområdet beregnes ifølge Miljøstyrelsens vejledning nr. 4/1985 om begrænsning af lugtgener fra virksomheder ved formelen $L = 1,6 (Q)^{0,6}$, hvor Q er kildestyrken i LE/s. Beregningerne for konsekvensområdet bedes vedhæftede ansøgning.

I afsnit 2 må der kun rettes det, som er markeret med farve.

Kommunen skriver følgende afsnit, som ikke må røres:

- 1.3 Offentlighed
- 6.1 Ammoniak og natur
- 7.2 til om med 7.7 naturafsnit
- 12 Klagevejledning.

Aabenraa Kommune opfordrer til, at så meget som muligt af udkastet udfyldes, herunder vurderinger og vilkår, dog ikke de ovenfor nævnte afsnit, som kommunen skriver.

De vilkår, som står i skabelonen, er kun vejledende og ikke kommunens vilkårskatalog.

Det er kommunen, som i sidste ende skal udføre vurderingerne og fastsætte vilkårene. Kommunen er myndighed på miljøgodkendelsen og kan således rette i det indsendte udkast og stille andre vilkår end dem, som er indsendt til kommunen.

Ændringer fra version 2 til version 3

BAT

Beskrivelsen af BAT for de forskellige teknologier skal beskrives under de relevante afsnit og kap. 8 skal være et sammendrag og ikke en gentagelse af beskrivelsen under de relevante afsnit.

Ændringer

Under 2.6 er der indsat at den samlede vurdering ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier.

Under 3.1 er fortidsmindebeskyttelseslinier indsat sammen med fredede områder og fortidsminder.

Under 3.2 er teksten ændret under Kulturhistoriske værdier og bevaringsværdige landsbyer.

Under 3.2 er teksten ændret under Naturmæssige værdier, Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser

Under 4.9 er modtageranlæg slettet i tabellen for affald.

Under 5.1 er tabel 12 ændret, så husdyrgødningen opdelt i fast og flydende i tabellen.

Under 5.2 indsat BAT for opbevaring af flydende husdyrgødning jf. BREF.

Kap. 12 er tilrettet med hensyn til konsekvensområdet.

Bilag 2 er rettet til konsekvensområdet (Aabenraa Kommune udarbejder bilaget)

Ansøgning

Indholdsfortegnelse

Datablad	5
1 Resumé og samlet vurdering	6
1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse	6
1.2 Ikke teknisk resumé	6
1.3 Offentlighed	9
2 Generelle forhold	10
2.1 Beskrivelse af husdyrbruget	10
2.2 Meddelelsespligt	11
2.3 Gyldighed	11
2.4 Retsbeskyttelse	11
2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen	11
2.6 Meddelelse af miljøgodkendelse	12
3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	14
3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.	14
3.2 Placering i landskabet	16
4 Husdyrhold, staldanlæg og drift	20
4.1 Husdyrhold og staldindretning	20
4.2 Ventilation	23
4.3 Fodringsteknik	23
4.4 Opbevaring af ensilage	24
Rengøring af stalde	25
6 Energi- og vandforbrug	25
4.7 Spildevand, samt tag- og overfladevand	28
4.8 Sprøjtemidler, kemikalier og medicin	29
4.9 Affald	30
4.10 Olietanke	31
4.11 Driftsforstyrrelser og uheld	32
5 Gødningsproduktion og -håndtering	35
5.1 Gødningstyper og mængder	35
5.2 Flydende husdyrgødning	35
5.3 Teknikker til gødningshåndtering	37
5.4 Fast husdyrgødning og dybstrøelse/kompost	39
5.5 Anden organisk gødning	40
6 Forurening og gener fra husdyrbruget (MLM)	41
6.1 Ammoniak og natur	41
6.2 Generel ammoniakreduktion	43
6.3 Lugt	44
6.4 Fluer og skadedyr	45
6.5 Transport	46
6.6 Støj	48
6.7 Støv	51
6.8 Lys	51
7 Påvirkninger fra arealerne (MLM)	52
7.1 Udbringningsarealerne	52
7.2 Beskyttet natur	52
7.3 Nitrat til overfladevand - vandløb, søer og kystvande	52
7.4 Nitrat til grundvand	53
7.5 Fosfor til overfladevand - vandløb, søer og kystvande	53
7.6 Natura 2000	55
7.7 Påvirkninger af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV)	55
8 Bedste tilgængelige teknik (BAT)	56
9 0-alternativet og andre alternativer	59
10 Husdyrbrugets ophør	61
11 Egenkontrol og dokumentation	62
12 Klagevejledning	63
13 Bilag	65

Datablad

Titel: Miljøgodkendelse af kvægbruget på Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg. Miljøgodkendelse meddelelser i medfør af § 11 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer.

Godkendelsesdato: xx. Måned 200X

Ansøger: Tøge Petersen, Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg

Telefonnr.: Ingen

Mobilnummer: 20921920

E-mail: togepetersen@gmail.com

Ejer af ejendommen: Tøge Petersen, Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg, mobil nr.: 20921920

Kontaktperson: Tøge Petersen, Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg, mobil nr.: 20921920

Husdyrbrugets navn: Ingen

Ejendomsnr.: 580 0002195 (ejendommen, hvor det ansøgt er beliggende)

Matr.nr. og ejerlav: 10 Vilsbæk ejerlav, Holbøl

CVR nr.: 25815068

CVR/p nr.: 1008170270

CHRnr.: 48153

Biaktiviteter: Ingen

Andre ejendomme: Ansøger driver ikke andre ejendomme med husdyrhold

Miljørådgiver: Julie Skriver Nielsen, LandboSyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa, tlf. nr.: 74 36 51 08, e-mail: JUM@LandboSyd.dk

Tilsynsmyndighed: Aabenraa Kommune

Sagsbehandler, miljø: Ansøgers rådgiver Julie Skriver Nielsen, LandboSyd.

Kvalitetssikring, miljø: Navn

Sagsbehandler, natur: Marie-Luise Meyhoff

Kvalitetssikring, natur: Navn

Sagsnr: 08/17

Høring i x Kommune: Den har ikke været til høring i andre kommuner

Sagsbehandler: Navn

Øvrige afgørelser: Tilladelse til vejadgang jf. vejloven

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse

Tøge Petersen har ansøgt om miljøgodkendelse til udvidelse af kvægproduktionen på ejendommen beliggende Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg. Ansøgningen er indsendt til kommunen gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem. I ansøgningssystemet er der beregninger af bl.a. lugtgener, overholdelse af afstand og ammoniakbelastning, som hverken landmanden eller kommunen kan ændre.

Ansøgning er oprindelig indsendt den xx. april 2008, seneste revision af ansøgning er med skema nr. 4797, version x indsendt til Aabenraa Kommune den xx. måned 2009 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den xx. måned 2009. Ansøgningen fremgår af bilag 1.

Ansøgningen vedrører udvidelse af produktionen i malkekøer, kvier, småkalve og tyrekalve fra 102,40 DE til 249,74 DE. Husdyrbruget har ikke tidligere været miljøgodkendt. Udvidelsen ønskes foretaget over 5 år, da der ønskes at anvende egen avl til opformering af dyr.

Ansøger planlægger i forbindelse med udvidelsen at opføre:

- en kostald på 3523 m² (29 m x 121,5 m) med malkerobotter
- en servicebygning på 144 m² (12 m x 12 m)
- en gyllebeholder på 4500 m³
- et plansiloanlæg på 3024 m² (48 m x 63 m)
- en opsamlingsbrønd til overfladevand fra plansiloanlæg på 86 m³ samt tilhørende udsprinklingsanlæg
- en møddings- og vaskeplads på 200 m² (20 m x 10 m)
- 2 fodersiloer på 23 m³ og en højde på 9 m
- etablering af dybstrøelsesboks til kalve i eksisterende kostald, som fremadrettet vil fungere som ungdyrstald

Bygge- og anlægsarbejdet forventes at starte i marts 2011 og afsluttes i 3.kvartal af 2012. Umiddelbart efter byggeriet af den nye kostald afsluttes, flyttes køerne ind i stalden. Herefter vil der blive etableret dybstrøelsesboks i den eksisterende kostald. Hvorefter kalvene kan flyttes fra det gl. staldanlæg, som så kan rives ned. Der vil løbende ske en opformering af dyreholdet, men da der ønskes at anvende eget avl til opformeringen vil der gå 4-5 år førend dyreholdet er oppe på det ansøgte.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og arealer

Kvægbruget på Sønderbjerge 1A udvider fra de nuværende 70 køer, 32 kvier (6 – 27 mdr.), 18 småkalve (0 – 6 mdr.) og 35 tyrekalve (40 – 55 kg) svarende til 102,40 DE til 165 køer, 128 kvier (6 – 25 mdr.), 41 småkalve (0 – 6 mdr.) og 80 tyrekalve (40 – 55 kg) svarende til 249,74 DE. Der afgives 48,8 DE kvæggylle til 2 andre bedrifter. Der høres i alt 154,36 ha udbringningsarealer til produktionen, heraf 118,27 ha ejet og forpagtet areal og 36,09 ha i form af gylleaftaler.

Alle udbringningsarealerne ligger indenfor ca. 4 km af Vilsbæk, og fremgår af kortbilag 1.9.

Beliggenhed og planmæssige forhold

Der bliver etableret en kostald på ca. 3523 m² med tilhørende servicebygning på ca. 144 m², som placeres nord for eksisterende produktionsanlæg. Derudover bliver der etableret en gyllebeholder på 4500 m³ samt en møddings- og vaskeplads på 200 m² nord for det eksisterende byggeri og vest for den nye kostald. Derfor vil der blive etableret et

plansiloanlæg på 3024 m² med tilhørende opsamlingsbrønd og udsprinklingspumpe. Plansiloanlægget bliver placeret nord for eksisterende kombilade og opsamlingsbrønden bliver etableret i tilknytning til plansiloanlægget. Det gl. staldanlæg, som er bygget sammen med stuehuset nedrives, mens den eksisterende kostald forbliver og anvendes fremadrettet som ungdyrstald. Byggeriet opføres i samme materialer og i samme stil som eksisterende kombilade og staldanlæg.

Hele produktionsanlægget kommer til at ligge samlet.

Landskabelige værdier

De eksisterende bygninger og det planlagte byggeri ligger udenfor bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv. Anlægget er placeret udenfor "uforstyret område" og "værdifulde kystlandskaber", men indenfor "værdifulde landskaber".

For at mindske det samlede anlægs visuelle indflydelse på det omkringliggende landskab og landskabelige værdier stilles der krav om beplantning omkring produktionsanlægget samt vilkår om bygningshøjden.

Lugt, støv og støj

Husdyrproduktionen vil fortsætte i hele den eksisterende kostald, mens det gl. staldanlæg, som er placeret tættest på nærmeste nabo vil blive fjernet. Derudover vil der etableres en ny kostald, som placeres længere væk fra naboerne, hvorfor denne ifølge beregningerne ikke medfører forøgede lugtgener for naboerne. Nærmeste nabo ligger ca. 225 meter fra staldeanlæg i ansøgt drift mod 195 m i nudriften og den beregnede geneafstand for lugt er 75,59 meter. Der ligger ingen byzone, sommerhusområde eller lokalplans udpegede boligområder inden for 1000 m fra produktionen.

Ved levering af foder og indkøring af halm kan der forekomme støv, men det vurderes, at det ikke giver gener udenfor husdyrbruget.

Der kan forekomme støj i forbindelse med blanding af foder og ved levering af foder, samt ved transporter til og fra ejendommen. Desuden kan der komme støj fra mælke- og køleanlægget.

Transport til og fra ejendommen

Udvidelsen af husdyrbruget vil bl.a. medføre, at antallet af transporter øges fra ca. 493 til 831 årligt.

Idet transporterne ikke kommer til at gå gennem byzoneområder vurderes det, at ændringen i antallet af transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Afvente MLM

Der findes flere arealer med særlig værdifuld natur, som er beskyttet efter § 7 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. indenfor en afstand af 1000 m fra anlægget, herunder en mose 325 m øst for det nærmeste staldanlæg efter udvidelsen og et overdrev 560 m syd for det nærmeste staldanlæg efter udvidelsen. Nærmeste Natura 2000 område ligger ca. 3,7 km nord for ejendommen. Området er et fuglebeskyttelsesområde nr. 58, Hostrup sø m.fl. og et habitatområde nr. 84, Hostrup sø m.fl.

Der er et ekstremfattigkær x meter vest for anlægget.
Mark X er beliggende indenfor særlig værdifuld natur

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvandet

Hvad angår fosfor viser beregningerne i ansøgningsystemet, at kravene til maksimalt fosforoverskud er overholdt. Hvilket ligeledes gør sig gældende for kravene til nitratudvaskning til overfladevand og grundvand. Udbringningsarealerne er placeret uden for områder, der er sårbare for nitratudvaskning. Efter udvidelsen er udvaskningen til overfladevand beregnet til 83,2 kg N/ha. Udbringningsarealerne er endvidere beliggende

udenfor nitratfølsomt indvindingsområde, hvorfor det elektroniske ansøgningsystem ikke beregner nitratudvaskning fra rodzonen.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser mv. Det betyder, at udvidelsens virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som acceptable.

Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

Det vurderes at ansøger anvender BAT indenfor:

- Vand og energi, da der bl.a. genbruges vand fra køling af mælk til drikkevand, samt vaskevand, anvendes drikkekar til kørerne, anvendes lysensorer, naturlig ventilation samt frekvensstyrede pumper til malkebotterne.
- Foder, da der bl.a. tages analyser af grovfoderet og udarbejdes foderplaner på baggrund af analyserne, og endvidere opbevares kraftfoder og grovfoder uden risiko for miljøet.
- Management, da der bl.a. laves mark- og gødningsplaner, beredskabsplaner mm.
- Staldindretning, da der etableres fast gulv med 2 % hældning og dræn i midten i den nye kostald og endvidere skræbes spalterne i ungdyrstalden.
- Opbevaring af husdyrgødning, da der bl.a. anvendes gyllebeholdere, som kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger, beholderne tømmes hvert år og inspiceres visuelt og er overdækket med flydelag, dybstrøelse kan opbevares på møddingsplads og markstakke overdækkes.
- Udbringning af husdyrgødning, da der bl.a. nedfældes gylle, ikke køres på vandmættet, oversvømmet, frosset eller snedækket areal og da mængder af husdyrgødning tilpasses afgrødernes behov via mark- og gødningsplaner.

Alternative løsninger

Der har været overvejet andre alternativer, hvad angår placering af det nye byggeri, men efter en grundig gennemgang af mulighederne for en udvidelse, er det vurderet at en udvidelse nord for det eksisterende anlæg er det mest hensigtsmæssige løsning primært af hensyn til naboer og den omkringliggende natur.

Vurdering

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

Aabenraa Kommune har meddelt miljøgodkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse af husdyrbruget på Sønderbjerge 1A.

1.3 Offentlighed

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret i uge xx, 200x i Aabenraa Ugeavis for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Aabenraa Kommune har ikke modtaget henvendelser angående anmodning om at få tilsendt udkast til miljøgodkendelse.

Eller

Den x. måned 200x modtog Aabenraa Kommune henvendelse fra XX, der har anmodet om at få tilsendt udkast til miljøgodkendelse. Desuden er der indkommet bemærkninger fra xx, som omhandler xx. Bemærkningerne gav anledning til følgende ændringer af projektet.

Ansøgningsmaterialet og udkastet til miljøgodkendelse blev den x. måned 200x sendt i høring hos ansøger, naboer og andre berørte, som har anmodet herom, samt til de klageberettigede. Høringsberettigede er mærket med * i listen over klageberettigede i afsnit 12 Klagevejledning. Der var en frist på 6 (3 uger for § 11 og § 12, stk. 3 godkendelser) uger til afgivelse af bemærkninger.

Der er ikke kommet bemærkninger i høringsperioden.

Eller

Den x. måned 200x modtog Aabenraa Kommune bemærkninger fra xx. Bemærkningerne er vedlagt som bilag x.

Ansøgningen og udkastet er blevet ændret med hensyn til

- gyllebeholderens placering

Den meddelte miljøgodkendelse bliver offentlig annonceret i Aabenraa Ugeavis onsdag den x. måned 200x, og afgørelsen bliver fremsendt til klageberettigede personer, organisationer og myndigheder, samt de myndigheder der har været inddraget i sagens behandling. Disse er listet i afsnit 12 Klagevejledning.

2 Generelle forhold

Husdyrbruget er mindre end 250 dyreenheder (DE) og er derfor omfattet af § 11 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer. Hele virksomheden er godkendelsespligtig, og Aabenraa Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbruget.

Kommunen skal i forbindelse med udarbejdelse af en miljøgodkendelse vurdere om ændringen af dyreholdet kan give gener for naboer (lugt, støj, støv osv.), men også om ændringen giver en belastning på miljøet og naturen. Naturvurderingen omfatter ændringens påvirkninger af beskyttet natur i henhold til både husdyrbrugloven og naturbeskyttelsesloven, samt EU-habitat- og fuglebeskyttelsesområder. Desuden skal kommunen vurdere om diverse afstandskrav overholdes, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes og kravet om BAT er opfyldt, samt sikre at uheld forebygges.

Bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug stiller krav om reduktion af ammoniakemissionen. Kravet afhænger af tidspunktet for indsendelse af ansøgning. Ansøgninger indsendt første gang i 2007 skal reducere ammoniakemissionen med 15 % i forhold til normtallet for bedste staldsystem i 2005/2006. For ansøgninger indsendt første gang i 2008 skal ammoniakemissionen reduceres med 20 %, og i 2009 skal ammoniakemissionen reduceres med 25 %.

Denne miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse/ændring af det eksisterende husdyrbrug.

2.1 Beskrivelse af husdyrbruget

Redegørelse

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg med ejendoms nr. 580 0002195. Ansøger driver ingen andre ejendomme med husdyrproduktion.

Til husdyrbruget er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 48153, og virksomhedens CVR nr. er 25815068.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, som fremgår af ansøgningsskema nummer 4749, version x, genereret den xx. måned 200x og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den xx. måned 200x. Ansøgningen med tilhørende bilag, er vedlagt som bilag 1.

Vilkår

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af det vedlagte ansøgningmateriale, skema nr. 4749, version x, genereret den xx. måned 200x og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den xx. måned 200x og med de vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.
2. Ændringer i ejerforhold eller hvem der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles skriftligt til Aabenraa Kommune.
3. Vilkår der vedrører driften skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal vilkårene oversættes til et sprog, som de forstår.
4. En kopi af denne miljøgodkendelse skal til enhver tid være tilgængelig for driftspersonalet.

2.2 Meddelelsespligt

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelser eller ændringer i dyreholdet, herunder staldanlæggene, gødningsopbevaringsanlæggene, harmoniarealerne og lignende, før ændringerne er godkendt af Aabenraa Kommune.

De anmeldte ændringer vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan udskiftes uden en ny miljøgodkendelse, såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare end de godkendte arealer.

2.3 Gyldighed

Der gives 5 år til at udnytte godkendelsen, efter den er meddelt. Vilklårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor godkendelsen udnyttes.

Herefter gælder det, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år.

Afvielser, der skyldes naturlige produktionsudsving, brand, sygdom i besætningen mv., betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

Vilkår

5. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke være udnyttet 5 år efter meddelelse af godkendelse.

2.4 Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse på de vilkår, der er nævnt i godkendelsen indtil xx. Måned 200x.

Aabenraa Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering inden for de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, hvis:

- der fremkommer nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved miljøgodkendelsens meddelelse.

Det samme er tilfældet, hvis:

- der sker væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik, således at der skabes mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelsen skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 20xx.

2.6 Meddelelse af miljøgodkendelse

Aabenraa Kommunes afdeling for Miljø & Natur meddeler miljøgodkendelse i henhold til § 11 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer til udvidelse af husdyrbruget på Sønderbjerger 1A, 6330 Padborg.

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til en årlig produktion på:

- 165 køer (stor race)
- 128 kvier (6-25 mdr.)
- 41 småkalve (0-6 mdr.)
- 80 tyrekalve (40-55 kg).

Svarende til 249,74 DE.

Miljøgodkendelsen meddeles også til:

- en kostald på 3523 m² (29 m x 121,5 m) med malkerobotter
- en servicebygning på 144 m² (12 m x 12 m)
- en gyllebeholder på 4500 m³
- et plansiloanlæg på 3024 m² (48 m x 63 m)
- en opsamlingsbrønd til overfladevand fra plansiloanlæg på 86 m³ samt tilhørende udsprinklingsanlæg
- en møddings- og vaskeplads på 200 m² (20 m x 10 m)
- 2 fodersiloer på 23 m³ og med en højde på 9 m
- etablering af dybstrøelsesbokse til kalve i eksisterende kostald, som fremadrettet vil fungere som ungdyrstald

Det skal oplyses, at denne miljøgodkendelse ikke omfatter accept af anmeldt byggeri eller andre tilladelser/afgørelser efter anden lovgivning end efter husdyrbrugloven.

Godkendelsen gælder samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Sønderbjerger 1A, 6330 Padborg.

Miljøgodkendelsen meddeles:

- på grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger,
- efter § 11 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer og
- i henhold til de fastsatte vilkår.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring af husdyrbruget, før ændringen er anmeldt og godkendt af Aabenraa Kommune.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selv om disse regler eventuelt bliver skærpede i forhold til denne godkendelse.

Det er Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- lever op til kravene om anvendelse af bedste tilgængelige teknik
- ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt, og
- heller ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets arealer.
- ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Den xx. måned 200x

Navn
Miljøsagsbehandler
Teknik & Miljø
Miljø & Natur

Aabenraa Kommune
Plantagevej 4, 6330 Padborg
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 xx xx
landbrug@aabenraa.dk

Navn
Natursagsbehandler
Teknik & Miljø
Miljø & Natur

Aabenraa Kommune
Plantagevej 4, 6330 Padborg
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 xx xx
landbrug@aabenraa.dk

Ansøgning

3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.

Redegørelse

Husdyrbruget er beliggende i landzone ca. 470 m syd for Vilsbæk. Vilsbæk er nærmeste samlet bebyggelse. Nærmeste byzone er i Holbøl, som er beliggende ca. 2 km sydvest for anlægget. Nærmeste nabobeboelse (Sønderbjerger 2) er beliggende ca. 225 m syd for ungdomstalden.

Skræmdump, som viser ejendommen.

Der må ikke ændres på størrelsen af billedet

Afstandene er enten målt fra nærmeste stald/gyllebeholder eller fra det samlede staldanlæg som beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 1 Afstande til kommuneplaner/lokalplaner

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone	Ca. 2.070 m Ca. 2.100 m	Fra gl. stald til planlagt areal til byformål i Holbøl mod SØ Fra ungdomstald efter nedrivning af den gl. stald	50 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige sommerhusområde	Ca. 8 km	Målt fra anlægget til eksisterende sommerhusområde ved Kollund mod SØ	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål	Ca. 2.750 m Ca. 2.780 m	Fra gl. stald til vedtaget lokalplan 3/90 1102722 "Boligområde ved vandværksvej i Holbøl" Fra ungdomstald efter nedrivning af den gl. stald Ca. 290 m målt fra gl. gyllebeholder til lokalplan 5/88 1103666 "Vindmøller S for Vilsbæk" V for anlægget	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentlige formål med henblik på beboelse,	Ca. 2.720 m	Fra gl. stald til vedtaget lokalplan 7/51 1103155 "Sportsanlæg ved Kelstrupgård i Holbøl"	50 m

institutioner, rekreative formål og lign.	Ca. 2.750 m	Fra ungdyrstald efter nedrivning af den gl. stald	
Nabobeboelse	Ca. 195 m	Fra gl. stald til naboejendom S for anlægget: Sønderbjerger nr. 2	50 m
	Ca. 225 m	Fra ungdyrstald efter nedrivning af den gl. stald	

Tabel 2 Afstandskrav

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Beboelse på samme ejendom	Ca. 3 m	Fra stuehus til eksisterende stald, som vil anvendes som ungdyrstald. Nybyggeri overholder afstandskravet	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	>> 25 m	Kendes ikke, men mere end 25 m	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	Ca. 2940 m	Fra anlægget til alment vandværk i Holbøl mod SØ	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	Ca. 60 m	Fra markboring (DGU 168.953) til eksisterende stald, som vil anvendes som ungdyrstald	25 m
Vandløb	Ca. 410 m	Fra kommende ungdyrstald til beskyttet vandløb mod S	15 m
Dræn	> 15 m	Der løber en drænledning til afledning af tagvand mellem "Sønderbjerger" vej og den nye stald og gyllebeholder. Ved byggeri vil denne drænledning blive hhv. flyttet og/eller rørlægges i fast rør, så afstandskrav overholdes	15 m
Sø	Ca. 205 m	Fra ny plansilo til beskyttet sø mod Ø	15 m
Privat fælles vej/ offentlig vej	Ca. 9 m	Fra gl. gyllebeholder ud til vejen: Sønderbjerger	15 m
Naboskel	Ca. 175 m	Fra kommende ungdyrstald til naboskel mod S ved Sønderbjerger nr. 2	30 m

Af bilag 1.2 kan en del af afstandskravene til nybyggeri ses.

Kirkebeskyttelseslinie og kirkeomgivelser

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for "Kirkebyggelinien" eller udpegningen "Kirkelandskaber".

Kystnærhedszonen

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg indenfor udpegningen "Kystnærhedszonen".

Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Lavbund og okker".

Skovrejsningsområder

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Strandbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Klitfredningslinie

Der er hverken bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Skovbyggelinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Sø- og åbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Sø- og åbeskyttelseslinier".

Fredede områder, fortidsminder og fortidsmindebeskyttelseslinier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Fredede områder forslag", "Fredede områder", "Fredede fortidsminder" eller 100 meter beskyttelseslinien for fortidsminder.

Følgende arealer grænser mod V op til udpegningen "Fredede områder": 24-0 og 28-0, der dog ligger en grusvej imellem.

I museumsloven nr. 1505 af 14. december 2006 er i § 29f fastsat regler om, at der på fortidsminder og inden for en afstand af 2 meter fra dem ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes.

I henhold til naturbeskyttelsesloven, LBK nr. 1042 af 20/10/2008, må der ikke inden for 100 meter fra fortidsminder, der er beskyttet efter bestemmelserne i museumsloven foretages ændringer i tilstanden af arealet, herunder etableres hegn, placeres campingvogne og lignende. Forbuddet gælder ikke for sædvanlig hegning på jordbrugsejendomme og landbrugsmæssig drift bortset fra tilplantning. Forbuddet gælder endvidere ikke for fortidsminder, der ikke er synlige i terrænet, samt fortidsminder, der er nævnt i bilag 1 til loven.

Beskyttede sten- og jorddiger

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger".

Der er ingen arealer der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger".

I museumsloven nr. 1505 af 14. december 2006 er i § 29a fastsat regler om, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger og lignende. For sten- og jorddiger og lignende, der er beskyttet som fortidsminder, gælder alene reglerne om fortidsminder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at bygge- og beskyttelseslinjerne, samt afstandskravene er overholdt og stiller derfor ingen vilkår.

3.2 Placering i landskabet

Redegørelse

Bedriften Sønderbjerge 1A er lokaliseret i Aabenraa kommune. Ejendommen ligger i landzone og området er præget af kuperet terræn.

Ejendommens bygninger ligger efter udvidelsen ca. 225 m fra nærmeste nabo (Sønderbjerge 2), som ikke ejes af ansøger og er uden landbrugspligt. Driftsbygningerne ligger efter udvidelsen ca. 470 m syd for Vilsbæk, hvor beboelsen, som udløser nærmeste samlede bebyggelse (Vilsbækvej 15A) er beliggende. Der er ikke andre ejendomme med husdyrproduktion inden for en afstand af 300 m.

Bedriftens harmoniarealer ligger inden for en radius af ca. 4 km fra anlægget. Alle harmoniarealerne er beliggende i Aabenraa Kommune. Bedriftens arealer er kendetegnet ved talrige læhegn.

Bygningsmæssigt er der tale om et byggeri af en ny kostald på ca. 3523 m², der har en højde på 9 m, en servicebygning på ca. 144 m² med en højde på ca. 5 m, 2 stk. 23 m³ fodersiloer på 9 m højde, plansiloer med for- og bagplads i alt på 3024 m², er opsamlingsbrønd med tilhørende sprinkleranlæg til pladsvand fra plansiloerne samt en vaske- og møddingsplads på 200 m². Den eksisterende kostald vil fremadrettet anvendes som ungdyrstald og i den forbindelse vil den nordlige del af stalden, som i dag anvendes til foderopbevaring vil blive indrettet med dybstrøelsesboks til kalvene. Staldbyggeriet vil blive opført i samme materialer som det eksisterende byggeri, røde og mørkegrå stålplader samt gråt eternittag.

Da der primært anvendes naturlig ventilation i kvægstalde, kræves det at staldene bygges, så der sikres et stort luftskifte. Dette sikres primært ved at bygge stalde med stor højde og med åbne sider samt åbning i kip.

I forbindelse med udvidelse vil den gl. stald, som er sammenbygget med stuehuset, rives ned, og det samme gælder det gl. maskinhus syd for stuehuset.

Af nedenstående tabel kan ses en oversigt over ejendommens bygninger, herunder udformning og materialer. Bygningernes placering fremgår endvidere af bilag 1.1.

Tabel 3 Materialevalg

Bygning	Grundplan ca.	Bygningshøjde ca.	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
1 Stuehus	200 m ²	7,5 m	25-30°	Hvidkalket mursten og gråt eternit tag	Privat beboelse
2 Mellembygning			Rives ned		Opbevaring af diverse
3 Gl. stald			Rives ned		Ungdyr og malkestald
4 Gl. maskinhus/lade			Rives ned		Værksted og opbevaring af olie og div.
5 Ungdyrstald	1320 m ²	7 m	20°	Røde stålplader, gardiner og gråt eternit tag	Før: Kostald Efter: ungdyrstald
6 Kombilade med halvtag	1296 m ²	9 m	15°	Røde og mørkegrå stålplader og gråt eternit tag	Opbevaring af foder, halm mm.

7	Ny kostald	3523 m ²	9 m	20°	Røde og mørkegrå stålplader, gardiner og gråt eternit tag	Opstaldning af køer
8	Ny servicebygning	144 m ²	5 m	20°	Røde og mørkegrå stålplader og gråt eternit tag	Teknik- og tankrum, kontor, wc og bad
9	Gyllebeholder	1260 m ³	3 m	-	Grå betonelementer	Opbevaring af flyvende husdyrgødning
10	Ny gyllebeholder	4500 m ³	2,5 m (5 m dyb)	-	Grå betonelementer	Opbevaring af flyvende husdyrgødning
11	Ny vaske- og møddingsplads	200 m ²	2,5	-	Grå beton	Opbevaring af dybstrøelse
12	Nye fodersiloer	23 m ³	9 m	-	Hvidlig glasfibersilo	Opbevaring af kraftfoder
13	Nyt plansiloanlæg	3024 m ²	2 m	-	Grå betonelementer	Opbevaring af ensilage
14	Ny beholder til pladsvand fra plansiloanlægget	86 m ³	0 m (4 m dyb)	-	Grå betonelementer	Opbevaring af overfladevand fra plansiloanlæg

Landskabet omkring ejendommen er relativt kuperet og der vil i forbindelse med nyetablering af bygninger ske et større planeringsarbejde. Den nye kostald vil blive placeret i samme gulvkote, som den eksisterende stald (bygning 5). Dette bevirker, at stalden visse steder vil blive placeret hhv. over eller under terræn. De nye anlæg etableres alle i forbindelse med de eksisterende. Placeringen er blandt andet bestemt af produktionen på ejendommen, under hensynstagen til de logistiske forhold, og hvor en forlængelse af bygningsarealet er det mest hensigtsmæssig, af hensyn til nærmeste nabo, natur og de geologiske forhold.

Landskabelige værdier

Områder med landskabelig værdi

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde kystlandskaber".

Alle bygninger og opbevaringsanlæg ligger inden for udpegningen "Værdifulde landskaber".

Uforstyrrede landskaber

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Uforstyrrede landskaber".

Kulturhistoriske værdier og bevaringsværdige landsbyer

Der er ingen bygninger, opbevaringsanlæg eller arealer inden for udpegningen "Værdifulde kulturmiljøer".

Naturmæssige værdier

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser

Der er ingen bygninger inden for udpegningerne "Særlig næringsfattige naturarealer", men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: Mark Natur4 ligger helt indenfor og mark 5-0 grænser op til.

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Naturområder".

Der er ingen bygninger inden for udpegningerne "Områder med naturinteresser", men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: Natur1 – 5, 3-1, 3-4, 5-0, 6-0, 6-1, 9-0, 9-1, 21-0, 22-0, 23-0, 24-0, 26-0, 27-0, 30-0, 31-0, 32-0, 33-0, 34-0 og 35-0.

Arealer udpeget jf. § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug

Afventer MLM

Der er ca. 325 m til det nærmeste § 7 areal udpeget af Aabenraa Kommune. Det er et moseområde vest fra kostalden, som fremadrettet vil være ungdyrstald. Derudover er der ca. 560 m til et andet § 7 areal, udpeget af Aabenraa Kommune syd for anlægget målt fra kommende ungdyrstald. Det er et overdrevarsareal.

Natura 2000

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 3,7 km N for ejendommen målt fra ny gyllebeholder. Området er et fuglebeskyttelsesområde nr. 58, Hostrup sø m.fl. og et habitatområde nr. 84, Hostrup sø m.fl.

Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 11 km Ø for ejendommen. Området er et fuglebeskyttelsesområde nr. 64, Flensborg Fjord og Nybøl Nor.

Beskyttede naturarealer (§ 3)

Der er ingen bygninger inden for udpegningen.

Der er ca. 205 m til nærmeste Beskyttede sø mod Ø målt fra ny plansilo.

Der er ca. 410 m til nærmeste Beskyttede vandløb mod S målt fra kommende ungdyrstald. Der er ca. 325 m til nærmeste Beskyttede mose ØSØ for kommende ungdyrstald.

Der er ca. 445 m til nærmeste Beskyttede eng SØ for kommende ungdyrstald.

Følgende arealer grænser op til udpegningen "Beskyttede Vandløb": 5-0, 6-0, 9-0, 21-0, 22-0, 23-0, 24-0, 26-0, 28-0, Natur4 og Natur5.

Ydermere løber der et Beskyttet vandløb inde i mark 27-0.

En del af mark Natur4 er "Beskyttet eng", men den får ikke tildelt husdyrgødning, og er dermed ikke en del af udbringningsarealet.

Følgende arealer er "Beskyttet mose": Natur1-3, dele af Natur4 og hele Natur5, Natur9, men disse areal tildeles ikke husdyrgødning, og er ikke en del af udbringningsarealet.

Følgende marker grænser op til "Beskyttet mose": 3-1/3-4, 4-0, 4-1, 5-0, 6-0, 9-0, 9-1, 34-0 og natur 8.

Natur 8 er endvidere i forbindelse med besigtigelse af natur i nærheden af anlægget, blevet vurderet til at være et Beskyttet overdrevarsareal.

I følgende marker ligger der "Beskyttede søer": 3-1/3-4, 4-0, 6-0, 7-0, Natur3 og Natur5. Følgende grænser op til "Beskyttede søer": 5-0, Natur8, Natur9 og Natur2.

Følgende marker grænser op til "Fredskov": 20-0, 23-0, 26-0, 27-0 og 28-0

Geologiske værdier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Skovrejsning uønsket pga. geologiske forhold".

Rekreative værdier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Fritidsområder", "Eksisterende sommerhusområder", "Nye sommerhusområder", "Arealudlæg til ferie-fritidsformål", "Planlagte arealer til ferie-fritidsformål" eller "Planlagte arealer til byformål".

Vurdering

Ejendommen er beliggende i værdifuldt landskab, men Aabenraa Kommune vurderer, at der i projektet er redegjort for inddragelse af eksisterende bygninger og at behovet for det ansøgte anlæg er erhvervsmæssigt nødvendigt. Ejendommen fremtræder som en samlet enhed i landskabet, idet bygningerne er opført i tilknytning til hinanden, og således udgør ejendommens bebyggelses- og færdselsareal en hensigtsmæssig enhed.

Aabenraa Kommune vurderer at levende hegn på egnen er et karakteristisk element i landskabet, og ved at etablere et 3-rækkede hegn langs Sønderbjerger vej samt et hegn nord for det nye anlæg, så vil der ske en effektiv og visuel afskærmning. Derudover vurderes det, at ved at sætte vilkår om bygningshøjden på den nye stald, så vil byggeriet ikke virke dominerende i landskabet i forhold til det eksisterende byggeri under hensyntagen til at der sikres en god naturlig ventilation i staldanlæg.

Det vurderes, at beliggenheden og udformningen af det ansøgte ikke visuelt vil ændre væsentligt på de landskabelige værdier i området, da de nye bygninger vil blive opført i stil med de eksisterende og der plantes læhegn.

Aabenraa Kommune vurderer samlet, at den bygningsmæssige udvidelse og de deraf følgende ændringer i området ikke vil være i strid med hensynet til de landskabelige værdier i området.

Vilkår

6. Den nye kostald, servicebygning, plansiloanlæg og gyllebeholder skal opføres i materialer, dimensioner og farvevalg som beskrevet i tabel 3.
7. Nybyggeriet må højst være 10,5 m over terræn. Facader og tag beklædes med ikke-reflekterende materialer i jordfarver/mørke farver.
8. **Der etableres og vedligeholdes 3-rækkede læhegn langs Sønderbjerger vej vest for det eksisterende og det nye del af anlægget samt nord for anlægget (se bilag 1.6).** Hegnet skal bestå af egntypiske træer og buske, som i løbet af 4-5 år giver en vedvarende, effektiv og visuel afskærmning. Beplantning foretages den førstkomende plantesæson efter bygningen er taget i brug.

4 Husdyrhold, staldanlæg og drift

4.1 Husdyrhold og staldindretning

Redegørelse

I forbindelse med ændringen og udvidelsen vil der ske bygningsmæssige ændringer i staldanlægget. Den eksisterende gl. stald med dybstrøelsesbokse, som anvendes til ungdyr tages ud af drift (bygning 3). Den eksisterende kostald med senge og spaltegulv vil fremadrettet kun anvendes til ungdyr (bygning 5). Der indsættes endvidere robotskrabere på spaltearealet. I staldens nordlige ende, som i nudriften anvendes til foder opbevaring, etableres dybstrøelsesbokse til kalvene (0-6 mdr.). Der bygges en ny kostald (bygning 7), nord for den eksisterende stald (bygning 5), som indrettes med senge og fast gulv med dræn, 2 % hældning og skrabning hver anden time til alle køerne og kælvkvierner. Den indrettes endvidere med en kælvningsafdeling og der indsættes malkerobotter i stalden.

BAT staldindretning

BAT indenfor kvægbrug er ikke nærmere defineret, da der ikke er noget, der tilsvare referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF). Der er dog et enkelt BAT-byggeblad for præfabrikerede drænedegulve, samt et BAT-blad for svovlsyrebehandling af kvæggylle. BAT-byggebladet for præfabrikerede drænedegulve er historisk og ikke ajourført med hensyn til driftsøkonomi og miljøøkonomi. Desuden er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

Stald 1.1.1 (Gl. staldanlæg, Bygning 3): Det gl. staldanlæg med dybstrøelsesbokse tages ud af drift.

Stald 1.1.2 (Ungdyrstald, Bygning 5): Det forventes, at den eksisterende løsdriftsstald fra 2000, som er indrettet med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal), vil kunne for sætte uændret i ca. 20 år inden der er behov for større renoveringer. I forbindelse med

udvidelsen indsættes robotskrabere, som skraber **spaltearealet** hver **anden time**, og som forventes at kunne reducerer ammoniakfordampningen med 20 %. Der er ingen BAT Byggeblad for skrabe anlæg.

Stald 1.1.3(Ny kostald, Bygning 7): Staldindretningen i den nye kostald bliver senge med fast gulv med 2 % hældning og skrabning hver anden time. Dette staldsystem er BAT for kvæg.

Det er endnu ikke afgjort hvilket gulvfabrikat, der ønskes, eller om det bliver **en lokal** entreprenør, der skal støbe gulvet. På BAT-byggeblad 107.04-51 er kun medtaget gulve fra Perstrup Beton Industri A/S og Thisted-Fjerritslev Cementvarefabrik A/S. Det forventes at fx gulve fra Borg Beton og Cowshopping samt gulve støbt på stedet lever op til en 4 % ammoniakemission.

Stald 1.1.4:(Nyt staldafsnit til kalve, Ungdyrstald, Bygning 5): I den kommende ungdyrstald (Bygning 5) vil den nordlige ende, som i dag anvendes til foderopbevaring blive indrettet med dybstrøelsesbokse. Dybstrøelse er ikke BAT, men dybstrøelsesstalde til kalve er i overensstemmelse med god landmandspraksis og kravene til dyrevelfærd.

Fravalg af BAT teknologi

Der etableres ikke et anlæg til svovlsyrebehandling af gyllen, hverken i de eksisterende eller i de nye stalde. Svovlsyrebehandling af kvæggylle for malkekvæg er beskrevet i BAT-bladet (MST), 2. udgave, oprette 15.03.2004, revideret 17.03.2009. Det fremgår af BAT-bladet, at den sure gylle kan have negative konsekvenser ved nogle typer af beton på grund af sulfatreaktionen. Desuden giver svovlsyrebehandlingen problemer med at opretholde et naturligt flydelag.

Svovlsyrebehandling i ungdyrstalden (bygning 5) er fravalgt, da der er tale om et ældre staldsystem, hvor der ingen garanti er for, at betonen kan klare syrepåvirkningen. Der etableres dog skrabere på spaltearealet, som vurderes at være BAT for det pågældende staldsystem.

Svovlsyrebehandlingen er endvidere fravalgt i den nye kostald (bygning 7), da der ønskes at etablere et staldsystem med fast gulv. Forsuring af gyllen vil derfor kun kunne opnå en reduktion af ammoniakemissionen fra lagertankene på ca. 1 %. Derudover er der valgt at etablere gulve med tilsvarende ammoniakreduktion, som ved præfabrikerede gulve, hvilket giver den samme lave ammoniak emission som etablering af spaltegulv med forsuring.

I svinestalde er det muligt at opnå en reducerende effekt på ammoniakemissionen ved gyllekøling i kanalbunden. Der findes på nuværende tidspunkt ikke forsøg, der viser at gyllekøling har en effekt i kvægstalde. Der genindvindes endvidere varme fra nedkøling af mælk, som dækker varmebehovet til vaskevand mm. Staldene opvarmes ikke, hvorved der ikke er et varmebehov. Gyllekøling er derfor fravalgt.

Der etableres ikke luftrensning eller luftvasker, da der er tale om stalde med naturlig ventilation, hvor disse teknologier ikke kan anvendes.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer ud fra en proportionalitetsbetragtning, at det eksisterende staldsystem kan fortsætte indtil det skal renoveres og at nybyggeri af kostald er i overensstemmelse med BAT. Det vurderes endvidere, at den beskrevne indretning og drift er i overensstemmelse med gældende regler og ikke vil medføre gener for miljøet. Aabenraa vurderer, at dybstrøelsesstalde til kalve er i overensstemmelse med god landmandspraksis og krav til dyrevelfærd.

Vilkår

9. Dyreholdets omfang og sammensætning samt fordeling i de enkelte staldafsnit må ikke overstige/ændres i forhold til nedenstående tabel dog med mulighed for fleksibilitet som angivet i vilkår 15 og 16. Dyreenhedsomregningsfaktoren fremgår af bilag 1 til bekendtgørelse nr. 717 af 2. juli 2009 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Stald nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugnings-system)	Vægt/alder	Antal individer (stipladser)	DE
Bygning 5 (Staldafsnit 1.1.2)	Kvier, Ungdyrstald	Sengestald m/spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	6-25 mdr.	121	43,96
Bygning 7 (Staldafsnit 1.1.3)	Køer, Ny kostald	Sengestald med fast gulv, 2% hældning, skrabning hver 2. time	-	160	188,24
Bygning 7 (Staldafsnit 1.1.3)	Kvier, Ny kostald	Sengestald med fast gulv, 2% hældning, skrabning hver 2. time	6-25 mdr.	5	1,82
Bygning 7 (Staldafsnit 1.1.3)	Køer, Ny kostald	Dybstrøelse (hele arealet)	-	5	5,88
Bygning 7 (Staldafsnit 1.1.3)	Kvier, Ny kostald	Dybstrøelse (hele arealet)	6-25 mdr.	2	0,73
Bygning 5 (Staldafsnit 1.1.4)	Småkalve, Nyt dybstrøelse-safsnit i ungdyrstald	Dybstrøelse (hele arealet)	0-6 mdr.	41	8,37
Bygning 5 (Staldafsnit 1.1.4)	Småkalve, Nyt dybstrøelse-safsnit i ungdyrstald	Dybstrøelse (hele arealet)	40-55 kg	80 (3 stipladser)	0,74

10. Bedriften skal underrette Aabenraa Kommune:
 - om besætningens størrelse 2 år efter miljøgodkendelsen er meddelt og
 - når besætningen er nået op på 249,74 DE.
11. Den samlede årlige produktion må ikke overstige 249,74 DE.
12. Fordelingen mellem antal malkekøer, opdræt og kalve kan variere med maksimalt 10 % i DE inden for hver gruppe (malkekøer, opdræt og tyrekalve), dog således at det maksimale dyrehold beregnet over planperioden (1. august til 31. juli) ikke må overstige det godkendte antal på 249,74 DE.
13. Der tillades afvigelser i slagtekalvenes afgangsvægt, dog med en maksimal afgangsvægt på 60 kg, dog må dyreholdet ikke overstige det godkendte antal på 249,74 DE.
14. Årsproduktionen skal kunne dokumenteres efter anmodning fra Aabenraa Kommune.

15. I nybyggeri af kostalden skal etableres fast gulv med 2 % hældning, som skræbes hver anden time. Anvisningerne i byggeblad omkring pladsstøbte gulve skal følges, dog kan drærende udskiftes med mindre kanal.
16. Spaltearealet i ungdyrstalden skal skræbes hver 2. time.

4.2 Ventilation

Redegørelse

Der er ingen mekanisk ventilation på ejendommen. Der anvendes kun naturlig ventilation, og ventilationen sker gennem åbning i siden samt i kip.

Med naturlig ventilation er der sikret et stort luftskifte, hvilket medfører, at staldgulvene er forholdsvis tørre, hvilket betyder en lavere koncentration af ammoniak og lugt.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at denne form for ventilation er den bedst mulige for dyrevelfærd og minimering af lugtgener og stiller derfor ikke vilkår om ventilation.

4.3 Fodringsteknik

Redegørelse

Foder til kvæg består af ca. 60 % hjemmeavlet grovfoder, hovedsageligt majs og græs, samt indkøbt tilskudsfoder i form af færdigblandinger alene eller i kombination med forskellige råvarer som f.eks. sojaskrå, rapsprodukter, korn, roepiller m.m. Foderplanen afstemmes jævnlige med en mineralblanding for at tilgodese kreaturerne behov for næringsstoffer.

Fodersammensætningen afstemmes i forhold til dyrenes biologiske behov (kalv, kvie, malkende ko, goldko, slagteko og evt. slagtekalv). For at opnå så præcis en næringsstofsammensætning som muligt, udtages der analyser af grovfoderet. Analyserne ligger til grund for sammensætningen af det indkøbte foder. Optimeringen af foderplanen sker bl.a. på protein, så overforsyning såvel som underforsyning undgås. Overforsyning med protein medfører en belastning på miljøet, men det overbelast også koen.

På mineralsiden kan der ud fra bedriftens aktuelle grovfoderanalyser af mineralstofproducenten udarbejdes specielt sammensatte mineralblandinger, der opfylder normerne til dyrenes behov for alle mikro- og makromineraler, heriblandt fosfor, samt vitaminer. Ansøger er interesseret i at ovenstående er i orden, da ubalance i foderets sammensætning betyder forringelse af foderudnyttelsen og dermed forringelse af det økonomiske udbytte.

Bedriftens forbrug af kraft- og proteinfoder til køer og opdræt er ca. 280 tons kraftfoder pr. år. Efter udvidelsen vil der anvendes ca. 660 ton kraftfoder pr. år, således at foderforbruget stiger, med ca. 135 %. Andelen af grovfoder stiger tilsvarende med 135 %, mens forbruget af halm kun forventes at stige en smule. Hovedsageligt produceres al grovfoder på eget og forpagtet arealer.

Grovfoderet består af græs- og majsensilage, som i nudrift opbevares i 10 markstakke. I ansøgt drift vil dette opbevares i det nye plansiloanlæg, hvor der er plads til 5280 m³. Halm opbevares dels i kombilade og i markstakke.

Derudover indkøbes der kraft- og proteinfoder. Indkøbt kraftfoder opbevares i de 2 nye fodersiloer, som bliver opstillet ved den nye kostald. Siloerne bliver 23 m³ og kan hver indeholde ca. 15 tons, og der leveres 30 tons ad gangen. Kraftfoder opbevares i kostalden i nudriften. Proteinfoder opbevares i køresiloer i kombiladen.

De øvrige fodermidler, kridt og mineraler osv. leveres i sække på paller og opbevares i nudriften i kostalden, men fremadrettet vil de opbevares i kombiladen.

BAT foder

Der anvendes BAT inden for foder, da indkøbte fodermidler og ensilage opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt uden væsentlig risiko for miljøet.

I BREF er der vejledende niveauer for råprotein i BAT-foder, men der er ingen vejledende niveauer for råprotein for kvæg. Der foretages analyser af grovfoderet, som ligger til grund for sammensætningen af det indkøbte foder, samt at der udarbejdes jævnlige foderplaner, hvilket må anses for BAT indenfor foder.

Fravalg af foderteknologi?

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlig øget påvirkning af omgivelserne.

Vilkår

17. Der skal udarbejdes foderplan til de forskellige dyregrupper.

4.4 Opbevaring af ensilage

Redegørelse

I nudriften er der ca. 10 markstakke med ensilage, men i forbindelse med udvidelsen vil der blive bygget et plansiloanlæg med 4 plansiloer. Siloerne er hver især 12 m brede og 55 m lange og med en sidehøjde på 2 m. Der vil blive etableret en randzone på 4 m bagved og 4 m foran.

Efter udvidelsen vil der blive opbevaret ca. 5.280 m³ ensilage pr år. Ensilagen opbevares hovedsagligt i plansiloerne efter udvidelsen, men i markstak i nudriften.

Håndtering af ensilage vil ske således, at eventuelle lugt- og fluegener for nabobeboelser minimeres. Plansiloanlægget er placeret længst muligt fra nærmeste nabobeboelse. Endvidere vil håndteringen sikre, at risiko for tab af næringsstoffer til omgivelserne minimeres.

Såfremt der er ensilagestakke, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, vil de højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Der vil derefter gå minimum 5 år, før ensilagen igen placeres på samme sted.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der med de ansøgte tiltag vedrørende opbevaring og håndtering af foder vil mindske miljøpåvirkning af omgivelserne.

Vilkår

18. Ved etablering af ensilagestakke skal tidspunkt og placering noteres på kortbilag i driftsjournalen.
19. Markstakke, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, må højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå mindst 5 år, før markstakke igen må placeres på samme sted.
20. Kasseret ensilage fra ensilagepladser eller – siloer skal fjernes løbende og opbevares overdækket med plast eller lignende for at forhindre lugtgener.
21. Ensilage i markstak skal overholde følgende afstandskrav:

Kategori	Afstandskrav, meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 m

Fælles vandindvindingsanlæg	50 m
Vandløb (herunder dræn) og søer	15 m
Offentlig vej og privat fællesvej	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m
Nabobeboelse	50 m
Til naboskel	30 m

22. Ensilage i markstakke må ikke placeres på arealer som skrånere mod vandløb og søer, og de skal placeres så de ligger mest muligt i læ.

23. Ensilage skal overdækkes straks efter etablering af markstak.

24. Ensilagen skal overdækkes med lufttæt materiale straks efter ilægning i siloen.

Rengøring af stalde

Redegørelse

I den eksisterende løsdriftstald, hvor der fremadrettet opstales ungdyr på spaltegulv og i dybstrøelsesbokse, skrubes spalterne hver anden time og dybstrøelsesboksene udmuges. Boksene med kalve 0-1 mdr. udmuges ca. 1 gang om uge, mens boksene med kalve (1-6 mdr.) udmuges 4-5 gange årligt. Så hyppig udmugning ved de mindste kalve medfører, at der dagligt tilføres dybstrøelse til møddingspladsen.

I den nye kostald, som indrettes med fast gulv og 2 % hældning med en drænrende i midten, skrubes gulvet hver anden time. Kælvningsboksene rengøres/udmuges ca. 1 gang om ugen.

Hvis der bliver vasket i staldene, sker dette med højtryksrenser og med koldt vand. Spildevandet ledes til gyllekanal og gyllebeholder.

Malkestalden vaskes efter hver endt malkning, svarende til to gange dagligt i nudriften. I ansøgt drift anvendes malkebotter, som vasker løbende. Spildevandet ledes til gyllekanal.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at rengøring af stalde håndteres miljømæssigt forsvarligt uden væsentlig risiko for miljøet og med overholdelse af gældende krav og retningslinjer mht. rengøring.

Vilkår

Afsnittet har ikke givet Aabenraa Kommune anledning til at stille særlige vilkår ud over den generelle lovgivning.

6 Energi- og vandforbrug

Redegørelse

Elektricitet anvendes primært til malkning, markvanding, nedkøling af mælk, skrabning af gulvet, gyllepumpning samt belysning.

Der er naturlig ventilation i staldene, hvilket medfører, at der ikke bruges energi til ventilation. Med naturlig ventilation er der sikret et stort luftskifte, hvilket medfører, at staldgulvene er forholdsvis tørre, hvilket betyder en lavere koncentration af ammoniak og lugt.

Der sker ingen opvarmning af driftsbygninger med dyrehold, hvorfor der ikke bruges energi på opvarmning. Der vil genvindes varme fra mælkekøling, når den nye kostald bliver etableret – varmen vil bl.a. benyttes til at opvarme vaskevand, som anvendes til rengøring af malkebotter samt i servicebygningen.

Endvidere bruges solen som lyskilde i videst muligt omfang. Dette sker ved at have størst muligt lysindfald gennem åbne sider og lysplader i taget samt lyse farver i stalden.

Der er vågelys i staldene om natten og i den nye kostald vil der være automatiseret tænd og sluk af natlyset i stalden. Der er tale om et skumringsrelæ, der tænder og slukker afhængigt af de naturlige lysforhold.

I forbindelse med udskiftning af malkesystemet, kan der ved indsættelse af malkebotter anvendes frekvensstyrede pumper, som er energibesparende.

Logistikken i forbindelse med fodring er indrettet, så afstanden giver færrest muligt driftstimer i forbindelse med fodring, hvilket minimerer energiforbruget. Der forventes at være et mindre dieselforbrug ved foderhåndtering efter udvidelsen, når alt grovfoderet kan opbevares på fast bund og mere samlet i de nye køresiloer. Diesel og el forbruget registreres årligt.

Tabel 4 Energiforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug Efter
Elforbrug	55.000 kWh	200.000 kWh
Fyringsolie stuehus	3.500 l	3.500 l
Dieselloolie til markbruget	10.000 l	10.000 l

Vandforsyningen til husdyrproduktionen og privat forbrug stammer fra et privat alment vandforsyningsanlæg, Padborg Vandværk. Der anvendes primært vand til drikkevand og vask af malkeanlæg. Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses dagligt med henblik på at undgå spild. Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt. Der anvendes drikkekar til kørerne. Vandet, der anvendes til mælkekøling, genanvendes til drikkevand i den nye kostald. Vandforbruget registreres årligt.

Tabel 5 Vandforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Drikkevand inkl. vandspild	3.173 m ³	7.938 m ³
Vask af stald, overbrusning, iblødsætning m.v.	287 m ³	884 m ³
Rengøring af markredskaber	0 m ³	30 m ³
Sprøjtning, markbrug	20 m ³	20 m ³
I alt vandforbrug	3.480 m ³	8.872 m ³

Vandindvindingsanlæg fremgår af bilag 1.4.

Der foreligger en tilladelse på en markboring, som er placeret ca. 30 m øst for stuehuset. Tilladelsen er meddelt den 31.01.2001 til 40.000 m³ vand om året. Tilladelsen udløber den 31.12.2015.

BAT vand- og energiforbrug

Der er ikke udarbejdet BAT standarder for forbruget af energi og vand for kvægbrug, men i henhold til BREF for intensiv fjerkræ- og svineproduktion kan BAT være en reduktion af vandforbruget, hvis der sker registrering af vandforbruget ved måling, detektering

og reparationer af lækage. BAT for energiforbruget kan være en reduktion af energi. Desuden er naturlig ventilation BAT for svinestalde, hvilket burde kunne overføres til kvægstald.

Aabenraa Kommune vurderer, at husdyrbruget anvender BAT inden for energi- og vandforbrug, idet husdyrbruget registrerer vand- og energi forbruget årligt, samt har løbende opsyn med anlægget, og dagligt gennemfører en inspektionsrunde.

Der installeres lyssensorer til regulering af lys i kostalden. Der genvindes varme fra mælkekøling, når den nye kostald bliver etableret – varmen benyttes til at opvarme vand, som anvendes til rengøring af robotter samt forbrugsvand i servicebygningen mv. Vandet som anvendes til nedkøling genbruges endvidere til drikkevand. Der er naturlig ventilation i staldene og endvidere udnyttes det naturlige lysindfald i bygningerne gennem lysplader i taget. Der indsættes frekvensstyrede pumper til malkeanlægget (malkerobotter).

Der er drikkekar til køerne. Vandet skiftes ca. 1-2 gange om ugen efter behov. Maskiner vaskes med højtryksrensere.

Der er 1 markvandingsboring. Forbruget varierer, men er maksimalt på det tilladte antal m³. Ansøger benytter Planteinfo.dk, således at der kun vandes, når der er behov for det.

Det vurderes, at malkerobotter og mælkekølingsanlægget er de enkeltposter i det totale energiforbrug, der vægter mest. Løbende kontrol og vedligeholdelse af disse er således særligt relevante.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at ansøger har forholdt sig til mulighederne for at reducere energi- og vandforbruget og anvender BAT indenfor energi- og vandforbrug.

Vilkår

25. Vand- og energiforbruget skal mindst registreres hver 12. måned. Dato for aflæsning og målerstand samt forbrug skal noteres i driftjournalen, der skal opbevares i mindst 5 år.
26. Hvis elforbruget på årsplan stiger med mere end 10 % ud over det oplyste, skal der inden 3 måneder fra den seneste aflæsningsdato udarbejdes en handleplan, så elforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal forevises ved tilsyn.
27. Anlæg og installationer, der er særligt energiforbrugende, f. eks. malkerobotter og mælkekølingsanlægget skal minimum kontrolleres én gang om året og vedligeholdes således, at det altid fungerer optimalt. Dato for kontrol skal noteres i driftsjournalen.
28. Hvis vandforbruget på årsplan stiger med mere end 10 % ud over det oplyste, skal der inden 3 måneder fra den seneste aflæsningsdato udarbejdes en handleplan, så vandforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal forevises ved tilsyn.
29. Drikkevandssystemet skal minimum kontrolleres én gang om året og vedligeholdes således, at det altid fungerer optimalt.
30. Vask af stald skal foregå med højtryksrensere.
31. Der skal etableres et cirkulært fredningsbælte med en radius på 5 meter omkring alle vandboringer. Inden for fredningsbæltet må der ikke gødes, bruges eller opblandes bekæmpelsesmidler, gifte eller andre stoffer, der kan forurene grundvandet, ligesom opbevaring af gødning, bekæmpelsesmidler m.v., herunder tom emballage, ikke er tilladt.

4.7 Spildevand, samt tag- og overfladevand

Redegørelse

Spildevand fra produktionen i driftsbygningerne består af drikkevandsspild (212 m³) og rengøringsvand fra rengøring af malkebotter mv. (884 m³). Spildevandet ledes via gyllekanal til gyllebeholder.

Fra stuehuset og servicebygningen er det vurderet, at der ledes ca. 170 m³ sanitært spildevand til trixtank og videre til nedsivningsanlæg. I forbindelse med opførelse af servicebygningen etableres et nyt nedsivningsanlæg og trixtank, som formentlig bliver placeret i nærheden af den nye kostald.

Overfladevand fra vaske- og møddingsplads ledes til gyllebeholder. Der er tale om ca. 170 m³ vand på årsbasis og er fordelt på vaskevand (30 m³) samt overfladevand fra vaske- og møddingsplads (140 m³).

Spildevand fra plansiloanlægget på ca. 3024 m² ledes til opsamlingsbrønd, hvorfra det planlægges at udspinkles på et vedr. græsareal på ca. 7050 m² (se bilag 1.5). Dette areal er beliggende øst for kombiladen og stuehuset. Opsamlingsbeholderen er dimensioneret til at kunne opsamle spildevandet fra ca. en halv måneds nedbør. Den månedlige nedbør er for januar jf. gennemsnitstal fra DMI er 57 mm, hvorfor bufferkapaciteten sættes til 0,0285 m³/m². Det er beregnet, at en opsamlingsbrønd med en bufferkapacitet på min. 86 m³ samt en pumpe med en kapacitet på 9 m³/time, vil kunne sikre at spildevandet fra et kraftigt regnskyl ikke vil give anledning til miljøforurening. Dette er i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad nr. 103.09-05. I forhold til driftsstop er nødproceduren, at ansøger tilkalder maskinstation med slamsluger.

Tagvand ledes via lukkede rør og drænledninger til grøft og videre til Gejl Å. Tagvand fra stuehus ledes til nedsivning i en gl. branddam øst for stuehuset, uden videre afløb fra dam.

Rengøring af marksprøjte foregår på vaskepladsen.

Fra befæstede arealer, som anvendes som køreveje ledes overfladevand til terræn.

Tabel 6 Spildevand

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	365 m ³	1096 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vaskeplads, vaskevand	0 m ³	30 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vaske- og møddingsplads, regnvand	0 m ³	140 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Plansiloanlæg, regnvand/ensilagesaft	0 m ³	2117 m ³	Opsamlingsbrønd med udspinklingspumpe	Ingen
Sanitært spildevand fra stuehus	120 m ³	120 m ³	Trixtank	Nedsivningsanlæg

Sanitært spildevand fra folkehølsfaciliter i servicebygning	0 m ³	50 m ³	Trixtank	Nedsivningsanlæg
---	------------------	-------------------	----------	------------------

Afløbsforholdene og spildevandsanlæggene fremgår af bilag 1.5.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer at afledning af tagvand via dræn og lukkede rør til grøft fra ny kostald og servicebygning af er en tilfredsstillende løsning. Denne tilladelse gives særskilt.

Endvidere vurderer kommunen at etablering af en ny trixtank og nedsivningsanlæg til sanitært spildevand fra servicebygningen ligeledes er en tilfredsstillende løsning, som dog også kræver særskilt tilladelse.

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at håndtering af spildevand fra plansiloanlægget sker i overensstemmelse med reglerne herfor i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Ydermere vurderer kommunen, at kapaciteten i gyllebeholderne er tilstrækkelig til at rumme de givne mængder spildevand i ansøgt drift.

Aabenraa Kommune vurderer samlet set, at spildevandshåndtering ikke vil medføre gener for miljøet.

Vilkår

32. Opsamlingsbrønden til opbevaring af spildevand fra plansiloanlægget og pumpe til udsprinkling af spildevandet skal dimensioneres og benyttes i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad nr. 103.09-05.
33. Arealet, der skal anvendes til udsprinkling af spildevandet fra plansiloanlægget skal være på min. 3.000 m² og skal være tilplantet med pil, græs eller anden afgrøde som kan etableres under forudsætning af tilførsel af store vandmængder.
34. Der må ikke opbevares husdyrgødning i plansiloanlægget.

4.8 Sprøjtemidler, kemikalier og medicin

Redegørelse

Ansøgere er endvidere ikke tilknyttet sundhedsrådgivning pt., og må derfor ikke selv give dyrene medicin. Der opbevares derfor kun i særlig tilfælde medicin på ejendommen. Ansøger påtænker dog at tilmelde sig denne ordning. Evt. medicin opbevares i servicebygningen, hvor det er utilgængeligt for uvedkommende. Evt. medicinrester afleveres på apoteket.

Smøreolie opbevares i trømler på fast gulv i maskinhuset. Kemikalier til brug ved vask af malkeanlægget opbevares på fast gulv i lukkede plasticdunke.

Kunstgødning opbevares på fastbund.

Bekæmpelsesmidler opbevares på fast bund uden afløb og i aflåst rum.

Tabel 7 Sprøjtemidler, kemikalier og medicin

Type	Opbevaringssted	Mængder pr. år	Oplagret mængde
Bekæmpelsesmidler	Kombilade	50 l	10-50 l
Kunstgødning	Kombilade	50 tons	1-50 tons
Smøreolie	Kombilade	250 l	Max. 250 l
Medicin	Servicebygning	5 l	0,1 l
Kemikalier til vask af malkeanlæg	Servicebygning	250 l	50 l

Vask og påfyldning af sprøjte foregår på vaskepladsen, hvor spildevand afledes til gyllebeholder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at bekæmpelsesmidler, kunstgødning, smørelær, medicin og kemikalier opbevares og håndteres på tilfredsstillende vis.

Vilkår

35. Olie- og fedtprodukter, bekæmpelsesmidler, kunstgødning, medicin og kemikalier skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
36. Påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler må ikke ske ved direkte opsugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må ikke være risiko for afløb til dræn eller vandløb.

4.9 Affald

Redegørelse

Affald skal opbevares og bortskaffes efter Aabenraa Kommunes regulativer.

Der skal i henhold til gældende regler ske registrering af affald på stamkort. Reglerne findes i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 619 af 27. juni 2000 om affald. Stamkortet er det format som affaldsproducenten skal kunne videregive sine oplysninger om egen affaldsproduktion på. Registreringen skal indeholde oplysninger om fraktion, art, mængde og sammensætning af det producerede affald, herunder muligheder for yderligere sortering, samt indhold af visse miljøbelastende stoffer.

Ansøgere får en industricontainer på 800 l i forbindelse med udvidelsen, til alt brændbart affald jf. aftale med Mammen Erhvervscenter i Padborg. Industricontaineren placering, kan ses af bilag 1.1. Derudover forsøges affald afhændet til genbrug hos genbrugspladsen i Padborg.

Der er udarbejdet en oversigt over affaldshåndteringen, både almindeligt affald og farligt affald. Mængden pr. år er skønnede. Oversigten ses nedenstående.

Tabel 8 Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageranlæg	Mængder pr. år	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spildolie	Kombilade	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	Meget begrænset	13.02.08	06.01
Olietromle	Kombilade	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	Max. 1 stk.	15.01.04	56.20
Olie- og brændstoffiltre	Kombilade	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	1-2 stk.	16.01.07	06.05
Blyakkumulatorer	Kombilade	Ansøger	Mammen Erhvervscenter	Max. 1 stk.	16.06.01	05.99
Rester af bekæmpelsesmidler	Kombilade	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	Meget begrænset	02.01.05	05.12
Spraydåser	Kombilade	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	1-2 stk.	16.05.04	23.00
Kanyler i særlig beholder	Servicebygning	Ansøger/dyrlæge	Apotek/dyrlæge	100 stk.	18.02.02	05.13
Tørbatterier – NiCd	Servicebygning	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	5 stk.	20.01.33	77.00
Tørbatterier – Kviksølv	Servicebygning	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	5 stk.	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Industricontainer	Vognmand	Mammen Erhvervscenter	Containeren tømmes ca. hver 2. uge	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Industricontainer	Vognmand	Mammen Erhvervscenter	Containeren tømmes ca. hver 2. uge	15.01.02	52.00

Bigbags af PE-plast	Kombilade	Ansøger	Mammen Erhversgenbrug	1 tons	15.01.02	52.00
Europaller og én-gangspaller af træ	Kombilade	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	10-20 stk.	15.01.03	
Lysstofør og elsparepærer	Kombilade	Ansøger	Genbrugsstation, Padborg	10-20 stk.	20.01.21	79.00
Overdækningsplast	Plansiloanlæg	Ansøger	Mammen Erhversgenbrug	1-5 tons	02.01.04	52.00
Jern og metal	Kombilade	Skrothandler	Ukendt	100 kg	02.01.10	56.20
Diverse brændbart inkl. tomme medicinglas	Industricontainer	Vognmand	Mammen Erhversgenbrug	Containeren tømmes ca. hver 2. uge	Afhængig af indhold / 15.01.07	19.00
Pap	Industricontainer	Vognmand	Mammen Erhversgenbrug	Containeren tømmes ca. hver 2. uge	20.01.01	50.00
Papir	Industricontainer	Vognmand	Mammen Erhversgenbrug	Containeren tømmes ca. hver 2. uge	20.01.01	50.00

Der foretages service på traktorer hos maskinforhandler, hvorfor der ikke normalt forefindes ret store mængder af olie- og brændstoffiltre mm. på ejendommen. Dette medfører endvidere, at oplaget af olie og spildolie er meget begrænset.

Opbevaring af døde dyr sker på vaske og møddingspladsen efter udvidelsen, hvor dyrene er placeret skyggefuldt, overdækket og hævet over jorden. Afhentningspladsen er placeret tæt på offentlig vej, men de døde dyr kan ikke ses fra vejen. Se placering på bilag 1.1. Afhentning sker efter behov og med dags varsel. Døde dyr afhentes af Daka. Afhentning sker ca. 20 gange årligt i nudriften og forventes at stige til 48 gange årligt. Opbevaring af døde dyr sker efter forskrifterne i "Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr".

Der foretages ikke afbrænding af affald på husdyrbruget (på nær have- og skovaffald).

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaringen af affald er i overensstemmelse med kommunens regulativer og ikke vil medføre gener for miljøet med følgende vilkår.

Vilkår

37. Husdyrbrugets medicinaffald, veterinært affald mv. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende.
38. Spildolie skal opbevares i overjordiske beholdere.
39. Opbevaringen af døde dyr skal placeres, som vist i bilag 1.1.

4.10 Olietanke

Redegørelse

Der er to olietanke på ejendommen til hhv. opbevaring af fyringsolie og dieselolie. Spildolie opbevares i en olietønde på 200 l. Der opbevares kun et mindre oplag af spildolie på ejendommen, da der foretages olieskift på traktorer mm. ved serviceeftersyn hos smed og maskinforhandler.

Påfyldning af dieselolie sker på fast bund i maskinhuset.

Ved afmelding af gamle olietanke og anmeldelse af ny(e) olietank(e), samt hvis der er spørgsmål om de specielle krav til plasttanke og olietanke på husdyrbruget, så kontaktes kommunens ansvarlige for olietanke på miljoe@aabenaar.dk

Ændring i ejendommens tankforhold skal anmeldes til kommunen. Skemaet til dette findes på kommunens hjemmeside under borger/natur og miljø/miljø/olietanke.

Tabel 9 Olietanke

Olietanke	Aktiv/ afblændede	Placering	Volumen	Årgang	Tanknr.	G.nr.
Olietank til fyringsolie	Aktiv	Tilbygning til stuehus, indendørs	1200 l	1981	1676	-
Olietank til dieselolie	Aktiv	Gl. maskinhus, indendørs	1200 l	1968	248	-

Placeringen af bedriftens olietanke fremgår af bilag 1.1.

I forbindelse med udvidelsen rives det gl. maskinhus ned og den nuværende dieselolie-tank skal sløjfes. Den nye tank bliver placeret i kombiladen på fast bund, hvor påfyldningen ligeledes vil foregå.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at dieselolietanken fra 1968 ikke overholder reglerne i olietankbekendtgørelsen (Bek. nr. 724 af 1. juli 2008) og skal sløjfes hurtigst muligt. Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaringen af olie er i orden, og at der ikke er risiko for forurening af jord, kloak, overfladevand og grundvand med følgende vilkår

Vilkår

40. Nuværende dieselolietank på 1200 l (tank nr. 1676) skal senest d. 01.02.10 være sløjfet.
41. Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund. På denne måde kan spild opdages og fjernes.
42. Såfremt tanken er placeret i umiddelbar nærhed af regnvandsafløb, vandløb mm. Skal tanken stilles i en spildbakke med opkant, således at spild kan opsamles. For at undgå ophobning af regnvand, skal tanken enten placeres under tag eller indendørs.
43. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
44. Olie og andre fedtprodukter skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
45. Der skal på ejendommen altid forefindes egnet materiale til opsamling af evt. spild.
46. Tankpistol må ikke kunne fastlåses under påfyldning.

4.11 Driftsforstyrrelser og uheld

Redegørelse

Generelt er anlægget og arbejdsgangene tilrettelagt med henblik på at minimere risiko for uheld og udslip af gylle og kemikalier. Gylle tilledes den nye gyllebeholder med nye rør, og etablering foretages af autoriseret montør. Byggeriet tilstræbes at give så få gener som muligt for den daglige drift og færdsel. Den nye ensilageplads vil minimere risici for at køre fast eller vælte med traktor i marken, når der skal hentes foder fra markstakke. Dette kan især være problematisk i regnfulde år.

Gylle

Der er altid en lille risiko for gylleudslip i forbindelse med udkørsel eller pumpning fra stald til beholder.

Gyllebeholderne er omfattet af tiårsbeholderkontrolordningen og eventuelle fejl og mangler udbedres løbende. Det tjekkes løbende, om der er plads i gyllebeholderne, før der overpumpes. I forbindelse med etableringen af den nye gyllebeholder omlægges drænet, som løber mellem vejen Sønderbjerge og den nye kostald, så det kommer til at ligge i en afstand af minimum 15 m fra gyllebeholderen eller i faste rør.

Pumpning af gylle fra gyllebeholderne til gyllevogn sker med et sølvløssende tårn på gyllevognen. Der er en tilbageløbsfunktion på vognen, der sikrer, at gyllevognen ikke kan overfyldes. Desuden styres pumpen fra førerhuset i traktoren, hvilket bevirker, at der altid vil være en person tilstede, som holder øje med pumpningen. Der er ingen pumper eller faste overpumpningsrør på gyllebeholderne til påfyldning af gyllevogn og der er heller ingen spjæld på nogen af beholderne.

Der er risiko for at beholderen skades ved gylleudbringning, men da det er maskinstation, der varetager gylleudbringning, vil der altid være personer tilstede med udstyr, der kan suge spildt gylle op og tilkalde forstærkning. Det vurderes dog, at der endvidere er en lille risiko for påkørsel af beholdere ved den daglige drift, da de står i nærheden af driftsbygningerne. Den nye og den gamle gyllebeholder er dog placeret langt fra vandløb, hvorved risiko for udslip til vandmiljøet er minimal.

Der er ikke terrænhældning direkte til vandløb eller sø fra gyllebeholderne, og afstanden til nærmeste beskyttet vandløb er over 250 m fra gyllebeholderne og over 400 m nærmest beskyttet sø.

Det kan ikke udelukkes, at der kan ske uheld, så en gyllevogn vælter eller der kommer skybrud efter gylleudbringningen. Generelt køres der hensigtsmæssigt, og vejret vurderes før udbringning, så sandsynligheden for disse uheld er meget små. Hvis en gyllevogn vælter, eller en gyllebeholder sprænger, eller der sker overfyldning af beholder trods faste procedurer om tjek af kapacitet før overpumpning, vil opsamling af gylle øjeblikkeligt blive iværksat og beredskabet tilkaldt.

Strømsvigt

Der kan ske strømforstyrrelser/-svigt. Derved opstår der risiko for at gulvet ikke kan skrubes, og at gyllekanalerne ikke kan tømmes, og samme situation gør sig gældende ved, at kørerne ikke kan malkes. Til at afværge dette, vil der i forbindelse med udvidelsen blive anskaffet et nødstrømsanlæg.

Vand

I den daglige drift kan der være risiko for at vandrør sprænger. Ved sådanne uheld afbrydes vandforsyningen på hovedhanen. For at undgå frostsprængning af vandrør er der etableret cirkulation på vandrørene i staldene.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at **udarbejdelse af beredskabsplan** er i overensstemmelse med gældende retningslinjer for at begrænse skader som følge af uheld og udslip. I henhold til BREF er det BAT at have en nødfremgangsmåde til håndtering af ikke planlagte emissioner og hændelser. Aabenraa Kommune vurderer, at en beredskabsplan beskriver fremgangsmåden for uheld og derfor er BAT. **Der er derfor sat vilkår, om at der skal udarbejdes en beredskabsplan, hvis en sådan ikke allerede forefindes.**

Vilkår

47. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsforskrift, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal indsendes Aabenraa Kommune senest den **xx.xx.xx eller X mdr. efter byggeriet er færdigafsluttet.**
48. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til straks at anmelde dette til alarmcentralen, tlf.nr. 112 og efterføl-

gende straks at underrette tilsynsmyndigheden, Aabenraa Kommune på tlf.nr. 73 76 76 76.

49. Beredskabsplanen skal opbevares på et kendt og tilgængeligt sted for alle medarbejdere.
50. Medarbejderne skal være informeret om og have udleveret en kopi af beredskabsplanen. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal planen oversættes til et sprog, de forstår.
51. Beredskabsplanen skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt. Datoen for ajourføringen skal fremgå af planen.

Ansøgning

5 Gødningsproduktion og -håndtering

5.1 Gødningstyper og mængder

Redegørelse

Der er både flydende og fast husdyrgødning i anlægget i både det eksisterende og nye produktionsanlæg.

Tabel 10 Husdyrgødning

Stald nr.	Staldtype (gulvtype)	Mængde Før		Mængde Efter	
		Flydende	Fast	Flydende	Fast
1.1.1. Gl. staldanlæg (Bygning 3)	Dybstrøelse (hele arealet)		35 t		
	Sengestald m/spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	65 m ³			
1.1.2. Ungdyrstald (Bygning 5)	Sengestald m/spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	1593 m ³		784 m ³	
	Dybstrøelse (hele arealet)		77 t		
1.1.3. Ny kostald (Bygning 7)	Sengestald med fast gulv, 2% hældning, skrabning hver 2. time			3443 m ³	
	Dybstrøelse (hele arealet)				89 t
1.1.4. Nyt staldafsnit til kalve (Bygning 5)	Dybstrøelse (hele arealet)				79 t
Sum		1658 m³	112 t	4227 m³	169 t

Mængder og typer af husdyrgødning i ansøgt drift fremgår af opbevaringskapacitetsberegning i bilag 1.7.

Der afsættes gylle til gylleaftaler, 48,8 DE svarende til i alt 5211 kg N og 861 kg P. Gylleaftalearealerne er beliggende i Aabenraa Kommune.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at mængden af den producerede husdyrgødning svarer til det ansøgte dyrehold. Kommunen vurderer endvidere at husdyrgødningen opbevares miljømæssigt forsvarligt i staldene uden risiko for miljøet.

Kommunen vurderer at der ikke er behov for at stille vilkår.

5.2 Flydende husdyrgødning

Redegørelse

Den eksisterende gyllebeholder på 1260 m³ (Agritank) er opført i betonelementer og har senest haft 10 års beholderkontrol i november 2005. Den er 4 m dyb, men ca. 2,5 m over terræn. Der er dykket indløb, intet spjæld, ingen pumpe eller fast rør til overpumpning, overdækning i form af naturligt flydelag. **Ingen afskærmende beplantning i nudriften, men i forbindelse med udvidelsen etableres beplantning vest for beholderen.** Nye gyllebeholder på 4500 m³ (evt. Agritank) bliver ligeledes opført i betonelementer. Den bliver 5 m dyb, og ca. 3 m over terræn. Der vil være dykket indløb, intet spjæld, ingen pumpe eller fast rør til overpumpning, overdækning i form af naturligt flydelag. **Der vil etableres afskærmende beplantning vest for beholderen.**

Pumpning af gylle fra stald til gyllebeholder i nudrift sker med traktordrevenpumpe ved fortanken ved staldens (bygning 5) sydvestlige hjørne. I ansøgt drift etableres yderlig 1 fortank ved den nye kostalds vestlige side. Ved den nye fortank pumpes gylle til den nye beholder enten via el- eller traktordreven pumpe. Pumpning af gylle foregår under opsyn og der tjekkes løbende, om der er plads i beholderen.

Oppumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn sker med sugekran på gyllevognen. Der er en tilbageløbsfunktion på vognen, der sikrer, at gyllevognen ikke kan overfyldes.

Tabel 11 Opbevaringskapacitet

Anlæg	Kapacitet i m ³	Pumpeanlæg	Fabrikat	Opført år	Overdækning	% før	% efter
Gyllebeholder (bygning 9)	1260	Ingen	Agritank	1994	Nej	100	22
Gyllebeholder (bygning 10)	4500	Ingen	Evt. Agritank	-	Nej	0	78
Gyllekanaler (bygning 5)	500	-	-	-	-	-	-
I alt	6260					100	100

Kapacitetsberegninger fremgår af bilag 1.7

Gyllebeholderne holdes overdækket med et flydelag, som gendannes naturligt kort tid efter tømning, idet der anvendes halm i staldene. Flydelaget reducerer fordampningen væsentligt og dermed lugtafgivelsen til et minimum. Der pumpes gylle fra staldene ugentligt. Gyllen føres ned under flydelaget via et dykket indløb, hvorved flydelaget holdes intakt. Der bliver ikke etableret fast overdækning på gylletankene. Med kvæggylle er det almindeligvis ikke problematisk at etablere et godt flydelag, og der er derfor begrænset effekt ved etablering af fast overdækning. Der føres logbog over flydelaget på gyllen.

BAT gødningsopbevaring for flyende husdyrgødning

BAT med hensyn til gødningsopbevaring er jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

For begge gyllebeholdere på hhv. 1260 og 4500 m³ er der tale om:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- beholderens bund og vægge er tætte
- der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- beholderen er overdækket med naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning).

Gyllebeholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen. Det vurderes derfor, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at gyllebeholderne sikrer en god og sikker opbevaring af den flydende husdyrgødning og at der med veletablerede flydelag sikres en god næringsstofudnyttelse og tilstrækkelig begrænsning af lugtgener.

Da gyllevognen fyldes med sugekran, vurderer kommunen at risikoen for spild ved pumpning fra beholder til gyllevogn er minimal, hvorfor der på denne baggrund ikke stilles vilkår om etablering af en påfyldningsplads ved den ny gyllebeholder.

Det vurderes, at en opbevaringskapacitet på 17 måneder sikrer, at der er en god bufferkapacitet på ejendommen udover husdyrgødningsbekendtgørelsens minimumskrav.

Aabenraa Kommune vurderer, at der med overholdelse af de stillede vilkår sker en opbevaring, håndtering og udbringning af den flydende husdyrgødning, der er miljømæssig forsvarlig og ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne.

I henhold til BREF vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion er der BAT, hvis opbevaringskapaciteten for gødning er tilstrækkelig indtil yderligere behandling eller tilførsel på marken kan udføres. For boreale områder er kapaciteten 9-12 måneder i henhold til BREF. Som det fremgår af opbevaringskapacitetsberegningerne har husdyrbruget tilstrækkelige opbevaringskapacitet.

Vilkår

52. Der må ikke etableres fast pumpeudstyr på gyllebeholderne.
53. Der må ikke monteres fjernbetjent pumpeudstyr.
54. Hvis gyllen ikke suges direkte over i gyllevogn med påmonteret læsseskran, skal der senest den 1. februar 2011 etableres en støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder, hvor påfyldning af gylle ved gyllebeholderne finder sted.
55. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter en periode med daglig påfyldning er afsluttet.
56. Gyllen i gyllebeholderne må kun omrøres umiddelbart før udbringning af gyllen.
57. Håndtering af gyllen skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
58. Traktordrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, fx ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved kraftoverførselsakslen. Traktoren skal aflåses eller helt frakobles pumpeudstyret.

5.3 Teknikker til gødningshåndtering

Redegørelse

Gyllen udbringes med 25 tons slangeudlægger og 25 tons nedfælder, mens dybstrølsen udspreddes med en 15 tons vogn. Det er maskinstationen, der står for udbringning af både gylle og dybstrøelse. Langt størstedelen af gyllen udbringes med nedfælder, da mange af arealerne er beliggende i bufferzone til kvælstoffølsom natur (§ 7 arealer).

Gyllen udbringes i planternes vækstsæson, som strækker sig fra midt i februar måned til og med september måned. Udbringningen forventes at tage 8-10 dage fordelt over året og foregår primært i dagtimerne. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen nedfældes på sort jord og på græsmarker, reduceres ammoniakfordampningen og lugtgener pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Udbringning af husdyrgødningen afpasses afgrødernes behov samt eventuel tilførsel af handelsgødning. Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan hvorved det sikres,

at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte.

Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.

Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandsskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik og placering i sædskiftet, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frosset eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer, og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløb, hvor det er påkrævet.

BAT gødningshåndtering

Med hensyn til BAT og udbringningsteknik så må BAT indenfor kvægbrug kunne sammenlignes med BAT indenfor intensiv fjerkræ- og svineproduktion. BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. F. eks:

- forbud med udbringning indenfor 200 m fra byområder på weekend- og helligdage,
- udbringningsmetoder (f. eks. ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- udbringningstidspunkter, der sikrer optimal optagelse i planter,
- nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer inden for 6 timer samt
- maksimale mængder husdyrgødning pr. ha og
- krav til efterafgrøder.

Det er BAT, i henhold til BREF, at minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødning med afgrødens krav, samt tage hensyn til de pågældende markers karakteristika.

BAT indenfor kvægbrug er ikke nærmere defineret, da der ikke er noget, der tilsvarende BREF. BAT for udbringning af husdyrgødning i henhold til BREF er:

- ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker
- ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb
- at sprede gødningen så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted
- ikke at tilføre gødning til jorden, når marken
 - vandmættet
 - oversvømmet
 - frosset
 - snedækket

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at denne håndtering af husdyrgødning er BAT, idet der udarbejdes en mark- og gødningsplan, sådan at mængden af husdyrgødning tilpasses planternes forventet behov, samt tager hensyn til markernes karakteristika. Tidspunkterne for udbringning af husdyrgødning sker med hensyntagen til byområder. Desuden vurderer Aabenraa Kommune, at udbringningen og håndteringen af husdyrgødning er i

overensstemmelse med gældende lovgivning og retningslinjer, og at der arbejdes med at undgå uheld, udslip og påvirkning af miljøet.

Vilkår

59. Husdyrgødning må ikke køres ud på arealer, der er vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede.

5.4 Fast husdyrgødning og dybstrøelse/kompost

Redegørelse

I forbindelse med udvidelsen etableres en møddingsplads med fast bund, opkant og afløb til gyllebeholder. Når dybstrøelsen har ligget i 3-4 måneder og er kompostlignende (med et tørstofindhold på minimum 30 %) i ethvert delparti, bliver den kørt i markstak, som overdækkes med plast eller lignende.

Halm og fast gødning fra småkalve (0-6 mdr.) og kælvningsbokse opbevares på møddingplads. Der strøs rigeligt med halm, så tørstofprocenten er på mindst 30 %. Fast gødning oplagres på fast plads med afløb til gyllebeholder. Møddingspladsen tømmes 1-4 gange om året, dels for udbringning, dels for oplagring i markstak. Gødning fra de helt små kalve tilføres dagligt til møddingplads sammen med foderrester.

Møddingsplads bliver på 200 m² med vægge på 2 m. Møddingspladsen vil også anvendes som vaskeplads, så der forventes kun at være en opbevaringskapacitet på 200 m³.

Der produceres ca. 169 ton dybstrøelse årligt, svarende til 287 m³.

Der ligger maksimalt 96 m³ dybstrøelse på møddingspladsen ad gangen, når der køres i markstak hver 3.-4. måned.

Andelen af dybstrøelse, der køres direkte ud, er sat til 65 % svarende til normen for kvæg.

Tabel 12 Opbevaringskapacitet

Anlæg	Kapacitet i m ³	Afløb til	Opførelsesår	Overdækning	% før	% efter
Ny møddingsplads (Bygning 11)	200	Gyllebeholder	-	Nej	0	20
Markstak	230			Ja	100	80
I alt	430				100	100

BAT gødningsopbevaring for fast husdyrgødning

BAT for opbevaring af fast husdyrgødning er i BREF beskrevet for gødningsstakke, der altid er placeret på samme sted, enten i anlægget eller på marken. Følgende er beskrevet som værende BAT:

- anvende et betongulv med et opsamlingsystem og en beholder til afstrømningsvæske og,
- placeres enhver nyopførelse af gødningslagerarealer, hvor der er mindst chance for, at de kan forårsage gener over for receptorer, der er følsomme over for lugt, idet der tages hensyn til afstanden til receptorerne og den fremherskende vindretning.

For oplag i midlertidige stakke af gødning på marken er det BAT i henhold til BREF, at anbringe gødningsstakkene væk fra kvælstoffølsomme recipienter, såsom vandløb (inklusive markdræn), som afstrømningsvæsken kan løbe ned i.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaringen af fast husdyrgødning på møddingsplads og i markstak anses som BAT.

Aabenraa Kommune vurderer, at der med overholdelse af de stillede vilkår sker en miljømæssig forsvarlig opbevaring og håndtering af dybstrøelsen, og at det vil medføre mindst mulige gener for omgivelserne.

Vilkår

60. I staldafsnit med dybstrøelse skal der strøs med halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.
61. Kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. i ethvert delparti, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, må højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før kompost igen må placeres på det samme sted.
62. Ved etablering af markstak af kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. skal tidspunkt og placering noteres på et kortbilag i driftsjournalen.
63. Kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. i markstakke må ikke placeres på arealer som skrånere mere end 6 grader mod vandløb, søer eller fjorde og de skal placeres så de ligger mest muligt i læ.

5.5 Anden organisk gødning

Redegørelse

Der kan fyldes op med husdyrgødning fra andre husdyrbrug med maksimalt samme indhold af N og P som eget produceret gylle, dvs. maks. 106,80 kg N og 17,61 kg P pr. DE i perioden ind til godkendelsen udnyttes helt, eller hvis der i perioder er mindre produktion end ansøgt (fx pga. sanering, sygdom eller andet) eller hvis godkendelsen aldrig udnyttes helt.

Derudover anvendes der ikke anden organisk gødning f.eks. spildevandsslam på ejendommen.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at tilførsel af husdyrgødning fra andre bedrifter kan accepteres indenfor godkendelsens rammer.

Vilkår

64. Bedriftens arealer må ikke tilføres anden organisk gødning end husdyrgødning.

6 Forurening og gener fra husdyrbruget

6.1 Ammoniak og natur (MLM)

Produktionen på xxxxxxxxxxxxxx medfører dannelse af husdyrgødning (gylle, fast gødning), som indeholder store mængder af næringsstoffer (kvælstof, fosfor m. fl.), der ved uhensigtsmæssig behandling vil kunne tilføres naturområder og vandmiljøet. Kvælstof (ammoniak) kan også dampe fra stalde og lagre og med vind og nedbør blive ført til naturområder.

Når næringsstofferne føres til naturområder og vandmiljøet kan de bevirke en uønsket næringsberigelse (eutrofiering), som medfører at visse arter af planter og dyr, som lever bedst under næringsfattige forhold forsvinder, medens andre arter vinder frem. Derved forringes de biologiske værdier.

Eutrofiering af naturligt næringsfattige arealer såsom visse overdrev, heder og moser bevirker således at plantevæksten ændrer sig og bliver kraftig og tæt. Derved forsvinder et stort antal lave og lys krævende plantearter, og temperaturen ved jordoverfladen falder ("mikroklimaet" ændrer sig). Det medfører, at arter som kræver et varmt mikroklima (dagsommerfugle, mange biller og andre insekter) forsvinder.

Kvælstof (ammoniak) fra stalde, husdyrgødningslagre og udbringningsarealer kan derfor forringe de biologiske forhold i visse næringsfattige naturtyper.

For at beskyttet biologisk værdifulde og kvælstoffølsomme naturarealer mod eutrofiering med ammoniak, må den luftbårne ammoniak deposition (nedfald) fra husdyrbrug til naturarealer omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. (lov nr. 1572 af 20.12.2006) ikke øges, hvis afstanden er mindre end 300 meter (bufferzone I). Er afstanden mellem 300 m og 1000 m må mærbelastningen af ammoniak i naturområdet ikke overskride 0,3-0,7 kg N/ha/år (afhængig af antallet af andre husdyrbrug med mere end 75 DE der ligger nærmere bruget end 1000 meter og i bufferzone II).

De naturområder der er omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. er

- 1) Højmose
- 2) Lobeliesø
- 3) Hede større end 10 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 4) Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 5) Hede, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 6) Overdrev, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 7) Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransålbølger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Kommunen er dog forpligtet til at foretage en konkret vurdering af, om beskyttelsesniveauet er tilstrækkeligt til at sikre naturområderne den fornødne beskyttelse. Vurderes det ikke at være tilfældet (kun i særlige tilfælde), kan kommunen stille forurenings begrænsende vilkår, som rækker ud over ovennævnte fastsatte beskyttelsesniveauer.

Kommunen skal tillige vurdere, om produktionen vil være i overensstemmelse med EU's habitatdirektiv-forpligtelser. Bl. a. må produktionen ikke medføre negative påvirkninger af de arter og naturtyper som udgør udpegningsgrundlaget i internationale naturbeskyttelsesområder, og arter omfattet af direktivets bilag IV må ikke få forringede forhold. Jf. husdyrlovgivningen er ovenfor nævnte beskyttelsesniveau som udgangspunkt tilstrækkeligt til at sikre habitatdirektiv forpligtelserne. Kommunen kan dog i særlige tilfælde stille skærpede vilkår, hvis dette skønnes nødvendigt.

Redegørelse

Aabenraa kommune har besigtiget og vurderet følgende naturarealer:

- Alle af naturbeskyttelseslovens §3 beskyttede arealer indenfor/optil udbringningsarealerne
- Heder, moser, overdrev indenfor en radius af 1 km fra anlægget (Nr. Hjarupvej 30, 6230 Rødekro)

De besigtigede naturarealer omfatter.....

§ 7 natur

For at beskytte udvalgte naturområder mod næringsberigelse med ammoniak fra husdyrbrug, er der i husdyrlovens § 7, fastsat regler om beskyttelseszoner (bufferzoner) omkring en række kvælstoffølsomme naturtyper.

Billede 1 – Bedriftens og arealernes placering i forhold til naturområder med bufferzoner omfattet af husdyrlovens § 7

Redegørelse

Område **x**

Indenfor 1000m fra anlægget ligger der et naturområde (**xx billede 2**), som er omfattet af husdyrlovens § 7.

Vurdering

Område **X**:

§ 3 natur

Jf. husdyrlovens § 23 skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der er andre naturarealer end ovennævnte, som kan blive påvirket af ammoniakemissionen fra Nr. Hjarupvej 30. Vurderes det at være tilfældet (kun i særlige tilfælde), kan kommunen stille forurenings begrænsende vilkår, som rækker ud over husdyrlovens fastsatte beskyttelsesniveauer.

Jf. Naturbeskyttelseslovens § 3 må tilstanden af visse naturarealer ikke ændres, når de har et vist areal, naturindhold m. m.

Beskrivelse

Beskyttet natur er beskrevet i arealdelen af godkendelsen – afsnit **xx.xx**

Vurdering

Samlet vurdering i forhold til anlæggets påvirkning af beskyttet natur...

Vilkår

Natura 2000

Beskrivelse

Nærmeste Natura 2000 område er **xxxxxxxxxx**

Redegørelse

Vurdering

Vilkår

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde

ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af de arter, hvor projektområdet ligger indenfor eller i nærheden af artens naturlige udbredelse. Der er søgt efter registreringer indenfor de seneste 10 år i Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, *Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007*, og naturdatabaser på www.naturdata.dk, www.fugleognatur.dk og www.dofbasen.dk. Der er i databaserne ingen registreringer af de pågældende arter i eller omkring projektets udbredelsesområde.

Bemærk nedenfor vurderes udelukkende anlæggets påvirkning af arterne. Driften af husdyrbrugets arealer og påvirkningen fra disse behandles under afsnit 7.

Redegørelse

Beskrivelse af bilag IV arterne findes under arealdelen af godkendelsen – afsnit xxx

Vurdering

Vilkår

6.2 Generel ammoniakreduktion

Redegørelse

Det generelle krav om reduktion af ammoniak for husdyrbrug omfattet af husdyrbrugslovens §11 er fastlagt i husdyrbrugsbekendtgørelsens bilag 3. For ansøgninger fremsendt i 2008 gælder det, at det generelle krav om reduktion af ammoniakemissionen fra stalde og lager i forhold til bedste staldsystem med normtal 2005/2006 er 20 %.

Af ansøgningen, der er vedlagt som bilag 1, fremgår det, at der i den nye kostald etableres senge med fast gulv, 2% hældning, skrabning hver anden time. Derudover indsættes der spalteskrabere i ungdyrstalden.

Resultaterne af beregningerne af den generelle ammoniakreduktion ses i nedenstående tabel fra ansøgningssystemets afsnit 3.1. Ammoniak.

Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stalde og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere nødvendig reduktion for at opfylde kravet	-7,00 KgN
Emission fra stalde, der ikke er omfattet af det generelle krav	0,00 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet, men ingen ændring	86,97 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet og med ændring	1184,24 KgN
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning	510,05 KgN
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning	91,55 KgN

Det fremgår af tabellen blandt andet, at det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stalde og lager er opfyldt.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at etablering af fast gulv med 2 % hældning og skrabning hver anden time i den nye kostald, samt skrabning af spaltearealet i ungdyrstalden giver tilstrækkelig effekt til at sikre 20 % ammoniakreduktion, og at udvidelsen for så vidt angår ammoniak ikke vil medføre væsentlige virkninger på miljøet.

Der henvises yderligere til vilkår nr. 15 og 16 (fast gulv med 2 % hældning og skrabning hver anden time samt skrabning af spaltegulv).

Vilkår

65. Det skal sikres, at drænfunktion i det faste gulv samt skaberne altid er funktionsdygtige, således at gødning og urin hurtigt fjernes fra gulvet og ledes til gødningskanalerne. Kontrol skal ske minimum 1 gang i døgnet.

6.3 Lugt

Redegørelse

Den største kilde til lugtforurening er selve dyreholdet. Derudover kan der forekomme lugtgener i forbindelse med håndtering af husdyrgødning og ensilage.

Beskyttelsesniveauet for lugt fra husdyrbrug omfattet af husdyrbrugslovens § 11 er fastlagt i husdyrbrugsbekendtgørelsens bilag 3. I bilaget er genekriterierne til enkeltbeboelse, samlet bebyggelse og til eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde angivet. Såfremt den beregnede geneafstand er større end den faktiske afstand, skal der gives afslag.

I www.husdyrgodkendelse.dk er alle stalde indtegnet og 1) den nærmeste enkeltbeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af driftherren, 2) den nærmeste samlede bebyggelse og 3) det nærmeste eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde markeret. IT-ansøgningssystemet beregner geneafstandene og de vægtede gennemsnitsafstande.

Resultaterne af lugtgeneberegningen ses i nedenstående tabel fra ansøgningssystemets afsnit 3.2 Lugtgeneberegning.

Resultaterne af lugtberegningen ses i nedenstående tabel.

Områdetype	Beregningsmodel	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Geneafstand, nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	239,02 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	Ny	155,07 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	Ny	75,59 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Som det fremgår af nedenstående tabel er alle afstandskrav til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone overholdt.

Tabel 13. Lugtgeneafstande og konsekvensområde

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav*
Enkeltbeboelse uden landbrugspligt, som ikke ejes af ansøger	195 m	Beboelse er beliggende på Sønderbjerg 2, sydvest for den gl. stald.	75,59 m (ukorrigeret geneafstand)
	225 m	Afstanden fra ungdyrstald efter nedrivning af den gl. stald.	
Samlet bebyggelse i landzone	510 m	Udløses af beboelsesbygning på Vilsbækvej 15A, i Vilsbæk nord for den nye stald.	155,07 m (ukorrigeret geneafstand)
Byzone	2.070 m	Fra gl. stald til planlagt areal til byformål i Holbøl, sydvest for anlægget.	239,02 m (ukorrigeret geneafstand)
	2.100 m	Afstand fra ungdyrstald, efter nedrivning af den gl. stald.	

Sommerhusområde	Ca. 8 km	Fra anlægget til eksisterende sommerhusområde ved Kollund, beliggende sydøst for anlægget	239,02 m (ukorrigeret geneafstand)
-----------------	----------	---	---------------------------------------

* Afstandskravet er opgivet som de beregnede geneafstande. Der skal gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt til beboelsesbygningen ved enkelt beboelse og samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde.

Ensilagen kan i forbindelse med håndteringen give anledning til lugt. Ensilagestakkene holdes tildækket med plastik. Der vil være mindre lugtgener i forbindelse med fodring. Pga. afstanden til naboer uden landbrugspligt, skønnes det, at der ingen problemer er med lugt fra ensilagen.

I gyllebeholderne skal der altid være et intakt flydelag, der effektivt begrænser lugtavgivelsen, bortset fra i forbindelse med omrøring og tømning. Flydelaget skal inspiceres minimum 1 gang om måneden, dog flere gange ugentligt i forbindelse med omrøring og tømning og i forbindelse med reetablering af flydelag indtil flydelaget atter er intakt. Når gyllen omrøres og udbringes vil der altid være lugtgener. Markstakke med dybstrøelse holdes endvidere overdækket med plastic, hvorved lugtgener mindskes. Markstakke placeres endvidere ikke i nærheden af beboelser.

Der vil kunne forekomme lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt husdyrgødning. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Det er maskinstation, der står for udbringning af husdyrgødning. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt husdyrgødning. Da langt størstedelen af gyllen nedfældes reduceres ammoniakfordampningen og lugtgener pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Dybstrøelse nedpløjes endvidere kort tid efter udkørsel, hvorved lugtgener mindskes.

Kumulation

Anlægget er beliggende længere væk end 300 m til samlet bebyggelse og byzone, samt længere væk end 100 m til den nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger. Der er således ingen kumulation med andre ejendomme med et husdyrhold større end 75 dyreenheder.

Såfremt der efter Aabenraa Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlige større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Aabenraa Kommune meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Evt. udgifter hertil afholdes af husdyrbruget.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at lugt fra staldene samt lugt fra håndtering af husdyrgødning og ensilage ikke vil være til væsentlig gene for naboerne.

Aabenraa Kommune vurderer samlet, at projektet tager tilstrækkeligt hensyn til de naboer, der kunne blive mest generet af lugt.

Vilkår

66. Såfremt der efter Aabenraa Kommunes vurdering opstår lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Aabenraa Kommune meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Eventuelle udgifter hertil afholdes af bedriften.

6.4 Fluer og skadedyr

Redegørelse

Ejendommens skadedyrsbekæmpelse sker i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Der holdes rent og ryddeligt omkring anlæggene. Foder og gødningsrester fjernes og lægges på møddingsplads. Gulve og gangarealer holdes rengjorte. Tom emballage og andet affald bortskaffes jævnlige, og døde dyr afhentes hurtigst muligt. Ejendommen er tilmeldt kommunal rottebekæmpelse.

I varme perioder vil fluer kunne forekomme. Klækning af fluelarver er temperaturnafhængig og sker især i gødningsmåtten hos småkalve samt i efterladte foderrester. Bekæmpelse af fluer sker ved hyppig udmugning hos småkalve i sommerperioden og ved god renholdelse omkring foderbord og foderlager. Derudover udvandes der gift i dybstrøelsesboksene efter behov.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det ved effektiv renholdelse af foderbord og foderopbevaring samt hyppig udmugning ved kalvene, vil være muligt at begrænse risikoen for væsentlige fluegener og tilhold af skadedyr.

Aabenraa Kommune vurderer derfor, at bekæmpelsen af fluer og andre skadedyr som udgangspunkt må anses for at være tilstrækkelig til ikke at skabe væsentlige gener for de omkringboende. Det skal bemærkes, at retningslinierne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres jævnlige.

Vilkår

67. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrslaboratorium.
68. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).

6.5 Transport

Redegørelse

Til- og frakørsel sker ad Sønderbjergerne og gennem følgende Vilsbæk, som er en landsby. Ved gylletransporter til gylleaftalearealerne syd for ejendommen går gylletransporterne gennem Holbøl Mark, som ligeledes er en landsby. Transporterne sker typisk kl. 8-16, men kan forekomme hele døgnet i den periode, hvor der køres gylle ud eller i høst, herunder snitning af græs og ensilage. Udkørsel af gylle forsøges gjort over så kort et tidsrum som muligt, dels af driftshensyn, men også for at minimere genperioden så meget som muligt.

Husdyrgødning udbringes i planternes vækstsæson, hovedsagligt i perioden fra 15. februar til og med september måned. Udbringningen forventes at tage en uges tid fordelt over året. Husdyrgødningen udbringes af maskinstation, der kører med en 25 tons gyllevogn og en 15 tons møgvogn. En del af gylletransporterne foregår ad interne markveje, især til arealerne beliggende tæt på anlægget. Ved kørsel på offentlig vej passeres kun enkelte beboelser og landsbyer, men ingen byer.

Ved udvidelsen vil alt grovfoder blive lagt på ensilagepladsen ved slæt (græs) og majs-snitning. Der ensileres 3-5 gange årlige, afhængig af antal slætgræs der tages.

Der er på nuværende tidspunkt to ind- og udkørselsveje til ejendommen, hhv. syd og nord om anlægget. Fremadrettet vil der blive etableret en til- og frakørsel nord for den nye kostald, og den sydligste vil herefter primært blive brugt til privat kørsel.

Tabel 14 Transporter

Transporter	Før udvidelse	Efter udvidelse
--------------------	----------------------	------------------------

	Antal/ år	Kapacitet pr. transport	Trans- port- middel	Antal/ år	Kapacitet pr. transport	Trans- port- middel
Proteinfoder	18	12 tons	Lastvogn	12	24 tons	Lastvogn
Halm	25	3 tons	Traktor med vogn	60	3 tons	Traktor med vogn
Majs og græs	105	Ca. 40 m ³	Traktor med vogn	250	Ca. 40 m ³	Traktor med vogn
Korn	4	15 tons	Traktor med vogn	4	15 tons	Traktor med vogn
Kraftfoder	10	12 tons	Lastvogn	12	30 tons	Lastvogn
Sækkevare, samt bigbags	4	-	Lastvogn	4	-	Lastvogn
Fyringsolie	3	1000-1200 l	Lastvogn	3	1000-1200 l	Lastvogn
Dieselolie	10	1000-1200 l	Lastvogn	4	2500-3000 l	Lastvogn
Afhentning af tyrekalve	26	Ca. 1-2 dyr	Lastvogn	26	Ca. 3 dyr	Lastvogn
Afhentning af dyr til slag- ning	12	1-5 dyr	Lastvogn	12	5-10 dyr	Lastvogn
Afhentning af mælk	183	32 ton (1,75 t ton)	Lastvogn	183	32 ton (4,2 tons)	Lastvogn
Afhentning af døde dyr	20	Ca. 1 dyr	Lastvogn	48	Ca. 1 dyr	Lastvogn
Flyende hus- dyrgødning	66	25 tons	Gyllevogn	176	25 tons	Gyllevogn
Fast husdyr- gødning	7	15 tons	Møgvogn	11	15 tons	Møgvogn
Affald, Industri	0	-	Lastvogn	26	-	Lastvogn
Transporter i alt	493			831		

Interne transportveje fremgår af bilag 1.8 og transportvej for gylletransporter vises på bilag 1.10.

Herudover forekommer transport med mindre biler og personbiler, herunder f.eks. dyrlæge, inseminør, ydelseskontrol mv.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige støj-, støv- og lugtgener i forbindelse med transporter til og fra ejendommen.

For at mindske generne der evt. måtte være fra transport, henstilles der til, at transport primært skal foregå inden for normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme uden for disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

Vilkår

69. Transport af gylle fra ejendommen skal fortrinsvis foregå mandag til fredag, dog ikke helligedage mellem 06.00 og 17.00.
70. Sker der spild af dybstrøelse/komposteret dybstrøelse/ensilage på offentlig vej, skal dette straks opsamles.
71. Transport af foder og øvrige hjælpemidler til og fra ejendommen skal fortrinsvis ske mandag til fredag i tidsrummet kl. 07.00-18.00 og lørdag i tidsrummet kl. 07.00-14.00, dog ikke helligdage.
72. Transport af dyr til og fra ejendommen skal fortrinsvist ske mandag til fredag i tidsrummet kl. 07.00-18.00 og lørdag i tidsrummet kl. 07.00-14.00, dog ikke helligdage.

6.6 Støj

Redegørelse

De væsentlige støjkilder på bedriften er fra dyrene i forbindelse med fodring, malke og køleanlæg og markvanding samt maskinstøj ved foderblanding, gyllehåndtering, transporter og markarbejde.

Der sker en væsentlig forbedring af støjgener i forbindelse med håndtering af ensilagen ved etablering af en ensilageplads.

Der sker endvidere en lempelse af de støjgener, der kan komme i forbindelse med malkning og mælkekøling. Det skyldes til dels at de nye malkebotter er mere støjsvage end eksisterende malkeanlæg, samt at køleanlægget er placeret i den nye servicebygning, som være mere lydisoleret.

Markvanding foregår med elpumpe, og der kan komme støj herfra.

Maskinstøj fra færdsel i forbindelse med den daglige produktionen vil hovedsageligt forekommer i dagtimerne.

Det forventes dog generelt at der vil forekomme meget få unødige støjgener i forbindelse med udvidelsen, og der forventes kun minimale støjgener udenfor ejendommen.

Tabel 15 Støjkilder

Støjkilde	Placering	Driftstid
Malkning, robotter	Ny kostald	24 timer i døgnet
Malkekøling	Servicebygning	24 timer i døgnet
Fodring og blanding	Stalde, plansiloanlæg og kombilade	Hver dag, kl. 14-15
Kornvalse	Kombilade	1 t/uge, eftermiddag
Afhentning af mælk	Ved servicebygning	Hver 2. dag, eftermiddag, 20 minutter
Gyllepumpning	Ved fortanke	Ca. 1-2 timer hver uge, i dagstimerne
Udkørsel af husdyrgødning	Gyllebeholdere, møddingsplads samt transportruterne. Se bilag 1.10	Vækstsæson, primært i dagstimerne
Markvanding	Ved markboring, øste for stuehuset	Vækstsæson, døgnet rundt
Ensilage i plansiloer	Plansiloanlæg	Vækstsæson, primært i dagstimerne

Levering af kraft og protein-foder	Fodersiloer og køresiloer i kombilade	Hver anden uge, dagstimerne
------------------------------------	---------------------------------------	-----------------------------

Støjklenderne fremgår af bilag 1.3.

Landbruget på Sønderbjerge 1A har driftsbygninger beliggende i Aabenraa Kommune i det åbne land i landzonen.

Alle driftsarealerne er ligeledes beliggende Aabenraa Kommune i det åbne land i landzonen.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der sker en væsentlig forbedring af støjgener i forbindelse med håndtering af ensilagen ved etablering af en ensilageplads. Derudover vurderer kommunen, at der sker en lempelse af den støjgener, der kan komme i forbindelse med malkning, da der vil anvendes malkerobotter, der generelt anses for at være støjsvage.

Beliggenheden af landbruget Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg

I Kommuneplan 2009 for Aabenraa Kommune (der p. t. foreligger i et forslag) er der i Hovedstrukturdelen anført følgende i afsnittet 7.1 Landbrug:

7.1 Landbrug

Byrådets mål er (kun mål relevante for støj fra virksomheder er medtaget)

at landbrug drives på en sådan måde, at der tages størst mulig hensyn til naboer, natur, miljø, landskab og kulturhistoriske interesser

at landbrugets bygningsmasse placeres hensigtsmæssigt i forhold til naboer, natur, miljø, landskab og kulturhistorie.

I afsnittet 6.5 Forebyggelse af miljøkonflikter er anført følgende:

6.5 Forebyggelse af miljøkonflikter

Byrådets mål er (kun mål relevante for støj fra virksomheder er medtaget)

at forebygge og begrænse forurening i form af støj, støv og lugt m.v. fra virksomheder og trafik.

Kommunen er i Kommuneplanen opdelt i 4 geografiske områder med udgangspunkt i bymønsteret.

De 4 områder benævnes Øst, Nord, Syd og Vest.

Landbruget Sønderbjerge 1A er beliggende i Det åbne land, Syd og har arealer beliggende i det samme område.

Kommuneplanen fastsætter for planens område Syd ikke retningslinier for støjbelastning, der er til hindring for udvidelsesmulighederne for landbruget.

Denne miljøgodkendelse regulerer støjudsendelse fra ejede og forpagtede arealer. Støjudsendelse fra arealer med gylleudbringningsaftaler reguleres i forhold til ejeren af disse arealer.

Landbrugets driftsbygninger på adressen Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg er beliggende i Det åbne land, Syd.

Udsendelse af støj fra driftsbygningerne og området i umiddelbar nærhed af disse vil være uden betydning for de i kommuneplanen beskrevne planlagte områder, eksempelvis boligområder, erhvervsområder, sommerhusområder, lokalbyer, landsbyer, da afstanden til områderne er stor.

Eksempelvis er afstanden til landsbyen Vilsbæk ca. 500 meter og afstanden til lokalbyen Holbøl ca. 2200 meter.

Driftsarealer hørende til landbruget er beliggende i umiddelbar nærhed af landsbyen Vilsbæk. Afstanden fra driftsarealer til lokalbyen Holbøl er større end 1100 meter.

Landsbyen Vilsbæk er i kommuneplanen beskrevet som *Blandet bolig og erhverv*.

Vilkår

73. Bidraget fra landbruget med adressen Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land samt i landsbyen Vilsbæk ikke overskride følgende værdier:

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00 Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00 Lørdag kl. 14.00 - 22.00 Søn og helligdag kl. 07.00 - 22.00	Alle dage kl. 22.00 - 07.00
Det åbne land	55	45	40
Landsbyen Vilsbæk	55	45	40

Notationer og principper, der anvendes ved beskrivelse og regulering af ekstern støj fra landbruget, er anført i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved udendørs opholdsarealer ved boliger.

Støjgrænserne må i landsbyen Vilsbæk ikke overskrides noget sted i området.

For dagperioden kl. 07.00-18.00 skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer.

For aftenperioden kl. 18.00 -22.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede time.

For natperioden kl. 22.00 - 07.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede halve time.

Støj fra intern transport på landbrugets område medregnes i landbrugets støjbidrag.

Dog medregnes kun støjbidrag fra transport ved driftsbygninger og i umiddelbar nærhed af disse samt ved gyllebeholdere.

Ved tilkørsel af foderafgrøder som eksempelvis græs og majs til siloanlæg eller til faste oplagspladser eller ved bortkørsel af gylle/fast gødning i forbindelse med udbringning til mark kan der ses bort fra støjbidraget fra disse aktiviteter.

Støj fra faststående anlæg placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, eksempelvis fast opstillede motorer og vandpumper, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

Støj fra mobile anlæg opstillet ved driftsbygninger, eksempelvis fra blæsere på lastvogne med varer til landbruget, skal medregnes i landbrugets støjbidrag, uagtet at anlæggene måtte befinde sig på et køretøj, der ikke hører til landbruget.

Målinger/beregninger til kontrol af, at grænseværdierne er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet.

Dog kan målinger/beregninger kræves højst en gang årligt.

Tilsynsmyndigheden kan kræve, at målinger/beregninger skal foretages af et akkrediteret firma eller laboratorium eller af en certificeret person omfattet af Miljøstyrelsens godkendelsesordning "Miljømåling - ekstern støj".

Udgifterne afholdes af landbruget.

6.7 Støv

Redegørelse

I forbindelse med transporter til og fra ejendommen samt ved levering og håndtering af råvarer mv. kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. Antallet af transporter øges ikke proportionalt med besætningens størrelse, da der i mange tilfælde vil kunne medtages en større mængde pr. kørsel.

I kombiladen opbevares proteinfoder i løs vægt. Der kan forekomme støv ved levering af disse fodermidler, der leveres i løs vægt. Derudover indblæser kraftfoder i fodersiloer, hvorved der også kan forekomme støvgener.

Der kan forekomme støvgener ved indkøring af halm og valsning af korn. Der ændres dog ikke på procedurerne i forbindelse med udvidelsen.

Da den største andel af transporterne vil ske inden for normal arbejdstid forventes det ikke, at de ekstra transporter vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer at transport og håndtering af grovfoder og foderstoffer mv. ikke vil give støvgener for omkringboende. Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra ejendommen, for at begrænse støvgener, skal foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på ejendommen planlægges, herunder også levering, håndtering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Vilkår

74. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

6.8 Lys

Redegørelse

I ansøgt drift vil der normalt være tændt lys fra omkring kl. 7 i staldanlæggene og i servicebygningen. Ved robotterne og i ungdyrstalden vil der altid være tændt orienteringslys i nattetimerne.

Der opsættes udendørslamper på den nye staldbygning, så det er muligt at orientere sig i aftenstimerne. Der er dog ikke projekteret med større glaspartier i gavle osv.

Der vil være automatiseret tænd og sluk af lyset i den nye kostald og udendørsbelysningen ved stalden. Der er tale om et skumringsrelæ, der tænder og slukker afhængigt af de naturlige lysforhold.

Vurdering

Ejendommens stalde ligger forholdsvist lang og afskærmet i forhold til de omkringboende. Med baggrund i staldenes placering og fremtidige beplantningen vurderes det, at driften ikke vil give anledning til væsentlige lysgener for de omkringboende.

Vilkår

75. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener uden for ejendommens eget areal.

7 Påvirkninger fra arealerne (MLM)

7.1 Udbringningsarealerne

Redegørelse

Oversigt over ejede/ forpagtede arealer findes i bilag 1, afsnit 4.1.3 og aftalearealerne er i afsnit 4.1.4.

Bilag 1.16 viser udbringningsarealernes placering.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at.....

Vilkår

7.2 Beskyttet natur

§ 3 natur

Redegørelse

Jf. husdyrlovens § 23 skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der er andre naturarealer end ovennævnte, som kan blive påvirket af ammoniakemissionen fra Nr. Hjarupvej 30. Vurderes det at være tilfældet (kun i særlige tilfælde), kan kommunen stille forurenings begrænsende vilkår, som rækker ud over husdyrlovens fastsatte beskyttelsesniveauer.

Jf. Naturbeskyttelseslovens § 3 må tilstanden af visse naturarealer ikke ændres, når de har et vist areal, naturindhold m. m.

Beskrivelse og vurdering...

Område X:

Område x:

Billede 2 Viser placeringen af beskyttet natur og udbringningsarealer, samt hvilke naturarealer der er besigtiget (x-x)

Vurdering

Samlet vurdering...

Vandhuller

Moser

Vandløb

m.m

Vilkår

7.3 Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande

Kvælstof, herunder nitrat, der føres til overfladevand, stammer hovedsageligt fra gødskningen på landbrugsarealer. En del af den tilførte kvælstof optages ikke af afgrøden på marken, men siver igennem rodzonen til det øvre grundvand, eller løber via dræn og grøfter til vandløb, søer og i sidste ende til havet.

Undervejs omdannes en stor del af de nedsivende kvælstofforbindelser dog til luftformigt kvælstof, via en proces kaldet kvælstofreduktion. Hvor stor kvælstofreduktionen er, afhænger af jordbundstypen og hvor hurtigt nitraten føres til vandløb eller søer. På drænedes arealer føres nitrat væsentligt hurtigere til vandmiljøet end på udrænedes arealer, hvor det skal føres via grundvandet til vandmiljøet (*DMU faglig rapport nr. 616 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*). Når kvælstoffet er nået ud i vandløbene er reduktionen meget lav, 2% ca. (*DMU faglig rapport nr. 616 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*), dvs. stort set al den kvælstof der ender i vandløbene, ender i havet.

Når nitrat kommer ud i vandmiljøet påvirker det naturen ved, at det bruges af planterne som næringsstof og giver en større planteproduktion af sump- og undervandsplanter samt alger, der i høje koncentrationer giver uklart vand. Normalt anses kvælstof i vandløb ikke for at have stor betydning for levevilkårene for planter, fisk og andet dyreliv. Her er det som regel andre faktorer, fx de fysiske forhold, der er mere afgørende for plante- og dyrelivet (*Næringsstoffer- arealanvendelse og naturgenopretning, Temarapport DMU 13/1997*). En reduktion i udvaskning af kvælstof (og andre næringsstoffer) vil dog utvivlsomt føre til en mindre grødevækst og mindre produktion af organisk stof i vandløbet, hvilket vil forbedre miljøtilstanden og leveforholdene for dyrelivet, samt give mindre tilførsel af organisk stof og næringsstoffer til søer og havet. Kraftig grødevækst kan reducere iltindholdet i vandløbet med deraf negativ virkning på dyrelivet til følge.

Lovgivningen stiller krav om begrænsning af tilførsel af kvælstof til overfladevand, hvis et husdyrbrug, der ønskes etableret, ændret, eller udvidet, har udbringningsarealer, der afvander til særligt sårbare vandområder i Natura 2000 områder. For landbrug, der afvander til sådanne naturområder stilles krav om et lavere husdyrtryk pr. hektar, end de generelle harmoniregler giver mulighed for. Kravene stilles kun til arealer, der ligger indenfor områder, der ifølge Skov- og Naturstyrelsens kortværk, er omfattet af nitratklasse 1, 2 eller 3. Nitratklasserne er baseret på overfladevandområdernes kvælstoffølsomhed samt størrelsen af reduktionspotentialiet (hvor meget nitrat der omsættes i jorden) (*DMU faglig rapport nr. 616 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*).

Redegørelse

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at.....

Vilkår

7.4 Nitrat til grundvand

Redegørelse

Billede - Placering af udbringningsarealer i forhold til Nitratfølsom indvindingsopland

Vurdering

Vilkår

7.5 Fosfor til overfladevand - vandløb, søer og kystvande

Fosfor har stor betydning for søers biologiske kvalitet, idet det oftest er det begrænsende næringsstof og dermed er styrende for algevæksten. I fjordene er det i stigende omfang fosfor der påvirker forekomsten af iltsvind.

Derimod har fosfor mindre betydning for vandløbs biologiske kvalitet. Alligevel er indholdet af fosfor i vandløb meget vigtigt, fordi fosfor transporteres via vandløb til søer og marine områder.

I modsætning til kvælstof, der generelt udvaskes til grundvand og overfladevand fra hele landbrugsfladen, er billedet af fosfor mere kompliceret med flere betydende transportveje, der fører det til vandløb, søer eller kystvande. Fosfortab fra landbrugsjorde forgår især i forbindelse med 3 forhold:

- Vanderosion (ved overskudsnedbør) eller jordfygning, hvor fosfor tabes sammen med jordpartiklerne
- Udsvæmning via dræn og øvre grundvand af vandopløst fosfor. Især på lavbundsarealer
- Nedbrydning af brinkerne i vandløbene. Jo mere fosfor, der er bundet i jordpartiklerne, jo større fosfortab

Fosfor bindes typisk hårdt i jorden, men jordens evne til at binde fosfor er ikke ubegrænset. Derfor er det vigtigt for at undgå fremtidige miljømæssige problemer med fosfor, at sikre en rimelig balance mellem tilført fosfor og den fosfor der fjernes af afgrøderne. Hvor der tilføres mere fosfor end planterne optager er der tale om et fosforoverskud.

Hovedparten af fosfor-tabet sker fra kuperede marker i omdrift langs vandløb og fra drænedes lavbundsarealer. Også hvor jordens p-tal (mængden af opløst fosfor i jordvandet) er højt kan der være et stort fosfortab via sprækker til dræn eller grundvand. Humusjords evne til at binde fosfor er mindre end sandjords og især lerjords evne, og der vil derfor være større risiko for fosfortab fra humusjord

I "lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug" og tilhørende Bekendtgørelse er der fastsat generelle beskyttelsesniveauer i forhold til fosforoverskud, der gælder for husdyrbrugsprojekter med udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, der afvander til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor. Kortværket, der angiver disse Natura 2000 områder, som er overbelastet med fosfor omfatter ikke oplandene til de søtyper, som klassificeres som sårbare recipienter, men hvis beliggenhed ikke kendes endnu.

Kravet til fosforoverskuddet på udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, der afvander til Natura 2000 vandområder, overbelastet med fosfor, afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles krav til fosforoverskud på drænedes lerjorder og lavbundsarealer, herunder drænedes og grøftede sandjorder. Der stilles ikke krav om fosforoverskud, hvis der i den ansøgte situation, kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget. Beregninger af fosforoverskud omfatter ikke tilført fosfor i handelsgødning.

Det fremgår af lovgivningen, at det fastsatte beskyttelsesniveau som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at sikre overensstemmelse med habitatdirektivforpligtelserne. Kommunen kan dog i ganske særlige tilfælde skærpe kravene i forhold til lovgivningens generelle beskyttelsesniveau. Vadehavet er i henhold til kortværket i lovgivningen ikke udpeget som sårbart overfor fosfor.

Redegørelse

Billede x – Udbringningsarealer i forhold til lavbundsarealer, hvor der er risiko for forøget udsvæmning af fosfor

Vurdering

Vilkår

7.6 Natura 2000

Redegørelse

Vurdering

Vilkår

7.7 Påvirkninger af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af de arter, hvor projektområdet ligger indenfor eller i nærheden af artens naturlige udbredelse. Der er søgt efter registreringer indenfor de seneste 10 år i Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, *Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007*, og naturdatabaser på www.naturdata.dk, www.fugleognatur.dk og www.dofbasen.dk. Der er i databaserne ingen registreringer af de pågældende arter i eller omkring projektets udbredelsesområde.

Redegørelse

Spidssnudet frø.

Løgfrø.

Løvfrø.

Stor Vandsalamander.

Markfirben.

Flagermus.

Odder.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller.

Vurdering

Vilkår

8 Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Redegørelse

Et af hovedformålene med lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, er at fremme anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT = Best Available Techniques), herunder renere teknologi.

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i IPPC-direktivet¹, hvorefter fremgår følgende:

I direktivets artikel 2, nr. 11, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som: "det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed."

Der forstås ved:

"teknik": både den anvendte teknologi og den måde, hvorpå anlæg konstrueres, bygges, vedligeholdes, drives og lukkes ned.

"tilgængelig": udviklet i en målestok, der medfører, at den pågældende teknik kan anvendes i den relevante industrisektor på økonomisk og teknisk mulige vilkår, idet der tages hensyn til omkostninger og fordele, uanset om teknikken anvendes eller produceres i den pågældende medlemsstat eller ej, når blot driftslederen kan disponere over teknikken på rimelige vilkår.

"bedste": mest effektive teknik til opnåelse af et højt generelt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed.

Kravet om BAT gælder for både eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af etablering, udvidelse eller ændring. For krav til eksisterende dele af anlægget skal der fastsættes en rimelig frist til at opfylde BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en udvidelse eller ændring².

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må anskues i forhold til virksomhedens størrelse, og om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen. Fastlæggelse af BAT er generaliseret i den forstand, at vurderingen foretages i forhold til, hvad der i almindelighed er opnåeligt i den pågældende industrisektor, jf. direktivets artikel 2, nr. 11.

BAT skal i alle tilfælde anvendes med henblik på at nedbringe den samlede, miljømæssige belastning af omgivelserne. Husdyrbrug skal derfor anvende teknik, der kan anses som BAT, også i tilfælde, hvor mindre omkostningskrævende foranstaltninger ville være tilstrækkelige til at opfylde det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3. Kravet om BAT kan således betyde, at næringsstoffab eller anden forurening bringes ned under det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsen³. Det bemærkes endvidere, at kravet om BAT er uafhængigt af, om produktionen vil påvirke særligt sårbare områder væsentligt eller ej. Hvis anvendelse af en BAT-teknik – f.eks. en gulvtype – bringer husdyrbrugets forurening under beskyttelsesniveauet i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3 medfører dette ikke, at BAT-teknologier i andre henseender f.eks. foderteknologier alene af denne grund kan fravælges.

¹ Rådets direktiv (96/61/EF) af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening, kodificeret ved direktiv 2008/1/EF

² Forslag til lov om miljøgodkendelse (L55, Folketingsåret 2006-2007), særtryk, side 36.

³ Forslag til lov om miljøgodkendelse (L 55, Folketingsåret 2006-2007), særtryk, side 37.

Vilkår om BAT indebærer ikke, at der stilles krav om anvendelse af bestemte teknologier. Men princippet om BAT pålægger myndighederne i vilkårsfastsættelsen at lægge vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelsen af BAT.

En ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 12 skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets valg af BAT, jf. husdyrbrugbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. G, nr. 27-28. Oplysningerne skal gives i en redegørelse med dokumentation for, i hvilket omfang det valgte projekt bygger på anvendelse af den mindst forurenende og ressourceforbrugende teknik vedrørende bl.a. råvarer, energi, vand og andre hjælpestoffer, produktionsanlæg, processer og affaldsfrembringelse. Redegørelsen skal indeholde et resumé af de væsentligste af de eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. Ansøgningen skal også indeholde oplysninger om anvendelse af BAT til reduktion af ammoniakemission og udvaskning af nitrat, samt oplysninger om, hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes. Ansøger er således ansvarlig for at undersøge og vurdere mulighederne for at anvende BAT.

Af Miljøstyrelsens svar nr. 56 på Frequently Asked Questions (FAQ) fremgår, at BAT-redegørelse i sager efter husdyrbruglovens § 12 som minimum skal indeholde følgende:

Oplysninger BAT-redegørelse for § 12

- Management
 1. Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder de anvendte teknologier.
- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:
 2. Foder
 3. Staldindretning
 4. Forbrug af vand og energi
 5. Opbevaring/behandling af husdyrgødning
 6. Udbringning af husdyrgødning

Redegørelsen skal indeholde en systematisk gennemgang af, om de teknologier, der er valgt inden for de enkelte områder, lever op til niveauet for BAT. Gennemgangen skal omfatte både de eksisterende og nye dele af anlægget. Redegørelsen skal endvidere indeholde et resumé af de væsentligste eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. I den forbindelse skal det begrundes, hvorfor der eventuelt er fravalgt løsninger, der er miljømæssigt bedre. Såfremt der i en eksisterende stald ikke anvendes bedst tilgængelige staldteknologier, skal der redegøres for, hvornår stalden vil blive renoveret, således at den kommer til at leve op til niveauet for bedste tilgængelige staldsystem.

Når det gælder svine- og fjerkræbrug skal redegørelsen på alle de nævnte 6 områder relateres til de teknologier, der er beskrevet i EU-kommissionens reference dokument om BAT vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion fra juli 2003⁴. F.eks. under foder-teknologier angiver BREF-dokumentet, at fasefodring og fytasetilsætning betegnes som bedste tilgængelige teknik. Såfremt der ikke anvendes disse fodringsteknikker skal det begrundes.

BAT inden for kvægbrug er ikke nærmere defineret, da der ikke er udarbejdet et BREF-dokument, der svarer til BREF-dokumentet vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion af den grund, at kvæg ikke er listet i IPPC-direktivets artikel 6.6. Det fremgår af husdyrbruglovens § 19 og § 23, at Aabenraa Kommune ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter § 12 skal sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik og varetage hensyn til anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Da der i husdyrbrugloven således ikke skelnes mellem dyrearter, skal der redegøres for anvendelse af BAT på alle husdyrbrug uanset dyreart.

⁴ BREF-dokument, Referencedokument for bedste tilgængelige teknikker vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, 2003

For så vidt angår husdyrbrug omfattet af husdyrbruglovens § 12 skal ansøgeren orientere sig og over for Aabenraa Kommune redegøre for de mulige valg og/eller fravalg af BAT, der er beskrevet i Skov- og Naturstyrelsens og Miljøstyrelsens vejledninger, Miljøstyrelsens BAT-blade, Skov- og Naturstyrelsens BAT-byggeblade samt BREF-dokumentet for svine- og fjerkræavl.

Aabenraa Kommune har taget stilling til ansøgerens BAT- redegørelse, og Aabenraa Kommune har vurderet, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik i relation til husdyrbrugloven.

Der er redegjort for anvendelse af bedste tilgængelige teknik under de relevante afsnit i miljøgodkendelsen. I de samme afsnit findes ligeledes vurderingerne og eventuelle vilkår.

I nedenstående tabel vises en samlet oversigt over hvilke områder BAT-redegørelsen har omfattet, i hvilke afsnit redegørelse, vurdering og vilkår kan findes, og hvilke vilkår der er blevet stillet.

Tabel 16 Oversigt og BAT

BAT områder	Afsnit med redegørelse, vurdering og vilkår	Stillede vilkår
Management	Se nedenstående	
Foder	Se afsnit	
Staldindretning	Se afsnit	
Forbrug af vand og energi	Se afsnit	
Opbevaring/behandling af husdyrgødning	Se afsnit	
Udbringning af husdyrgødning	Se afsnit	
Affald	Se afsnit	
Reduktion af ammoniakemission	Se afsnit	
Reduktion af udvaskning af nitrat	Se afsnit	
Fosforoverskud og udledning af fosfor	Se afsnit	
Nødfremgangsmåde, ikke planlagte hændelser	Se afsnit 4.11 og kap. 11	

Management

Der lægges stor vægt på godt management og god staldhygiejne. Ved at strø godt i sengebåsene og give rigeligt med strøelse i dybstrøelsesboksene samt hyppig skrabning af det faste gulv skabes et tilpas miljø for dyrene.

Med den nye ensilageplads er foderet nærmere produktionen, og foderet kan blandes i en mixervogn uden risiko for at få "forurenende" stoffer i, herunder jord. Dermed opnås bedre sundhed.

På sigt vil det være robotter der malker, hvilket bevirker at en person kan passe flere køer. Desuden kan der trækkes lister med sundhedsparametre, hvorved der spares tid på opsyn. Generelt er robotmalkning en stor hjælp til at få en bedre management.

Derudover vil robotmalkning medfører bedre arbejdsvilkår, herunder arbejdslempelse, da den fysiske belastning ved robotmalkning er meget begrænset i forhold til malkning i den eksisterende sildebensmalkestald.

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.

Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der vil blive udarbejdet en beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, gylle, brand mv. er beskrevet.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for reparationer og vedligehold. I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn og hver aften tages en inspektionsrunde på ejendommen for tjekke om anlægget kører, som det skal. Der foretages løbende service på anlæggene efter behov.

Vurdering

I henhold til BREF er godt landmandskab er en vigtig del af BAT herunder bl.a. at have en nødfremgangsmåde til håndtering af ikke planlagte hændelser, iværksætte reparations- og vedligeholdsarbejde.

Aabenraa Kommune vurderer, at BAT indenfor management er opfyldt, idet der udarbejdes en beredskabsplan, og anlægget holdes under opsyn i løbet af dagen, samt at der gennemføres en inspektionsrunde om aften.

Samlet vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der i ansøgningen systematisk er sket en gennemgang af, om de teknologier, der er valgt indenfor de enkelte områder, lever op til niveauet for BAT, og at bedriften anvender den bedste tilgængelige teknik.

9 0-alternativet og andre alternativer

0-alternativet

0-alternativet vil være, at der ikke udvides på ejendommen. Der vil endvidere ikke blive opført ensilageanlæg, vaske- og møddingsplads samt gyllebeholder.

Ansøgningen beskriver dels de miljømæssige konsekvenser af produktionen, dels forskellen i miljøpåvirkning mellem den ansøgte produktion og den produktion, der kan oprettholdes, hvis der ikke meddeles tilladelse til produktionsændringen.

Ønsket om produktionsændringen er begrundet i behovet for tilpasning til strukturudviklingen i landbruget. Stigende priser på råvarer samt bortfald af tilskud medfører et behov for yderligere rationalisering og effektivisering, herunder øget specialisering og en større produktion. Udvidelsen er dermed baseret i, at bedriften fortsat skal være konkurrencedygtig, tidssvarende og fastholde beskæftigelsen.

Såfremt der ikke opnås miljøgodkendelse af den ønskede produktionsændring vil ansøger stå med en ejendom, der ikke er optimal for vedkommende. Det være sig økonomisk men også med henblik på systematisering og optimering af arbejdsrutiner. Det vil betyde, at ansøger på sigt vil være mindre motiveret for at investere i anlægget, hvilket kan betyde forringelser for miljøet og dyrevelfærden. En sådan nedslidningsstrategi vil på sigt kunne medføre, at ejendommen afhændes. Det vil betyde tab af arbejdspladser på ejen-

dommen og i følgeindustrierne samt bidrage til en yderligere affolkning af landdistrikterne.

Med miljøgodkendelsen vil det for ansøger være muligt at opnå en større rationalisering i arbejdsgangen, hvilket vil medføre, at det daglige arbejde udføres på den mest optimale måde. Dette vil endvidere sikre, at ansøger får større mulighed for at tiltrække kvalificeret arbejdskraft, der kan være med til at aflaste ansøger i det daglige og sikre, at ansøger opnår mere tid til driftsledelse, når der sker en aflastning i det mere manuelle arbejde.

Andre alternativer

Der har været overvejet andre alternativer, hvad angår placering af det nye byggeri, men efter en grundig gennemgang af mulighederne for en udvidelse, er det vurderet at en udvidelse nord for det eksisterende anlæg er det mest hensigtsmæssige løsning primært af hensyn til naboer og den omkringliggende natur.

Ansoegning

10 Husdyrbrugets ophør

Redegørelse

Hvad angår ophør af driften af husdyrbruget vil der blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand. Her tænkes der på bortskaffelse af oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel. Såfremt der på ophørstidspunktet måtte være gyllebeholdere, der er opført uden tilknytning til det hidtidige bebyggelsesareal, vil gyllebeholderen blive fjernet, når den ikke længere er i drift.

Desuden vil ejendommens driftsbygninger blive vedligeholdt eller fjernet, således at ejendommen ikke forfalder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for skadedyr. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

Vilkår

76. Ved hel eller delvis ophør af virksomheden skal Aabenraa Kommune kontaktes med henblik på vejledning og evt. krav om en miljømæssig ansvarlig afvikling af virksomheden.

Ansøgning

11 Egenkontrol og dokumentation

Redegørelse

Der føres ingen skriftlig opgørelse over egenkontrol (bortset fra logbog over flydelag på gyllebeholderne). Ejendommen leverer mælk til Arla og følger derfor Arlagårdens retningslinier. Ejendommen får ca. hvert tredje år besøg fra Arlagården. Hver anden dag kommer der en oversigt fra mejeriet over den leverede mælks kvalitet. På denne måde holdes besætningens sundhed overvåget.

Der vil være ydelseskontrol 11 gange årligt.

Der føres journal over placering af markstakke, hvis der bliver behov for at lægge husdyrgødning eller foder i markstak. Det tilstræbes dog, at dybstrøelsen køres direkte ud og nedpløjes umiddelbart lige herefter. Det tilstræbes ligeledes, at alt grovfoder opbevares i plansiloanlægget. Der tages analyser af grovfoderet, når det er lagt i stak. Ud fra analyserne sammensætter og afstemmes foderplanerne.

Der laves mark- og gødningsplan årligt, og ud fra denne laves en sprøjteplan, hvor mængde og type af pesticid, der anvendes/ anbefales, bliver noteret, når behandlingerne er foretaget, noteres dette i en journal. Der føres logbog over gyllebeholdernes flydelag osv., og der noteres, når der køres gylle ud, hvor flydelaget brydes. Der kontrolleres om flydelaget gendannes, ellers reetableres dette.

Ved det daglige opsyn og fastlagte rutiner overvåges dyr, anlæg og diverse installationer og andet materiel. Slidte dele repareres eller udskiftes løbende. Det tilstræbes at udskifte dele på anlæg og maskiner med nyere dele, der hører under betegnelsen BAT (bedre tilgængelig teknik), såfremt udskiftningen kan ske uden supplerende miljøgodkendelse. Maskinparken serviceres og repareres efter behov.

Herudover er der en række andre faste procedurer:

- Ved pumpning af gylle tjekkes først om der er plads.
- Autoriseret elinstallatør laver eftersyn på ejendommens el-installationer hvert 5. år.
- Gyllepumpning overvåges.
- Pulverslukkere kontrolleres årligt.
- Serviceeftersyn på maskiner, malkeanlæg og skraberoboter overholdes.
- Slid på skraber kontrolleres jævnligt.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at management og dokumentation er dækkende set i forhold til de særlige vilkår, der er stillet i miljøgodkendelsen.

Vilkår

77. Gødningsregnskaber, ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen, foderanalyser, fakturaer for indkøbt foder, effektivitetskontroller, slagterifregninger, andre kvitteringer for afsatte og købte dyr, afsnit fra drifts- og skatteregnskaber vedrørende omsætning af foder og dyr samt status dyr og foder skal opbevares i mindst 5 år og forevises Aabenraa Kommune på forlangende. Denne dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktioner.
78. Gyllebeholderne skal tømmes mindst én gang om året, hvor de skal gennemgå et visuelt eftersyn og vedligeholdes. Tidspunktet for gennemgangen registreres i logbogen.
79. Driftsforstyrrelser og uheld, der vurderes at kunne påvirke natur og miljø, skal registreres med dato og beskrivelse i logjournalen.

80. Dokumentation i form af kvitteringer, aftaler om/registreringer af overførsel af husdyrgødning skal forevises Aabenraa Kommune på forlangende.

12 Klagevejledning

Miljøgodkendelse er meddelt i medfør af Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse af husdyrbrug med senere ændringer og kan i medfør af lovens § 76 påklages til Miljøklagenævnet.

En klage skal være skriftlig og skal sendes til Aabenraa Kommune, Miljø & Natur, Plantagevej 4, 6330 Padborg eller til post@aabenraa.dk. Aabenraa Kommune sender umiddelbart efter klagefristens udløb klagen til Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt onsdag den xx. måned 200x i Aabenraa Ugeavis. En evt. klage skal være modtaget i Aabenraa Kommune senest onsdag den xx. måned 200x inden for normal kontortids ophør kl. 15:00, der er dagen for klagefristens udløb.

En klage over denne § 11 eller § 12 miljøgodkendelse har opsættende virkning jf. § 81, stk. 3, idet der er stillet vilkår om de landskabelige værdier i henhold til § 27, stk. 1, nr. 3.

Når Aabenraa Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Afgørelsen kan påklages af:

- afgørelsens adressat
- Miljøministeren
- Enhver, der har en individuel interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, lovens § 87

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Parter og klageberettigede ifølge Forvaltningslovens § 9 har ret til aktindsigt. Eventuel aftale herom kan træffes med Miljø & Natur.

Miljøgodkendelsen er blevet sendt enten pr. brev eller pr. e-mail til nedenstående naboer og andre berørte, hvis beboelse er beliggende inden for det beregnede konsekvensområdet, jf. bilag 2, samt øvrige klageberettigede:

- Tøge Petersen, Sønderbjerge 1A, 6330 Padborg*
- Allan Damm, Sønderbjerge 3, 6330 Padborg*
- **Charles Kenneth Uhd Jen Ginnervskov og Helle Davidsen Ginnervskov**, Sønderbjerge 2, 6330 Padborg*
- Behrend Behrendsen, Sønderbjerge 5, 6330 Padborg *
- Bo Lambach, Teglgård 12, 6330 Padborg *
- Svend Aage Thielsen, Aabenraavej 32, 6340 Kruså *
- Jens Jensen, Hærvejen 69, 6330 Padborg*
- Julie Skriver Nielsen, LandboSyd, jum@landbosyd.dk*
- Miljøministeriet, Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe, post@rib.mim.dk*
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe*

- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk*
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité: aabenraa@dn.dk*
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk*
- DOF-Sønderjylland, aabenraa@dof.dk*
- Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, info@ecocouncil.dk*
- Danmarks Fiskeriforening mail@dkfisk.dk*
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark nb@ferskvandsfiskeriforening.dk*
- Danmarks Sportsfiskerforbund post@sportsfiskerforbundet.dk*

* har fået ansøgningsmateriale og udkast til kommentering.

Ansoegning

13 Bilag

1. Ansøgningsskema, § 11 godkendelse, skemanr. 4749 version x, genereret den xx. måned 200x og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den xx. måned 200x
 - 1.1. Bygninger – situationsplan (opbevaringsanlæg, siloer, olietanke, opbevaring af døde dyr)
 - 1.2. Bygninger – Afstandskrav
 - 1.3. Støjområder (ind- og udlevering af dyr, ventilation)
 - 1.4. Vand (drikkevandsboringer, markboringer, hydranter)
 - 1.5. Afløbsplan (gyllerør, forbeholdere, pumper, tagvand/overfladevand, nedsivningsanlæg)
 - 1.6. **Beplantning (afventer)**
 - 1.7. Beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet
 - 1.8. Intern transport
 - 1.9. Udbringningsarealer
 - 1.10. Transportruter
2. Konsekvensområde
3. Kommentarer til udkast til miljøgodkendelse af x. måned 200x fra x

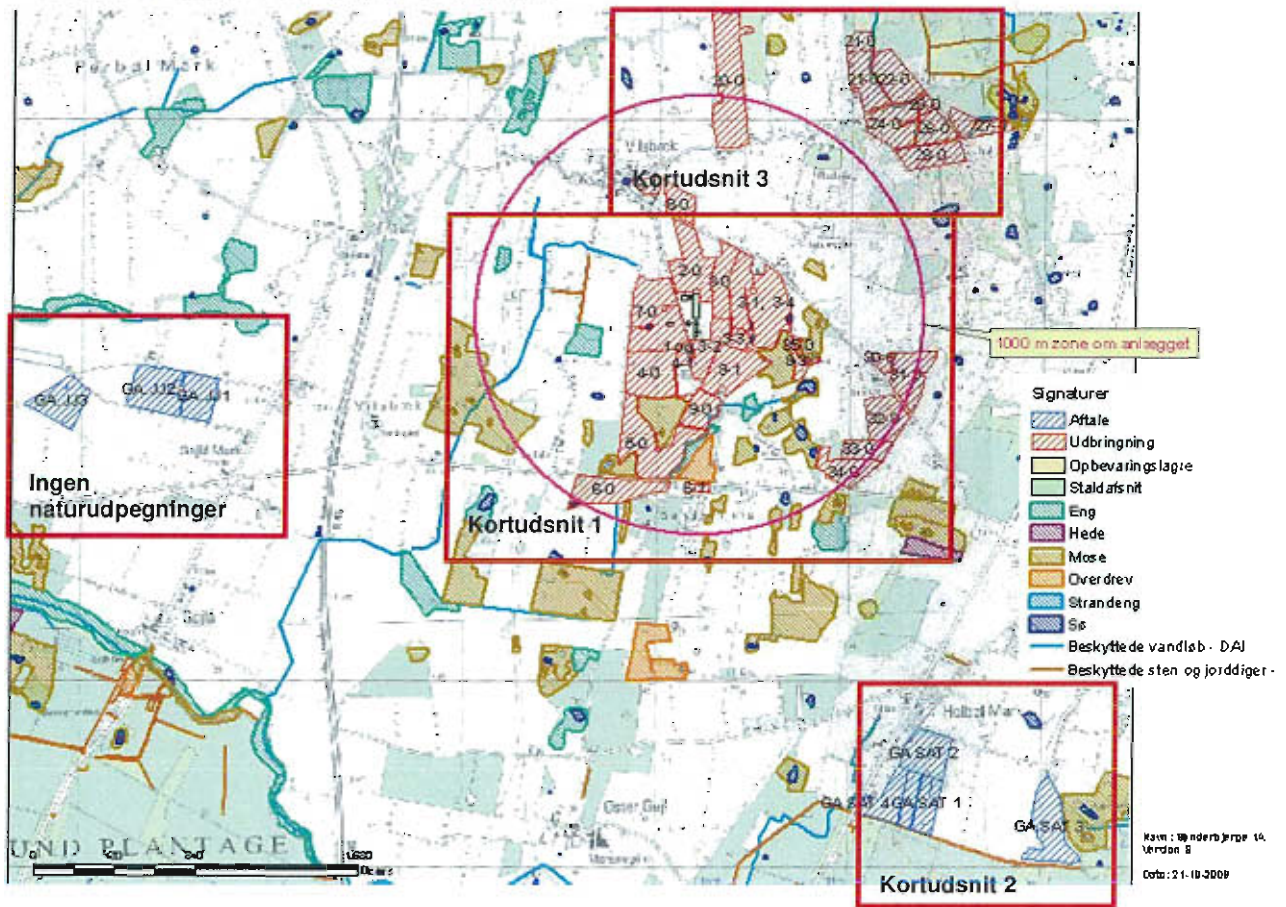
Ansøgning

Bilag 2: Biotopdata (lokaliteter med fed skrift er beskrevet i godkendelsen)

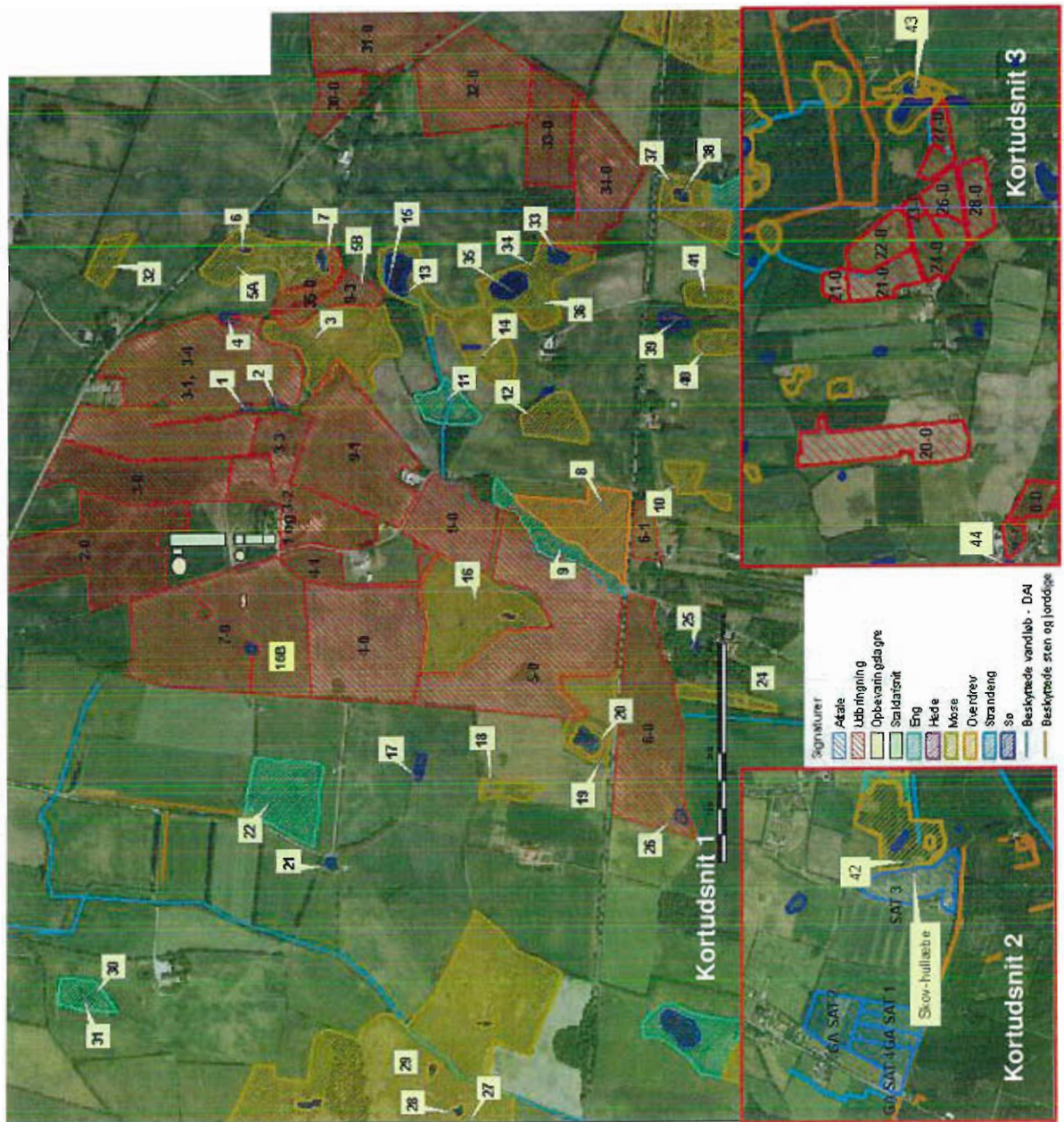
LOKALITET	NATURTYPE	BESKYTTELSE	AFSTAND	RETNING	DEPOSITIION	TILSTAND	BEMÆRKNINGER
1	Vandhul	(§3)	280	270		Dårlig	Helt udtørret
2	Vandhul	§3	280	270	(0,49 v. 300 m) ej beregn v. kortere end 300 m	Ringe	Intet frit vand, engpræg
3	Mose	§7	350	300	0,33	God til høj	Nedbrudt højmosse. Grøn frø
4	Vandhul	(§3)	615	270	0,14	Ringe til dårlig	Delvist opfyldt og udtørret. Grøn frø
5A	Mose	§7	540	270	0,15	God	Skovsump, nedbrudt højmosse, begyndende hængesæk
5B	Overdrev	§3	520	300	0,17	Moderat	Mark 9-0 er nyregistreret overdrev (1 ha – landbrugsaktiviteter/h øslæt i 2002)
6	Vandhul	§3	625	300	0,14	God	Begyndende hængesæk
7	Vandhul	§3	600	300	0,05	Moderat	Besigtiget på afstand – ingen adgang
8	Overdrev	§7	540	0	0,05	Moderat til god	
9	Eng/Overdrev	§3/7	485	0	0,06	Moderat	Meget tørt, del af og samme vegetation som lokalitet 8.
10	Mose	§3	900	0	0,02	God	Kun dele af arealet er gode, resten er udtørret og tilgroet.
11	Eng	§3	420	330	0,09	Ringe	Udtørret. Skrubtudse
12	Mose	§3	600	330	0,04	Ringe-dårlig	Helt udtørret, tilvokset med krat og skov
13	Mose	§3	600	300	0,05	Moderat	
14	Mose	§7	575	330	0,05	God	Tør i kanterne men nedbrudt højmosse i midten. Sænen udtørret og tilgroet. Hænger sammen med lokaliteterne 33-36
15	Vandhul	§3	600	330	0,04	Moderat	Besigtiget på afstand – ingen adgang
16	Mose	§7	350	0	0,1	God	Nedbrudt højmosse
16 B	Vandhul	§3	205	60	-		Ej Besigtiget (ingen adgang)
17	Vandhul	§3	590	60	0,07	Moderat	Uspecificeret frø
18	Mose	§3	710	30	0,03	Moderat til ringe	Meget tør og tilgroet
19	Mose	§7	710	30	0,03	God	(Nedbrudt) højmosse?
20	Vandhul	§3	815	30	0,02	Moderat	Del af lokalitet 19
21	Vandhul	§3	730	60	0,05	Ringe	Tilgroet og udtørret
22	Eng	§3	470	90	0,14	Ringe	Kulturpåvirket, markstak
23	Mose	§3	1000	0	0,01	Moderat	Tilplantet med pryplanter
24	Mose	§3	950	30	0,02	Ringe	Delvist tilplantet med Pil
25	Vandhul	(§3)	950	30	0,02		Del af haveanlæg
26	Vandhul	(§3)	1065	30	0,02	Ringe til dårlig	Helt udtørret
27	Mose	§7	970	60	0,03	God til	Kraftige kørespor,

						høj	(nedbrudt) højmose, afgræsses
28	Vandhul	§3	1300	60	0,02	God	Begyndende hængesæk, del af mose, lokalitet 27
29	Vandhul	§3	1200	60	0,02	God	Begyndende hængesæk, del af mose, lokalitet 27
30	Eng	§3	930	90	0,04	Ringe til moderat	Afgræsses af heste
31	Vandhul	§3	1000	90	0,04	Moderat	
32	Mose	§3	570	240	0,18	Ringe	Helt tilgroet og tør, to butsnudede frøer.
33	Vandhul	§3	870	330	0,03	Moderat	Flere frøer observeret både Grø frø og uidentificerede brune.
34	Mose	§7	900	330	0,02	Moderat til ringe	Stærkt tilgroet, skovpræg
35	Vandhul	§3	725	330	0,04	Moderat	Begyndende hængesæk i sv. Hjørne
36	Mose	§7	725	330	0,04	Moderat	Sammenhæng med 33-34-35-36-14
37	Mose	§3	1100	330	0,02	Moderat	Invasive arter (Rynket rose)
38	Vandhul	§3	1140	330	0,02	Moderat	Tilgroet m. dunhammer
39	Vandhul	§3	965	330	0,02	Moderat	Sphagnum i randen
40	Mose	(§3)	990	330	0,02	Ringe til dårlig	Tilgroet i ufremkommeligt krat, udtørret
41	Mose	(§3)	1140	330	0,02	Ringe til dårlig	Skov- og kratbevokset
42	Mose	§3	3100	330	0,00	Moderat til ringe	Meget svingende kvalitet – både gode og dårlige partier. Aftaleareal
43	Mose	§3	1860	240	0,02		Ej besigtiget
44	Vandhul	(§3)	680	150	0,05		Gadekær, ej besigtiget

Bilag 3: Oversigt over arealer og lokaliteter

Bilag 3B: Delkort over lokaliteterne

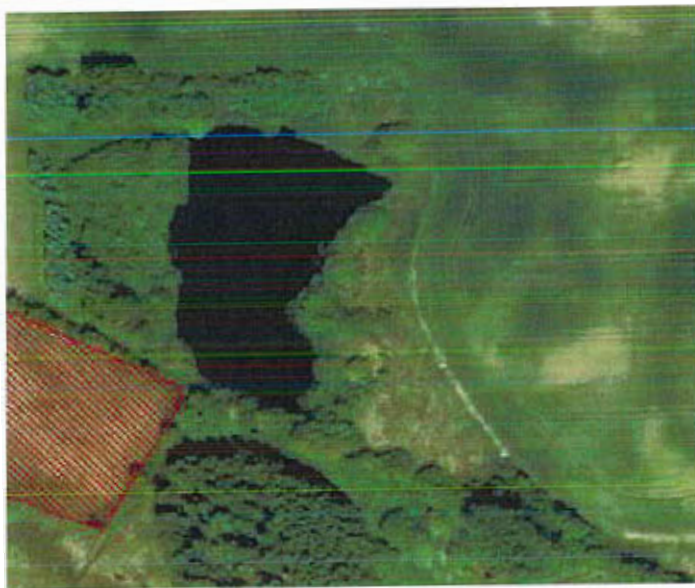
Bilag 4: Faktaark for biotoperne (Lokaliteterne 1, 4, 16B, 25, 26, 40, 41, 42, 43, 44 er ikke beskrevet nedenfor, enten grundet tilstanden, der er så dårlig/kunstig, at der ikke er tale om natur, fordi det er aftaleareal eller fordi der ikke er foretaget besigtigelse)

Faktaark for besigtiget §3-natur, Moser #1					
Naturtype	Fattig- til rigkær	Rigkær	Rigkær	Rigkær	Rigkær
Lokalitetsnummer	10	13	18	23	
Besigtigelsesdato	14/09/09	14/09/09	21/09/09	22/09/09	
Grundighed	Ekstensivt	Intensiv	Intensiv	Intensiv	
Beskrivelse	Dele af mosen tilgroet med vedplanter og meget tør, andre dele fine (artsliste herfra).	Noget tør og tilgroet med vedplanter.	Hævet over terrænet og stærkt tuet men helt tør og i den sydlige ende meget tilgroet.	Noget tilgroet og kun lidt fugtig. Delvist tilplantet med prydplanter som Snebær og Kornel.	
Hvad er der fundet af plantearter på arealet (udvalg)	Sphagnum sp., Tormentil, Alm. star, Lyse-siv, Dun-birk, Grå-pil, Nikkende brøndsel.	Sump-fladstjerne, Hedelyng, Kær-svovlrod, Kær-tidsel, Tormentil, Lyse-siv, Grå-pil, Vorte-birk.	Blåtop, Vorte-birk, Bølget bunke, Alm. eg, Grå-pil.	Vorte-birk, Bølget bunke, Kær-dueurt, Smalbladet mangeløv, Stor nælde, Grå-pil, Kruset skræppe, Tormentil, Alm. star, Hare-star, Tormentil.	
Hvad siger plantearterne om næringsforholdene	Relativt næringsfattigt	Relativt næringsfattigt	Noget næringspåvirket	Relativt næringsfattigt men visse steder næringspåvirket	
Hvordan er naturtilstanden - vurderet ud fra plantelisten m.m.	God (fugtige dele)	Moderat	Ringe til moderat	Moderat	
Hvad kan forbedre naturtilstanden	Mere vand og mindre næring.	Mere vand og mindre næring. Rydning af vedplanter.	Mere vand og mindre næring. Rydning af vedplanter.	Mere vand. Rydde vedplanter og undlade tilplantning med kulturplanter.	
Trusler	Udtørring og tilgroning	Udtørring og tilgroning	Udtørring og tilgroning	Udtørring og tilgroning, tilplantning	
Er området biologisk værdifuldt	Ja, delvist	Har potentiale	Nej	Har potentiale	
Tålegænse mht. kvælstof	10	15	15	15	
Baggrundsbelastning	20	20	20	20	

Afstand til anlæg	900	600	710	1000
Placering ift. udbringningsarealer	Udyrket areal mod nord og vest, omdriftsareal mod syd og øst.	Hovedsagelig omgivet af udyrkede arealer men også omdriftsarealer et par steder. Delvist omkranset af skovagtig bevoksning.	Hovedsagelig omgivet af omdriftsarealer.	Hovedsagelig omgivet af udyrkede arealer men også omdriftsarealer et par steder. Omkranset af skovagtig bevoksning.
Merdeposition, kg N/ha/år	0,02	0,05	0,03	0,01
Samlede deposition fra anlægget, kg N/ha/år	0,05	0,14	0,08	0,04
Andet		Masser af mos, ingen sphagnum.		Masser af mos, ingen sphagnum.

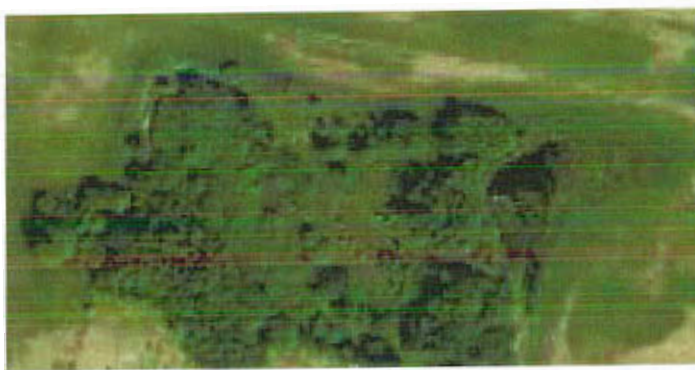
Lokaltet 10

Lokaltet 13

Lokaltet 18

Lokaltet 23

Lokaltet 10

Lokaltet 23

Lokaltet 13

Lokaltet 18

Faktaark for besigtiget §3-natur, Moser #2

Naturtype	Riggkær	Riggkær	Riggkær-Fattiggkær
Lokalitetsnummer	24	32	37
Besigtigelsesdato	22-09-09	22-09-09	22-10-09
Grundighed	Intensivt	Ekstensivt	Intensivt
Beskrivelse	Lokaliteten udgøres af en smal bræmme, der er delvist tilsået med pil (Lådden pil)	Lokaliteten er meget tilgroet med vedplanter og har et skovagtigt udtryk. Randen er meget næringsbelastet.	Lokaliteten er af temmelig varierende karakter; jo tættere på vandhullet (lokalitet 38) og den dermed øgede fugtighed, desto bedre. Der findes en del vedplanter, bl.a. Rynket rose på arealet.
Hvad er der fundet af plantearter på arealet (udvalg)	Stor nælde, Alm. kvik, Hindbær, Sump-fladstjerne, Sump-snerre, Smalbladet mangeløv, Tormentil	Alm. kvik, Rejnfan, Grå-bynke, Hindbær, Rød hestehov, Grå-pil, Lyse-siv, Vinget perikon, Muse-vikke.	Rynket Rose, Grå-pil, Vorte-birk, Lyse-siv, Smalbladet mangeløv, Kr- og Sump-snerre, Tormentil, Sphagnum sp.
Hvad siger plantearterne om næringsforholdene	Variierende næringsforhold.	Noget næringspåvirket.	Variierende næringsforhold men overvejende næringsfattig.
Hvordan er naturtilstanden – vurderet ud fra plantelisten m.m.	Moderat til ringe	Ringe	Moderat
Hvad kan forbedre naturtilstanden	Mere vand, mindre næring og undlade at tilplante.	Mere vand, mindre næring og færre vedplanter.	Mere vand, mindre næring og færre vedplanter.
Trusler	Udtørring, tilgroning, tilplantning	Udtørring, tilgroning, eutrofiering	Udtørring, tilgroning (invasiv art)
Er området biologisk værdifuldt	Nej	Nej	Har potentiale
Tålegænse mht. kvælstof	20	20	15
Baggrundsbelastning	20	20	20
Afstand til anlæg	950	570	1100
Placering ift. udbringningsarealer	En del af arealet støder op til et skovagtigt område, men hovedparten støder op til omdriftsarealer. Den	Der er omdriftsarealer på alle sider.	Lokaliteten grænser op til en eng og en skov på syd- og østsiden og Stoltefundvej ligger lige nord for. Der

	vestlige rand afgrænses dog af et vandløb.	er således kun omdriftsarealer vest for lokaliteten.
Merdeposition kg N/ha/år	0,02	0,02
Samlede deposition fra anlægget, kg N/ha/år	0,05	0,04
Andet	To butsnudede frøer	Invasiv art: Rynket rose

Lokaltet 24

Lokaltet 32

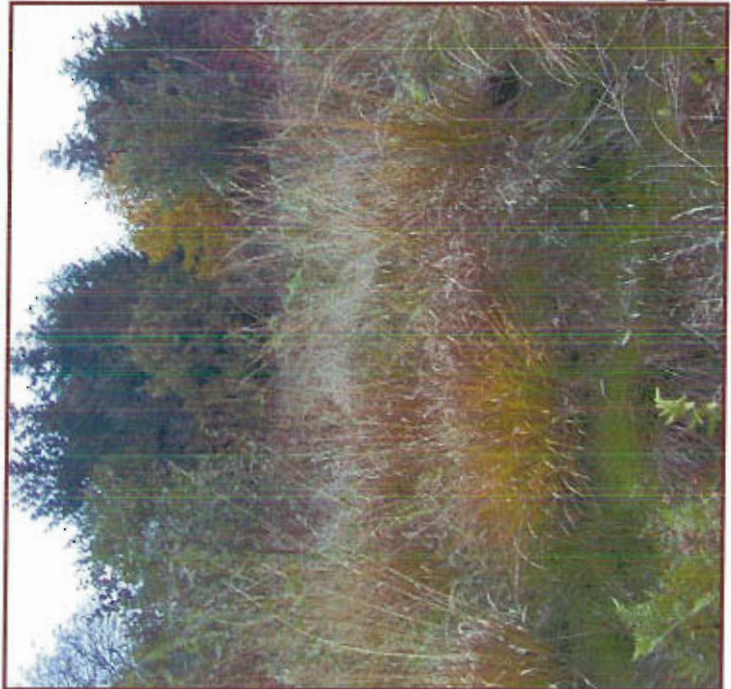
Lokaltet 37

Lokalitet 37

Lokalitet 32

Lokalitet 24

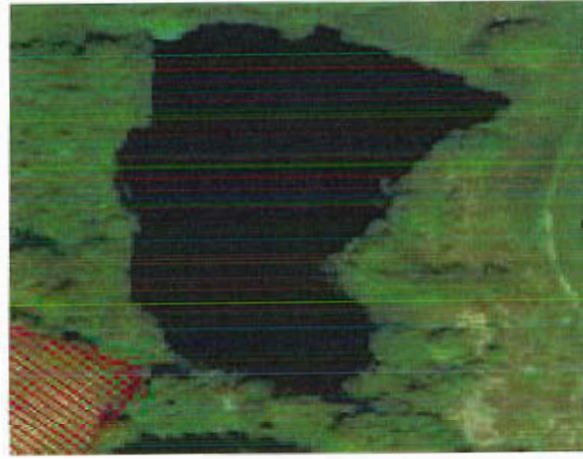
Faktaark for besigtiget §3-natur, Vandhuller #1

Naturtype						
Lokalitetsnummer	2	15	17	21		
Besigtigelsesdato	14-09-09	14-09-09	21-09-09	21-09-09		
Grundighed	Intensivt	Ekstensivt (kunne ikke komme helt tæt på)	Intensivt	Intensivt		
Beskrivelse	Vandhullet er ret lille og uden frit vand - mindre efterhånden mere om en mose. Randen er meget næringspåvirket.	Mindre sø med stort vandspejl omgivet af naturarealer (primært mose).	Fint stort vandhul med ø i midten, gravet ud af et tidligere moseområde, hvori også lokalitet 18 indgik. Dele af bredden afgræsses af kvæg.	Lille vandhul i lavning, stort set udtørret.		
Hvad er der fundet af plantearter på arealet (udvalg)	Stor nælde, Mælkebøtte sp., Lav ranunkel, Kruset tidsel, Kær-dueurt, Kær-ranunkel, Lyse-siv, Kær-snerre.	Tagrør	Grå-pil, Stor nælde, Rød-el, Lyse-siv, Kærmysse, Nikkende Brøndsel, Kær- og Sump-fladstjerne	Stor nælde, Grå-pil, Lav ranunkel, Fersken-pileurt, Lyse-siv, Liden andemad, Nikkende brøndsel, Kær-snerre		
Hvad siger plantearterne om næringsforholdene	Noget næringspåvirket.	-	Relativt næringsfattigt.	Noget næringspåvirket.		
Hvordan er naturtilstanden - vurderet ud fra plantelisten m.m.	Som vandhul taget i betragtning er tilstanden ringe	Moderat	Moderat	Ring		
Hvad kan forbedre naturtilstanden	Oprensning, mere vand og mindre næring.	Færre næringsstoffer, evt oprensning af tagrør.	Rydde vedplanter, særligt mod syd.	Slåning, rydning af vedplanter, hæve vandstanden (nedlægge afløbet), nedsætte eutrofieringen.		
Trusler	Tilgroning, udtørring.	Tilgroning, eutrofiering.	Tilgroning, eutrofiering.	Udtørring, eutrofiering.		
Er området biologisk værdifuldt	Nej	Muligvis	Ja til en vis grad.	Nej		
Tålegrænse mht. kvælstof	-	-	-	-		

Baggrundsbelastning	20	20	20	20
Afstand til anlæg	280	600	590	730
Placering ift. udbringningsarealer	Omdriftsarealer på alle sider, dog levende hegn på den vestlige kant.	Udyrkede arealer mod nord og vest, omdriftsarealer mod syd og øst. Søen ligger dog inde i en mose.	Omdriftsarealer på alle sider men dem mod syd og vest er græsningsarealer.	Omdriftsarealer på alle sider.
Merdeposition, kg N/ha/år	Kan ikke beregnes, når afstanden er under 300 m.	0,04	0,07	0,05
Samlede deposition fra anlægget, kg N/ha/år	Kan ikke beregnes, når afstanden er under 300 m.	0,13	0,21	0,14
Andet			Uidentificeret frø observeret.	

Lokalitet 2

Lokalitet 15

Lokalitet 17

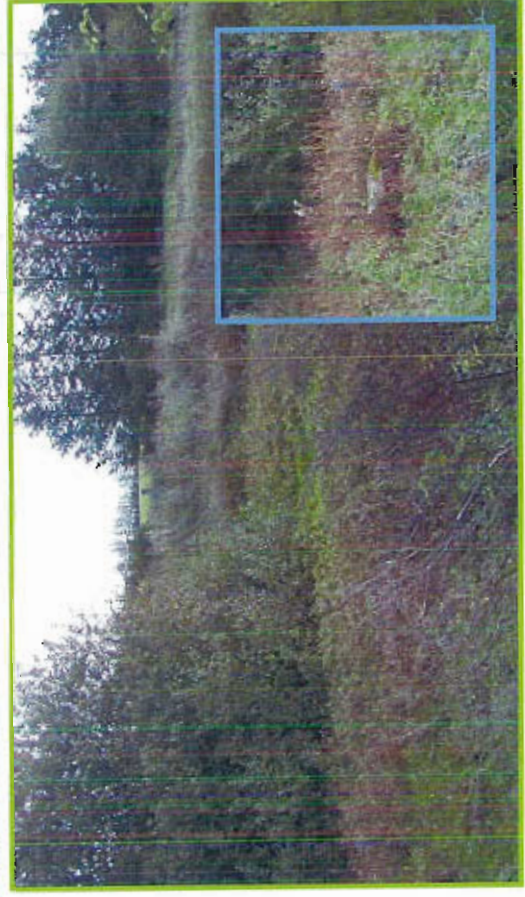
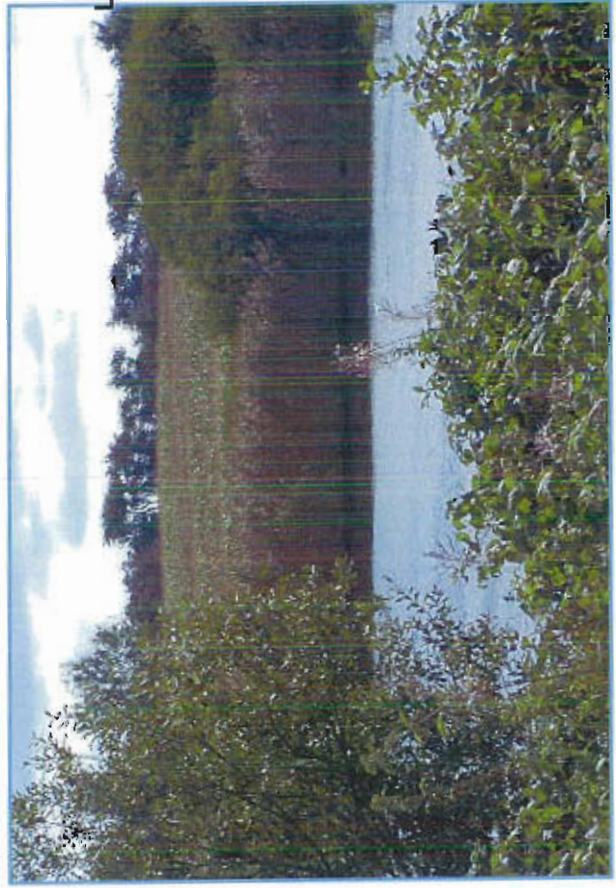
Lokalitet 21

Lokalitet 2

Lokalitet 17

Lokalitet 15

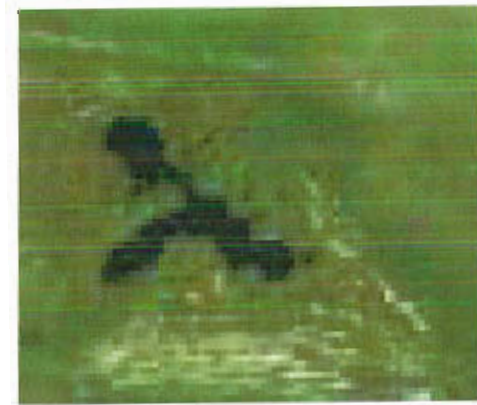

Lokalitet 21

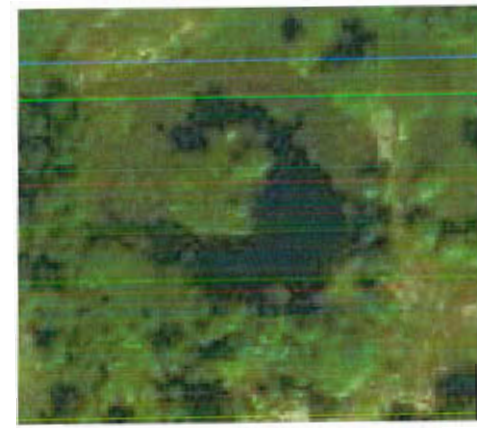
Faktaark for besigtiget §3-natur, Vandhuller #2

Naturtype					
Lokalitetsnummer	31	38	39		
Besigtigelsesdato	22-09-09	22-10-09	22-10-09		
Grundighed	Ekstensivt	Intensivt	Intensivt		
Beskrivelse	Er gravet ud i et engareal (lokalitet 30), der afgræsses med heste. . .	Ligger i en mose (lokalitet 37). Noget frit vandspejl men temmelig tilgroet med dunhammere i randen.	Ligger inde i et område, der er tilvokset med krat og skovagtig vegetation. Stort vandspejl men noget overgroet med Grå-pil.		
Hvad er der fundet af plantearter på arealet	Stor nælde, Grå-pil, Stor og Liden andemad, Lyse-siv, Kærmyse	Smal- og bredbladet dunhammer, Lyse-siv, Nikkende brøndsel, Engkabbeleje, sphagnum sp.	Bredbladet dunhammer, Grå-pil, Lyse-siv, Nikkende brøndsel, sphagnum sp.		
Hvad siger plantearterne om næringsforholdene	Noget varierende næringsforhold.	Relativt næringsfattigt.	Noget varierende næringsforhold.		
Hvordan er naturtilstanden - vurderet ud fra plantelisten m.m.	Moderat	Moderat	Moderat		
Hvad kan forbedre naturtilstanden	Rydning af vedplanter, nedsætte eutrofieringen.	Slåning og rørskår.	Rydning af vedplanter.		
Trusler	Tilgroning, eutrofiering	Tilgroning med dunhammer.	Tilgroning med Grå-pil		
Er området biologisk værdifuldt	Kun i begrænset omfang.	Har potentialer.	Har potentialer.		
Tålegrænse mht. kvælstof	-	-	-		
Baggrundsbelastning	20	20	20		
Afstand til anlæg	1000	1140	965		
Placering ift. udbringningsarealer	Omgivet af omdriftsarealer på alle sider, hvoraf nogle afgræsses. Vandhullet ligger dog inde i en eng	Lokaliteten grænser op til en eng og en skov på syd- og østsiden og Stoltelundvej ligger lige nord for. Der er således kun omdriftsarealer vest for lokaliteten. Vandhullet ligger dog inde i en mose.	Lokaliteten ligger inde i et udyrket område, der nord nord grænser op til Stoltelundvej og har omdriftsarealer på de tre andre sider.		

Merdeposition, kg N/ha/år	0,04	0,02	0,02
Samlede deposition fra anlægget, kg N/ha/år	0,1	0,04	0,06
Andet			

Lokalitet 31

Lokalitet 38

Lokalitet 39

Lokalitet 31

Lokalitet 39

Lokalitet 38

Faktaark for besigtiget §3-natur, Enge #1

Naturtype	Ferske eng	Kulturreng	Kulturreng
Lokalitetsnummer	11	22	30
Besigtigelsesdato	14-09-09	21-09-09	22-09-09
Grundighed	Ekstensivt	Intensivt	Ekstensivt
Beskrivelse	Tilgroet med vedplanter og høje, næringskrævende stauder. Tør i bunden.	Temmelig tør og kulturpåvirket. Afræsses med kvæg. Oplag af gødning i markstak på arealet.	Generelt tør om end med fugtige pletter. Noget kulturpåvirket. Afræsses med heste.
Hvad er der fundet af plantearter på arealet (udvalg)	Grå-bynke, Alm. kvik, Stor nælde, Dusk-syre, Blåtop, Frøstjerne sp.	Rød- og Hvid-kløver, Alm. rajgræs, Kruset tidsel, Eng-rapgræs, Eng-rottehale, Tusindfryd, Glat vejbred, Lyse-siv	Stor nælde, Alm. rajgræs, Enårig rapgræs, Kruset tidsel, Hvid-kløver, Sump-forglemmigej, Fløjlsgræs, Alm. Røllike
Hvad siger plantearterne om næringsforholdene	Næringspåvirket	Generelt kulturpåvirket, græsningen tilfører næring men gavner tilstanden generelt.	Næringspåvirket
Hvordan er naturtilstanden - vurderet ud fra plantelisten m.m.	Ringe	Ringe-moderat (3 indikatorarter, men indtrykket er ringe)	Ringe-moderat
Hvad kan forbedre naturtilstanden	Mindre næring og mere vand.	Ingen tilførsel af gødning eller kulturarter.	Ingen tilførsel af gødning eller kulturarter. Ophør med mulig dræning.
Trusler	Tilgroning	Såning, gødsning og andre landbrugsaktiviteter, ophør med græsning	Udtørring, kulturpåvirkning, ophør med græsning
Er området biologisk værdifuldt	Nej	Nej - men det har potentiale	Nej
Tålegrænse mht. kvælstof	25	25	25
Baggrundsbelastning	20	20	20
Afstand til anlæg	420	470	930
Placering ift. udbringningsarealer	Udbringningsarealer adskilt fra engen med smal sti (2 m) mod og øst, udyrket område mod nord og	Der er omdriftsarealer på alle sider, mer: nogle anvendes til græsning.	Omdriftsarealer på alle sider men nogle af dem med græsning.

	vest.		
Merdeposition, kg N/ha/år	0,09	0,14	0,04
Samlede deposition fra anlægget, kg N/ha/år	0,27	0,42	0,12
Andet	Skrubtudse på arealet		Sø på arealet, der muligvis er gravet (lokalitet 31)

Lokalitet 11

Lokalitet 22

Lokalitet 30

Lokalitet 11

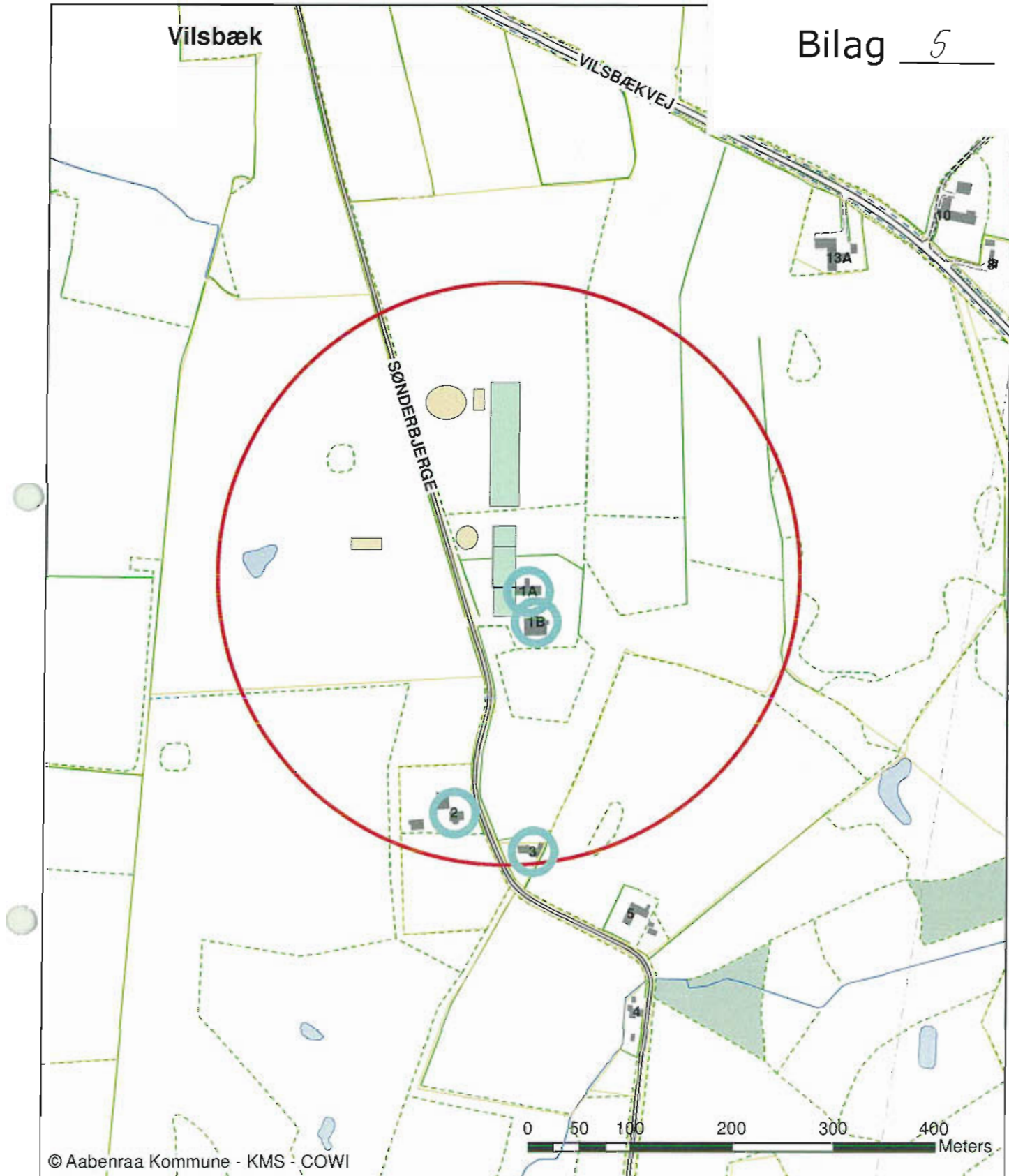

Lokalitet 22

Lokalitet 30

Vilsbæk

© Aabenraa Kommune - KMS - COWI

Teknik & Miljø
Plantagevej 4, Bov
6330 Padborg

Initialer: tket

Dato: 27-10-2009

Sønderbjerg 1A, 6330 Padborg
Beregnet konsekvenszone er 287 m

Målforhold: 1:5.000

Tegn. nr:

Tøge Petersen
Sønderbjerger 1A
6330 Padborg

Haderslev, den 30 november 2009

JR.NR. 09/2980-8.1.2

Arkæologisk udtalelse vedr. udvidelse af kvægbrug ved Matr. 10 Vilsbæk, Holbøl (Aabenraa Kommune sagsnr. 08/17).

Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev sagsnr: 09/2980-8.1.2

Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev har fra Aabenraa Kommune modtaget information vedrørende ovennævnte lokalitet og har i den forbindelse foretaget arkivalisk kontrol af lokaliteten.

Der er på området ikke registreret jordfaste fortidsminder. Området ligger på en høj plateau med en sydvendt skråning der, hvor udvidelsen af kvægbruget ønskes. Vores erfaring viser, at dette sammen med vandløbene mod vest og syd giver en oplagt placering til bopladser især fra jernalderen.

I en afstand fra 0,8 til 1,5 km fra området findes der adskillige registrerede gravhøje både i vest, øst og syd. Det er mulig, at der findes flere hidtil ukendte – fordi overpløjede – gravhøje på området. Ligeledes er det mulig at støde på bopladsspor med tilknytning til disse under anlægsarbejdet. Derfor vurderer Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev at der ved byggearbejde er risiko for at støde på fortidsminder.

I henhold til museumsloven skal man i så fald straks indstille arbejdet i det omfang det berører fortidsmindet og tilkalde Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev. En udgravning vil i dette tilfælde både genere byggeriet, og den vil skulle finansieres af bygherre.

For at undgå en sådan uheldig situation har bygherre en mulighed for at få foretaget en prøvegravning, inden byggeriet starter. Prøvegravningen vil kunne afsløre, om der findes fortidsminder på arealet. Da byggeriet omfatter et område på over 5000 m², skal bygherre betale for denne prøvegravning.

Skulle prøvegravning vise, at der findes fortidsminder på arealet, vil disse kunne udgraves inden byggeriet starter, eller der kan måske foretages nogle ændringer ved byggeriet, så en udgravning ikke bliver nødvendig. Er det ikke muligt, vil udgravningen i dette tilfælde skulle finansieres af bygherre, men da det sker efter en prøvegravning vil der være mulighed for at søge om tilskud hos Kulturarvsstyrelsen.

Budget for forundersøgelsen samt en tidsplan for dennes udførelse vil kunne rekvireres ved henvendelse til Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev (henvendelse til Per Ethelberg: 73 52 34 62 eller Hans Chr. Andersen: 73 52 34 67).

Med venlig hilsen

Frauke Witte

Museumsinspektør

Kopi til Aabenraa Kommune

007990-812

10